

DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2013–2014)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2014

Utgiftskapitler: 300–339

Inntektskapitler: 3300–3330, 5568

Innhold

Del I	Innledning	9	<i>Programkategori 08.20 Kulturformål</i> <i>(kap. 320–329)</i>	50
1	Kulturløftet	11	Kap. 320 Allmenne kulturformål	58
1.1	Kulturløftet III	11	Kap. 3320 Allmenne kulturformål	69
1.2	Kulturløftet II og hovedsatsinger i 2014	12	Kap. 321 Kunstnerformål	70
1.2.1	Innholdet i Kulturløftet II	12	Kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	74
1.2.2	Hovedsatsinger 2014	13	Kap. 3322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	83
2	Kulturpolitikken	14	Kap. 323 Musikkformål	83
2.1	Samfunn og frivillighet	16	Kap. 3323 Musikkformål	92
2.2	Kunst og kulturvern	17	Kap. 324 Scenekunstformål	92
2.3	Medier, film og pengespill	17	Kap. 3324 Scenekunstformål	104
3	Idrettspolitikken	19	Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål	104
4	Oversikt over budsjettforslaget for 2014	22	Kap. 3326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål	111
5	Fordeling av spilleoverskuddet	26	Kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål	111
5.1	Fordeling av spilleoverskuddet i 2014	26	Kap. 329 Arkivformål	119
5.2	Fordeling av spilleoverskuddet i 2013	26	Kap. 3329 Arkivformål	122
5.2.1	Fordeling av spilleoverskudd til kulturformål	26	<i>Programkategori 08.30 Medieformål</i> <i>(kap. 334–339)</i>	124
5.2.2	Fordeling av spilleoverskudd til idrettsformål	27	Kap. 334 Film- og medieformål	134
5.2.3	Fordeling av spilleoverskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner	28	Kap. 3334 Film- og medieformål	140
6	Samfunnssikkerhet og beredskap	30	Kap. 335 Mediestøtte	141
Del II	Budsjettforslag	31	Kap. 337 Kompensasjon for kopiering til privat bruk	145
7	Nærmere omtale av bevilgningsforslaget	33	Kap. 339 Lotteri- og stiftelsestilsynet	146
	<i>Programkategori 08.10 Administrasjon</i> <i>(kap. 300)</i>	33	Kap. 3339 Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser	148
	Kap. 300 Kulturdepartementet	33	Kap. 5568 Sektoravgifter under Kulturdepartementet	149
	Kap. 3300 Kulturdepartementet	36	Del III Andre saker	151
	<i>Programkategori 08.15 Samfunns- og frivillighetsformål (kap. 310–315)</i>	37	8 Fornyelse, organisasjons- og strukturendringer i statsforvaltningen	153
	Kap. 310 Tilskudd til trossamfunn m.m.	40	9 Likestilling	154
	Kap. 314 Kultur og samfunn	42	10 Miljøomtale	163
	Kap. 315 Frivillighetsformål	44	Forslag	166
			Vedlegg 1	
			Oversikt over tiltak som i 2013 fikk midler under kap. 320, post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd	174

Vedlegg 2

Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2014 under 78-postene	177
--	-----

Vedlegg 3

Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2014 under kap. 326, post 80 Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket, og hvilke tilskudd som ble gitt til disse tiltakene i 2013	182
---	-----

Vedlegg 4

Omtale av ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak	183
---	-----

Tabelloversikt

Tabell 5.1	Fordeling av spilleoverskuddet til kulturformål i 2013 på de fire hovedområdene	27	Tabell 7.17	Status 2012 i prosjekter som utføres av Statsbygg på vegne av Kulturdepartementet gjennom husleieordningen i staten	69
Tabell 5.2	Fordeling av spilleoverskuddet til idrettsformål i 2013	28	Tabell 7.18	Antall statsstipend i perioden 2010–2012	72
Tabell 5.3	Fordeling av spilleoverskuddet til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner i 2013	29	Tabell 7.19	Fordeling av stipend- og garantiinntekter i 2011 og 2012 på de ulike kunstnergruppene	73
Tabell 7.1	Medlemmer i tros- og livssynsamfunn utenfor Den norske kirke fordelt på religion/livssyn	41	Tabell 7.20	Utstillinger basert på de kongelige samlingene	77
Tabell 7.2	Fordeling av tilskudd til Frifond i 2012	48	Tabell 7.21	Norsk kulturfond – fordeling av midler til visuell kunst i 2012 og 2013	78
Tabell 7.3	Totalt antall søknader og tildelinger i Norsk kulturfond 2010–2012	64	Tabell 7.22	Antall søknader og tildelinger i perioden 2010–2012 til visuell kunst	78
Tabell 7.4	Norsk kulturfond – avsetning til de ulike kunstområdene 2012–2013	64	Tabell 7.23	Samlet publikumstall for virksomheten ved billedkunstinstitusjoner 2010–2012	78
Tabell 7.5	Norsk kulturråds fordeling av midler i 2012 og 2013 til ulike formål	65	Tabell 7.24	Publikumstall for Nasjonalmuseets visningssteder i Oslo 2010–2012	79
Tabell 7.6	Prosjekter knyttet til videreutvikling av kulturelt mangfold 2010–2012	65	Tabell 7.25	Publikumstall for Nasjonalmuseet – Landsdekkende formidlingsprogram 2010–2012	79
Tabell 7.7	Søknader og tildelinger under avsetningen Rom for kunst i 2010–2012	65	Tabell 7.26	Økonomiske nøkkeltall for billedkunstinstitusjoner i 2012 ...	80
Tabell 7.8	Søknader og tildelinger under avsetningen Barne- og ungdomskultur 2010–2012	66	Tabell 7.27	Norsk Form – publikumstall for 2010–2012	80
Tabell 7.9	Søknader og tildelinger under avsetningen Andre formål 2010–2012	66	Tabell 7.28	Økonomiske nøkkeltall for Norsk Form i 2012	81
Tabell 7.10	Fond for lyd og bilde – fordeling av midler 2010–2012	66	Tabell 7.29	Nasjonalmuseet – innkjøp av kunst 2010–2012	81
Tabell 7.11	Fond for lyd og bilde – antall søknader og tildelinger 2010–2012	67	Tabell 7.30	Antall prosjekter i arbeid i perioden 2010–2012	81
Tabell 7.12	Fond for lyd og bilde – tilskudd til produksjon og formidling til barn og unge	67	Tabell 7.31	Antall avsluttede prosjekter i perioden 2010–2012	82
Tabell 7.13	Fond for lyd og bilde – tilskudd til produksjon og formidling av kulturelt mangfold	67	Tabell 7.32	Antall konserter per fylke fordelt etter type konserter	87
Tabell 7.14	Fordeling av midler til prosjekt- og utviklingstiltak på museums- og arkivfeltet 2011–2012	67	Tabell 7.33	Antall konserter og publikum i orkesterselskapene 2010–2012 ..	88
Tabell 7.15	Nøkkeltall – Nobels Fredssenter 2012	68	Tabell 7.34	Antall arrangementer og publikum i knutepunktinstitusjonene 2010–2012	89
Tabell 7.16	Status i byggeprosjekter som i 2012 fikk tilskudd fra posten Nasjonale kulturbygg	68	Tabell 7.35	Norsk kulturråds fordeling av midler til musikkformål i 2012 og 2013	90
			Tabell 7.36	Norsk kulturfond – søknader og tildelinger på musikkområdet 2010–2012	90

Tabell 7.37	Innvilgede søknader fra tilskuddsordninger under Norsk kulturfond 2010–2012	90	Tabell 7.52	Norsk kulturråds fordeling av midler i 2010–2012 til litteraturformål	110
Tabell 7.38	Økonomiske nøkkeltall for tilskuddsinstitusjonene i 2012 ...	91	Tabell 7.53	Søknader og tildelinger under Norsk kulturfond – kulturvern i 2010–2012	116
Tabell 7.39	Antall forestillinger per fylke	97	Tabell 7.54	Fordeling av museenes totale driftsinntekter i 2012 på 2,7 mrd. kroner	118
Tabell 7.40	Hovedtall for virksomheten ved scenekunstinstitusjonene 2012 og gjennomsnitt for årene 2008–2011	98	Tabell 7.55	Fordeling av museenes totale driftskostnader i 2012 på 2,7 mrd. kroner	119
Tabell 7.41	Antall søknader og tildelinger til scenekunst 2010–2012	99	Tabell 7.56	Arkivverkets magasiner for papirbasert materiale	120
Tabell 7.42	Innvilgede søknader fra tilskuddsordninger under Norsk kulturfond 2010–2012	100	Tabell 7.57	Elektronisk arkivmateriale i Arkivverket	120
Tabell 7.43	Norsk kulturråds fordeling av midler i 2012 og 2013 til ulike formål	100	Tabell 7.58	Besøk i Arkivverkets lesesaler og i Arkivportalen	121
Tabell 7.44	Antall forestillinger innen scenekunst med tilskudd fra Norsk kulturfond 2011–2012	100	Tabell 7.59	Arkivverkets utstillinger, undervisning og andre arrangementer	121
Tabell 7.45	Scenekunstinstitusjonenes turnévirksomhet i Norge i 2012 og gjennomsnitt for årene 2008–2011	101	Tabell 7.60	Rapporterte tall om bruk av Arkivverkets nettsted i 2010, 2011 og 2012	121
Tabell 7.46	Økonomiske nøkkeltall for scenekunstinstitusjonene i 2012	103	Tabell 7.61	Norsk lokalhistorisk institutts nettsted	122
Tabell 7.47	Pliktavlevert materiale	107	Tabell 7.62	Fordeling av midlene til regional filmsatsing i 2014	136
Tabell 7.48	Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek – bestand, tilvekst og antall lånere	108	Tabell 7.63	Antall kinofilmer etter innspillingssted med støtte fra Norsk filminstitutt i 2011 og 2012	139
Tabell 7.49	Digitalisert materiale	109	Tabell 7.64	Kvinneandel i filmprosjekt etter tilskuddstype med støtte fra Norsk filminstitutt 2009–2012 (i pst.)	139
Tabell 7.50	Publikums bruk av digitalt materiale	109	Tabell 7.65	Tall for NRK AS 2007–2014	144
Tabell 7.51	Innkjøpsordningene for litteratur – antall innkjøpte titler i 2010–2012	109	Tabell 7.66	NRKs inntekter i 2012	144

DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2013–2014)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2014

Utgiftskapitler: 300–339

Inntektskapitler: 3300–3339, 5568

*Tilråding fra Kulturdepartementet 27. september 2013,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

Del I
Innledning

1 Kulturløftet

Kultur er helt nødvendig for et samfunn som vektlegger demokrati, fellesskap, yringsfrihet og utvikling. Vi trenger kultur som utfordrer, forener og får oss til å strekke oss – som individer og i fellesskap. Samtidig er kulturens egenverdi udiskutabel.

Regjeringen ønsker at alle som vil, skal ha mulighet til å skape uttrykk og få inntrykk, og at alle har tilgang til opplevelser og til å skape selv. Det er derfor viktig med et variert kulturliv – fra lokale amatører til utøvere i verdensklasse, fra det smale til det brede, fra det underholdende til det utfordrende, over hele landet og for alle.

Norge er et lite land, men en sterk kulturnasjon. Regjeringen jobber ut fra visjonen om at Norge skal være en ledende kulturnasjon, som legger vekt på kultur i alle deler av samfunnslivet. Kunst, kultur, idrett og frivillighet gjør samfunnet rikere og mer mangfoldig. Kunsten utfordrer og utvikler oss som enkeltmennesker og som samfunn. En sterk kultursektor har også stor betydning for andre samfunns mål.

Kulturløftet var Stoltenberg II-regjeringens første felles plattform på et helt politikkområde. Fra 2006 og fram til i dag er det gjennomført en storstilt kultursatsing gjennom Kulturløftets mål om at 1 pst. av statsbudsjettets utgifter skal gå til kulturformål innen 2014. Gjennom målrettede tiltak og en generell styrking av kunst, kultur og frivillighetsformål legger Regjeringen nå fram et budsjett som innfrir dette løftet. Kulturløftet I og II er dermed gjennomført.

Regjeringens mangeårige målrettede satsing på kultur har hevet kulturens status som samfunns- og politikkområde og bidratt til å gjøre kunst og kultur tilgjengelig for stadig flere. Det er likevel fortsatt store forskjeller i kulturbruken. Utjevning av sosiale forskjeller på kulturområdet vil gi oss et mer mangfoldig kulturliv og bidra til at flere får muligheten til å utvikle seg som kulturarbeidere og kunstnere. Fortsatt satsing på kultur betyr også fortsatt satsing på kvalitet og utvikling. Regjeringen legger derfor stor vekt på tiltak som kan bidra til bredere deltakelse blant flere grupper.

1.1 Kulturløftet III

I august 2013 presenterte Regjeringen Kulturløftet III for den neste fireårsperioden. Kulturløftet III forsterker og bygger videre på det store løftet som er gjort gjennom Kulturløftet I og II.

Kulturutredningen 2014 ble satt ned av Regjeringen for å utrede utviklingen i norsk kulturpolitikk etter 2005. Vurderingene i *Kulturutredningen 2014* og innspill fra kulturministerens fylkesreiser og mange samråd har gitt et godt grunnlag for politikktutformingen videre.

Det er behov for et lokalt kulturløft. Kultur er viktig hele livet, men det er en særlig viktig oppgave å bidra til at barn og unge møter kultur tidlig, og at de får medvirke til og oppleve god kultur. Regjeringen vil styrke den kulturelle grunnmuren ved å videreutvikle kulturtilbudene overalt hvor folk bor.

Norge er et mangfoldig land. Et bredt spekter av stemmer, meninger og talenter gjør kulturen bedre. Regjeringen vil føre en kulturpolitikk som har plass til både bredde og topp. De er gjensidig avhengige av hverandre. Framtidas ypperste utøvere rekrutteres fra det brede kulturlivet.

Regjeringen vil sikre kulturens plass og sørge for at én pst. av statsbudsjettet går til kultur også i neste stortingsperiode. Det vil gi fortsatt vekst i kulturbudsjettene de neste fire årene.

Hovedinnholdet i Kulturløftet III omfatter følgende satsinger:

1. *Kulturløftet fortsetter*

Én prosent av statsbudsjettet skal gå til kultur.

2. *Kulturens grunnmur*

Den kulturelle grunnmuren omfattes og utvikles der mennesker bor og lever sine liv. Et rikt og mangfoldig kulturliv bygges med utgangspunkt i lokale forutsetninger. Å styrke det lokale kulturlivet og den frivillige innsatsen vil bidra til et mer likeverdig tilbud i små og store lokalsamfunn. Gode lokale kulturarenaer er avgjørende for å utvikle små og store talent.

3. *Kultur og kunstnerisk frihet*

Kunsten må være fri. Et sterkt og fritt kulturliv er avgjørende for yringsfriheten og for et levende demokrati. Kunstnerne bidrar til å

- utvikle det offentlige ordskiftet og oss som samfunn gjennom sine uttrykk.
4. *Kultur hele livet*
Kultur gir opplevelser, livskvalitet og helse. Vi vil legge til rette for god tilgang til kulturopplevelser gjennom hele livet.
 5. *Kultur for fremtiden*
Ny teknologi gir nye muligheter for kulturelle uttrykk og formidling. Vi vil satse på kulturell innovasjon og tilrettelegging for overgang til nye formater.
 6. *Kultur med mangfold*
Kraften og kvaliteten i kulturen forsterkes når den bæres av mange ulike stemmer. Mangfold er en styrke. Kulturloftet skal inkludere og ivareta det kulturelle mangfoldet i Norge. Dette omfatter også norske, samiske og nasjonale minoriteters og andre kulturelle minoriteters kunst, kultur og kulturarv.
 7. *Kulturarven og kulturminner*
Vi skal legge til rette for moderne kulturuttrykk, og ta vare på vår kulturelle arv, både den materielle og immaterielle. Håndverkstradisjoner og musikalske uttrykk fra vår historie skal ikke gå tapt. Kulturminner og kulturmiljøer har betydning for folks identitet og trivsel og er en viktig del av kulturarven.
 8. *Kultur med kvalitet*
Norsk kultur skal favne bredt og vi skal strekke oss mot toppen. På vårt beste er vi i verdensklasse. Kulturen skal løftes med økt satsing på kunnskap og kvalitet.
 9. *Kultur som arbeid og næring*
Kulturen gir oss noe å leve for og noe å leve av.
 10. *Kultur for alle*
Vi vil gjøre det mulig for flere å delta. Flere må få mulighet til å utvikle sitt talent. At flere er med kan også være viktig for å utvikle kvaliteten i kunst og kultur.
2. *Kulturskole for alle barn som ønsker det*
Det skal gjennomføres et kulturskoleløft slik at alle barn som ønsker det får et kulturskoletilbud av god kvalitet til en rimelig pris. Dette skal sikres ved statlige stimuleringsmidler og en solid kommuneøkonomi. Utvikling av et mer omfattende kulturskoletilbud i tilknytning til SFO/skole skal utredes. Det skal være rom for ulik organisering av kulturskolen. Det skal legges til rette for synliggjøring av kulturskolen, og for talentutvikling.
 3. *Gi frivilligheten et løft*
Satse 1 mrd. kroner på momskompensasjon for frivilligheten og sikre forutsigbare rammebetingelser gjennom Norsk Tipping og grasrotandelen. Gjøre det enklere for frivillige organisasjoner å skaffe egne inntekter. Vi vil samarbeide med de frivillige organisasjonene om inkludering og folkehelsearbeid. Det frivillige kulturlivet skal styrkes. Antall frivilligsentraler skal økes vesentlig.
 4. *Styrke bibliotekene og norsk språk*
Styrke bibliotekene som arenaer for leselyst, læring og kulturopplevelser. Bidra til et kvalitets- og kompetanseløft i bibliotekene gjennom utviklingstilskudd og modellbibliotek og bruk av ny teknologi. Innkjøpsordningene for litteratur skal styrkes. Etablere en norsk Språkbank. Sikre nynorsken gode kår. Gjøre 2010 til et nasjonalt leseår.
 5. *Støtte opp om den norske filmsuksessen*
Målet er at Norge skal bli ledende i Norden på film, tv-drama og dokumentar, og at 25 pst. av kinomarkedet skal bestå av norske filmer. Norsk film skal hevde seg internasjonalt. Det skal satses på filmmiljøer i regionene. Målet er at kvinner skal inneha minst 40 pst. av nøkkelposisjonene i norsk film.
 6. *Satsing på norsk musikk i alle sjangre*
Sikre et godt og variert konserttilbud over hele landet. Bidra til at det utgis mer norsk musikk. Støtteordningene for musikk skal styrkes og utvikles. Det skal etableres en digital innkjøpsordning som gjør musikk tilgjengelig via bibliotekene. Vi skal styrke orkestrene og ensemblene og fullføre etableringen av Nordnorsk Symfoniorkester. Styrke kor og korps, bl.a. gjennom dirigentutvikling.
 7. *Satse på dans*
Støtte opp om den positive utviklingen i norsk dans bl.a. gjennom å styrke tilskuddsordningen for dans. Det skal satses på talentutvikling innen dansekunsten. Det skal være en bred satsing på mange ulike danseuttrykk over hele landet. Nasjonalballetten skal styrkes.

1.2 Kulturloftet II og hovedsatsinger i 2014

1.2.1 Innholdet i Kulturloftet II

Hovedinnholdet i Kulturloftet II omfatter følgende satsinger fram til 2014:

1. *1 pst. av statsbudsjettet skal gå til kultur innen 2014*
Økningen skal komme alle kunstformer og sjangre til del. Det skal tilstrebes en jevnere fylkesvis fordeling av kulturmidlene. Stortingsmeldinger og handlingsplaner fra perioden 2005–2009 skal følges opp. Vi vil styrke kulturforskningen.

8. *Et godt teater- og operatilbud i hele landet*
Vi vil sikre et godt teatertilbud, bl.a. gjennom å styrke institusjonsteatrene, den frie scene-kunsten og teaterfestivalene. Barne- og ungdomsteater og amatørteater skal få et løft. Region- og distriktsoperaene skal styrkes. Den Norske Opera skal ha internasjonal kvalitet og bidra til et operatilbud i hele landet.
9. *Satse på arkitektur, billedkunst og kunsthåndverk*
Styrke norsk arkitektur og stedsutvikling ved å følge opp den nasjonale handlingsplanen for arkitektur. Satse på billedkunst og kunsthåndverk bl.a. gjennom å utvikle visningsarenaene. Styrke stipendordningene og legge særlig til rette for unge kunstnere. Det skal satses på kunst i offentlige rom.
10. *Ta vare på norsk kulturarv*
Styrke kulturformidlingen gjennom museene, bl.a. ved digitalisering av kulturarven. Sørge for at folkemusikk, folkedans og håndverks-tradisjonene har gode vilkår. Formidlingen av kirkekultur skal styrkes. Kultur skal stå sentralt i grunnlovsjubileet 2014.
11. *Kultur hele livet*
Tredoble satsingen på den kulturelle spaserstokken og gjøre satsingen permanent. Styrke den kulturelle skolesekken og sette i gang et pilotprosjekt med et profesjonelt kulturtilbud i barnehagen. Innføre kulturkort for ungdom i alle fylker som ønsker det. Gi flere et tilbud om kultur på arbeidsplassen.
12. *Sikre mangfold, likeverd og likestilling*
Legge til rette for at kunst- og kulturlivet gjenspeiler mangfoldet i det norske samfunnet og følge opp erfaringer og tiltak fra Mangfoldsåret. Arbeide for likestilling på alle områder i kulturlivet. Motarbeide sjangersjåvinisme og sørge for likeverd mellom kunstformer og sjangre.
13. *Samisk kultur*
Samisk kultur skal bevares og videreutvikles. Gjennomføre et samisk kulturløft ved å øke kulturbevilgningen til Sametinget. Samisk språk skal styrkes.
14. *Bedre kunstneres levekår*
Vi vil bedre kunstneres levekår, med hovedvekt på inntektsvilkår og velferdsordninger. Forbedre stipendsystemet og støtte etableringen av en danse- og teaterallianse. Sikre kunstneres rettigheter til egne åndsverk. På basis av dette bruke mulighetene som ny teknologi gir.

15. *Øke den lokale kulturinnsatsen*
Vi vil være pådrivere for lokal innsats på kulturområdet, bl.a. gjennom fortsatt styrking av kommuneøkonomien. Sørge for gode kulturarenaer i hele landet, gjennom å øke bevilgningen til kulturbygg. Bidra til at kulturlovens forpliktelser følges opp. Desentralisere beslutninger og redusere byråkrati slik at mer penger går til aktivitet.
16. *Internasjonal kulturinnsats*
Legge til rette for økt kulturutveksling mellom Norge og andre land. Det skal støttes opp om kulturarbeidet i nordområdene og om det norsk-russiske kultursamarbeidet. Kultur skal brukes aktivt i norgesprofilering.
17. *Satse på næringsutvikling og kultureksport*
Det skal stimuleres til kultur- og næringsprosjekter og økte private bidrag til kultur. Utvikle potensialet i koblingen mellom kultur, næring og reiseliv. Legge til rette for at flere kunstnere skal kunne leve av egen kunst. Det skal legges til rette for at mer av norsk kultur kan eksporteres til utlandet.

1.2.2 Hovedsatsinger 2014

Kulturdepartementets budsjetttramme foreslås økt med 774,6 mill. kroner, eller 8,0 pst. i forhold til saldert budsjett for 2013.

Det foreslås en samlet økning på 839,9 mill. kroner til oppfølging av Kulturløftet. Dette innebærer at kulturbudsjettet er økt med om lag 5,7 mrd. kroner i perioden 2006–2014.

Hovedsatsinger i budsjettforslaget for 2014:

- 251,8 mill. kroner i økning til merverdiavgifts-kompensasjon for frivillige organisasjoner
- 215,0 mill. kroner i samlet investeringstilskudd til nasjonale kulturbygg
- 97,1 mill. kroner i økning til teater, dans og opera
- 85,3 mill. kroner i økning til museer og kulturvern
- 64,3 mill. kroner i økning til musikk
- 45,4 mill. kroner i økning til språk, litteratur og bibliotek
- 23,8 mill. kroner i økning til produksjonstilskudd til aviser
- 20,7 mill. kroner i økning til stipend og vederlagsordninger
- 23,0 mill. kroner i økning til visuell kunst
- 11,8 mill. kroner i økning til arkiv
- 11,2 mill. kroner i økning til filmfestivaler og regionale cinematek
- 6,0 mill. kroner til ny prosjektstøtteordning for kvalitetsjournalistikk

2 Kulturpolitikken

Kunst og kultur har stor verdi i seg selv. Gode kulturopplevelser gir livskvalitet, inspirasjon, refleksjon og skaper samhørighet. Det er en viktig kulturpolitisk oppgave å legge til rette for at alle kan oppleve et mangfold av kulturtilbud og kunstneriske uttrykk og delta i et aktivt kulturliv. Skapende kunst bidrar til fornyelse og utvikling i samfunnet og for enkeltmennesker. Tilgangen til kunst- og kulturopplevelser og muligheten til å uttrykke seg gjennom kunst og kultur skal ikke være avhengig av geografi eller sosiale skillelinjer.

Samtidig har satsing på kultur betydning for andre samfunns mål som næringsutvikling, arbeidsplasser og stedsutvikling, integrering og inkludering, helse, læring og kreativitet.

Kulturtiltak i regionene

Regjeringen er opptatt av at hele landet skal ta del i Kulturløftet. Det er derfor foreslått tiltak som innebærer en styrking av ulike deler av kulturlivet i alle fylker.

Teatre, orkestre og visningssteder for visuell kunst, knutepunktinstitusjoner på billedkunst-, musikk-, scenekunst- og litteraturområdet og regional operavirksomhet er spredd over hele landet og i alle fylker. En rekke av disse er styrket i budsjettforslaget for 2014.

Tilskudd fra ordninger under Norsk kulturfond blir fordelt som ettårig og flerårig støtte til prosjekter over hele landet. For 2014 er ordninger på det visuelle kunstfeltet og innen musikk og scenekunst foreslått økt.

Museer i mange fylker foreslås styrket i 2014. Flere av styrkingene er knyttet til konsolideringsprosesser og drift. Andre styrkinger er knyttet til bygningsvern og formidling.

Arkiverket har en regional organisering og består av Riksarkivet, åtte statsarkiv og Samisk arkiv. Det er statsarkiv i Hamar, Oslo, Kongsberg, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø. Samisk arkiv holder til i Kautokeino.

Kulturinstitusjonene er avhengige av å ha hensiktsmessige lokaler for virksomheten. Tilskuddene under kap. 320, post 73 Nasjonale kulturbygg går til prosjekter i 13 forskjellige fylker.

De regionale filmsentrene dekker i dag hele landet og er en viktig del av den nasjonale filmpolitikken.

Kulturens betydning for inkludering og utjevning av forskjeller

Regjeringen har som mål å utjevne økonomiske og sosiale forskjeller og ønsker å skape et inkluderende samfunn som omfatter alle. Deltakelse i kulturaktiviteter er en måte å høre til i samfunnet på. I et moderne samfunn er personlig og sosial identitet sterkt knyttet til deltakelse i kulturaktiviteter. Som følge av at kulturtilbud og kulturaktiviteter har blitt en mer sentral del av samfunnet og at flere deltar, kan konsekvensene av å stå utenfor oppleves sterkere enn tidligere. Et sterkt og dynamisk kulturliv som manifesterer seg i et mangfold av kulturuttrykk, er derfor en sentral del av et inkluderende og moderne samfunn.

I europeisk sammenheng er kulturbruken i Norge gjennomgående på et relativt høyt nivå. Norge har en stor og aktiv kultursektor. Forskning viser at det likevel er sosioøkonomiske forskjeller i bruk og deltakelse både i det profesjonelle og det frivillige kulturlivet. Bruken av de fleste kulturtilbudene øker med høyere inntekts- og utdanningsnivå. Dette gjelder også deltakelse i frivillig virksomhet. Personer med innvandrerbakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika og Europa utenfor EØS deltar mindre i deler av kulturlivet enn befolkningen generelt. Flere undersøkelser viser at barn og unge fra familier med lav inntekt deltar noe mindre i organiserte fritidsaktiviteter enn andre barn. Undersøkelsene peker i samme retning når det gjelder barn med innvandrerbakgrunn. Det er med andre ord fremdeles mange som ikke har et forhold til viktige arenaer for læring, kreativitet, opplevelser, samvær og identitetsskaping. Det er særlig alvorlig når barn og unge faller utenfor de fritidstilbudene og fellesskapsarenaene som kulturlivet tilbyr.

Regjeringen la i 2011 fram Meld. St. 10 (2011–2012) *Kultur, inkludering og deltaking*. Målet er å legge til rette for et kulturliv der alle skal ha mulighet til å delta, uavhengig av den enkeltes

sosioøkonomiske og kulturelle bakgrunn og funksjonsevne. Den årlige rapporteringen til departementet viser at mange institusjoner og organisasjoner i kulturlivet arbeider godt med mangfold og inkludering. Det er likevel viktig å ha høy oppmerksomhet om temaet for å sikre at mangfold og inkludering blir en selvsagt del av institusjonenes virksomhet og strategier. Strategien på området er todelt. For det første stiller departementet krav til at underliggende virksomheter og tilskuddsmottakere skal arbeide med mangfold og inkludering i alle deler av sin ordinære virksomhet. For det andre har departementet satt i verk målrettede tiltak, blant annet innen utdanning, rekruttering, publikumsutvikling og formidling, for å stimulere til økt deltakelse, mangfold og inkludering.

Kultur i et livslangt perspektiv

Kultur gir opplevelser, livskvalitet og helse. Det er derfor viktig å legge til rette for god tilgang til kulturopplevelser gjennom hele livet.

Den kulturelle skolesekken er et nasjonalt program for kunst og kulturformidling til barn og unge. Arbeidet med ordningen er en oppfølging av St.meld. nr. 38 (2002–2003) *Den kulturelle skolesekken* og St.meld. nr. 8 (2007–2008) *Kulturell skolesekk for fremtida*. Gjennom skolesekken får elever i grunnskole og videregående skole oppleve profesjonell kunst og kultur. Både musikk, scenekunst, film, litteratur, kulturarv og visuell kunst omfattes av ordningen.

I juni 2013 ble et treårig forskningsprosjekt om Den kulturelle skolesekken lagt fram. Prosjektet belyser skolesekken fra elevenes, lærernes, kunstnernes og kulturbyråkratens ulike perspektiver, og skisserer en rekke utfordringer knyttet til ordningen. På bakgrunn av forskningsrapporten og Kulturutredningens anbefalinger om å styrke Den kulturelle skolesekken, vil Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet vurdere alternative modeller for organiseringen av Den kulturelle skolesekken. Kunnskapsdepartementet har i samarbeid med Kulturdepartementet nedsatt en ekspertgruppe for å få forslag som kan gi bedre koordinering og samlet innsats fra kunst- og kulturfaglige miljøer som har aktiviteter rettet mot skolen.

Formålet med Kulturkort for ungdom er å få ungdom til å benytte seg oftere av kulturtilbud og å rekruttere nye publikummere i aldersgruppen 13–20 år. Det er store variasjoner i ordningen

fylkeskommunene i mellom. Det er behov for å utvikle felles rapporteringskriterier, slik at man har grunnlag for å vurdere utbredelse og bruk av kulturkort i målgruppen.

Den kulturelle nistepakka ble etablert i 2012 som en oppfølging av Meld. St. 10 (2011–2012) *Kultur, inkludering og deltagelse*. Målet med Den kulturelle nistepakka er å legge til rette for at flere får et profesjonelt kunst- og kulturtilbud gjennom arbeidsplassen. Dette skal også stimulere til at kunst og kultur i større grad innlemmes i realiseringen av målene om inkluderende arbeidsliv. Ordningen forvaltes av Nasjonalbiblioteket og Rikskonsertene.

Den kulturelle spaserstokken er en oppfølging av St.meld. nr. 25 (2005–2006) *Mestring, muligheter og mening. Framtidas omsorgsutfordringer*, fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Spaserstokken er en tilskuddsordning for kommunesektoren, der tilskuddene er øremerket til kultur for eldre. Målet er å legge til rette for økt samarbeid mellom kultursektoren og omsorgssektoren, slik at det lokalt kan utvikles gode kunst- og kulturprosjekter for eldre innenfor et mangfold av sjangre og uttrykk. Midlene skal hovedsakelig benyttes til profesjonell kunst- og kulturformidling av høy kvalitet.

Internasjonalisering

Internasjonal kulturaktivitet bidrar til å gjøre norsk kulturliv mer aktivt og levende. At norske kunstnere og kulturaktører reiser ut og at internasjonale impulser hentes inn, styrker kunstnerisk kvalitet, kunnskap, kompetanse og mangfold i kultursektoren. Dette kommer både sektoren og det norske publikumet til gode. Det utvider publikumstilfanget i utlandet og øker verdiskapingen i norsk kultureksport.

Meld. St. 19 (2012–2013) *Regjeringens internasjonale kulturinnsats* belyser blant annet hvordan internasjonaliseringen av norsk kulturliv kan styrkes. I meldingen vurderer Regjeringen tiltak som kan bidra til at norske kulturuttrykk synes bedre i utlandet, og som kan medvirke til at norske aktører utnytter mulighetene enda bedre internasjonalt. Norsk kulturråd har fått en styrket rolle som tilrettelegger av internasjonalt kultursamarbeid på sine ansvarsområder, og er bedt om å utarbeide en internasjonal strategi for sin virksomhet. Det strategiske samarbeidet mellom departementene, utenriksstasjonene og de kunstfaglige organisasjonene i kulturlivet skal videreutvikles.

2.1 Samfunn og frivillighet

Det frivillige Norge

Regjeringens overordnede målsetting med frivillighetspolitikken er å støtte aktivt opp under utviklingen av et levende sivilsamfunn. Regjeringen understreker betydningen av at sektoren har stor grad av egenfinansiering, slik at frivilligheten kan opprettholdes som en selvstendig sektor i samfunnet. Dette er nedfelt i Soria Moria-erklæringene og i St.meld. nr. 39 (2006–2007) *Frivillighet for alle*. Regjeringen fikk tilslutning til en ny og helhetlig frivillighetspolitikk fra Stortinget, jf. Innst. S nr. 104 (2007–2008). Det legges til grunn fire strategier for frivillighetspolitikken:

- bedre rammebetingelser for frivillig sektor
- økt fokus på ressurser til lokal aktivitet og lavterskelaktivitet
- økt oppmerksomhet om inkludering og integrering
- styrket kunnskap og forskning

Regjeringen er opptatt av mangfoldet av frivillige organisasjoner og sammenslutninger, og vil stimulere til økt deltakelse fra grupper som i dag faller utenfor det frivillige organisasjonslivet. Norge er et mangfoldig og flerkulturelt samfunn. Frivillige organisasjoner bidrar til et inkluderende samfunn.

Frivillighetspolitikken skal bidra til gode rammevilkår for frivillig sektor. Derfor etablerte Regjeringen fra 2010 en tilskuddsordning for kompensasjon av merverdiavgift til frivillige organisasjoner. Formålet med ordningen er å kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester. Den samlede bevilgningen vil med dette være 1,2 mrd. kroner. Målet om opptrapping er dermed oppfylt.

Kulturdepartementet har et koordinerende ansvar for Regjeringens frivillighetspolitikk.

I Soria Moria II går det fram at Regjeringen vil "forenkle og avbyråkratisere samhandlingen mellom det offentlige og frivillig sektor og vri støtten over fra prosjektstøtte til frie midler". Frivillighetsregisteret ble etablert 1. januar 2009. Registeret skal bl.a. bidra til enklere samhandling mellom det offentlige og frivillige organisasjoner. Kulturdepartementets arbeid med forenkling videreføres i samarbeid med organisasjonene og de øvrige departementene i 2014.

I tråd med Kulturdepartementets koordineringsrolle ivaretar departementet et sektorovergripende perspektiv på forskning på sivilsamfunn

og frivillig sektor. Kulturdepartementet styrker og viderefører forskningsinnsatsen der flere departementer deltar. Målsettingen er å øke innsikten i sivilsamfunn og frivillig sektor og bidra til utviklingen av en helhetlig frivillighetspolitikk. Regjeringen vil som en oppfølging av det neste Kulturløftet, lage en prinsipperklæring for dialog og samarbeid med frivillig sektor.

Tilskudd til frivillige organisasjoner og sammenslutninger sees i sammenheng med sektorpolitiske mål. Det er derfor et sektorpolitisk ansvar for frivillig virksomhet i de enkelte fagdepartementer, mens Kulturdepartementet har et overordnet ansvar.

Kultur og næring

Kulturdepartementet la våren 2013 sammen med Nærings- og handelsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, fram en ny kulturnæringsplan: *Fra gründer til kulturbedrift*. Flere av tiltakene i planen følges opp i 2014. Kulturdepartementets strategi for kulturnæringsutvikling er særlig knyttet til fire hovedsatsinger:

- kulturnæringsatsing i Norsk kulturråd med tiltak rettet mot samlokaliseringer og nettverk av kulturnæringsaktører og med en egen avsetning til samiske kulturnæringer
- et bransjeråd som skal ha årlige møter med de tre departementene
- etablering av et kunnskapssenter hvor ett av fokusområdene er kulturnæringer
- samarbeidsprosjekter mellom kulturnæringene og reiselivsnæringen

Nordområdene

Regjeringens nordområdestrategi fastslår at nordområdene er et av Regjeringens viktigste strategiske satsingsområder. Folk-til-folk-samarbeid har en naturlig plass i denne satsingen, og kulturen har en sentral rolle.

Departementet har utdypet og konkretisert kulturfeltets rolle og bidrag til Regjeringens nordområdestrategi i en handlingsplan for kultur i nordområdene. Handlingsplanen presenterer en rekke ulike tiltak og aktiviteter i Nord-Norge, i det norsk-russiske kultursamarbeidet og i annet internasjonalt kultursamarbeid i nordområdene. Det norsk-russiske samarbeidet følger treårige programmer. For perioden 2013–2015 er fokusområdene visuell kunst, dans og kulturturisme. Samarbeidet omfatter også barne- og ungdomskultur og urfolkskultur.

Tro og livssyn

Statens fremste oppgave i tros- og livssynspolitikken er å styrke og beskytte tros- og livssynsfriheten. I Norge har staten i tillegg et mål om å føre en aktivt støttende politikk på området og fremme tros- og livssynsmessig virksomhet, bl.a. gjennom offentlige finansieringsordninger for tros- og livssynssamfunn. Videre er det et mål for Regjeringen å bidra til dialog og samarbeid mellom tros- og livssynssamfunnene både lokalt og nasjonalt. I januar 2013 avga tros- og livssynspolitisk utvalg NOU 2013: 1 *Det livssynssåpne samfunn*. Utredningen gjennomgår tros- og livssynspolitikken og fremmer forslag til en mer helhetlig politikk på feltet. Utredningen har vært på høring.

2.2 Kunst og kulturvern

De overordnede målene for kulturpolitikken er å legge til rette for at alle kan få tilgang til et bredt spekter av kunst- og kulturtilbud av høy kunstnerisk og faglig kvalitet, og å sikre materiell og immateriell kulturarv fra fortid og samtid som uerstattelig kilde til innsikt, identitet og opplevelse.

Det er en sentral oppgave å sikre at hele befolkningen får tilgang til, kunnskap om, forståelse for og opplevelse av kunst og kultur av høy kvalitet.

Regjeringen er opptatt av å fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse innenfor hele kunstfeltet og bidra til igangsetting av nyskapende og eksperimentelle prosjekter. Regionale kompetansesmiljøer øker mangfoldet og den sjangerovergripende nyskapingen i Norge. Gjennom kunstnerpolitikken skal forholdene legges til rette for at enkeltkunstnere skal kunne bidra til et mangfoldig og nyskapende kunstliv. Det er viktig å ivareta behovet for en fri og mangfoldig kunstproduksjon og å tilby kunstnere trygge arbeids- og levekår og muligheter for fordypning og utvikling.

Kulturverninstitusjonene skal samle inn, forske på og bevare materiale som skal bli en del av vår kulturarv. Samlingene og informasjonen om disse skal være tilgjengelige for flest mulig. Kulturverninstitusjonene skal gi kritisk og nyskapende formidling som fremmer innsikt og refleksjon.

Norsk skal styrkes som fullverdig hovedspråk. I tillegg skal kulturpolitikken sikre det norsk-språklige og flerspråklige mangfoldet.

Som ledd i å utvikle og gjennomføre målene for kulturpolitikken, har Regjeringen i årene

2006–2013 fremmet 13 stortingsmeldinger innenfor kunst- og kulturvernområdet. Oppfølging av disse meldingene etter behandling i Stortinget står sentralt i de årlige statsbudsjettene.

2.3 Medier, film og pengespill

Regjeringens overordnede målsetting på medieområdet, slik den er nedfelt i Soria Moria-erklæringen, er å sikre ytringsfrihet, rettssikkerhet og et levende demokrati. Statens ansvar på medieområdet ble i 2004 grunnlovsfestet ved innføringen av det såkalte infrastrukturkravet i Grunnlovens § 100, sjette ledd: *”Det påligger Statens Myndigheter at lægge Forholdene til Rette for en aaben og oplyst offentlig Samtale.”*

Med utgangspunkt i dette infrastrukturkravet er hovedmålet for mediepolitikken å opprettholde et mediemangfold som kan sikre befolkningen tilgang til en mangfoldig og åpen samfunnsdebatt, nyheter og informasjon av høy redaksjonell standard og kulturuttrykk av høy kvalitet og stor bredde. En viktig forutsetning er produksjon av innhold som reflekterer norsk språk, kultur, identitet og norske samfunnsforhold.

Mediene har et klart ansvar for selv å ivareta sin demokratiske funksjon. Dette gjelder spesielt i redaksjonelle spørsmål, der staten av prinsipielle grunner ikke skal gripe inn.

Norge er et mangfoldig og flerkulturelt samfunn. Alle grupper i samfunnet, inkludert språklige og etniske minoriteter, personer med nedsatt funksjonsevne og barn og unge, skal ha et godt medietilbud. Et godt medietilbud innebærer tilgang til et mangfold av informasjon og synspunkter om politikk og andre samfunnsproblemer. Det innebærer også tilgang til ytringskanaler og debattfora der den enkelte har mulighet til å delta aktivt i den offentlige samfunnsdebatten. Men mediemangfold er ikke nok dersom innholdet ikke når et publikum. Et mangfoldig medietilbud vil bare bidra til den offentlige samtalen i den grad det blir sett, hørt, lest og diskutert. Samtidig er det en viktig oppgave å beskytte barn og unge mot innhold som kan være skadelig.

Regjeringen vil derfor stimulere til mediemangfold gjennom ulike økonomiske og regulatoriske virkemidler:

- Pressestøtten og merverdiavgiftsfritaket har siden slutten av 1960-tallet vært blant de viktigste offentlige bidragene til mediemangfold i Norge. Regjeringen har som mål at en ny og mer medieuavhengig produksjonsstøtteordning kan tre i kraft 1. januar 2014.

- Lovregler om plassering av ansvar for ytringer (dvs. de reglene som avgjør hvem som kan, eller skal, rammes av ulike sanksjoner dersom ytringsfrihetens grenser overskrides) legger viktige rammebetingelser for den offentlige samtalen generelt og for medievirksomhet spesielt. På bakgrunn av høringen av Medieutvalgets utredning har Regjeringen konkludert med at det fremdeles er behov for særregler om plassering av ansvar i redigerte (redaktørstyrte) massemedier. På bakgrunn av dette vil Kulturdepartementet utrede innholdet i slike særregler nærmere.
- Konsentrasjon av eierskap kan undergrave det reelle mediemangfoldet ved at kontrollen med hvilken informasjon og hvilke meninger som publiseres, havner på noen få hender. Et mangfoldig eierskap er derfor også et viktig element i et mål om mediemangfold. Medieeierskapsloven bidrar til å sikre mediemangfold. For å tilpasse regelverket til utviklingen i mediesektoren vedtok Stortinget i 2013 endringer i loven. Lov- og forskriftsendringene vil bli satt i verk 1. juli 2014.
- Barn og unge skal sikres ytrings- og informasjonsfrihet innenfor en ramme som ivaretar deres sikkerhet mot medieinnhold som kan være skadelig. Departementet har gjennomgått regelverket på området for å tilpasse det til den teknologiske utviklingen.

Målet på kringkastingsområdet er å opprettholde et sterkt allmennkringkastertilbud. NRK må derfor sikres stabile og forutsigbare rammevilkår. NRKs rolle som formidler av kultur, språk og nasjonal identitet må videreføres. NRKs distriktskontorer skal ha gode utviklingsmuligheter. I lokalradio og lokalfjernsyn bør det være et bre-

dest mulig tilbud, samtidig som disse mediene kan opprettholdes som ytringsmedier også for smale grupper i samfunnet. Det er viktig å sikre at hele befolkningen får tilgang til digitale radio- og fjernsynssendinger med et bredt og kvalitativt godt tilbud, samtidig som det også gis tilgang til nye tjenester.

Hovedmålet for filmpolitikken er et mangfold av film- og tv-produksjoner basert på norsk språk, kultur og samfunnsforhold, som er anerkjent for høy kvalitet, kunstnerisk dristighet og nyskaping, og utfordrer og når et stort publikum i Norge og internasjonalt. Målene på filmområdet er i stor grad oppfylt, men mye har endret seg på feltet siden den forrige filmmeldingen kom. Dette gjelder både bransjen, distribusjon og publikumsvaner. For å sikre at virkemidlene er tilpasset dagens virkelighet og kan møte framtidens utfordringer er det nødvendig med en ny gjennomgang av filmpolitikken. Det er også behov for å se på hvordan filmpolitikken i enda større grad kan bidra til mangfold og kvalitet i produksjon og til god filmformidling. Regjeringen vil derfor fremme en ny filmmelding i tråd med det nye Kulturloftet.

Det overordnede målet for norsk lotteri- og pengespillpolitikk er å sikre at lotterier og pengespill avholdes i betryggende former under offentlig kontroll, med sikte på å forebygge negative sosiale konsekvenser av lotterier og pengespill. Samtidig skal det legges til rette for at lotterier og pengespill kan være en inntektskilde for samfunnsnyttig og humanitært arbeid, idrett og kultur.

Det overordnede målet innen stiftelsesområdet er å skape trygghet og tillit til stiftelser som organisasjonsform.

3 Idrettspolitikken

Statens overordnede mål med idrettspolitikken kan sammenfattes i visjonen *idrett og fysisk aktivitet for alle*, jf. Meld. St. 26 (2011–2012) *Den norske idrettsmodellen*. Den statlige idrettspolitikken skal stimulere til økt aktivitet, både innen bredde- og toppidrett. Det er et mål for Regjeringen å legge til rette for at flest mulig kan drive idrett og fysisk aktivitet. Barn og ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive er sentrale målgrupper.

Den viktigste finansieringskilden for statlig idrettspolitikk er andelen av overskuddet fra Norsk Tipping AS som tilfaller idrettsformål.

Over statsbudsjettet finansieres en ordning for merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg. I 2014 foreslås også bevilgninger til sjakk-OL 2014 og ungdoms-OL 2016 over statsbudsjettet. For omtale av disse postene, jf. kap. 315.

De statlige midlene skal først og fremst komme den frivillige, medlemsbaserte idretten til gode, samt stimulere til og legge til rette for utøvelse av egenorganisert fysisk aktivitet. De viktigste virkemidlene er tilskudd til anleggsutbygging og tilskudd til aktivitet i idrettslagene.

Departementet ønsker videre å bidra til et etisk og faglig kvalifisert toppidrettsmiljø, slik at toppidretten fortsatt kan være en kulturell identitetsskaper i det norske samfunnet. Toppidrett er uttrykk for en positiv prestasjonskultur som har klare fellestrekk med og overføringsverdi til andre samfunnsområder.

Departementet er opptatt av økt inkludering og deltakelse, og av å motvirke alle former for diskriminering innenfor idretten. Det er viktig at alle i størst mulig grad gis mulighet til å delta i organisert idrett, uavhengig av bl.a. kjønn, etnisk eller kulturell bakgrunn, funksjonsevne, seksuell orientering eller økonomi. Departementet vil ivareta hensynet til likestilling både gjennom aktivitetstilbud og gjennom tilgjengelighet til og tilrettelegging av anlegg.

Idrettsanlegg

Tilgjengelighet til idrettsanlegg er en viktig forutsetning for mulighet til å drive idrett og fysisk

aktivitet. Departementet legger stor vekt på å sikre god planlegging og prioritering innenfor anleggssektoren. Anlegg i lokalmiljøet som stimulerer og tilfredsstiller barns behov for fysisk aktivitet i organiserte eller egenorganiserte former, prioriteres. Når det gjelder ungdom, er det et mål å utvikle anlegg som tilfredsstiller ungdommens behov for utfordringer og variasjon. Det er av stor verdi at anleggene fungerer som gode sosiale møteplasser i lokalsamfunnene.

Kommunal prioritering er en forutsetning for tilskudd til anlegg fra spillemidlene. Samspillet mellom idrettslag, kommuner og stat er avgjørende for å få til en vellykket anleggsutbygging.

For å sikre god måloppnåelse innenfor den statlige idrettspolitikken, forutsettes økte ressurser. Regjeringen har gått inn for å endre bestemmelsen i pengespilloven som regulerer fordelingen av overskuddet fra Norsk Tipping AS, den såkalte tippenøkkelen.

Gjennom egne anleggspolitiske programmer fordeler departementet ekstraordinære tilskudd til anleggsutbygging i pressområder og til særlig kostnadskrevende anlegg.

En rekke av tilskuddssatsene under ordningen Idrettsanlegg i kommunene er blitt økt, gjeldende fra fordelingen av spillemidler i 2014. Det er ti år siden siste større økning.

Regjeringen har etablert en rammestyrte ordning for kompensasjon av merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg. Ordningen, som finansieres over statsbudsjettet, omfatter alle som oppfyller vilkårene for å motta spillemidler til idrettsanlegg, med unntak av kommuner, fylkeskommuner og kommunale foretak.

Idrettsaktivitet

Spillemidler til aktivitetsrettede formål blir i første rekke kanalisert gjennom Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). NIF er den største frivillige organisasjonen i Norge. I det årlige tilskuddsbrevet til NIF er det formulert tre overordnede mål for tilskuddet:

- bidra til å opprettholde og utvikle NIF som en frivillig, medlemsbasert organisasjon

- bidra til å opprettholde og utvikle et godt aktivitetstilbud gjennom den organiserte idretten
- bidra til å bevare og sikre NIF som en åpen og inkluderende organisasjon, og til at idrettslagene framstår som arenaer for meningsdannelse og verdifulle rammer for sosialt fellesskap.

De ovennevnte målene er i første rekke knyttet til virksomheten i idrettslagene. Det er lagene som står for idrettsaktiviteter og som er arena for den frivillige innsatsen innenfor idretten. Det er en forutsetning at de organisasjonsledd som mottar tilskudd, retter sin virksomhet inn mot idrettslagenes behov.

Tildelingen av spillemidler til NIF deles inn i fire rammetilskuddsposter: grunntilskudd til NIF sentralt og regionalt, grunntilskudd til særforbund, tilskudd til aktivitet for barn, ungdom og breddeidrett samt tilskudd til toppidrett.

Den organiserte idretten har størst oppslutning blant barn. Idrett er den organiserte fritidsaktiviteten med flest medlemmer også blant ungdom. Samtidig vet vi at svært mange ungdommer slutter med idrett i løpet av tenårene. Departementet ønsker derfor å fokusere særskilt på å styrke og utvikle ungdomsidretten. Dette er i tråd med idrettens egne mål.

En annen viktig kanal for fordeling av spillemidler til aktivitetsrettede formål er gjennom ordningen tilskudd til lokale lag og foreninger. Intensjonen med tilskuddsordningen er å støtte opp om og stimulere til økt aktivitet i den lokale medlemsbaserte idretten. Det er lagenes primæraktiviteter som skal støttes. Tilskuddet blir fordelt av idrettsrådet i den enkelte kommune.

Lokale idrettslag mottar også betydelige midler fra grasrotandelen som ble innført i 2009. Grasrotandelen gir et viktig bidrag til lagenes aktivitetstilbud for barn og ungdom.

Departementet har et særlig ansvar for å legge til rette for at grupper med spesielle behov gis et tilbud om idrett og fysisk aktivitet. I den forbindelse støtter departementet NIFs arbeid med inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne i de enkelte særforbund.

Departementet har en egen tilskuddsordning for inkludering i idrettslag. Formålet er å inkludere nye grupper inn i lagenes ordinære aktivitetstilbud, gjennom å motvirke økonomiske og kulturelle barrierer som kan være til hinder for å delta i organisert idrettsaktivitet. Tilskuddet skal benyttes til tiltak rettet mot barn og ungdom med innvandrerbakgrunn – med særlig vekt på jenter,

og barn og ungdom fra familier med lav betalings- evne.

Forskning og utvikling

Hoveddelen av departementets tilskudd til forskning på idrettsfeltet er knyttet til fagmiljøer med høy kompetanse. Det gis grunnstøtte til Senter for idrettsskadeforskning ved Norges idrettshøgskole (NIH), til Forskningscenter for trening og prestasjon ved NIH og til Senter for idrettsanlegg og teknologi ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Departementet fordeler også prosjektmidler til annen forskning, utredning og evaluering på idrettsfeltet.

Antidoping

Antidopingarbeid er en sentral oppgave innenfor idrettspolitikken. Stiftelsen Antidoping Norge har som formål å bekjempe doping ved å fremme en ærlig og dopingfri idrett. Stiftelsen Antidoping Norge mottar spillemidler til sin virksomhet rettet mot dopingbekjempelse innenfor den organiserte idretten.

Gjennom årlige finansielle bidrag til det internasjonale antidopingorganet World Anti-Doping Agency (WADA) medvirker departementet til en styrking av det internasjonale antidopingarbeidet.

Kampfiksing

Regjeringen har fokus på forebygging og bekjempelse av kampfiksing og manipulering av idrettskonkurranser. Norge deltar aktivt i de pågående forhandlingene i regi av Europarådet om en internasjonal konvensjon mot kampfiksing. Sammen med relevante idrettsorganisasjoner og andre berørte aktører utarbeidet Regjeringen i 2012 en nasjonal handlingsplan mot kampfiksing i idretten. Det arbeides nå med oppfølgingen av planen.

Internasjonalt

Departementet har også generell internasjonal kontakt på idrettsområdet. Norsk innflytelse og gjensidig utvikling ivaretas gjennom flere bilaterale samarbeidsavtaler og nordisk samarbeid på idrettsområdet samt gjennom representasjon i internasjonale fora som UNESCO, Europarådet og International Anti-Doping Arrangement (IADA).

Departementet har deltatt aktivt i arbeidet i Europarådets utvidete delavtale for idrett. Gjennom dette engasjementet drøftes sentrale

europaiske idrettspolitiske problemstillinger som idrettens autonomi, manipulering av idrettsresultater, ulovlig spillvirksomhet, korrupsjon og menneskehandel av unge idrettsutøvere. Gjennom EPAS arrangeres også de europeiske idrettsministermøtene.

Det gjennomføres en rekke internasjonale mesterskap og andre idrettsarrangementer i Norge i løpet av et år. Internasjonale mesterskap og konkurranser er en naturlig del av idrettens utstrakte samarbeid over landegrensene, og er begivenheter som markerer det ypperste av idrettsprestasjoner innenfor én eller flere idretts-

grener. Internasjonale idrettskonkurranser i Norge gjennomføres som hovedregel uten tilskudd fra spillemidlene til selve gjennomføringen av arrangementene. Det er etablert praksis at det ikke ytes tilskudd til arrangøren av mesterskap i enkeltidretter.

Statlig tilskudd vil kun være aktuelt i helt spesielle tilfeller, som f. eks. gjennomføring av olympiske og paralympiske leker. Dette rokker ikke ved hovedprinsippet om at staten ikke vil yte tilskudd til gjennomføringen av internasjonale idrettsarrangement i Norge.

4 Oversikt over budsjettforslaget for 2014

Utgifter fordelt på programkategorier

(i 1 000 kr)

Kat.	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Pst. endr. 13/14
08.10	Administrasjon	122 645	120 034	122 280	1,9
08.15	Samfunns- og frivillighetsformål	1 140 914	1 538 398	1 886 888	22,7
08.20	Kulturformål	6 538 478	6 849 188	7 206 569	5,2
08.30	Medieformål	1 148 391	1 206 941	1 273 471	5,5
	Sum programområde 08	8 950 428	9 714 561	10 489 208	8,0

Utgifter fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Pst. endr. 13/14
	Administrasjon				
300	Kulturdepartementet	122 645	120 034	122 280	1,9
	<i>Sum kategori 08.10</i>	<i>122 645</i>	<i>120 034</i>	<i>122 280</i>	<i>1,9</i>
	Samfunns- og frivillighetsformål				
310	Tilskudd til trossamfunn m.m.	221 154	245 120	278 318	13,5
314	Kultur og samfunn	42 636	61 586	29 740	-51,7
315	Frivillighetsformål	877 124	1 231 692	1 578 830	28,2
	<i>Sum kategori 08.15</i>	<i>1 140 914</i>	<i>1 538 398</i>	<i>1 886 888</i>	<i>22,7</i>
	Kulturformål				
320	Allmenne kulturformål	822 246	857 355	910 062	6,1
321	Kunstnerformål	406 578	431 082	451 745	4,8
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	405 238	435 415	422 068	-3,1
323	Musikkformål	1 027 027	1 016 682	1 074 433	5,7
324	Scenekunstformål	1 716 224	1 872 151	1 969 237	5,2
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	862 505	873 301	918 743	5,2

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Pst. endr. 13/14
328	Museums- og andre kulturvernformål	949 015	1 003 900	1 089 175	8,5
329	Arkivformål	349 645	359 302	371 106	3,3
	<i>Sum kategori 08.20</i>	<i>6 538 478</i>	<i>6 849 188</i>	<i>7 206 569</i>	<i>5,2</i>
	Medieformål				
334	Film- og medieformål	705 124	744 619	771 361	3,6
335	Mediestøtte	326 184	348 195	382 669	9,9
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk	42 423	43 823	45 357	3,5
339	Lotteri- og stiftelsestilsynet	74 660	70 304	74 084	5,4
	<i>Sum kategori 08.30</i>	<i>1 148 391</i>	<i>1 206 941</i>	<i>1 273 471</i>	<i>5,5</i>
	Sum utgifter	8 950 428	9 714 561	10 489 208	8,0

I tillegg til de midlene som foreslås bevilget under Kulturdepartementets budsjett, blir det også foreslått 276 mill. kroner til nytt bygg for Nasjonal-museet for kunst, arkitektur og design, 80,2 mill. kroner til rehabilitering av Eidsvollsbygningen, 45 mill. kroner til nytt bygg for Arkivverkets sentraldepot på Tynset, 12 mill. kroner til nytt bygg for Norsk reiselivsmuseum og 10,4 mill. kroner til samisk kultur og språktiltak, alle under

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet. I tillegg foreslås det 177,3 mill. kroner til kulturskole under Kunnskapsdepartementet.

Det vil også bli fordelt spillemidler til kulturformål og til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner i 2014 utenfor statsbudsjettet. Disse midlene vil, i likhet med spilleoverskuddet til idrettsformål, bli fordelt av Kongen.

Utgifter fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Pst. endr. 13/14
01-01	Driftsutgifter	1 573 073	1 561 160	1 611 302	3,2
21-23	Spesielle driftsutgifter	100 986	113 275	119 158	5,2
30-49	Nybygg, anlegg m.v.	34 037	34 812	35 647	2,4
50-59	Overføringer til andre statsregnskap	1 088 094	1 160 770	1 225 835	5,6
60-69	Overføringer til kommuner	17 760	13 900	14 230	2,4
70-89	Overføringer til private	6 136 427	6 830 644	7 483 036	9,6
90-99	Utlån, avdrag m.v.	51			
	Sum under departementet	8 950 428	9 714 561	10 489 208	8,0

Inntekter fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Pst. endr. 13/14
Administrasjon					
3300	Kulturdepartementet	3 907	72	75	4,2
	<i>Sum kategori 08.10</i>	<i>3 907</i>	<i>72</i>	<i>75</i>	<i>4,2</i>
Kulturformål					
3320	Allmenne kulturformål	8 614	1 416	1 466	3,5
3322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	783	113	117	3,5
3323	Musikkformål	31 228	28 678	31 367	9,4
3324	Scenekunstformål	27 226	24 213	22 600	-6,7
3326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	19 204	8 630	8 932	3,5
3329	Arkivformål	53 105	23 138	26 889	16,2
	<i>Sum kategori 08.20</i>	<i>140 160</i>	<i>86 188</i>	<i>91 371</i>	<i>6,0</i>
Medieformål					
3334	Film- og medieformål	32 548	28 398	29 042	2,3
3339	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser	836 778	618 974	386 683	-37,5
	<i>Sum kategori 08.30</i>	<i>869 326</i>	<i>647 372</i>	<i>415 725</i>	<i>-35,8</i>
Skatter og avgifter					
5568	Sektoravgifter under Kulturdepartementet	66 444	71 663	75 260	5,0
	<i>Sum kategori 08.50</i>	<i>66 444</i>	<i>71 663</i>	<i>75 260</i>	<i>5,0</i>
	Sum inntekter	1 079 837	805 295	582 431	-27,7

Oversikt over poster med stikkordet "kan overføres", utenom 30-49 poster:

			(i 1 000 kr)	
Kap.	Post	Benevnelse	Overført per 01.01.2013	Forslag 2014
310	75	Tilskudd til private kirkebygg	1 247	9 622
315	74	Frivillighetsregister	5 761	3 213
320	21	Forskning og utredning	1 488	8 682
320	73	Nasjonale kulturbygg	12 347	215 000
320	74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd	7 590	239 616
320	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m.	3 402	11 136
321	73	Kunstnerstipend m.m.	3 747	164 223
324	21	Spesielle driftsutgifter	14 622	58 687
329	21	Spesielle driftsutgifter	20 517	21 000
334	21	Spesielle driftsutgifter	1 507	8 572
334	71	Filmtiltak m.m.	10 404	39 277
334	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor	13 137	24 917
339	21	Spesielle driftsutgifter	1 302	7 648

Når stipendperioden for enkelte stipendmottakere blir endret bl.a. ved permisjoner, blir bevilgningsbehovet på kap. 321, post 73 redusert i en budsjettermin. Behovet vil øke tilsvarende i senere budsjetterminer.

Bevilgningene til kontingenter for departementets deltakelse i EUs program for kultur og

audiovisuell sektor bygger på anslag og varierer som følge av valutasvingninger.

For de øvrige postene blir det gitt tilskudd til prosjekter og formål som trenger lang planleggings- og gjennomføringstid. Tilskuddene til disse prosjektene blir normalt utbetalt over flere år.

Antall årsverk under Kulturdepartementet per 01.03.2013:

Kap.	Betegnelse	Per 01.03.2013
300	Kulturdepartementet	132
320	Allmenne kulturformål	119
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	17
323	Musikkformål	55
324	Scenekunstformål	37
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	486
329	Arkivformål	291
334	Film- og medieformål	148
339	Lotteri- og stiftelsestilsynet	69
Sum årsverk		1 354

5 Fordeling av spilleoverskuddet

5.1 Fordeling av spilleoverskuddet i 2014

Ved behandling av statsbudsjettet for 2013 vedtok Stortinget følgende:

”Stortinget samtykker i at fordelingen av Norsk Tipping AS' overskudd fra og med 2015 endres slik at 64 pst. skal fordeles til idrettsformål, 18 pst. til kulturformål og 18 pst. til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner som ikke er tilknyttet Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité. Midlene til kulturformål skal fordeles av Kongen”, jf. Innst. 14 S (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2012–2013).

Regjeringen foreslår å endre pengespilloven § 10, slik at overskuddet fra Norsk Tipping AS i 2014 fordeles slik:

- 56 pst. til idrettsformål
- 14,9 pst. til kulturformål utenfor statsbudsjettet
- 18 pst. til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner som ikke er tilknyttet Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité
- 11,1 pst. til kulturformål (inntektsføres på statsbudsjettet)

Spillemidler til idrettsformål og kulturformål utenfor statsbudsjettet fordeles av Kongen. Midler til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fordeles i henhold til forskrift 12. juni 2009 nr. 640 om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping.

5.2 Fordeling av spilleoverskuddet i 2013

Den nåværende tippeskjelen for fordeling av spilleoverskuddet fra Norsk Tipping trådte i kraft 1. januar 2013. Spilleoverskuddet fra 2012 til fordeling i 2013 ble fordelt med 47,9 pst. til idrettsformål, 14,6 pst. til kulturformål utenfor statsbudsjettet, 18 pst. til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner og 19,5 pst. til kulturformål (inntektsført på statsbudsjettet).

5.2.1 Fordeling av spilleoverskuddet til kulturformål

Det er for 2013 fordelt totalt 500 mill. kroner i spillemidler til kulturformål ved kongelig resolusjon:

Tabell 5.1 Fordeling av spilleoverskuddet til kulturformål i 2013 på de fire hovedområdene

	(i 1 000 kr)
	Tildeling 2013
Den kulturelle skolesekken:	
- grunnskole	142 426
- videregående skole	55 894
- forskning og utvikling	1 700
Sum	200 020
Kulturbygg:	
- desentralisert ordning for tilskudd til kulturbygg	128 115
- regionale møteplasser og formidlingsarenaer for kultur	7 000
Sum	135 115
Frifond	150 015
Den kulturelle spaserstokken	14 900
Totalt	500 050

I 2013 utgjør spillemidler til Frifond til sammen 150 mill. kroner. I tråd med erfaringstall og forslag til fordelingsnøkkel fra de tre paraplyorganisasjonene er midlene fordelt med 69,7 pst. til Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU), 23,6 pst. til Norsk musikkråd og 6,7 pst. til Norsk teaterråd.

Den kulturelle spaserstokken finansieres av Helse- og omsorgsdepartementet og Kulturdepartementet i fellesskap. Samlet tilskudd til Den kulturelle spaserstokken i 2013 utgjør 29,8 mill. kroner hvorav 14,9 mill. kroner over Helse- og omsorgsdepartementets budsjett og 14,9 mill. kroner fra spillemiddeloverskuddet. I likhet med midler til Den kulturelle skolesekken er Kulturdepartementets andel av Den kulturelle spaserstokken fra 2013 finansiert av øremerkede spillemidler til kultur.

Tilskudd er tidligere år fordelt til kommunene etter skjønnsmessig vurdering av konkrete prosjektomtaler i årlige søknader til Kulturdepartementet. Fra 2014 skal midlene i stedet fordeles via fylkeskommunene, basert på kvantitative kriterier etter modell av Den kulturelle skolesekken. Omleggingen innebærer blant annet at fylkets areal og antall personer over 70 år får innvirkning på den fylkesvise fordelingen.

5.2.2 Fordeling av spilleoverskudd til idrettsformål

Det er for 2013 fordelt totalt 1 640,6 mill. kroner i spillemidler til idrettsformål ved kongelig resolusjon:

Tabell 5.2 Fordeling av spilleoverskuddet til idrettsformål i 2013:

	(i 1 000 kr)
	Tildeling 2013
Idrettsanlegg i kommunene	740 385
Anleggspolitisk program	40 000
Anlegg for friluftsliv i fjellet	9 000
Utstyr	12 000
Nasjonalanlegg	16 000
Spesielle anlegg	965
Forsknings- og utviklingsarbeid	21 050
Antidopingarbeid	30 000
Fysisk aktivitet og inkludering i idrettslag	13 200
Friluftstiltak for barn og ungdom	14 000
Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité	580 000
Tilskudd til lokale lag og foreninger	164 000
Sum	1 640 600

5.2.3 Fordeling av spilleoverskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner

Det er for 2013 avsatt totalt 616,5 mill. kroner til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner som ikke er tilknyttet Norges idrettsforbund og

olympiske og paralympiske komité. Midlene ble fordelt i tråd med forskrift 12. juni 2009 nr. 640 om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping. Ti organisasjoner mottar midler uten søknad, mens øvrige organisasjoner som faller innenfor ordningen, er søknadsberettiget.

Tabell 5.3 Fordeling av spilleoverskuddet til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner i 2013:

	(i 1 000 kr)
	Tildeling 2013
Norsk Folkehjelp	16 029
Norges Røde Kors	215 158
Redningsselskapet	132 547
Handikapforbundet	20 345
Kreftforeningen	69 048
Landslaget for hjerte- og lungesyke	11 714
Blindeforbundet	18 495
Flyktningehjelpen	9 864
Redd Barna	11 097
Nasjonalforeningen for folkehelsen	6 782
Søknadsberettigede samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner	105 421
Sum	616 500

Etter forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping skal eventuelt gjenstående beløp bli overført til fordeling for påfølgende år dersom det samlede søknadsbeløpet fra søknadsberet-

tigede organisasjoner er mindre enn størrelsen på det samlede tilskuddet. De senere år har årlig gjenstående beløp vært om lag 50 mill. kroner. Det gjenstående beløpet blir tilbakeført til fordeling i tråd med forskriften.

6 Samfunnssikkerhet og beredskap

Norge har de siste årene blitt rammet av en rekke alvorlige hendelser. Angrepene 22. juli 2011, flom kombinert med svikt i telenettet, ekstremvær, spredning av vulkanaske fra Island og pandemi illustrerer bredden og utfordringen i samfunnssikkerhetsarbeidet, og understreker behovet for å styrke arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap.

Kulturdepartementet har som hovedmål å utvikle og bygge en sterk og bevisst sikkerhets- og beredskapsforståelse internt i departementet og i sektoren. Dette gjøres gjennom å forankre styringsdokumenter, planer og rutiner i ledelsen og i organisasjonen. Kulturdepartementets planverk for samfunnssikkerhet og beredskap sikrer kontinuitet i driften i departementet ved en ev. krise. Planverket oppdateres løpende. Medarbeidere i Kulturdepartementet skal være godt kjent med evakueringsplaner, varslingsprosedyrer og hvor de finner relevant informasjon og planverk hvis det oppstår en krise.

Kulturdepartementet har ansvaret for en omfattende og heterogen portefølje, som inkluderer frivillighets-, idretts-, kultur-, og mediasaker. Kulturdepartementet har utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse for hele sektoren som oppdateres årlig. Målsetningen med et nasjonalt og sektorielt risikobilde er å bidra til en bedre oversikt over risiko og sårbarhet i sektoren, og dermed gi sektoren et bedre felles planleggingsgrunnlag, forståelse og bevissthet i samfunnssikkerhetsarbeidet.

Kulturdepartementet har generelt en begrenset rolle i samfunnssikkerhet og beredskapsarbeidet på nasjonalt plan. Norsk rikskringkasting (NRK) har imidlertid en sentral rolle i samfunns-

sikkerhet og beredskapsarbeidet. NRK har i henhold til kringkastingsloven plikt til å være myndighetenes informasjonskanal i krisesituasjoner. Departementet er i nær dialog med NRK for å sikre at de oppfyller denne forpliktelsen.

For å nå hovedmålet for samfunnssikkerhet og beredskap i kultursektoren har departementet:

- styrket forankringen av arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i Kulturdepartementets ledelse og hos virksomhetsledelsen i ytre etat
- sikret en formell årlig dialog om samfunnssikkerhet og beredskap med våre underliggende virksomheter gjennom tildelingsbrev og i styringsdialogen for øvrig
- integrert arbeidet med sikkerhet og beredskap i Kulturdepartementets interne organisasjons- og utviklingsprogram
- oppdatert eget planverk
- oppdatert sektorielle risiko- og sårbarhetsanalyser for å identifisere og kartlegge risikobildet lokalt og nasjonalt, samt vurdere om eksisterende tiltak er tilstrekkelige eller om nye må vurderes og implementeres
- igangsatt arbeidet med å kartlegge sektorens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder risiko- og sårbarhetsanalyser, beredskapsplaner, krisehåndtering m.m.
- igangsatt arbeidet med å identifisere og kartlegge eventuelle gråsoner mot andre sektorer
- tilrettelagt for at samfunnssikkerhet og beredskap gis en plass i den formelle styringsdialogen gjennom bl.a. egne årlige møter med Norsk rikskringkasting
- etablert en forsterket styringsdialog med de av Kulturdepartementets underliggende virksomheter som har kritiske samfunnsfunksjoner.

Del II
Budsjettforslag

7 Nærmere omtale av bevilgningsforslaget

Programkategori 08.10 Administrasjon (kap. 300)

Utgifter under programkategori 08.10 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Pst. endr. 13/14
300	Kulturdepartementet	122 645	120 034	122 280	1,9
	Sum kategori 08.10	122 645	120 034	122 280	1,9

Utgifter under programkategori 08.10 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Pst. endr. 13/14
01-01	Driftsutgifter	119 281	115 600	119 691	3,5
21-23	Spesielle driftsutgifter	3 364	4 434	2 589	-41,6
	Sum kategori 08.10	122 645	120 034	122 280	1,9

Programkategori 08.10 omfatter Kulturdepartementets administrasjonsutgifter.

Kap. 300 Kulturdepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Driftsutgifter	119 281	115 600	119 691
21	Spesielle driftsutgifter	3 364	4 434	2 589
	Sum kap. 0300	122 645	120 034	122 280

Budsjettforslag 2014**Post 01 Driftsutgifter**

Departementets hovedoppgaver er knyttet til utvikling og gjennomføring av den statlige politikken på kultur-, medie-, idretts- og frivillighetsfeltet.

Bevilgningen skal dekke departementets egne lønns- og driftsutgifter.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som departementet får i merinntekter under kap. 3300, post 01, jf. forslag til vedtak II, nr. 1.

Post 21 spesielle driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke drift av Brønnøysundregistrenes system for kontroll av fødselsnummer som legges til grunn for utbetaling av tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke. I tillegg skal posten dekke andre driftsutgifter i departementet, bl.a. utgifter til utredninger i regi av departementet og kjøp av særskilte varer og tjenester mv.

Rapport 2012

De viktigste administrative arbeidsoppgavene på frivillighetsfeltet, tros- og livssynsfeltet, kulturfeltet og samfunnsfeltet var:

- arbeid med forenklingsprosjekt overfor frivillig sektor
- oppfølging av merverdiavgiftskompensasjonsordning til frivillige organisasjoner
- oppfølging av Frivillighetsregisteret og Innsamlingsregisteret
- oppfølging av Frifond
- arbeid med ulike tilskudd og andre løpende saker på frivillighetsfeltet, herunder oppfølging og kontroll av tilskudd til frivilligsentraler.
- behandling av klager over enkeltvedtak fattet av fylkesmennene når det gjelder bl.a. tilskudd til tros- og livssynssamfunn
- arbeid med andre løpende saker på tros- og livssynsområdet
- følge opp kulturnæringsplan
- arbeid med norsk-russisk handlingsplan for kultursamarbeid i nordområdene

På kulturområdet var de viktigste administrative arbeidsoppgavene:

- oppfølging av kulturloftet med basis i regjeringserklæringen
- løpende forvaltning av statsinstitusjoner og tilskudd til institusjoner og tiltak

- oppfølging av framlagte stortingsmeldinger innen kunstområdet, (bl.a. St.meld. nr. 32 (2007–2008) *Bak kulissene*, St.meld. nr. 10 (2007–2008) *Knutepunkt. Kriterium for knutepunktstatus og vurdering av gjennomføring av knutepunktoppdraget*, St.meld. nr. 21 (2007–2008) *Samspill. Et løft for rytmisk musikk*, Meld. St. 23 (2011–2012) *Visuell kunst*
- arbeid med ny lov om Norsk kulturråd
- arbeid med etablering av minnesteder etter 22. juli 2011 og et monument over kong Christian Frederik
- arbeid med omlegging av stipendordninger på det kunstnerpolitiske området, herunder forskriftsarbeid
- arbeid med framtidig sammenslåing av stiftelsene Norsk Form og Norsk Designråd
- forberedende arbeid med garantiasaker knyttet til de store utstillingene i forbindelse med 150-årsmarkering for Edvard Munch
- gjennomført evaluering av knutepunktinstitusjonene Ultima Oslo Contemporary Music Festival og Festspillene i Nord-Norge, og igangsatt evaluering av Festspillene i Bergen og Festspillene i Elverum
- etablering av stiftelsen Music Norway med sikte på å overføre deler av virksomheten i MIC Norsk musikkinformasjon og i Music Export Norway til den nye stiftelsen
- omlegging av Rikskonsertenes offentlige konsertvirksomhet
- oppfølging av søknader og fordeling fra Den kulturelle spaserstokken
- utarbeidelse av en strategi for dans
- utvikling av et pilotprosjekt for evaluering av institusjoner på musikk- og scenekunstheltet
- arbeid med en stortingsmelding om det utenrikskulturelle feltet
- utarbeidelse og framleggelse av Meld. St. 7 (2012–2013) *Arkiv*
- oppfølging av arbeidet med Arkivverkets fellesdepot som sammen med Norsk helsearkiv er planlagt etablert på Tynset
- arbeid med forslag til lov om bokomsetning (bokloven)
- behandling av klager på avslag på innsynsbegjæringer i 22. juli-kommisjonens referater
- arbeid med revisjon av lov om folkebibliotek og pliktavleveringsloven
- oppfølging av museumsreformen
- norsk formannskap i Nordisk ministerråd, og arbeid med etablering av Nordisk råds pris for barne- og ungdomslitteratur
- videreføring av forprosjekt for nybygg på Vestbanen for Nasjonalmuseet

- oppfølging av arbeidet med rehabilitering av Eidsvollsbygningen til grunnlovsjubileet

De viktigste administrative arbeidsoppgavene på medieområdet var:

- framleggelse av stortingsproposisjon om gjennomføring av AMT-direktivet i norsk rett, jf. Prop. 9 L (2012–2013) *Endringer i kringkastingensloven, åndsverkloven og film- og videogramlova* (gjennomføring av direktiv 2010/13/EU om audiovisuelle medietjenester mv.) og Innst. 143 L (2012–2013)
- framleggelse av stortingsproposisjon om endringer i film- og videogramlova (filmkontrollgebyret), jf. Prop. 18 L (2012–2013) og Innst. 140 L (2012–2013)
- framleggelse av stortingsproposisjon om endringer i pengespilloven (endring av tippenøkkelen, jf. Prop. 20 L (2012–2013) og Innst. 122 L (2012–2013))
- oppfølging etter høring av forslag om endringer i åndsverkloven, styrking av håndheving av opphavsretten på Internett, jf. Prop. 65 L (2012–2013) og Innst. 266 L (2012–2013) – endringen trådte i kraft 1. juli 2013
- utarbeidelse av høringsnotat med forslag til endringer i medieeierskapsloven, samt oppfølging etter høring, jf. Prop. 142 L (2012–2013) og Innst. 468 L (2012–2013)
- oppfølging av høring om forskrift om overgangsregler til lov om endringer i åndsverkloven der formålet med forskriften var å etablere en midlertidig ordning for å klargjøre hvem som er rett organisasjon for klarering av rettigheter ved videresending av kringkasting – forskriften trådte i kraft 30. mars 2012
- oppfølging etter høring av evalueringsrapport om regionale filmfond
- oppfølging etter høring av endringsforslag om regler for klagebehandling knyttet til tildeling av pressestøtte og tilskudd til audiovisuelle produksjoner
- gjennomgang av regelverket for beskyttelse av barn mot skadelig medieinnhold, utarbeidelse av høringsnotat med forslag til endringer i film- og videogramloven, samt oppfølging etter høring
- forslag til endringer i kringkastingsforskriften om listeføring av begivenheter av vesentlig samfunnsmessig betydning – forberedelse av notifisering til ESA
- endring av pengespilloven § 10 med sikte på trinnvis gjennomføring av ny tippenøkkel – fra 2015 vil fordelingen være 64 pst. til idrettsformål, 18 pst. til kulturformål og 18 pst. til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner
- forslag til endring av forskrift om Grasrotandelen, for å forhindre og forebygge misbruk av ordningen, ble sendt på høring
- arbeid med å legge om produksjonstilskuddsordningen til en plattformnøytral mediestøtte, etter anbefaling fra Mediestøtteutvalget (NOU 2010: 14)

Departementets viktigste oppgaver på idrettsområdet var:

- forvaltning av overskuddet fra Norsk Tipping AS til idrettsformål
- fordeling av tilskudd til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg i kommunene samt oppfølging av departementets anleggspolitiske program
- dialog med Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) om søknad og rapportering samt om forbundets økonomi
- videreføring av tilskuddsordningen til lokale idrettslags arbeid for barn og ungdom og tilskuddsordningen inkludering i idrettslag
- arbeid innenfor antidopingfeltet
- forsknings- og utviklingsarbeid
- oppfølging av det elektroniske systemet for idrettsanleggsregistrering
- oppfølging av tilskuddsordningen for merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg
- arbeid med stortingsmeldingen om idrett, Meld. St. 26 (2011–2012) *Den norske idrettsmodellen*
- arbeid med Ungdoms-OL, Youth Olympic Games – YOG, som avholdes på Lillehammer i 2016
- arbeid i forbindelse med en mulig søknad om å få arrangere vinter-OL i Norge i 2022
- oppfølging av internasjonalt idrettssamarbeid

Kap. 3300 Kulturdepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Ymse inntekter	308	72	75
16	Refusjon av foreldrepenger	1 115		
18	Refusjon av sykepenger	2 484		
	Sum kap. 3300	3 907	72	75

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter i forbindelse med seminarer, konferanser m.m., jf. kap. 300, post 01.

Programkategori 08.15 Samfunns- og frivillighetsformål (kap. 310–315)

Utgifter under programkategori 08.15 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Pst. endr. 13/14
310	Tilskudd til trossamfunn m.m.	221 154	245 120	278 318	13,5
314	Kultur og samfunn	42 636	61 586	29 740	-51,7
315	Frivillighetsformål	877 124	1 231 692	1 578 830	28,2
Sum kategori 08.15		1 140 914	1 538 398	1 886 888	22,7

Utgifter under programkategori 08.15 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Pst. endr. 13/14
01-01	Driftsutgifter	18 299			
21-23	Spesielle driftsutgifter		9 449	11 980	26,8
60-69	Overføringer til kommuner		10 000	10 330	3,3
70-89	Overføringer til private	1 122 564	1 518 949	1 864 578	22,8
90-99	Utlån, avdrag m.v.	51			
Sum kategori 08.15		1 140 914	1 538 398	1 886 888	22,7

Programkategorien omfatter tilskudd til tros- og livssynssamfunn, tilskudd til kultur og samfunn og tilskudd til frivillighetsformål.

Tro og livssyn

Tilstandsvurdering

Det har blitt et større religiøst og livssynsmessig mangfold i det norske samfunnet. Ifølge Statistisk sentralbyrå tilhører 77 pst. av befolkningen Den norske kirke, mens om lag 10 pst. av befolkningen tilhører andre tros- og livssynssamfunn. Antall medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke har økt de siste årene. Antallet

som ikke tilhører noe tros- eller livssynssamfunn øker også.

Det økende mangfoldet kan i stor grad knyttes til innvandring. Den romersk-katolske kirke representerer nå den største kristne trosretningen utenfor Den norske kirke. Islam er den nest største religionen i Norge, målt i medlemstall. Human-Etisk Forbund er det største livssynssamfunnet.

Utviklingen av et flerreligiøst samfunn øker behovet for dialog. Det er etablert flere kontakt- og dialogfora om tros- og livssynsspørsmål, og Kulturdepartementet har bl.a. faste møter med Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn.

Utfordringer og strategier

Kulturdepartementet har et særskilt ansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke og for dialog på tros- og livssynsfeltet. De øvrige departementene har sektoransvar for tros- og livssynspolitiske saker på sine områder.

Det er et mål å legge til rette for tros- og livssynsmangfoldet i samfunnet. Tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke har lovfestet rett til å kreve årlige tilskudd fra staten og fra kommuner hvor det bor medlemmer i samfunnet. Tilskuddsordningen skal sikre stor grad av økonomisk likebehandling av tros- og livssynssamfunnene i Norge.

Dialog og samarbeid fremmer gjensidig forståelse og respekt for både felles verdier og ulikheter i samfunnet. Kulturdepartementet gir derfor stats-tilskudd til tre råd for tro og livssyn: Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn, Norges Kristne Råd og Islamsk Råd Norge.

Kulturdepartementet vil følge opp kirkeforliket ved å legge til rette for at det etableres flere livssynsnøytrale seremonirom i kommunene. Mange steder i landet finnes det ikke tilbud om egnede livssynsnøytrale seremonirom. Det er viktig å øke tilgangen på lokaler som gir en verdig ramme, spesielt ved gravferd. Arbeidet med livssynsnøytrale seremonirom videreføres i 2014.

I tråd med Soria Moria II og som oppfølging av St.meld. nr. 17 (2007–2008) *Staten og Den norske kirke*, jf. Innst. S. nr. 287 (2007–2008), ble det i 2010 nedsatt et bredt sammensatt offentlig utvalg som skulle gjennomgå tros- og livssynspolitikken og fremme forslag som kan bidra til å skape en mer helhetlig politikk på feltet. Tros- og livssynspolitisk utvalg avga sin rapport, NOU 2013: 1 *Det livssynsåpne samfunn*, i januar 2013. Rapporten ble sendt på høring i februar 2013. Høringsfristen var 30. august 2013. Kulturdepartementet gjennomgår høringsuttalelsene og vil arbeide videre med oppfølging av NOU 2013: 1 *Det livssynsåpne samfunn*.

Kultur og samfunn

Tilstandsvurdering

Kunst og kultur har stor verdi i seg selv. Samtidig har satsing på kultur betydning for andre samsynsområder.

Kultur og næring

Gjennom Kulturloftet har norsk kulturliv fått bedre rammevilkår. Dette gir grunnlag for lønnsom utvikling i kulturnæringene. På ti år har antall sysselsatte i kulturnæringene vokst med 50 pst. Omtrent 4 pst. av landets sysselsatte er ansatt i kulturnæringene, totalt 75 000 personer fordelt på 27 000 bedrifter.

Kulturnæringene har mange av de egenskapene som trengs for at norsk næringsliv skal lykkes med å være innovativt og omstille seg. Kulturnæringene kan også bidra til lokal og regional utvikling. De er med på å utvikle steders særpreg og identitet. Kulturbaserte opplevelser i reiselivet kan være et viktig bidrag for å øke antall tilreisende til et sted.

Nordområdene

Kultursamarbeidet over grensene i nord inngår i oppfølgingen av Regjeringens nordområdestrategi. Departementets arbeid framgår av *Mulighetenes landsdel – handlingsplan for kultur i Nordområdene* fra 2009. Kultursamarbeidet over grensene skjer gjennom etablerte nettverk og møteplasser for kulturaktørene i regionen og gjennom nasjonal og regional kulturadministrasjon. Kulturdepartementet samarbeider med Nordland, Troms og Finnmark fylkeskommuner og Utenriksdepartementet. Disse aktørene bidrar sammen til norsk-russiske samarbeidsprosjekter gjennom årlige avsetninger til kulturprogrammet Barentskult.

Kulturaktørene i Nord-Norge møter utfordringer knyttet til store avstander og ulike faglige og administrative utfordringer i møter og samarbeid over landegrenser. Internasjonalt kultursamarbeid forutsetter gode nettverk og møteplasser. Slike strukturer må bygges opp, vedlikeholdes og videreutvikles over tid. Dette forutsetter kontinuerlig innsats.

Utfordringer og strategier

Kultur og næring

Kulturgründerne møter utfordringer knyttet til forretningskompetanse, finansiering, nettverksbygging og innpass på internasjonale markeder. Det kan være krevende å utvikle egne idéer til produkter og tjenester for salg i et kommersielt marked. Stadig mer produksjon, distribusjon og forbruk av kultur flytter over på digitale plattformer, utvikling og endringer skjer raskt. Det er

derfor viktig for virkemiddelapparatet og aktørene å ha relevant og oppdatert kunnskap om kultur­næringene.

I handlingsplanen for kultur­næringene *Fra gründer til kulturbedrift* har Regjeringen trukket opp strategien for den videre utviklingen av kultur­næringene. Hovedtiltaket i planen er en kultur­næringssatsing i regi av Norsk kulturråd og Innovasjon Norge der det legges til rette for kompetanseutvikling, mentortjenester, støtte til bedriftsnettverk og samlokaliseringer av kultur­næringsaktører. Regjeringen vil også etablere et kunnskaps­sen­ter for kultur­næringene.

Nordområdene

Kulturdepartementets tiltak omfatter tilskudd til kulturliv og kultursamarbeid i de tre nordligste fylkene, til finansiering av norsk-russiske kultursamarbeidsprosjekter og til annet internasjonalt kultursamarbeid i nordområdene.

Det norsk-russiske kultursamarbeidet følger treårige samarbeidsprogrammer. I 2013–2015 fokuserer programmet bl.a. på visuell kunst, dans og kulturbasert reiseliv. Programmet følges opp med tilskudd til prosjekter for utvikling av samarbeidet på disse områdene.

Det gjennomføres årlige norsk-russiske kulturdager med tilskudd fra Kulturdepartementet. Kulturdepartementet har etablert en norsk-russisk informasjonstjeneste og gir årlig driftstilskudd til aktørene Pikene på broen og Samovarteateret. Gjennom tilskudd til Barentskult finansieres norsk-russiske kulturprosjekter.

Departementet arbeider også for et styrket kultursamarbeid i nordområdene gjennom deltakelse i Den Nordlige Dimensjons Kulturpartner­skap (NDPC) og Barentsrådet.

Frivillighetsformål

Tilstandsvurdering

Omfanget av frivillig organisering og frivillig innsats i Norge er svært høyt i internasjonal sammenheng. Det er rundt 80 000 lokale og regionale lag og foreninger i Norge, med den største andelen innenfor idrett, kunst og kultur, rekreasjon og sosiale foreninger. Andelen av befolkningen som utfører frivillig arbeid er i underkant av 50 pst. og nærmere 70 pst. av befolkningen er medlemmer i en eller flere organisasjoner. Verdiskapingen av frivillig (ulønnet) arbeid i ideelle og frivillige organisasjoner er beregnet til 60 mrd. kroner og utgjør til sammen rundt 115 000 årsverk. Den samlede verdiskapingen (lønnet og ulønnet arbeid) i

ideelle og frivillige organisasjoner er beregnet til 101 mrd. kroner.

Den norske frivilligheten har gjennomgått store endringer de siste tiårene. Andelen av befolkningen som gjør en frivillig innsats og antallet lokale og regionale lag og foreninger, har gått noe ned. Samtidig er den samlede frivillige innsatsen opprettholdt i form av antall timer og frivillige årsverk. Holdninger og motiver for deltakelse er oftere knyttet til selvutvikling, kompetanse og aktivitet, mens tilhørighet til organisasjonene betyr mindre. Klassisk sivil organisering er under press. Brede sosiale bevegelser er i tilbakegang, mens organisasjoner med lokalsamfunnsorientering er i framgang.

Flere står utenfor organisasjonsfellesskapet enn tidligere, og det er større sosiale forskjeller i deltakelse.

Blant innvandrere som behersker norsk og som har bodd i Norge i mer enn fem år, er det en relativt høy andel frivillige, men i hovedsak innenfor andre organisasjonstyper enn befolkningen for øvrig.

Særlig unges samfunnsengasjement er i endring. Unge er aktive og deltar på nye måter, bruker andre kanaler og uttrykker meninger og engasjement på konkrete formål. Ikke-medlemsbasert og virtuell frivillig innsats øker.

Utfordringer og strategier

Fellesskap, forenkling og forskning er Regjeringens strategi for økt frivillighet, jf. kap. 2.1. (hovedinnledningen). Frivillige organisasjoner er selvstendige aktører i det sivile samfunn. Samtidig er det i Norge en lang tradisjon for et nært samspill mellom frivilligheten og det offentlige på en rekke områder. Regjeringen vil følge opp arbeidet med en prinsipperklæring for dialog og samspill med frivillige organisasjoner. Regjeringen understreker betydningen av at sektoren har en stor grad av egenfinansiering, slik at frivilligheten kan opprettholdes som en selvstendig sektor i samfunnet.

Frivillig deltakelse og oppslutning om frivillige organisasjoner er bærebjelken i et levende sivilsamfunn. Det er en utfordring for det sivile samfunn å gi alle like muligheter til å delta, uavhengig av faktorer som sosioøkonomisk, kulturell eller religiøs bakgrunn eller funksjonsevne. Regjeringens strategi for å støtte opp under utviklingen av et levende sivilsamfunn er å bedre de økonomiske og administrative rammebetingelsene til frivillige organisasjoner. Regjeringens satsing på merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner

er den største satsingen på frivillig sektor over statsbudsjettet noensinne. I tillegg har Regjeringen innført grasrotandelen og styrket Frifond ordningen. Disse ordningene tilfører lag og foreninger frie midler til lokal aktivitet. Departementet vil følge opp evalueringen av Frifond som ble gjennomført i 2013, der ansvarsfordelingen mellom paraplyorganisasjonene er ett av flere evalueringspunkter.

Regjeringen har som mål at organisasjonene skal bruke minst mulig tid på søknad og rapportering og mest mulig tid på aktivitet. Arbeidet med å forenkle samhandlingen mellom det offentlige og frivillig sektor vil fortsette. Krav til søknad og rapportering knyttet til ulike statlige tilskuddsordninger skal bli enklere der det er hensiktsmessig, og informasjon om statlige tilskuddsordninger skal være lett tilgjengelig. Innrapportering av data til

Frivillighetsregisteret skal være enklest mulig for organisasjonene. Data fra registeret skal i større grad bli benyttet av forvaltningen og andre. Registrering i Frivillighetsregisteret er bl.a. et krav for deltakelse i grasrotandelsordningen og ordningen for merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner. På sikt vil flere støtteordninger bli knyttet til Frivillighetsregisteret.

Å styrke kunnskap og forskning om frivillig sektor er en av Regjeringens hovedstrategier i frivillighetspolitikken. Økt kunnskap og forskning kan bidra til å speile utviklingen og øke bevisstheten om egnede strategier for å nå ønskede mål. Forskingen skal dekke temaene: perspektiver på deltakelse, endringsprosesser i frivillig sektor, finansieringsordninger og andre rammevilkår samt ivareta nye kunnskapsbehov og forsknings-temaer.

Kap. 310 Tilskudd til trossamfunn m.m.

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
60	Tilskudd til livssynsnøytrale seremonirom			10 330
70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	206 052	230 100	252 443
75	Tilskudd til private kirkebygg, <i>kan overføres</i>	9 810	9 297	9 622
76	Tilskudd til råd for tro og livssyn	5 292		
78	Ymse faste tiltak		5 723	5 923
	Sum kap. 0310	221 154	245 120	278 318

Kapitlet omfatter tilskudd til trossamfunn etter lov 13. juni 1969 nr. 25 om trdomssamfunn og ymist anna og tilskudd til livssynssamfunn etter lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn samt ulike faste tiltak. Post 60 Tilskudd til livssynsnøytrale seremonirom er flyttet til dette kapitlet fra kap. 314 Kultur og samfunn.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål:

1. føre en aktivt støttende tros- og livssyns- og aktivt fremme tros- og livssynsmessig virksomhet

2. fremme dialog og samarbeid mellom tros- og livssynssamfunnene både lokalt og nasjonalt
3. legge til rette for flere livssynsnøytrale seremonirom

Budsjettforslag 2014

Post 60 Tilskudd til livssynsnøytrale seremonirom

Formålet med bevilgningen er å legge til rette for at det etableres flere livssynsnøytrale seremonirom i kommunene.

Det foreslås 10,3 mill. kroner til dette formålet i 2014.

Post 70 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, overslagsbevilgning

Tilskuddsordningen for tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke har hjemmel i lov, jf. lov 13. juni 1969 nr. 25 om trudemssamfunn og ymist anna og lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn.

Satsen for statstilskudd per medlem til tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke fastsettes på grunnlag av statens budsjetterte utgifter til Den norske kirke, etter fradrag for inntekter og utgifter som gjelder alle innbyggere i Norge. Dette beløpet deles på antall medlemmer i Den norske kirke. Den statlige tilskuddsordningen forvaltes av fylkesmennene. Kulturdepartementet er klageorgan.

Tros- og livssynssamfunn må oppgi fødselsnummer for medlemmene det kreves tilskudd for. Krav om innsending av fødselsnummer er lov-hjemlet. Brønnøysundregistrenes kontroll av fødselsnummer gir grunnlag for korrekt beregning av tilskuddene.

Bevilgningsbehovet på posten påvirkes av tre faktorer: Statens budsjetterte utgifter til Den norske kirke, antall medlemmer i Den norske kirke og antall medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke. Bevilgningen foreslås økt til 252,4 mill. kroner i 2014 fordi statens budsjetterte utgifter til Den norske kirke, bl.a. til trosopplæring, foreslås økt og antall medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke forventes å stige.

Post 75 Tilskudd til privateide kirkebygg, kan overføres

Formålet med bevilgningen er å gi trossamfunn utenfor Den norske kirke og private stiftelser og frivillige organisasjoner innenfor Den norske kirke anledning til å kjøpe eller bygge kirkebygg med lavere egenfinansiering. Det blir gitt tilskudd per kvadratmeter til nybygg, kjøp av lokaler eller utvidelse av lokaler. Det er regler for største og minste tilskuddsareal.

Bevilgningen foreslås videreført på samme nivå som i 2013.

Post 78 Ymse faste tiltak

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til under denne posten, framgår av vedlegg 2.

Rapport 2012

Mål 1:

Føre en aktivt støttende tros- og livssynspolitikkk og aktivt fremme tros- og livssynsmessig virksomhet

Rapport

I 2012 ble det utbetalt 206 mill. kroner i statlig tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke. Satsen som ble brukt for beregning av statstilskuddet var 404 kroner per medlem. Den samlede utbetalingen av statstilskudd i 2012 omfattet rundt 660 tros- og livssynssamfunn og om lag 510 000 medlemmer. I 2011 ble det til sammenligning utbetalt statstilskudd for ca. 480 000 medlemmer.

Tabell 7.1 Medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke fordelt på religion/livsyn:¹

	2006		2009		2012	
	Medlemstall	Pst.	Medlemstall	Pst.	Medlemstall	Pst.
Buddhisme	9 934	2,6	12 252	2,8	15 426	3,0
Islam	72 023	18,8	92 744	21,5	112 236	22,0
Kristendom	216 141	56,4	234 772	54,4	289 018	56,6
Andre religioner	8 141	2,1	10 395	2,4	9 282	1,8
Livssynssamfunn	77 271	20,1	81 124	18,8	84 772	16,6
Totalt	383 510	100,0	431 287	100,0	510 684	100,0

¹ Tabellen omfatter kun medlemmer tros- og livssynssamfunnene får statstilskudd for.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Kulturdepartementet mottok 24 søknader om tilskudd til private kirkebygg, hvorav 19 oppfylte tilskuddskravene. Det ble til sammen utbetalt 10,6 mill. kroner til trossamfunn som fikk innvilget arealtilskudd i 2012.

For å bidra til nye livssynsnøytrale seremonirom ga Kulturdepartementet i 2012 tilskudd til fylkeskommunene Akershus, Rogaland og Troms, til viderefordeling etter søknad og i tråd med retningslinjer fra departementet. Midlene skal gå til nybygg, ombygging, modernisering eller utsmykning av livssynsnøytrale seremonirom. Det samlede tilskuddet til de tre fylkeskommunene var på 7 mill. kroner og ble tildelt under kap. 314, post 79.

Kulturdepartementet utarbeidet i 2012 forslag til musikk og tekster som kan benyttes ved livssynsåpne gravferdsseremonier. Informasjonsmateriellet er lagt ut på Kulturdepartementets nettside. Departementet ga et tilskudd på 50 000 kroner hver til kommunene Drammen, Lillehammer og Lørenskog, som skulle bidra til å gjøre livssynsåpne seremonier kjent og samle erfaringer med denne type seremonier.

Oslo universitetssykehus mottok et tilskudd på 500 000 kroner til videreføring av et prosjekt om tros- og livssynsbetjening for pasienter og pårørende ved sykehuset. Tilskuddet ble tildelt under kap. 315, post 79.

Mål 2:

Fremme dialog og samarbeid mellom tros- og livssynssamfunnene både lokalt og nasjonalt

Rapport

Det ble i 2012 utbetalt tilskudd til Norges Kristne Råd, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn og Islamsk Råd Norge. De tre rådene for tro og livssyn bidrar aktivt til dialog og samarbeid mellom tros- og livssynssamfunn i Norge.

Kulturdepartementet ga i tillegg tilskudd til ni dialogprosjekter og -tiltak på tros- og livssynsområdet. Tilskuddene utgjorde til sammen 1 mill. kroner og ble tildelt under kap. 315, post 79.

Kap. 314 Kultur og samfunn

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Driftsutgifter	18 299		
21	Spesielle driftsutgifter			2 200
60	Tilskudd til livssynsnøytrale seremonirom		10 000	
71	Kultur og næringsprosjekter	7 459	8 798	6 906
72	Kultursamarbeid i nordområdene	9 409	3 433	3 553
78	Ymse faste tiltak		35 932	14 938
79	Til disposisjon	7 469	3 423	2 143
	Sum kap. 0314	42 636	61 586	29 740

Kapitlet omfatter midler til kultur- og næringsprosjekter, videreutvikling av det norsk-russiske kultursamarbeidet og annet internasjonalt kultursamarbeid i nordområdene.

Tilskuddet til livssynsnøytrale seremonirom er flyttet til kap. 310.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål:

1. styrke og videreutvikle kulturbasert næringsutvikling og bidra til å utvikle kunnskapsgrunnlaget på kultur- og næringsfeltet
2. styrke og videreutvikle kultursamarbeidet med Russland og kultursamarbeid over grensene i nordområdene generelt

Budsjettforslag 2014**Post 21 Spesielle driftsutgifter**

Midlene på denne posten dekker utgifter knyttet til oppfølging av kulturnæringsplanen *Fra gründer til kulturbedrift*.

Post 71 Kultur- og næringsprosjekter

Denne posten dekker utgifter knyttet til oppfølging av kulturnæringsplanen *Fra gründer til kulturbedrift*. Hoveddelen av midlene går til kulturnærings-satsingen i Norsk kulturråd for å styrke samlokaliseringer og nettverk av kulturnæringsaktører, hvorav samiske kulturnæringer inngår. Denne satsingen videreføres i 2014.

Post 72 Kultursamarbeid i nordområdene

Posten dekker følgende tiltak:

- oppfølging av treårig program for norsk-russisk kultursamarbeid i nordområdene: 2,6 mill. kroner
- avsetning til Barentssekretariatet til bistand med tilretteleggelse og gjennomføring av norsk-russiske kulturdager og utvikling av norsk-russisk informasjonstjeneste: 0,5 mill. kroner
- nasjonalt bidrag til Den Nordlige Dimensjons Kulturpartnerskap (NDPC): 0,3 mill. kroner.

Post 78 Ymse faste tiltak

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2014 under denne posten framgår av trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Tilskuddene til Noregs Ungdomslag, Norsk musikkråd og Norsk teaterråd er f.o.m. 2014 flyttet fra kap. 314, post 78 til kap. 315, post 78.

Tiltaket "Utviklingsprosjekt kulturaktiviteter i kriminalomsorgen" videreføres ikke. Midlene er overført til kap. 326, post 80 og vil gå til bibliotekstjeneste i fengsel.

Det foreslås midler til et nytt kunnskapssenter for kulturnæringene med oppstart våren 2014.

Det foreslås en økning på 0,5 mill. kroner til Samovarteatret.

Post 79 Til disposisjon

Under denne posten disponerer departementet midler til å dekke nye behov som oppstår i budsjettåret. Posten skal også dekke enkelttiltak og prosjekter som i sin karakter ikke hører hjemme under øvrige tilskuddsposter.

Rapport 2012**Mål 1:**

Styrke og videreutvikle kulturbasert næringsutvikling og bidra til å utvikle kunnskapsgrunnlaget på kultur- og næringsfeltet

Rapport

Den totale bevilgningen til kultur- og næringsprosjekt i 2012 var på omlag 8 mill. kroner.

Gjennom tilskuddet til Arts & Business Norway ble det gitt bidrag til deres arbeid for å styrke kunnskapen på kultur- og næringsfeltet og spre informasjon om aktører og aktiviteter på området.

Det ble avsatt 4,8 mill. kroner til en prøveordning for å styrke kompetanseutvikling i kulturnæringshager og andre samlokaliseringer for å utvikle virksomhetene til økonomisk bærekraftige kulturnæringer. Midlene ble fordelt til 10 samlokaliseringer etter utlysning.

Mål 2:

Styrke og videreutvikle kultursamarbeidet med Russland og kultursamarbeid over grensene i nordområdene generelt

Rapport

Den totale bevilgningen til kultursamarbeid i nordområdene under Kulturdepartementet var på 9,6 mill. kroner i 2012.

Som en del av den norsk-russiske handlingsplanen for kultursamarbeid i nordområdene er det utarbeidet et treårig norsk-russisk samarbeidsprogram der fokusområder er samarbeid innen biblioteksektoren, musikk, film, barne- og ungdomskultur og urfolkskultur. Fra 2010 er det gjennomført årlige kulturdager vekselvis i de to land.

Handlingsplanen *Mulighetenes landsdel – handlingsplan for kultursamarbeid i Nordområdene* fra 2009 ble fulgt opp i 2012. Handlingsplanen inneholder en rekke tiltak for fortsatt utvikling av kulturfeltet i Nord-Norge, det norsk-russiske kultursamarbeidet og annet internasjonalt kultursamarbeid i Nordområdene.

Kulturdepartementet bidro til kulturprogrammet Barentskult, sammen med Utenriksdepartementet og fylkeskommunene i Nordland, Troms og Finnmark. Kulturdepartementet ga tilskudd til Pikene på broen, Samovarteateret samt prosjekter under det treårige norsk-russiske samarbeidsprogrammet og andre samarbeidsprosjekter, hovedsaklig i de tre nordnorske fylkene.

Mål 3:

Styrke arbeidet med å bruke kultur for å nå målene i IA-avtalen

Rapport

Det ble bevilget 5,5 mill. kroner til kultur i inkluderende arbeidsliv i 2012 under kap. 314, post 75.

I forbindelse med oppfølging av Meld. St. 10 (2011–2012) *Kultur, inkludering og deltaking* ble ansvaret for forvaltning av den nye ordningen Den kulturelle nistepakka lagt til Rikskonsertene og Nasjonalbiblioteket. Som følge av dette ble bevilgningen til kultur i inkluderende arbeidsliv flyttet til kap. 323, post 01 og kap. 326, post 01, jf. Innst. 375 S (2011–2012) og rapport under kap. 323 og kap. 326.

Kap. 315 Frivillighetsformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
21	Forskning og utredning		9 449	9 780
70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	627 162	948 208	1 200 000
71	Tilskudd til frivilligsentraler	110 485	114 468	118 474
72	Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	50 952	51 933	53 751
73	Tilskudd til sekretariat for frivillige organisasjoners interessepolitiske virksomhet	4 400		
74	Frivillighetsregister, <i>kan overføres</i>	2 637	3 104	3 213
77	Forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor	7 074		
78	Ymse faste tiltak		5 039	32 832
79	Ymse frivillighetsformål	3 913		
82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	61 850	63 891	55 777
84	Ungdoms-OL	8 600	25 600	40 003
85	Sjakk-OL		10 000	65 000
96	Aksjer	51		
	Sum kap. 0315	877 124	1 231 692	1 578 830

Kapitlet omfatter midler til forskning og utredning, merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner, tilskudd til frivilligsentraler, tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge (Frifond), Frivillighetsregisteret, merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg, midler til ungdoms-OL, sjakk-OL og ymse faste tiltak.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål:

1. bedre rammebetingelser for frivillig sektor

2. økt fokus på ressurser til lokal aktivitet og lavterskelaktivitet
3. økt oppmerksomhet om inkludering og integrering
4. styrket kunnskap og forskning

Budsjettforslag 2014**Post 21 Forskning og utredning**

Posten omfatter midler til et flerårig forskningsprogram på sivilsamfunn og frivillig sektor,

satellittregnskap for ideelle og frivillige organisasjoner samt midler til utredninger m.m.

Post 70 Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner

Bevilgningen til ordningen med merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner foreslås økt med 251,8 mill. kroner i 2014. Den samlede bevilgningen til ordningen vil med denne økningen være 1,2 mrd. kroner. Målet om opptrapping fra 2010 er dermed oppfylt.

Formålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet. Ordningen skal kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester. Dette er frie midler og det kreves ingen rapportering om bruken av midlene.

Ordningen forvaltes av Lotteri- og stiftelsestilsynet. Nærmere bestemmelser om ordningen fastsettes av Kulturdepartementet. Lotterinemnda er klageorgan for ordningen.

Målgruppen for ordningen er frivillige organisasjoner som innfrir vilkårene for registrering i Frivillighetsregisteret, jf. frivillighetsregisterloven §§ 3 og 4, avgrenset til:

- a. demokratiske ikke-økonomiske foreninger
- b. tros- og livssynsorganisasjoner som ikke omfattes av punkt a.
- c. stiftelser, jf. stiftelsesloven § 4 tredje ledd, der frivillig innsats utgjør en viktig del av stiftelsens virksomhet.

Målgruppen må i tillegg fylle øvrige vilkår for å kunne søke, jf. forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner. Tilskuddsordningen skal gi kompensasjon for merverdiavgift etter søknad fra frivillige organisasjoner innenfor bevilgningen for det enkelte år. Dersom bevilgningen ikke rekker til full kompensasjon, vil den prosentvise avkortningen være lik for alle innvilgede søknader.

Innenfor foreslått bevilgning vil det bli avsatt midler til oppfølging av klager fra 2012, administrasjon av ordningen mv.

Post 71 Tilskudd til frivilligsentraler

Formålet med bevilgningen er å støtte opp under etablering og drift av frivilligsentraler. Målgruppen for ordningen er frivilligsentraler som har som formål å være en lokalt forankret møteplass som stimulerer til økt frivillig deltakelse og legger til rette for samarbeid og samhandling for å fremme lokal frivillig virksomhet.

Innenfor foreslått bevilgning på 118,5 mill. kroner vil det bli avsatt midler til driftstilskudd for etablerte sentraler, etableringstilskudd til nye sentraler, kompetansebygging og samarbeid mellom sentraler samt andre prosjekter.

Post 72 Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge

Tilskuddet fordeles til støtteordningene Frifond og LNU Kultur.

Midlene til Frifond fordeles til de tre paraplyorganisasjonene Norsk teaterråd, Norsk musikkråd og Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU). Formålet med ordningen er å stimulere barn og unges aktivitet og deltakelse lokalt og bedre rammebetingelsene for frivillige organisasjoners og gruppers medlemsbaserte virke på lokalt nivå. Tilskuddet skal nå ut til et bredt spekter av organisasjoner, frittstående grupper og foreninger med ulike formål og aktivitetsgrunnlag. Bevilgningen skal bidra til å sikre alle barn og unge like muligheter til deltakelse, uavhengig av faktorer som sosioøkonomisk, kulturell eller religiøs bakgrunn, eller funksjonsevne. Det er paraplyorganisasjonenes ansvar å fordele midlene videre, behandle eventuelle klager, samt rapportere til departementet om bruken av midlene på lokalt nivå.

Det foreslås bevilget 53,8 mill. kroner. Av dette foreslås 51 mill. kroner fordelt til Frifond og 2,7 mill. kroner til kulturaktiviteter i regi av landsomfattende barne- og ungdomsorganisasjoner gjennom ordningen med navnet LNU Kultur.

I tillegg til midlene over statsbudsjettet, vil Frifond tilføres midler fra spilleoverskuddet. Spillemidlene vil bli fordelt mellom paraplyorganisasjonene i samme forhold som midler til ordningen over statsbudsjettet. Det vises til omtale under pkt. 5.1 i hovedinnledningen.

Post 74 Frivillighetsregister, kan overføres

Formålet med Frivillighetsregisteret er å forenkle samhandling mellom frivillig virksomhet og offentlige myndigheter, blant annet som inngang til offentlige tilskuddsordninger. Videreutvikling av Frivillighetsregisteret skjer i samarbeid med Brønnøysundregistrene, Lotteri- og stiftelsestilsynet og frivillig sektor representert ved Frivillighet Norge, Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner.

Ansvar for drift av Frivillighetsregisteret er lagt til Brønnøysundregistrene, jf. Ot.prp. nr. 55

(2006–2007) *Om lov om register av frivillig virksomhet*. Nødvendig bevilgning til drift av registret er innarbeidet i Nærings- og handelsdepartementets budsjettforslag for 2014 og dekkes av tilsvarende gebyrinntekter. Gebyr for førstegangsinnmelding er 250 kroner per enhet, deretter 135 kroner i årsavgift per enhet.

Foreslått bevilgning på 3,2 mill. kroner er på om lag på samme nivå som i 2013. Bevilgningen skal dekke kostnader til videreutvikling av Frivillighetsregisteret og andre registre på frivillighetsfeltet, deriblant forenklingstiltak knyttet til bl.a. merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner.

Post 78 Ymse faste tiltak

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til under denne posten følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Tilskuddene til Noregs Ungdomslag, Norsk musikkråd og Norsk teaterråd er f.o.m. 2014 flyttet fra kap. 314, post 78 til kap. 315, post 78.

Det foreslås 5 mill. kroner til en ny ordning for å redusere sosiale forskjeller i kultur- og organisasjonsdeltakelse blant barn og unge. Målgruppen er barn og unge i familier med lav inntekt. Aktiviteter som foregår i frivillig organisasjoner innen idrett, kunst og kultur er blant de viktigste fritidsaktivitetene for barn og unge. Slike organisasjoner tilbyr viktige arenaer for fysisk, kulturell og sosial utfoldelse. Midlene vil bli lyst ut og aktuelle søkere vil bl.a. være frivillige organisasjoner.

Departementet foreslår 0,3 mill. kroner til Skeive Dager, et årlig arrangement, som gjennomføres hovedsakelig på frivillig basis og som bidrar til inkludering og deltakelse.

Det foreslås 0,3 mill. kroner til MOT, en holdningsskapende organisasjon som jobber for og med ungdom blant annet ved å benytte personligheter innen idrett og kultur som rollemodeller.

Det foreslås en økning på 0,3 mill. kroner til Innsamlingsregisteret blant annet for å bidra til mer informasjon om registeret blant frivillige organisasjoner og publikum.

Post 82 Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg

I 2010 ble det opprettet en rammestyrte tilskuddsordning for kompensasjon av merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg. Formålet med ordningen er å lette finansieringen av anleggsinvesteringer for idrettslag og foreninger. Tilskuddsordningen forvaltes av Lotteri- og stiftelsestilsynet, med

Lotterinemnda som klageinstans. Bestemmelser om ordningen fastsettes av Kulturdepartementet.

Dersom bevilgningen ikke rekker til full kompensasjon, vil den prosentvise avkorting være lik for alle innvilgede søknader.

For 2014 foreslås det en bevilgning på 55,8 mill. kroner til denne ordningen. Innenfor foreslått bevilgning vil det bli avsatt midler til administrasjon av ordningen, oppfølging av ev. klager mv.

Post 84 Ungdoms-OL

Stortinget vedtok høsten 2011 å gi statsgaranti og tilsagn om statlig tilskudd på 232 mill. kroner til ungdoms-OL på Lillehammer i 2016. Samlet tilskuddsbeløp for perioden 2012–2016 er 232 mill. kroner i 2010-kroner. Styret for arrangementsselskapet for ungdoms-OL i 2016, Lillehammer Ungdoms-OLs Organisasjonskomité AS (LYOGOC), har meldt inn et tilskuddsbehov på 37,8 mill. kroner i 2014 (2010-kroner).

Justert for endringen i konsumprisindeksen for perioden 2010–2012 og Statistisk sentralbyrås anslag for endringen i indeksen fra 2013 til 2014, kan beløpet for 2014 fastsettes til 40 mill. kroner (2014-kroner).

I tråd med Prop. 153 S (2010–2011) er det stiftet et aksjeselskap under navnet Lillehammer Ungdoms-OLs Organisasjonskomité AS (LYOGOC) med staten (51 pst.), Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) (24,5 pst.) og Lillehammer kommune (24,5 pst.) som eiere. Dette selskapet har ansvar for planlegging og gjennomføring av ungdoms-OL. Kulturdepartementet har i eget oppdragsbrev til selskapet gitt nærmere krav til økonomistyring, rapportering, pålegg om å følge offentlig regelverk mv. På denne måten ivaretar Regjeringen en forsvarlig styring og kontroll med det statlige tilskuddet samtidig som IOC og Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komités (NIF) interesser i arrangementet ivaretas.

Det foreslås en bevilgning på 40 mill. kroner i 2014.

Post 85 Sjakk-OL

Stortinget har vedtatt et statstilskudd på til sammen 70 mill. kroner til sjakk-OL i Tromsø som arrangeres i 2014. Mottaker av tilskuddet er Chess Olympiad Tromsø 2014 AS (COT 2014). Dette selskapet er opprettet av Tromsø kommune (90 pst.) og Norges sjakkforbund (10 pst.) og har ansvar for planlegging og gjennomføring av arran-

gementet. Det ble bevilget 10 mill. kroner til sjakk-OL i 2013.

Ut over det vedtatte statstilskuddet er det for 2014 foreslått en bevilgning på 5 mill. kroner til åpnings- og avslutningsseremonier og andre kulturtiltak.

Det foreslås en bevilgning på 65 mill. kroner i 2014.

Rapport 2012

Mål 1:

Bedre rammebetingelser for frivillig sektor

Rapport

Som en oppfølging av tiltakene fra forenklingsprosjektet for barne- og ungdomsorganisasjoner er det opprettet en nettside med oversikt over 50 ulike statlige tilskuddsordninger som frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner kan søke på. Det er tatt initiativ til et årlig treffpunkt mellom forvalterne og organisasjonene for å sikre et vedvarende fokus på at tilskuddsordninger legges opp på en måte som er mest mulig hensiktsmessig både for organisasjonene og forvaltningen. Det ble i 2012 igangsatt et arbeid med en veileder for forvaltere av statlige tilskudd til medlemsbaserte barne- og ungdomsorganisasjoner og en kartlegging av alle statlige tilskuddsordninger som frivillig sektor kan søke på.

Frifond har bidratt til å bedre rammebetingelsene for frivillige barne- og ungdomsorganisasjoners medlemsbaserte virke på lokalt nivå, jf. rapportering under mål 2.

Rundt 16 000 lag og organisasjoner mottok kompensasjon for merverdiavgift på varer og tjenester i 2012. Mer enn 14 000 av disse var lokale lag. Den største andelen tildelte midler gikk til kategorien idrett med 38,9 pst., mens internasjonale organisasjoner mottok 12,5 pst., tros- og livssynsorganisasjoner 11,7 pst., interesseorganisasjoner 8,8 pst. og kultur og kunst 7,8 pst.

Organisasjonene mottok totalt 619,5 mill. kroner i kompensasjon i 2012. Tildelingen i 2012 gjaldt kompensasjon basert på regnskapsåret 2011. Totalt ble 796 søknader om momskompensasjon på til sammen 1,2 mrd. kroner godkjent.

Momskompensasjonsordningen ble evaluert høsten 2012. En sentral del av grunnlaget for evalueringen var en spørreundersøkelse blant frivillige organisasjoner. Et stort flertall av organisasjonene (67 pst.) gir uttrykk for at de finner kompensasjonsordningen ubyråkratisk. Ordningen når ut

til hele frivilligheten. Det er ingen krav til rapportering om bruk av midlene.

Frivillighetsregisteret er et register i vekst. Per 31. desember 2012 var ca. 28 000 enheter registrert i Frivillighetsregisteret og rundt 70 nye enheter registrerer seg ukentlig. Frivillighetsregisteret ga frivillig sektor tilgang på nærmere 1 mrd. kroner i 2012 (340 mill. kroner i grasrotandel og 619,5 mill. kroner i momskompensasjon).

I 2012 igangsatte Kulturdepartementet et prosjekt på registerfeltet med det formål å sikre at innrapportering av data skal være enklest mulig for organisasjonene, og at data fra registrene på en best mulig måte kan bli benyttet av forvaltningen og andre. Arbeidet skjer i samarbeid med frivillig sektor. Kulturdepartementet har opprettet en referansegruppe for Frivillighetsregisteret med deltakelse fra Frivillighet Norge, Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) og Landsrådet for barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU). Kulturdepartementet ga etter søknad et tilskudd på 1,5 mill. kroner til NIF og 400 000 kroner til Frivillighet Norge til dette arbeidet i 2012, jf. Prop. 35 S (2012–2013) *Endringer i statsbudsjettet 2012 under Kulturdepartementet*.

I 2012 mottok 175 idrettslag og foreninger 60,4 mill. kroner fra tilskuddsordningen merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg. Samlet godkjent søknadssum var 67,6 mill. kroner. Dette ga en innvilgelse på 89,4 pst.

Mål 2:

Økt fokus på ressurser til lokal aktivitet og lavterskelaktivitet

Rapport

Statstilskuddet til frivillig virksomhet for barn og unge utgjorde nærmere 51 mill. kroner i 2012. Av dette utgjorde bevilgningen til Frifond 48 mill. kroner. I tillegg til midlene over statsbudsjettet ble Frifond tilført 125 mill. kroner fra spilleoverskuddet. Midlene er fordelt til de tre paraplyorganisasjonene Norsk musikkråd, Norsk teaterråd og Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) etter forslag til prosentvis fordeling fra organisasjonene. LNU og Norsk musikkråd har fordelt midler til lokal aktivitet gjennom sentralleddet i landsdekkende organisasjoner gjennom ordningene *Frifond organisasjon*. I tillegg har LNU fordelt midler direkte til lokal aktivitet i regi av frittstående grupper gjennom ordningen *Frifond barn og unge*. Norsk musikkråd

har fordelt midler direkte til frittstående musikkgrupper gjennom ordningen *Frifond musikk*, og Norsk teaterråd har fordelt midler til lokale teater- og dansegrupper gjennom ordningen *Frifond teater*. Ordningen har bidratt til å bedre rammebetingelsene for frivillige organisasjoners medlemsba-

serte virke på lokalt nivå, og stimulert til barn og unges aktivitet og deltakelse gjennom frivillige organisasjoner samt frittstående grupper og foreninger som ikke er medlem av noen større organisasjon.

Tabell 7.2 Fordeling av tilskudd til Frifond i 2012:

(i 1 000 kr)

Paraplyorganisasjoner	Tilskudd				Viderefordelt til organisasjoner		Viderefordelt til frittstående grupper	
	Pst.	Stats-tilskudd	Spillemidler	Antall org.	Antall lokallag	Beløp	Antall	Beløp
Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorg.	71,9	34 693	89 875	96	8 232	105 317	901	13 100
Norsk musikkråd	21,4	10 326	26 750	16	2 855	28 069	1 538	6 261
Norsk teaterråd	6,7	3 233	8 375				447	9 665
Sum	100,0	48 252	125 000	112	11 087	133 386	2 886	29 026

LNU og Norsk musikkråd har benyttet 1 pst. til administrasjon av tilskuddet som er viderefordelt til organisasjoner gjennom sentralledet (*Frifond organisasjon*) og 10 pst. til administrasjon av tilskuddet som er viderefordelt direkte til frittstående grupper (*Frifond barn og unge/Frifond musikk*). Ifølge paraplyorganisasjonenes rapporter har sentralledene, i tråd med føringene i tilskuddsbrev, benyttet maksimalt 5 pst. i administrasjon for fordeling av tilskudd til lokallag. Norsk teaterråd har benyttet 10 pst. av tilskuddet til administrasjon av ordningen som er viderefordelt direkte til frittstående grupper (*Frifond teater*).

Kulturdepartementet har forvaltningsansvar for det statlige tilskuddet til eksisterende frivilligsentraler og til etablering av nye sentraler. I 2012 ble det gitt tilskudd til etablering av 17 nye sentraler, fordelt på 10 fylker. Ved utgangen av året var det 383 frivilligsentraler fordelt på 317 kommuner i Norge samt en frivilligsentral i Spania. Maksimalt tilskudd til sentralene var i 2012 på 300 000 kroner, under forutsetning av at sentralen hadde en daglig leder ansatt i 100 pst. stilling og minimum 40 pst. lokal finansiering utover statstilskuddet. I tillegg til drifts- og etableringstilskudd ble det gitt tilskudd til kompetanseutvikling gjennom nettverksbygging på lokalt og regionalt nivå og til planlegging og gjennomføring av fire regionskonferanser i ulike deler av landet.

Mål 3:

Økt oppmerksomhet om inkludering og integrering

Rapport

Frivillighet Norge er frivillig sektors interessepolitiske organ og har om lag 280 medlemsorganisasjoner. Dette er ulike organisasjonstyper som helseorganisasjoner, interesseorganisasjoner, kultur- og fritidsorganisasjoner, tros- og livssynsorganisasjoner m.fl.. Om lag 10 pst. av medlemsmassen er innvandrersorganisasjoner.

Kulturdepartementet øremerker ikke lenger midler til inkluderingsarbeid i regi av Frivillighet Norge. Dette er inkludert i det generelle driftstilskuddet til samarbeidsorganet. Slik kan arbeidet med informasjon, kurs og hospiteringsordninger ivaretas innenfor den ordinære driften. Målet med inkluderingsarbeidet er å bidra til større etnisk mangfold blant medlemmer og aktive i de frivillige organisasjonene, og å bidra til at flere minoritetsorganisasjoner inkluderes i organisasjonsfelleskapet.

Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner, Norsk musikkråd og Norsk teaterråd har gjennom Frifond fulgt opp arbeidet med integrering og inkludering i tråd med de generelle føringene i tilskuddsbrevene. De bruker bl.a. mye tid på veiledning for søkere og organisasjoner

gjennom møter og direkte kontakt. Dette har ført til at flere prosjekt med et bredt mangfold av deltakere og nye minoritetsorganisasjoner har mottatt støtte.

Frivilligsentralene har som mål å nå ut til brede lag av befolkningen og ivaretar betydningsfulle oppgaver som en møteplass for personer med ulik sosial bakgrunn. Institutt for samfunnsforskning (ISF) har med jevne mellomrom evaluert ordningen med tilskudd til frivilligsentraler på oppdrag fra departementet. I 2012 ble rapporten *Frivilligsentraler i nærmiljøet: Konkurrent eller katalysator* publisert. Denne viser bl.a. at frivilligsentralene i stor grad samarbeider med andre om aktiviteter, særlig gjelder dette sentralene med kommunalt eierskap.

For å bidra til at flere barn og unge får muligheten til å delta i kultur- og fritidsaktiviteter, ble det overført 5 mill. kroner til tilskuddsordningen for barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, jf. Prop. 111 S (2011–2012).

Mål 4:

Styrket kunnskap og forskning

Rapport

Forskningsprogrammet *Virtuelt senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor* leverte sju nye forskningsrapporter i 2012, bl.a. *Nettverksamfunn og frivillige organisasjoner, Deltakelse i frivillige organisasjoner. Forutsetninger og effekter og Pengestrømmer i frivillig sektor* om fordeling av inntekter fra offentlige overføringer, gaver, egne aktiviteter, sponing og tilskudd fra hovedorganisasjon m.m. Alle programmets rapporter er tilgjengelige på nettsiden www.sivilsamfunn.no. Senteret arrangerte i tillegg seminarer og brukerkonferanser. Programmet er et spleiselag mellom flere departementer og hadde en økonomisk ramme på om lag 9 mill. kroner i 2012.

Statistisk sentralbyrå (SSB) videreførte arbeidet med satellitregnskap for ideelle og frivillige organisasjoner i 2012. Satellitregnskapet bidrar til en tallfesting av verdiskapingen og sysselsettingen i ideelle og frivillige organisasjoner.

Programkategori 08.20 Kulturformål (kap. 320–329)

Utgifter under programkategori 08.20 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Pst. endr. 13/14
320	Allmenne kulturformål	822 246	857 355	910 062	6,1
321	Kunstnerformål	406 578	431 082	451 745	4,8
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	405 238	435 415	422 068	-3,1
323	Musikkformål	1 027 027	1 016 682	1 074 433	5,7
324	Scenekunstformål	1 716 224	1 872 151	1 969 237	5,2
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål	862 505	873 301	918 743	5,2
328	Museums- og andre kulturvernformål	949 015	1 003 900	1 089 175	8,5
329	Arkivformål	349 645	359 302	371 106	3,3
	Sum kategori 08.20	6 538 478	6 849 188	7 206 569	5,2

Utgifter under programkategori 08.20 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Pst. endr. 13/14
01-01	Driftsutgifter	1 223 545	1 229 341	1 271 454	3,4
21-23	Spesielle driftsutgifter	79 497	83 721	88 369	5,6
30-49	Nybygg, anlegg m.v.	34 037	34 812	35 647	2,4
50-59	Overføringer til andre statsregnskap	665 033	713 936	773 825	8,4
60-69	Overføringer til kommuner	17 760	3 900	3 900	0,0
70-89	Overføringer til private	4 518 606	4 783 478	5 033 374	5,2
	Sum kategori 08.20	6 538 478	6 849 188	7 206 569	5,2

Programkategorien omfatter bevilgninger til billedkunst, kunsthåndverk, arkitektur, design, kunstnerformål, musikk- og scenekunstformål,

språk-, litteratur- og bibliotekformål, museums- og andre kulturvernformål, arkivformål, kulturbygg og allmenne kulturformål.

Norsk kulturråd og Norsk kulturfond

Tilstandsvurdering

Norsk kulturråd har siden 2010 gjennomgått store endringer. Fra 2011 ble oppgaver og kompetanse på arkiv- og museumsområdet fra tidligere ABM-utvikling overført til Norsk kulturråd. Det er i ettertid gjennomført interne omorganiseringer og flytting til nye lokaler.

Planene for utvikling av et elektronisk søknads- og saksbehandlingssystem for Norsk kulturråd ble påbegynt i 2008 og senere tilpasset Norsk kulturråds nye oppaver. Systemet implementeres gradvis f.o.m. 2013.

Lov om Norsk kulturråd trådte i kraft 7. juni 2013. Loven stadfester at rådet forvalter Norsk kulturfond på grunnlag av kunst- og kulturfaglig skjønn og at rådet er faglig uavhengig i sitt arbeid. Ny forskrift for Norsk kulturfond er under utarbeidelse. Det øvrige regelverket for Norsk kulturråd vil bli oppdatert og endret i tråd med loven og forskriften.

Utfordringer og strategier

Bevilgningene til Norsk kulturfond er mer enn doblet siden 2005. For Statens kunstnerstipend og Fond for lyd og bilde utgjør økningen hhv. 36 pst. og 62 pst. i perioden. Samlet antall søknader har også økt betraktelig, fra 13 000 i 2005 til vel 17 000 i 2012.

Den store økningen i antall søknader har gjort tilskuddsforvaltningen i Norsk kulturråd mer sårbar. Det nye elektroniske søknads- og saksbehandlingssystemet vil forenkle søknadsprosessen for brukerne og sikre bedre kontroll, dokumentasjon og oppfølging av søknadsbehandlingen. Arbeidet med å innhente informasjon om forvaltning av tilskuddsmidlene og graden av måloppnåelse ved bruk av midlene vil også bli styrket og systematisert.

Norsk kulturfond, Fond for lyd og bilde og Statens stipend- og garantiinntekter for kunstnere har hver sine ansvarsområder og målgrupper. Målgruppene er ikke jevnt fordelt over landet. De fleste profesjonelle kunstnerne bor og arbeider i de store byene og i Oslo, selv om prosjektutvikling, produksjon og formidling ofte foregår i andre fylker enn der kunstneren har sin adresse. Det gir seg utslag i fylkesvise forskjeller i antall søknader til og antall tilskudd fra Norsk kulturråd. I fylker med lavt antall søknader er andelen innvilgede søknader ofte høyere enn i Oslo og andre fylker med høye søknadstall.

Norsk kulturråd har hele landet som virkeområde, og det er ønskelig med god geografisk fordeling av tilskuddsmidlene. Det er derfor nødvendig å kartlegge forhold som har betydning for den geografiske fordelingen og iverksette tiltak som kan utjevne forskjeller. Det er allerede satt i gang arbeid med utvikling av nettsider, regionale møter og oppsøkende virksomhet mot fylkeskommuner hvor det er få søknader og tilskudd. Innføringen av elektronisk søknadssystem vil også gi økt kunnskap om distribusjon av formidlingstiltak til ulike deler av landet.

Statlige og nasjonale kulturbygg

Tilstandsvurdering

De siste årene har det vært bevilget midler eller gitt tilskudd til en rekke kulturbygg. Eksempler på slike bygg er magasiner for Arkivverket, digitaliseringsbygg for Nasjonalbiblioteket, teater, konserthus og museumsbygninger. Det foreligger likevel store udekkede behov og mange urealiserte planer om kulturbygg.

Utfordringer og strategier

Det er en utfordring å sørge for gode fysiske rammevilkår for all kulturaktivitet. For statlige etater, store nasjonale institusjoner samt samiske prosjekter vil hovedregelen være å oppføre bygg i regi av Statsbygg. Nasjonale kulturbygg som oppføres av kommunale eller private byggherrer, kan delfinansieres med statlige investeringstilskudd eller tilskudd til økte husleiekostnader.

Målt i antall søknader, har museene flest urealiserte byggeplaner. Med unntak av nybygget for Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design på Vestbanetomta i Oslo, er museumsprosjektene små, men viktige for de respektive museene. Nasjonalbiblioteket har behov for økt kapasitet for pliktavlevert materiale og utlånsliteratur.

Det er udekkede behov for oppgradering av eksisterende teater- og konsertlokaler i tillegg til oppføring av nye bygg. Det foretas nå en analyse av alternative løsninger av Nationaltheatrets behov for lokaler. For Den Nationale Scene skal det også utredes alternative løsninger.

I FADs budsjettproposisjon foreslås bevilget 75 mill. kroner til Statsbygg over kap. 2445, post 31, som startbevilgning til nybygg for Arkivverkets nye avdeling på Tynset. Avdelingen skal omfatte Norsk helsearkiv og et sentraldepot for hele Arkivverket. Norsk helsearkiv skal sikre en forsvarlig oppbevaring og tilgjengeliggjøring av

eldre, bevaringsverdige pasientarkiv fra spesialisthelsetjenesten. Norsk helsearkiv vil være en stor satsing for å fremme medisinsk og helsefaglig forskning. Sentraldepotet skal gi plass til håndtering av tilveksten av papirbasert arkivmateriale de nærmeste årene; analyser har vist at dette vil være den samfunnsøkonomisk beste løsningen for disse funksjonene.

I forprosjektet er det utredet en kostnadsramme for prosjektet på 808 mill. kroner i prisnivå per 1. juli 2014. Det skal gjennomføres ekstern kvalitetssikring (KS2), slik at forslag om kostnadsramme legges fram for Stortinget og prosjektet startes opp våren 2014.

Det vises til omtale i Prop. 1 S (2013–2014) Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet. Det vises også til omtale av Norsk helsearkiv i Prop. 1 S (2013–2014) Helse- og omsorgsdepartementet.

Kunstnerformål

Tilstandsvurdering

Et av hovedmålene for kunstnerpolitikken er å legge til rette for at enkeltkunstnere skal kunne bidra til et mangfoldig og nyskapende kunstliv. Å være kunstner kan være økonomisk utrygt, men oppleves likevel som attraktivt for mange. Stadig flere ønsker å satse på et kreativt yrke, og antall kunstnere i Norge øker. Det visuelle kunstområdet omfatter ikke faste institusjoner med ansatte kunstnere. Kunstnerpolitikken er derfor særlig viktig for dette kunstfeltet.

I Meld. St. 23 (2011–2012) *Visuell kunst* videreføres den kunstnerpolitiske linjen som ble introdusert i St.meld. nr. 48 (2002–2003) *Kulturpolitikk fram mot 2014*. De politiske målene er bl.a. å ivareta behovet for en fri og mangfoldig kunstproduksjon, at staten tilbyr kunstnere trygge arbeids- og levekår og muligheter for fordypning og utvikling.

Fra 2014 innføres nye stipendordninger for etablerte kunstnere og seniorkunstnere. Ordningen med garantiinntekt utfases. Omleggingen skal sikre ordninger som når flere, og som er økonomisk gunstigere for kunstnerne enn dagens ordninger.

Utfordringer og strategier

Med henvisning til den siste levekårsundersøkelsen fra 2006, fastslår Enger-utvalget i *Kulturutredningen 2014* at kunstneres levekår ikke har blitt bedre i tiden etter 2005. Telemarksforskings rap-

port fra 2011 viser at blant kunststudenter som ble uteksaminert fra norske kunstutdanningsinstitusjoner i 2005, arbeider 20 pst. som kunstnere på heltid, mens 56 pst. har kunstnerisk eller kunstnerisk relatert arbeid som sin hovedgeskjeft. Departementet vil videreføre arbeidet med å innhente informasjon og styrke kunnskapsgrunnlaget, for i neste omgang å kunne vurdere eventuelle nye tiltak innenfor kunstnerpolitikken.

Enger-utvalgets gjennomgang av kunstnerpolitikken setter fokus på prinsipielt viktige spørsmål knyttet til sammenhengen mellom kunstnerpolitiske mål om bedre levekår for kunstnerne og kulturpolitiske mål om bedre kvalitet. Videre foreslår utvalget en todelt strategi hvor man hever kvalitetskravene i de eksisterende stipend- og prosjektstøtteordningene for kunstnere, slik at det gis mer til færre, samtidig som man styrker virkemiddelbruken som bidrar til at flere kunstnere kan leve av egne kommersielle inntekter. Det påpekes at alle fortsatt skal ha like muligheter til å kunne prøve ut sine talenter som kunstnere, men kunstnerpolitikken vil måtte bygge på en erkjennelse av at bare noen kan lykkes i en slik karriere. Departementet vil se nærmere på hvordan disse forslagene kan følges opp, i dialog med organisasjonene.

Den raske teknologiske utviklingen har muliggjort en sterkt økende sekundærbruk av kunstverk og presentasjoner av kunst. Dette kan medføre både økonomiske og opphavsrettighetsmessige uheldige konsekvenser for kunstnere, og bidra til å svekke kunstnerens inntektsmuligheter. Departementet vil vurdere muligheten for å videreutvikle de politisk begrunnede vederlagsordningene slik at kunstnerens opphavsrettigheter ivaretas, også når det er snakk om digital presentasjon av kunstverk.

Visuell kunst

Tilstandsvurdering

Det visuelle kunstfeltet har gjennomgått store endringer de siste 10–20 årene. Disse forandringene gjelder både utviklingen av ny kunstnerisk praksis, nye uttrykk og produksjonsmåter, andre formidlingsformer, nye arenaer og en noe annen organisering av det kunstneriske arbeidet. Kunstscenen består i dag av et stort mangfold av kunstuttrykk og en rekke institusjoner og formidlingsarenaer spredt over hele landet. Dette byr på mange ulike innfallsvinkler, både når det gjelder opplevelse og verdsetting av kunst.

Til tross for stor aktivitet og høy kvalitet, er det visuelle kunstfeltet preget av en svært stram økonomi med manglende ressurser til produksjon og formidling. I Meld. St. 23 (2011–2012) *Visuell kunst* ble det påpekt at de samlede statlige tilskudd til det visuelle feltet ligger langt lavere enn de andre kunstfeltene. Dette ble også påpekt i *Kulturutredningen 2014*. I tillegg rapporterer Norsk kulturråd at de registrerer en økende pågang av søknader på det visuelle feltet.

Videre konstaterer meldingen at feltet preges av mangel på synlighet i offentligheten.

Utfordringer og strategier

I Meld. St. 23 (2011–2012) *Visuell kunst* foreslår departementet en viss omlegging og utbygging av eksisterende tilskuddsstruktur for det visuelle kunstfeltet. Det foreslås bl.a. en ny ordning med arrangørstøtte og styrking og utvidelse av enkelte andre ordninger innenfor Kulturrådets forvaltning. Det foreslås videre en styrking av feltet gjennom økte tilskudd til institusjoner og tiltak innenfor Kulturdepartementets budsjett.

Den største enkeltstatsingen innenfor dette kunstfeltet er nybygget på Vestbanen for Nasjonal-museet for kunst, arkitektur og design. Stortinget sluttet seg 6. juni 2013 til Regjeringens forslag i Prop. 108 S (2012–2013) *Nybygg for Nasjonal-museet på Vestbanen*, og fastla med det kostnadsrammen for prosjektet.

Som det også varsles i stortingsmeldingen, er det nødvendig å foreta en gjennomgang av dagens avtale om utstillingsvederlag parallelt med en prøveordning med utstillingshonorar, med formål å styrke kunstnerens arbeids- og inntektsvilkår.

Evalueringer og analyser av enkeltspørsmål knyttet til institusjoner/tiltak innenfor feltet vil bli iverksatt i løpet av kort tid.

Musikk

Tilstandsvurdering

Musikkfeltet omfatter Rikskonsertene, symfoni-orkestrene, festivaler/festspill med knutepunktstatus, en rekke faste musikktiltak og det frie musikkfeltet.

Kulturutredningen 2014 påpeker at det har vært en kvalitetsheving etter 2005 på orkesterfeltet. Hovedtendensen i aktivitets- og publikumstallene for orkestrene viser også en stabil positiv utvikling. Faste kostnader utgjør imidlertid store deler av budsjettene til orkestrene, og flere institu-

sjoner har betydelige utfordringer knyttet til pensjonskostnader og -premier.

Totalt antall billetterte publikummere på festivaler/festspill med knutepunktstatus viser en økning de siste årene. Evalueringer som departementet har gjennomført av festivaler/festspill med knutepunktstatus, viser til dels stor grad av måloppnåelse. Det er imidlertid på det rene at andre aktører på festivalfeltet i noen grad oppfatter knutepunktordningen som problematisk og konkurransevridende. Evalueringene er et ledd i oppfølgingen av St.meld. nr. 10 (2007–2008) *Knutepunkt. Kriterium for knutepunktstatus og vurdering av gjennomføring av knutepunktoppdraget*.

Antallet konserter, arrangører og musikkfestivaler har økt kraftig de siste tiårene. Arrangørkompetansen i regionene er styrket. Etter omleggingen av Rikskonsertenes offentlige konsertvirksomhet er skolekonserter og arbeidsplasskonserter Rikskonsertenes kjerneoppgaver. Ansvar for å tilby offentlige konserter er som følge av dette i større grad overlatt til lokale aktører.

Musikkbransjen har opplevd store endringer de siste årene gjennom framveksten av strømmetjenester. Digitalisering og ny teknologiutvikling utfordrer bredden i produksjon, distribusjon og salg av innspilt musikk i Norge og i utlandet.

Utfordringer og strategier

Det vil bli igangsatt et arbeid med periodiske evalueringer av orkestrene høsten 2013, hvor kvalitativ utvikling står sentralt, jf. omtale i avsnittet under om scenekunst. Arbeidet med evaluering av knutepunktinstitusjonene vil også videreføres.

Departementet vil sikre et godt konserttilbud i hele landet bl.a. gjennom å videreføre og videreutvikle tilskuddsordninger til arrangører, ensembler og musikere og tilskudd til øvingslokaler, teknisk infrastruktur og formidlingsvirksomhet.

Skolekonsertordningen som forvaltes av Rikskonsertene, er et sentralt virkemiddel for å nå målet om å gjøre musikk av høy kunstnerisk kvalitet tilgjengelig for barn og unge. Det er behov for å videreutvikle ordningen bl.a. med sikte på å oppnå økt kvalitet på tilbudet.

Nordgård-utvalget ble satt ned i februar 2013 for å se på utfordringer ved nye former for salg og distribusjon på musikkfeltet og vurdere hvordan politikken på området bør utvikles. Utvalget foreslår en rekke tiltak, bl.a. at det bevilges omstillingsmidler til musikknæringen, at eksisterende virkemiddelapparat evalueres og at det tilrettelegges for økt forskning på musikknæringen. Som umiddelbare tiltak foreslår utvalget å øke publis-

ringsstøtten for musikkinnspillinger under Norsk kulturfond, øke eksportsatsingen hos Music Norway og øke markedsføringsmidlene gjennom Fond for lyd og bilde.

Scenekunst

Tilstandsvurdering

Scenekunsttilbudet i Norge i dag omfatter et bredt spekter av uttrykk innen kategoriene teater, dans og opera samt arrangementer med lesninger, musikk, debatter mv. Hovedtendensen er at produksjonsaktivitet og publikumsbesøk blant institusjonene som mottar tilskudd fra Kulturdepartementet, har økt siden 2005.

Infrastrukturen på scenekunstheltet er siden 2005 styrket gjennom opprustning, utvikling og styrking av nasjonale og regionale institusjoner. Institusjonene har samtidig opplevd en kraftig økning i faste utgifter til bl.a. drift, vedlikehold, lønn og ikke minst pensjon.

Scenekunstheltet er mangfoldig og i stadig utvikling. Innen det frie scenekunstheltet er det siden 2005 lagt bedre til rette for visning og formidling av produksjoner, og det er etablert en basisfinansieringsordning for frie grupper.

Den profesjonelle dansens historie i Norge er relativt kort og feltet har få institusjoner. Dansekunsten i Norge preges likevel av stort mangfold, holder høy kvalitet og høster stor anerkjennelse både nasjonalt og internasjonalt.

Utfordringer og strategier

Ordningene for det frie scenekunstheltet må reflektere utviklingen feltet står overfor. Bl.a. er skillelinjene mellom kunststartene dans og teater ikke lenger like klare. Det er derfor nødvendig å slå sammen enkelte ordninger slik at de blir mer helhetlige og fleksible. Dette vil også kunne åpne for nye former for kunstnerisk utforskning knyttet til utviklingsprosjekter innen scenekunsten.

Regjeringen ønsker å legge til rette for at flere danseforestillinger kan tilbys et bredt og mangfoldig publikum, og at flere steder og publikumsgrupper i Norge kan få tilgang til et profesjonelt tilbud av danseforestillinger. Kulturdepartementet la i februar 2013 fram strategien *Dans i hele landet – status, utfordringer og strategier for videre utvikling av profesjonell dans i Norge*.

Dansere og skuespillere er særlig utsatte yrkesgrupper når det gjelder arbeidsvilkår og levekår. I 2012 ble Skuespiller- og danseralliansen AS etablert som et treårig prøveprosjekt. Formå-

let er å sikre inntekt og opparbeidelse av trygderettigheter for høyt kvalifiserte frilansskuespillere og -dansere. Alliansen skal også gi de ansatte mulighet til å vedlikeholde og utvikle sin kompetanse utenfor oppdrag. Ti skuespillere og ti dansere ble ansatt i 2012.

Et av hovedmålene for politikken på scenekunstheltet er å ha et scenekunsttilbud av høy kunstnerisk kvalitet. Det er vanskelig å måle kvaliteten gjennom objektive indikatorer. Kulturdepartementet utviklet høsten 2012 et pilotprosjekt for evaluering av scenekunstheltet. Formålet var å lage en modell som kunne belyse hvordan institusjonene bidrar til at målene på scenekunstheltet nås, særlig hva gjelder målene om høy kunstnerisk kvalitet og effektiv ressursutnyttelse. Det har også vært et mål å utvikle en modell som kan brukes på flere kunstfelt. Arbeidet med periodiske evalueringer på scenekunstheltet vil fortsette med bakgrunn i erfaringene fra pilotprosjektet, og vil også bli tatt i bruk på musikkfeltet. Dette er i tråd med vurderingene i *Kulturutredningen 2014* som tar til orde for styrket fokus på innhold og kvalitet i styringen av institusjonene.

Språk

Tilstandsvurdering

Språksituasjonen i Norge preges av at engelsk fortrenger norsk som bruksspråk på viktige samfunnsområder, jf. St.meld. nr. 35 (2007–2008) *Mål og mening. Ein heilskapleg norsk språkpolitikk*. Som norsk er presset av engelsk, er nynorsk presset av bokmål. Det er bekymringsfullt at nesten halvparten av nynorskelevne skifter til bokmål før de går ut av videregående skole. Det er et stort pluss at et vitenskapelig ordboksverk for nynorsk standardspråk og norske dialekter er i ferd med å bli fullført. Det arbeides med et tilsvarende verk for bokmål. Gamle stedsnavn er en verdifull språklig kulturarv som nå står i fare for å gå tapt etter hvert som de siste tradisjonsbærerne faller fra. Språksituasjonen preges ellers av et økende flerspråklig mangfold. De minoritetsspråk som Norge har et folkerettslig og nasjonalt ansvar for å ta vare på, står imidlertid i en utsatt stilling.

Utfordringer og strategier

Hovedutfordringen er å sikre at norsk skal fungere som et mest mulig fullverdig språk. Utvikling av norsk terminologi er et strategisk nøkkeltiltak, likeså å innarbeide en parallellspråklig praksis med preferanse for norsk på områder som er pre-

get av internasjonalisering. Hovedutfordringen for nynorsk er at bokmål så sterkt dominerer den norskspråklige tekstproduksjonen, og at markedsmekanismer gir et mindre brukt språk vanskeligere rammevilkår. For å øke nynorskandelen i statlige dokumenter skal Språkrådet følge en strategi som kombinerer tilsyn med språkfaglig veiledning og støtte. For å stimulere til et godt og velfungerende språk må det offentlige gå foran med et godt eksempel. For å ivareta nasjonale oppgaver i språklig dokumentasjons- og samlingsarbeid er sentrale støtte- og stimuleringsmidler et viktig strategisk virkemiddel. Språkrådet har fått utvidet sitt ansvar til å omfatte minoritetsspråklig rådgivnings- og informasjonsvirksomhet, særlig for å fremme de nasjonale minoritetsspråkene og norsk tegnspråk. Utfordringene på språkområdet handler om språk og språkbruk innenfor hele samfunnet, og det må derfor anlegges en sektorovergripende strategi. Språkrådet har i oppdrag å koordinere innsatsen.

Bibliotek

Tilstandsvurdering

Våren 2013 ble det gjort endringer i folkebibliotekloven som vil bidra til å styrke folkebibliotekenes rolle som formidler og uavhengig møteplass. Lovendringene vil videre kunne bidra til økt kompetanse i folkebibliotekene og gi kommunene mer fleksibilitet med tanke på organisering av bibliotekjenestene.

Utfordringer og strategier

Den teknologiske utviklingen gjør det nødvendig å styrke kompetanseutviklingen og heve kvaliteten i sektoren. Nasjonalbiblioteket bidrar til dette gjennom systematisk og målrettet bruk av utviklingsmidler. I 2014 vil arbeidet med utviklingsprosjekter i biblioteksektoren styrkes. Samarbeid, mangfold, inkludering, formidling og leselyst skal vektlegges i vurderingen av hvilke prosjekter det skal satses på.

Digitalisering av samlinger og gode løsninger for teknologisk samarbeid er en nødvendig utvikling av sektoren. Nasjonalbiblioteket startet i 2006 et betydelig digitaliseringsarbeid. Målet er å digitalisere hele samlingen.

Språkbanken i Nasjonalbiblioteket er en unik språkressurs og vil bli utviklet videre.

Litteratur

Tilstandsvurdering

Det norske litteraturtilbudet preges av høy kvalitet, bredde og mangfold samt et godt utbygget bokhandlernet.

Utfordringer og strategier

Det er en utfordring å sikre vilkårene for kvalitet, bredde og mangfold i litteraturtilbudet samt innovasjon i formidling og distribusjon. Ikke minst er utfordringene knyttet til digitalisering og internasjonalisering både på produksjons- og distribusjonssiden. Gjeldende politiske rammebetingelser for bokomsetningen er forskrift om unntak fra konkurranseloven som tillater faste priser på nye bøker og bestemte former for bransjesamarbeid. Unntaksforskriften utløper 31.12.2014. Våren 2013 fremmet Regjeringen forslag til boklov som vil erstatte dagens unntaksforskrift. Bokloven ble vedtatt og sanksjonert i juni 2013, men er foreløpig ikke trådt i kraft. Loven skiller seg fra gjeldende regulering blant annet ved at den vil være obligatorisk for alle leverandører. Bokloven vil videre regulere avansen mellom leverandør og forhandler. Bokloven forventes å gi bedre forutsigbarhet om rammevilkårene.

Museum

Tilstandsvurdering

Museene har et årlig besøkstall på om lag 6 millioner og er således en viktig møteplass for kunnskapsopplevelser. Basis for formidlingsarbeidet er store gjenstandssamlinger, herunder vel 5 000 kulturhistoriske bygninger. Samlet har museene et bredt spekter av faglig kompetanse, noe som er nødvendig for å sikre kvalitativt gode løsninger og resultater. Gjennom museumsreformen er antallet selvstendige institusjoner redusert betydelig. Vi har på den måten fått mer robuste og faglig sterkere museer. For øvrig pågår det et utstrakt samarbeid på tvers av institusjonsgrensene gjennom et tjuetalls faglige nettverk.

Utfordringer og strategier

God formidling forutsetter institusjoner som har en kvalifisert tilnærming til både bevaringsfunksjonene, kunnskapsoppbyggingen og formidlingsoppgavene. De fleste museene har store utfordringer knyttet til forvaltning av samlingene. Gode magasiner, tilgang til konserveringstjenester og

håndverkere som mestrer gamle teknikker og ferdigheter, er knapphetsfaktorer. I enkelte deler av landet er det ønskelig å få iverksatt ytterligere konsolideringer for å oppnå mer bærekraftige institusjoner. Det pågår viktige prosesser i flere fylker, og fra statlig hold føres det en løpende dialog med involverte parter for å sikre framdrift og vurdere mulige løsninger. Departementets prioriteringer på kap. 328, post 70 tar utgangspunkt i disse utfordringene.

Arkiv

Tilstandsvurdering

Meld. St. 7 (20012–2013) *Arkiv* gir en samlet framstilling av tilstanden på arkivfeltet i statlig, kommunal og privat sektor. Materialet som bevaringsinstitusjonene har ansvaret for, er i all hovedsak papirbasert. Dette skyldes at materialet avleveres når det er 25–30 år gammelt. Sikker oppbevaring krever nok magasinkapasitet. Dagens arkivdanning skjer i elektroniske systemer. Arkivverket har i flere år utviklet kompetanse, metodikk og tekniske løsninger for å sikre at elektroniske arkiver blir bevart. Bevaring av elektronisk materiale krever ikke store lokaler, men stor lagringskapasitet. For å vedlikeholde digitalt materiale over tid må dette kopieres over til nye medier og konverteres til nye løsninger i samsvar med den teknologiske utviklingen.

Arkivverket har innhentet rapporter fra kommunal sektor som viser mangler i kvaliteten på arkivlokaler. Arkivverket har videre utarbeidet nytt regelverk for bevaring og kassasjon.

Bevarte arkiver fra privat sektor er underrepresentert sammenliknet med arkiver fra offentlig sektor.

Utfordringer og strategier

Den største utfordringen er håndteringen av digitalt skapt materiale. Det må utvikles metoder og regelverk som sikrer at digitalt skapte dokumenter blir fanget opp og lagret i arkivsystemene. Det må videreutvikles metoder, systemer og tekniske løsninger som bevarer digitalt materiale over lang tid i autentiske og tilgjengelige versjoner. En annen utfordring er å utnytte vilkårene for digital formidling og tilgjengeliggjøring. Arkivene kan på denne måten bli en ressurs som i større grad kan utnyttes til dokumentasjon av rettigheter, og til kunnskap og opplevelser. Arkivene må både utvikle virksomheten i samsvar med den teknolo-

giske utviklingen og i større grad etablere samarbeidsløsninger.

Arkivverket har behov for økt magasinkapasitet i de nærmeste årene. Regjeringen foreslår derfor at det bygges et nytt sentraldepot på Tynset med planlagt byggestart våren 2014, jf. omtale under *Statlige og nasjonale kulturbygg*, side 51–52.

Det er videre behov for en bred revisjon av arkivloven med tilhørende forskrifter. Denne må ta hensyn til den teknologiske utviklingen, endringer i andre lover og endringer i organiseringen av offentlig virksomhet. Målet er å bedre arkivdanningen og andre arkivprosesser. Riksarkivaren skal konkretisere nivået for bevaring av privatarkiv. Dette må gjøres i samspill med andre aktører på arkivområdet, både organisasjoner og institusjoner. På dette grunnlaget skal Riksarkivaren i samarbeid med disse aktørene utarbeide en ny strategi for privatarkivarbeidet. Utgangspunktet er at staten skal være pådriver og koordinator i arbeidet med privatarkiv.

Digitalisering

Tilstandsvurdering

Regjeringens digitaliseringspolitikk er beskrevet i Meld. St. 23 (2012–2013) *Digital agenda for Norge, IKT for vekst og verdiskaping*.

Institusjonenes arbeid med digital formidling gir mange gode tjenester og tilbud for brukerne, f.eks. direkte formidling til kinoer av scenekunstforestillinger og konserter.

En rekke institusjoner har også publisert samlingsdata på data.norge.no for viderebruk. Norvegiana er en nasjonal infrastruktur for tilgjengeliggjøring av innhold fra sentrale institusjoner. Data-materialet fra Norvegiana er også tilgjengelig gjennom Europeana.

Utfordringer og strategier

Hovedperspektivet på kulturfeltet er bevaring, formidling og tilgjengeliggjøring. Sikring og bevaring ved digitalisering har pågått en del år, og gir ulike utfordringer på de enkelte områder. Det skal legges til rette for at kulturinstitusjonene tar i bruk moderne IKT i sine kjerneaktiviteter for å sikre samlinger, dokumentere aktivitet og formidle kunst- og kulturopplevelser til befolkningen. Delingskulturen som utvikles over Internett, gir nye muligheter på kulturfeltet. Derfor skal det legges til rette for allmenn viderebruk, slik at kulturfeltets offentlige data kan gjøres tilgjengelige i nye sammenhenger. For å sikre nyskaping av

kunst og kultur må strategier og tiltak for tilgjengeliggjøring opprettholde balansen mellom rettighetshavernes og brukernes interesser.

Grunnlovsjubileet

Tilstandsvurdering

Stortinget har det overordnede ansvaret for feiringen av Grunnlovens 200-årsjubileum i 2014. Kulturdepartementet har en viktig rolle i forberedelsene, først og fremst i arbeidet med å sette i stand Eidsvollbygningen, slik at denne i størst mulig grad skal framstå slik den var i 1814. De bygningsmessige arbeidene gjennomføres i regi av Statsbygg, og framdriften følger tidsplanen. Norsk Folkemuseum har det museumsfaglige ansvaret for innredningen og formidlingen av dette historiske minnesmerket.

For øvrig er flere museer og andre kulturinstitusjoner i budsjettet for 2013 og i proposisjonen for 2014 tilgodesett med særskilte tilskudd for å bidra i feiringen av grunnlovsjubileet.

Utfordringer og strategier

Den nyrestaurerte Eidsvollbygningen skal stå ferdig til 16. februar 2014, som er 200-årsdagen for det såkalte notabelmøtet. Bygningen vil da framstå med både løst og fast inventar som i langt større grad har 1814-autentisitet. Modellen for gjennomføring av restaureringen av Eidsvollbygningen forutsetter at Statsbygg overtar eieransvaret, og at eiendommen løftes inn i den statlige husleieordningen. Tilskuddet til Norsk Folkemuseum er foreslått økt i 2014 for å ta høyde for dette.

For øvrig viser søknader og rapporter fra kulturinstitusjoner landet rundt at det vil bli et betydelig antall utstillinger, arrangementer og andre tiltak som på ulik måte knytter an til de målsettingene som Stortingets hovedkomité for grunnlovsjubileet har formulert.

Forskning og utvikling (FoU)

Tilstandsvurdering

Kulturdepartementet ivaretar sitt brede sektoransvar bl.a. gjennom bevilgninger til forsknings-

programmer i Norges forskningsråd. FoU-aktivitet ved museer, arkiver og andre kulturverninstusjoner finansieres med bevilgninger og tilskudd. Departementet bidrar til politikkrelevant forskning på kunst- og kulturvernområdet gjennom Norsk kulturråd, bevilgninger til Statistisk sentralbyrå og gjennom direkte finansiering av forskningsprosjekter.

Utfordringer og strategier

Et eksternt FoU-utvalg har påpekt at Kulturdepartementet har store muligheter til å utvikle sitt FoU-engasjement. Utvalget mener det er et særlig behov for å øke volumet og kvaliteten på forskningen på kunst- og kulturvernområdet og foreslår at det opprettes et senter for kultursektorforskning. Forslaget støttes i NOU 2013: 4 *Kulturutredningen 2014*. Kulturdepartementet følger opp dette i en FoU-strategi. Som et ledd i oppfølgingen av FoU-strategien vil departementet opprette et senter for kultursektorforskning i 2014 i samarbeid med Norges forskningsråd. Norsk kulturråd vil få et utvidet ansvar som kunnskapssenter for kultursektoren.

Pensjon

Tilstandsvurdering

De senere års lave rentenivå og høye lønnsvekst har medført en sterk økning i institusjonenes pensjonskostnader og pensjonspremier. Dette påvirker både institusjonenes likviditet og regnskapsmessige resultater i negativ retning. Bl.a. har egenkapitalsituasjonen i en del institusjoner gradvis blitt vanskeligere.

Utfordringer og strategier

Departementet merker seg at de stadig stigende pensjonsutgiftene i økende grad utgjør en belastning på institusjonenes økonomi og kunstneriske virksomhet. I 2013 ble tilskuddet til Den Norske Opera & Ballett styrket for å sikre selskapets likviditet etter en sterk økning i pensjonskostnadene. Tilskuddet videreføres for å sikre tilstrekkelig likviditet også i 2014.

Kap. 320 Allmenne kulturformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 77</i>	122 217	129 412	135 195
21	Forskning og utredning, <i>kan overføres</i>	4 147	5 682	8 682
51	Fond for lyd og bilde	30 530	31 537	32 641
52	Norges forskningsråd	4 910	5 072	5 250
53	Sametinget	70 379	72 702	77 202
55	Norsk kulturfond-ettårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 56</i>	45 906	46 375	52 998
56	Norsk kulturfond-flerårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 55</i>	22 854	23 087	23 895
60	Kulturkort for ungdom	17 760	3 900	3 900
73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	171 634	195 500	215 000
74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	220 502	228 716	240 616
75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	10 351	11 339	11 136
77	Prosjekt- og utviklingstiltak på museums- og arkiv- feltet, <i>kan nyttes under post 01</i>	35 360	36 027	37 288
78	Ymse faste tiltak	29 621	27 444	32 505
79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 01</i>	3 812	6 534	4 217
82	Nobels Fredssenter	26 949	28 538	29 537
84	Pilegrimssatsing	5 314	5 490	
	Sum kap. 0320	822 246	857 355	910 062

Kapitlet omfatter den statlige virksomheten Norsk kulturråd, Norsk kulturfond og Fond for lyd og bilde. Videre omfatter kapitlet bevilgninger til kulturbygg, Nobels Fredssenter, EUs program for kultur og audiovisuell sektor, prosjekter på kulturområdet under Norges forskningsråd, samiske kulturformål, kulturkort for ungdom, prosjekt- og utviklingstiltak på museums- og arkivfeltet og ulike faste tiltak.

Bevilgningen under post 84 er fra 2014 rammeoverført til Miljøverndepartementet.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål:

1. bidra til igangsetting av nyskapende og eksperimentelle prosjekter
2. bidra til å fremme produksjon og formidling av innspillinger i lyd og bilde
3. verne om kulturarven, herunder å styrke arkiv og museum, fremme kunnskaps- og kulturformidling, fremme utvikling av digitalt innhold og tjenester og sikring av samlinger
4. bidra til oppføring av kulturbygg som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon

Det foreslås bevilget 631,5 mill. kroner til Norsk kulturfond, fordelt slik:

	(i 1 000 kr)		
	2012	2013	2014
Kap. 320 Allmenne kulturformål	68 760	69 462	76 893
Kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlige rom	29 220	33 852	41 037
Kap. 323 Musikkformål	164 751	186 796	203 896
Kap. 324 Scenekunstformål	106 430	112 593	129 034
Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål	160 672	164 316	170 067
Kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål	10 121	10 224	10 582
Sum	539 954	577 243	631 509

Norsk kulturfond har som formål å stimulere skapende virksomhet innenfor litteratur og kunst, verne om kulturarven og formidle kulturgodene til så mange som mulig. I arbeidet med å forvalte fondet legger Norsk kulturråd vekt på å støtte nyskapende kunst og stimulere nye kunstneriske uttrykksformer, nye formidlingsmåter og kulturelt mangfold. Viktige forsøks- og utviklingsprosjekter skal evalueres.

Institusjoner og virksomheter med fast årlig tilskudd skal som hovedregel ikke søke Norsk kulturfond om tilskudd.

Nytt elektronisk søknads- og saksbehandlings-system for Norsk kulturråd er under innføring. Systemet vil komme kunst- og kulturlivet til gode gjennom bl.a. en raskere og kvalitativt bedre søknadsprosess. I 2013 ble utgifter til det nye systemet dekket gjennom en belastning av Norsk kulturfond, jf. Prop.1 S (2012–2013). Denne ordningen foreslås videreført i 2014 for å dekke utgifter til arbeidet med innføring av systemet på gjenstående områder, videre utvikling, samt bedret rapportering for bruk av tilskudd.

Budsjettforslag 2014

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 77

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Norsk kulturråd, inkludert sekretariatsfunksjoner, samt en del kostnader knyttet til utredninger, kulturstatistikk og andre oppgaver i departementets regi.

Bevilgningen foreslås økt for å styrke tilskuddsforvaltningen i Norsk kulturråd.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Norsk kulturråd får i merinntekter

under kap. 3320, post 01 og regnskapsførte inntekter under kap. 3320, post 03, jf. forslag til vedtak II, nr. 1.

Post 21 Forskning og utredning, kan overføres

Posten omfatter i hovedsak midler til utredninger, statistikk og forskning. Posten foreslås økt med 3 mill. kroner for å dekke utgifter knyttet til et virtuelt senter for kultursektorforskning som skal etableres i 2014.

Post 51 Fond for lyd og bilde

Fondsmidlene fordeles til rettighetshavere innenfor musikk, scene og film og er en kollektiv kompensasjon for den lovlige kopieringen av deres verker til privat bruk.

Det er også avsatt midler til en kompensasjonsordning med individuell fordeling til rettighetshavere, jf. omtale under kap. 337, post 70.

Post 52 Norges forskningsråd

Posten omfatter bevilgninger til prosjekter på kulturområdet under Norges forskningsråd. I 2014 gjelder dette bevilgningen til et tiårig program (SAMKUL) som startet opp i 2011.

Målet med programmet er å få grunnleggende kunnskap om kulturelle forutsetninger for samfunnsutviklingen. Det er også et mål at humanvitenskapelig forskning tas mer i bruk på samfunnsområder med store utfordringer. Programmet inviterer bl.a. til å studere flerkulturelle omgivelser, medieutvikling, digitalisering og religiøse og språklige omgivelser.

Post 53 Sametinget

Bevilgningen på posten overføres til og blir disponert av Sametinget. Bevilgningen vil gi rom for tilskudd til følgende formål: samiske museer og musikkfestivaler, samiske kunstnerstipend og stipendkomitévederlag, utstillingsvederlag til samiske kunstinstitusjoner, Beaivváš Sami Našunálateáhter, stedsnavntjenesten og oppfølging av samisk språklov, Sametingets bibliotek, mobilbibliotekjeneste og tidsskriftet Nuorttanaste.

Departementet foreslår å øke bevilgningen med 4,5 mill. kroner.

Post 55 Norsk kulturfond – ettårig prosjekttilskudd, kan nyttes under post 56

Midlene skal nyttes til tverrfaglige satsinger og til prosjekter innenfor avsetningene til kulturbygg/rom for kunst, forskning og utvikling, barne- og ungdomskultur og andre formål.

Det er foreslått en styrking av avsetningen til rom for kunst med 5 mill. kroner.

Post 56 Norsk kulturfond – flerårig prosjekttilskudd, kan nyttes under post 55

Under denne posten gis det tilsagn om flerårig tilskudd.

Post 60 Kulturkort for ungdom

Bevilgningen dekker tilskudd til fylkeskommuner som har ordning med kulturkort for ungdom.

Post 73 Nasjonale kulturbygg, kan overføres

Under denne posten gis det tilskudd til bygninger og lokaler for institusjoner og tiltak som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon. Prosjektene kan være ombygging av eksisterende bygninger og/eller nybygg. Byggeprosjektene skal dekke behov for forsvarlig areal og funksjonalitet og/eller økt sikkerhet. Bygningene skal ha høy arkitektonisk kvalitet.

Bevilgningsforslag 2014

Kulturdepartementet foreslår for 2014 en bevilgning på 215 mill. kroner. I tillegg foreslår departementet en tilsagnsfullmakt på 419,5 mill. kroner utover bevilgningen for 2014, jf. forslag til vedtak III.

(i mill. kroner)

Prosjekter	Vedtaks- år	Samlet tilskudd	Tidligere bevilget	Forslag 2014	Gjenstår til senere år
Kilden Teater- og Konserthus	2005	408,0	283,0	64,0	61,0
Stavanger konserthus	2005	250,0	176,0	39,0	35,0
Kulturkvartalet i Bodø	2009	161,0	95,0	50,0	16,0
Aust-Agder kulturhistoriske senter	2010	86,8	50,0	28,0	8,8
Notodden Bok & Blueshus	2012	25,0	4,0	4,0	17,0
Romsdalsmuseet	2012	48,5	4,0	4,0	40,5
Østfoldmuseene	2012	15,0	3,0	3,0	9,0
Jærmuseet – Vitenfabrikken	2012	22,0	4,0	4,0	14,0
Mjøsmuseet	2012	3,0	1,0	1,0	1,0
Norsk Folkemuseum	2012	80,0	4,0	4,0	72,0
Lillehammer Kunstmuseum		2,6		1,0	1,6
Sør-Troms museum – Trondenes Historiske Senter		2,5		1,0	1,5
Nynorsk kultursentrum – Olav H. Hauge-senteret		1,5		1,5	
Vestfoldmuseene – Hvalfangstmuseet		5,0		1,0	4,0
Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark – Nordkappmuseet		7,6		4,5	3,1
Hurtigrutemuseet – vernebygg		40,0		4,0	36,0
Fylkesscene Østfold		100,0		1,0	99,0
Sum		1 258,5	624,0	215,0	419,5

For 2014 foreslås følgende nye prosjekter:

Lillehammer Kunstmuseum

Oppland fylkeskommune er byggherre for et tilbygg til museumsbygget. Prosjektet inneholder kino og museumsfunksjoner og omfatter en permanent utstillingssal til den testamentariske gaven av kunstverk etter Jacob Weidemann. Den delen av prosjektet som inngår i beregningsgrunnlaget for statstilskudd, er på 250 kvm og har en kostnadsramme på 10 mill. kroner. Rammen for det statlige tilskuddet er på 2,6 mill. kroner. Byggestart er planlagt i 2014 og bygget skal stå ferdig i 2015.

Sør-Troms museum – Trondenes Historiske Senter i Harstad

Sør-Troms museum er byggherre for prosjektet "Allmenningr". Det skal bygges et middelaldertun med årestue, kirke, smie og andre gårdsbygg på Trondenes Historiske Senter, basert på arkeologiske funn på stedet. Kostnadsrammen er på 9,4 mill. kroner. Rammen for det statlige tilskuddet er på 2,5 mill. kroner. Byggestart er planlagt i 2014, med ferdigstilling i 2017.

Nynorsk kultursentrum – Olav H. Hauge-senteret

Nynorsk kultursentrum har planleggings- og gjennomføringsansvaret for basisutstilling med tilhørende digitale tjenester i Olav H. Hauge-senteret i Ulvik. Kommunen har stilt til disposisjon og

tilpasset det gamle heradshuset til formålet. Prosjektrammen er på 4,5 mill. kroner. Rammen for det statlige tilskuddet er på 1,5 mill. kroner. Byggestart er planlagt i januar 2014, med åpning 10. mai 2014.

Vestfoldmuseene – Hvalfangstmuseet

Sandefjord kommune er byggherre for utbygging av Hvalfangstmuseet i Sandefjord. Arbeidet omfatter ombygging av kulturhistorisk avdeling med filmrom, nye utstillinger og nybygg med butikk, kafé, møterom og heis, samt oppgradering av klima og ventilasjon. Den samlede kostnadsrammen er på 23,4 mill. kroner. Rammen for det statlige tilskuddet er på 5 mill. kroner. Prosjektet skal etter planen stå ferdig til Hvalfangstmuseets 100-årsjubileum i 2017.

Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark – Nordkappmuseet

Nordkapp kommune er byggherre for ombygging og innredning av nye lokaler for Nordkappmuseet sentralt i Honningsvåg. Prosjektet inneholder areal til utstilling, magasin, verksted og administrasjon, til sammen 530 kvm. Kostnadsrammen er på 22,7 mill. kroner og inkluderer kjøp av bygg. Rammen for det statlige tilskuddet er på 7,6 mill. kroner.

Hurtigrutemuseet – vernebygg

Hadsel kommune er byggherre for et vernebygg over MS Finnmarken i tilslutning til Hurtigrutemuseet i Stokmarknes. Kostnadsrammen er på 120 mill. kroner. Rammen for det statlige tilskuddet er på 40 mill. kroner. Vernebygget kan stå ferdig etter en toårig byggeperiode.

Fylkesscene Østfold

Østfold fylkeskommune og Fredrikstad kommune har planleggings- og gjennomføringsansvaret for et nybygg på 4 955 kvm brutto for Fylkesscene i Østfold. Bygget skal etableres på området til tidligere Fredrikstad mekaniske verksted, eksteriørmessig som kopi av den opprinnelige maskinhallen. Bygget vil inneholde scene for teater, opera, dans, musikk og nysirkus. Den store flerbrukssalen vil få 725 seter i mobilt og permanent amfi. Med flatt gulv er det plass til 1 300 personer i salen. Planen er at bygget skal stå ferdig høsten 2016. Kostnadsrammen er på 328,4 mill. kroner. Rammen for det statlige tilskuddet settes til

100 mill. kroner. Det forutsettes at prosjektkostnader i 2014 i all hovedsak dekkes av de regionale tilskuddspartene. Fra statlig side foreslås det 1 mill. kroner i bevilgning i 2014 og en tilsagnsfullmakt på 99 mill. kroner.

Andre kulturlokaler

Forslag om tilskudd knyttet til utgifter til husleie for kulturlokaler hvor investeringskostnaden har blitt finansiert av private eller gjennom bevilgninger til Statsbygg, omtales under det enkelte fagkapittel. Tilskudd fra spilleoverskudd til kulturbygg er omtalt under kapittel 5.1 i denne proposisjonen.

Post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, kan overføres

Bevilgningen dekker tilskudd til allmenne kulturformål, visuell kunst, musikk, scenekunst, litteratur og kulturvern, herunder tilskudd til interesseorganisasjoner, regionale strukturer og mindre institusjoner, dessuten tilskuddsordninger som fordeles av landsomfattende organisasjoner.

Oversikt over tiltak som fikk midler under denne posten i 2013 følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 1.

Mottakere av tilskudd under kap. 320, post 74 kan søke Norsk kulturfond om tilskudd til særskilte prosjekter.

Tilskuddet til Grenland Friteater/Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival, som tidligere ble bevilget under denne posten, er for 2014 foreslått bevilget under kap. 324, post 78.

Tilskuddet til Norsk visearkiv og Norsk Jazzarkiv, som tidligere ble bevilget under denne posten, er fra 2014 overført til kap. 326, post 01.

Tilskuddsordningen til kompetansenettverk for musikkområdet videreføres i 2014. Norsk kulturråd har kommet med innspill til Kulturdepartementet om enkelte justeringer og presiseringer i ordningen. Departementet vil be Norsk kulturråd utarbeide nye retningslinjer for ordningen i samsvarende med dette.

Fra 2014 står Stiftelsen Litteraturhuset i Oslo uten tilstrekkelig økonomisk driftsgrunnlag. På den bakgrunn foreslås det et tilskudd på 3 mill. kroner. Det vil bli lagt opp til at tilskuddet gis for en kortere periode, slik at Stiftelsen Litteraturhuset i Oslo kan finne en mer langsiktig løsning der den ikke er avhengig av fast statlig driftstilskudd. Det er en forutsetning for tilskuddet at Stiftelsen Litteraturhuset i Oslo etablerer et samarbeid med folkebiblioteksektoren. Samarbeidet

kan være i form av gjensidig erfaringsutveksling, kompetansehevende seminarer, temakvelder e.l.

Det foreslås et tilskudd på 1 mill. kroner til Stiftelsen Litteraturhuset i Bergen som bidrag til at Litteraturhuset kan etablere seg. Som for tilskuddet til Stiftelsen Litteraturhuset i Oslo, vil det bli lagt opp til at tilskuddet gis for en kortere periode. Det er lagt vekt på at litteraturhusene i Oslo og Bergen skal være nasjonale debattarenaer.

Det er videre foreslått en styrking av tilskuddene til følgende tiltak:

- Seanse, 500 000 kroner
- Rom for Dans, 350 000 kroner til å dekke økte husleieutgifter
- tilskudd til kjøp av musikkinstrumenter for skolekorps og barne- og ungdomsorkestre, 3 mill. kroner

Det er foreslått tilskudd til følgende nye tiltak:

- Kunstnerforbundet, 400 000 kroner
- Tromsø kunstforening, 550 000 kroner
- Folkemusikk Nord, 0,8 mill. kroner
- Midtnorsk senter for folkemusikk og folkedans/Stiftinga Hilmar Alexandersen, 0,8 mill. kroner

Det er i tillegg foreslått en generell styrking av bevilgningen på posten med 2 mill. kroner.

Post 75 EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., kan overføres

Denne posten dekker utgifter knyttet til norsk deltagelse i kulturdelen av EUs program for kultur og audiovisuell sektor, Creative Europe 2014 – 2020 m.m. Det vises til kap. 334, post 75, hvor det foreslås satt av midler til samme program. Posten dekker også Norges årlige bidrag til fondet som er opprettet under UNESCOs konvensjon av 17. oktober 2003 om vern av den immaterielle kulturarven. Bidraget fra de enkelte bidragslandene utgjør 1 pst. av deres alminnelige årlige bidrag til UNESCO. Det tas forbehold om EUs endelige budsjettvedtak og endringer i utgiftene som følge av valutasingninger.

Post 77 Prosjekt- og utviklingstiltak på museums- og arkivfeltet, kan nyttes under post 01

Bevilgningen dekker tilskudd til utviklingsprosjekter innenfor museums- og arkivfeltet, sikrings tiltak ved museer og tilskudd til privatarkiv.

Midlene forvaltes av Norsk kulturråd og skal først og fremst brukes til å støtte tiltak i regi av andre aktører, f.eks. museer i Det nasjonale museumsnettverket. Norsk kulturråd kan også disponere midler fra posten til egeninitierte prosjekter.

Post 78 Ymse faste tiltak

Bevilgningen dekker tilskudd til institusjoner, priser og andre særskilte tiltak.

Oversikt over tiltak det foreslås tilskudd til for 2014 under denne posten følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Utviklingen av digital teknologi og IKT-løsninger gir mulighet for formidling av musikk og scenekunst til befolkningen på nye måter. Det foreslås en egen avsetning på 2 mill. kroner til digital formidling i 2014.

Det foreslås et tilskudd på 0,5 mill. kroner til Fondet for dansk-norsk samarbeid i 2014. Tilskuddet skal inngå i et samarbeidsprosjekt med Utenriksdepartementet om en gave i anledning grunnlovsjubileet i 2014.

Tilskuddet til Ungdommens kulturmønstring foreslås økt med 300 000 kroner knyttet til grunnlovsjubileet i 2014, jf. omtale under programkategori 08.20.

Det foreslås økt tilskudd til følgende tiltak:

- Scene Finnmark, 372 000 kroner
- Norsk publikumsutvikling, 1 mill. kroner

Post 79 Til disposisjon, kan nyttes under post 01

Bevilgningene på kulturbudsjettet utenom denne posten er i sin helhet bundet til bestemte mottakere eller tilskuddsordninger. Det er derfor nødvendig for departementet å kunne disponere midler for å dekke nye behov som oppstår i budsjettåret. Posten skal også dekke enkelttiltak og prosjekter som i sin karakter ikke hører hjemme under øvrige tilskuddsposter. Søknader om enkelttilskudd vil normalt bli oversendt Norsk kulturråd for behandling.

Post 82 Nobels Fredssenter

Posten omfatter tilskudd til drift av Nobels Fredssenter. Hoveddelen av driftsutgiftene, utstillinger og fornyelse av disse, særskilte arrangementer og andre aktiviteter forutsettes dekket ved andre inntekter.

Rapport 2012

Mål 1:

Bidra til igangsetting av nyskapende og eksperimentelle prosjekter

verne om kulturarven og formidle kulturgodene til så mange som mulig. I arbeidet med å forvalte Norsk kulturfond legger Norsk kulturråd vekt på å støtte nyskapende kunst og stimulere nye kunstneriske uttrykksformer, nye formidlingsmåter og kulturelt mangfold.

*Rapport**Norsk kulturfond - generelt*

Norsk kulturfond har som formål å stimulere skapende virksomhet innenfor litteratur og kunst,

Tabell 7.3 Totalt antall søknader og tildelinger i Norsk kulturfond 2010–2012:

	2010	2011	2012
Antall tildelinger	2 830	2 950	3 290
Prosentvis tildeling av antall søknader	38	37	38
Prosentvis tildeling ekskl. innkjøpsordningen for litteratur	25	29	35

Kilde: Norsk kulturråd

Tabell 7.4 Norsk kulturfond – avsetning til de ulike kunstområdene 2012–2013:

	(i 1 000 kr)	
	2012	2013
Kap. 320 Allmenne kulturformål	68 760	69 462
Kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlige rom	29 220	33 852
Kap. 323 Musikkformål	164 751	186 796
Kap. 324 Scenekunstformål	106 430	112 593
Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål	160 672	164 316
Kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål	10 121	10 224
Sum	539 954	577 243

Allmenne kulturformål

Under kap. 320 gis det tilskudd til tverrfaglige satsinger, herunder rom for kunst, barne- og

ungdomskultur, forskning og utvikling og andre formål. For 2012 og 2013 er fordelingen til de ulike formålene slik:

Tabell 7.5 Norsk kulturråds fordeling av midler i 2012 og 2013 til ulike formål:

	(i 1 000 kr)	
	2012	2013
Kulturbygg, rom for kunst	19 373	19 590
Forskning og utvikling, egne initiativer samt formidling	2 433	2 460
Barne- og ungdomskultur	16 756	16 945
Andre formål	7 344	7 380
Diverse nye post 56-tiltak	22 854	23 087
Sum	68 760	69 462

Kilde: Norsk kulturråd

Tabell 7.6 Prosjekter knyttet til videreutvikling av kulturelt mangfold 2010–2012:

	2010	2011	2012
Antall tildelinger	204	187	190
Sum tildelinger (i 1000 kroner)	21 194	26 829	27 624

Kilde: Norsk kulturråd

Rom for kunst

I 2012 har Norsk kulturråd fortsatt prioritert å støtte kunstens behov for produksjons- og formidlingsarenaer på kunstområdet. Det er bl.a. gitt tilskudd til produksjonslokaler for billedkunst,

produksjonsverksteder for store materialbaserte kunstverk og til etablering av prøvelokaler for profesjonelle dansegrupper. Det er også gitt tilskudd til teknisk formidlingsutstyr på scenekunstområdet og til litteraturhus.

Tabell 7.7 Søknader og tildelinger under avsetningen Rom for kunst i 2010–2012:

	2010	2011	2012
Antall søknader	88	90	72
Antall tildelinger	51	39	29
Prosentvis tildeling av søknadssum	26	17	26

Kilde: Norsk kulturråd

Forskning, utredning og evaluering

Hovedmålet for virksomheten er å produsere og formidle forskningsbasert kunnskap for Norsk kulturråd og for kunst- og kulturfeltet i vid forstand. Kulturrådet legger vekt på å fange opp, undersøke og analysere større saksforhold, tendenser og endringsprosesser i kulturlivet. Iverksetting av større flerårige forskningsprosjekter er et ledd i dette arbeidet.

I 2012 er det bl.a. arbeidet med forskningsprosjektene "Litteratur i digitale omgivelser", "Rom for og innramming av kunst – kunstens transformative kraft", "Kunst og makt" og "Scenekunstens

nye veier". I tillegg har Kulturrådet evaluert regionale kompetansenettverk for rytmisk musikk og iverksatt en evaluering av "Pilotprosjekt for profesjonelle danse miljøer", en evaluering av satsingen "Forskning om museer og arkiv" og en evaluering om museenes organisasjonsformer i kjølvannet av museumsreformen.

Barne- og ungdomskultur

Kulturrådets mål er å bidra til at barn og unge over hele landet skal få oppleve nyskapende og engasjerende kunst og kultur av høy kvalitet. I 2012 har en viktig del av rådets arbeid vært å videreføre den flerårige satsingen Kunstløftet, som ble

startet opp i 2008. Avsetningen til barne- og ungdomskultur har i hovedsak vært fordelt til profesjonelle og nyskapende kunstproduksjoner for

barn og unge under Kunstløftet, og til tiltak der barn og unge er sentrale utøvere under prosjektstøtten til barne- og ungdomskultur.

Tabell 7.8 Søknader og tildelinger under avsetningen Barne- og ungdomskultur 2010–2012:

	2010	2011	2012
Antall søknader	421	439	467
Antall tildelinger	139	144	166
Prosentvis tildeling av søknadssum	21	15	22

Kilde: Norsk kulturråd

Andre formål

Avsetningen nyttes i hovedsak til tverrfaglige prosjekter, festivaler og kulturarrangement og til

nyetablerte kunst- og kulturuttrykk, eller seminarer, publikasjoner, fotoutstillinger og dokumentarfilmer som har et klart kulturfaglig innhold.

Tabell 7.9 Søknader og tildelinger under avsetningen Andre formål 2010–2012:

	2010	2011	2012
Antall søknader	90	84	85
Antall tildelinger	38	33	36
Prosentvis tildeling av søknadssum	36	46	36

Kilde: Norsk kulturråd

Mål 2:

Bidra til å fremme produksjon og formidling av innspillinger i lyd og bilde

deling var 32,9 mill. kroner. Differansen skyldes tilbakeføring av midler fra ikke fullførte prosjekter tidligere år.

Midlene til Fond for lyd og bilde er de siste tre årene fordelt slik:

Rapport

Fond for lyd og bilde

Bevilgningen til Fond for lyd og bilde for 2012 var 31,5 mill. kroner, mens faktiske midler til for-

Tabell 7.10 Fond for lyd og bilde – fordeling av midler 2010–2012:

	2010	2011	2012
Fonogramproduksjon	7 312	7 520	7 558
Video/film	8 237	8 709	8 813
Musikk	4 680	4 973	5 078
Tekst	2 048	2 141	2 117
Scene	3 500	3 694	3 800
Billedkunst	856	841	900
Til disposisjon for styret	3 888	4 387	4 714
Sum	30 521	32 265	32 980

Tabell 7.11 Fond for lyd og bilde – antall søknader og tildelinger 2010–2012:

	2010	2011	2012
Antall søknader	3 393	3 515	3 219
Antall tildelinger	511	523	517
Prosentvis tildeling	11	11	12

Kilde: Norsk kulturråd

Tabell 7.12 Fond for lyd og bilde – tilskudd til produksjon og formidling til barn og unge:

	2010	2011	2012
Samlet tildeling (i 1000 kr)	5 130	3 364	2 287
Prosentvis tildeling	17	10	9

Kilde: Norsk kulturråd

Tabell 7.13 Fond for lyd og bilde – tilskudd til produksjon og formidling av kulturelt mangfold:

	2010	2011	2012
Samlet tildeling (i 1000 kr)	3 159	1 571	1 425
Prosentvis tildeling	10	5	4

Kilde: Norsk kulturråd

I 2012 ble det iverksatt en prøveordning med det formål å få mer norsk musikk i norske audiovisuelle produksjoner (film, dataspill osv.), stimulere til lansering av norske artister og audiovisuelle produksjoner i inn- og utland, og styrke samarbeidet mellom musikkbransjen og filmbransjen. Det ble mottatt i alt 42 søknader med en samlet søknadssum på 5,6 mill. kroner, hvorav sju søknader ble innvilget med til sammen 0,8 mill. kroner.

Mål 3:

Verne om kulturarven, herunder styrke arkiv og museum, fremme kunnskaps- og kulturformid-

ling, fremme utvikling av digitalt innhold og tjenester og sikring av samlinger

*Rapport**Prosjekt- og utviklingstiltak på museums- og arkivfeltet*

Målet gjaldt for midler til prosjekt- og utviklingstiltak på museums- og arkivfeltet. Midlene ble gitt fra følgende støtteordninger:

Tabell 7.14 Fordeling av midler til prosjekt- og utviklingstiltak på museums- og arkivfeltet 2011–2012:

	(i 1000 kroner)	
	2011	2012
Utviklingsprosjekter innenfor museums- og arkivfeltet	20 794	21 301
Sikringstiltak ved museer	9 400	9 694
Tilskudd til privatarkiv	4 100	4 365

Det ble i 2012 gitt tilskudd til kompetanseheving innen museene, og til forvaltning og tilgjengeliggjøring av museums- og arkivsamlinger. Flere

samarbeidsprosjekter ble igangsatt eller videreført. Kystkultursamarbeidet har resultert i bl.a. hefter med fortellinger fra kyst-Norge. Prosjekter

for utvikling av digital tilgjengelighet og formidling ble videreført. Prosjektet "Kultur- og naturreise" tilpasser innholdet i digitale databaser, slik at dette kan formidles i mobile løsninger. Prosjektet gir publikum lettere tilgang til arkivene og museenes samlinger. Utviklingsmidler er bl.a. gitt til prosjekter som dokumenterer og formidler minoritetskulturer og multikulturelle samfunn.

Sikringsmidlene ble fordelt til 29 tiltak på 23 museer. Fra tilskuddsordningen for privatarkiver ble det gitt tilskudd til 31 prosjekter.

Rapport

Nobels Fredssenter

Nobels Fredssenter skal presentere fredsprisvinnerne og deres arbeid, bakgrunnen for freds-

prisen, samt arbeide for å skape debatt, engasjement, refleksjon og innsikt om problemstillinger knyttet til krig, fred og konfliktløsning. Formidling for ulike skoletrinn er særlig vektlagt.

I løpet av 2012 har senteret gjennomført mange ulike former for arrangementer, inkludert åtte forskjellige utstillinger, en rekke gratis formidlingstilbud til skoleklasser, og tilrettelagte omvisninger for spesielle grupper fra skoler og asylmottak. Årets fredsprisvinner-utstilling var "Europa fra krig til fred". Styret for Nobels Fredssenter karakteriserer 2012 som et meget godt år for virksomheten.

Tabell 7.15 Nøkkeltall – Nobels Fredssenter 2012:

	2010	2011	2012
Årsverk	29,4	29,4	29,4
Publikumstall	200 003	178 473	201 616
Herav besøk barn og unge (inkl. elever/studenter)	32 680	30 996	34 658
Antall skoleklassebesøk	844	868	873

Mål 4:

Bidra til oppføring av kulturbygg som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon

Rapport

Nasjonale kulturbygg

Tabell 7.16 Status i byggeprosjekter som i 2012 fikk tilskudd fra posten Nasjonale kulturbygg:

Byggeprosjekt	Status
INSPIRIA science senter	Åpnet i august 2011
Kilden Teater- og Konserthus	Åpnet i januar 2012
Stavanger konserthus	Åpnet i september 2012
Kulturkvartalet i Bodø	Bygggestart i september 2011
Aust-Agder kulturhistoriske senter	Bygggestart i 2011
Norsk Bergverksmuseum	Forprosjektering i 2012
Bergen Kunsthall	Åpnet i februar 2013
Vestfoldmuseene	Åpnet i juni 2012

Tabell 7.17 Status 2012 i prosjekter som utføres av Statsbygg på vegne av Kulturdepartementet gjennom husleieordningen i staten:

Prosjekt i regi av Statsbygg	Status 2012
Nytt tilbygg og ombygging av lokaler for Statsarkivet i Bergen	Åpnet i desember 2012
Nytt automatlager for Nasjonalbiblioteket i Rana	Oppdrag om detaljprosjektering gitt i juni 2012
Nytt sikringsmagasin for Nasjonalbiblioteket i Rana	Oppdrag om forprosjektering gitt i juni 2012
Forprosjekt for nytt sentraldepot for Arkivverket, Tynset	Oppdrag om forprosjektering gitt i 2012
Nye lokaler for Saemien Sijte	Forprosjekt ferdigstilt 2011
Nytt bygg for Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	I 2012 var forprosjektet ferdigstilt og sendt til ekstern kvalitetssikring (KS2). Prosjektet ble fremmet for Stortinget i mars 2013, med forslag til bindende kostnadsramme, behandlet av Stortinget juni 2013
Detaljprosjekt for rehabilitering av Eidsvollsbygningen	Ferdigstilles til grunnlovsjubileet i 2014
Bygg for Musea i Sogn og Fjordane, avdeling Norsk Reiselivsmuseum	Detaljprosjektering og bygging ble satt i gang i 2012. Planlagt ferdigstillelse 2014
Andre byggrelaterte planer	Status 2012
Konseptvalgsutredning for oppgradering og utvikling av Nasjonalteatret	Arbeidet med utredningen ble lagt ut på anbud av Kulturdepartementet i oktober 2012. Konsulent ble engasjert i januar 2013

Kap. 3320 Allmenne kulturformål

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Ymse inntekter	1 525	1 416	1 466
03	Refusjon	6 180		
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	47		
16	Refusjon av foreldrepenger	117		
18	Refusjon av sykepenger	745		
	Sum kap. 3320	8 614	1 416	1 466

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter ved Norsk kulturråd, jf. kap. 320, post 01.

Post 03 Refusjon

Posten gjelder refusjon fra EU knyttet til nasjonalt kontaktpunkt for EUs program for kultur- og audiovisuell sektor, jf. kap. 320, post 01.

Kap. 321 Kunstnerformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Driftsutgifter	14 454	15 385	15 551
72	Stipend basert på gjennomført kunstutdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	12 049	13 374	1 000
73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	121 137	137 145	164 223
74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	114 217	109 946	107 263
75	Vederlagsordninger	144 721	155 232	163 708
	Sum kap. 0321	406 578	431 082	451 745

Kapitlet omfatter statsstipend, stipend basert på gjennomført kunstutdanning, stipend og garantiinntekter til kunstnere og vederlag til stipendkomiteene. I tillegg omfatter kapitlet bibliotekvederlag, visningsvederlag, utstillingsstipend og vederlag for framføring av musikk i gudstjenester og seremonier i Den norske kirke og øvrige trosamfunn.

Fra 24. juni 2013 er det innført en ny forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål:

1. legge forholdene til rette for at enkeltkunstnere skal kunne bidra til et mangfoldig og nyskapende kunstliv
2. sikre opphavsmenn vederlag for offentlig bruk av åndsverk gjennom de kollektive kulturpolitiske baserte vederlagsordningene

Budsjettforslag 2014**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke utgiftene til statsstipendiater samt enkelte andre driftsutgifter. Departementet fremmer forslag om nytt statsstipend til Karoline Frogner og Erling Borgen.

Post 72 Stipend basert på gjennomført kunstutdanning, overslagsbevilgning

Som varslet i Prop. 1 S (2011–2012) vedtok departementet i april 2012 en endring av forskrift 11. oktober 2002 nr. 1 148 om stipend basert på

gjennomført kunstutdanning som innebærer en gradvis utfasing av denne ordningen. Studenter som har påbegynt sin utdanning i 2011 eller senere har ikke krav på stipend basert på gjennomført kunstutdanning. Forskriften oppheves i sin helhet fra 1. januar 2015. For 2014 foreslås en avsetning på 1 mill. kroner til ordningen.

Post 73 Kunstnerstipend m.m., kan overføres

Bevilgningen under denne posten går til arbeidsstipend, arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere, diversestipend, diversestipend for nyutdannede kunstnere, æresstipend/lønn, stipend for etablerte kunstnere og seniorkunstnere, samt fire stipend til nordiske forfattere. Bevilgningen dekker også vederlag til de ulike stipendkomiteene som gir sakkyndig innstilling om fordeling av midlene til utvalget for statens stipend og garantiinntekter for kunstnere. Stipendkomiteene innstiller antall stipend og stipendbeløp innenfor de rammene som er gitt og de maksimumsbeløpene som departementet har fastsatt for diversestipend.

For 2014 foreslås det å øke vederlaget til stipendkomiteene med 0,5 mill. kroner.

Det er frigjort 22 mill. kroner til fordeling under stipendordningene i 2014.

12,8 mill. kroner er midler som overføres fra kap. 321, post 72. Midlene foreslås fordelt til diversestipend for nyutdannede kunstnere og 23 ettårige arbeidsstipend.

Til de to nye stipendordningene for hhv. etablerte kunstnere og seniorkunstnere foreslås avsatt i alt 13,8 mill. kroner i 2014, hvorav 9,3 mill.

kroner er ledige midler som omdisponeres, mens 4,5 mill. kroner foreslås lagt inn som en styrking av ordningene. Til sammen gir dette grunnlag for å dele ut 53 stipender til etablerte kunstnere og seniorkunstnere. Beløpsmessig er de to nye stipendene på samme nivå som garantiinntekten.

Arbeidsstipendets størrelse foreslås satt til 205 000 kroner.

For 2014 er det lagt opp til 304 ordinære arbeidsstipend, en økning på 18 stipender fra 2013. 167 arbeidstipend for yngre/nyetablerte kunstnere videreføres fra 2013.

To æresstipend og én æreslønn à 200 000 kroner utbetales i 2014.

Post 74 Garantiinntekter, overslagsbevilgning

Det vil bli videreført garantiinntekt til 450 kunstnere. Det vil ikke bli tildelt nye garantiinntekter i 2014, som følge av utfasingen av garantiinntektsordningen som ble varslet i Meld. St. 23 (2011–2012) *Visuell kunst*. Frigjorte midler i 2014 vil bli omdisponert til nye ordninger.

Post 75 Vederlagsordninger

Posten omfatter bibliotekvederlag, visningsvederlag, utstillingsstipend, utstillingshonorar og vederlag for framføring av musikk i gudstjenester og seremonier i Den norske kirke og øvrige trossamfunn.

Vederlaget til Norsk filmvederlagsfond utbetales over kap. 334, post 78.

Bibliotekvederlag

Staten betaler et årlig kollektivt vederlag for utnyttelse av verk som er utgitt her i landet, og som disponeres til utlån i offentlige bibliotek. Ordningen er regulert i lov 29. mai 1987 nr. 23 om bibliotekvederlag. Gjeldende avtale mellom staten og 23 kunstorganisasjoner om bibliotekvederlag gjelder ut 2015. Avtalen innebærer en årlig økning av vederlaget på 4 pst.

Visningsvederlag

Staten betaler årlig et kollektivt vederlag for offentlig visning av norsk og samisk billedkunst, fotografisk kunst og kunsthåndverk i offentlige eller offentlig støttede institusjoners eie. Ordningen er regulert i lov 28. mai 1993 nr. 52 om veder-

lag for visning av billedkunst og kunsthåndverk mv.

Vederlaget fordeles til godkjente fond som forvaltes av organisasjoner for opphavspersoner innenfor de områder loven gjelder. Avtalen om visningsvederlag ble inngått for perioden 2008–2010 og fornyes deretter automatisk for ett år av gangen inntil den sies opp skriftlig. Avtalen er foreløpig fornyet t.o.m. 2014.

Utstillingsstipend

Norsk kulturråd administrerer ordningen som skal gi billedkunstnere, kunsthåndverkere og fotografer bedre betingelser i deres arbeid med utstillinger og heve kvaliteten og styrke profesjonaliteten i utstillingsvirksomheten i kommuner og fylkeskommuner.

Statens utstillingstipend foreslås styrket med 1 mill. kroner for 2014.

Utstillingshonorar

I tråd med Meld. St. 23 (2011–2012) *Visuell kunst* og Innst. 126 S (2012–2013) foreslås det avsatt 2 mill. kroner til en prøveordning med utstillingshonorar til kunstnere i statsstøttede institusjoner. Dette ses i sammenheng med en gjennomgang og mulig revisjon og utvidelse av dagens utstillingsvederlagsavtale. Hensikten er å synliggjøre de reelle produksjonskostnadene ved utstillinger.

Vederlag for musikk brukt i gudstjenester m.m.

Vederlaget omfatter framføring ved alle gudstjenester og seremonier. De årlige avtalene framforhandles i løpet av høsten samme år og tar hensyn til siste års prisomregning og lønnsvekst.

Rapport 2012

Mål 1:

Legge forholdene til rette for at enkeltkunstnere skal kunne bidra til et mangfoldig og nyskapende kunstliv

Rapport

Statsstipendiater

Stipendiatene avgir årlig rapport om sitt arbeid til departementet.

Tabell 7.18 Antall statsstipend i perioden 2010–2012:

	2010	2011	Antall 2012
Aktive	36	30	39
Avsluttet	7	1	3
Permisjon	1	1	1
Over 67 år	9	7	7

Stipend basert på gjennomført kunstutdanning

Stipend basert på gjennomført kunstutdanning tildeles uteksaminerte kunststudenter fra en rekke høyere norske kunstutdanningsinstitusjoner. Totalt antall tildelinger i 2012 var 192. I 2012 utgjorde stipendbeløpet for fullført bachelor 72 459 kroner, og for fullført master 48 306 kroner.

Kunststipend og garantiinntekter

286 ordinære arbeidsstipend, hvorav 10 nye arbeidsstipend, og 167 arbeidsstipend for yngre/

nyetablerte kunstnere ble videreført i 2012. Stipendbeløpet for begge stipendtyper ble i 2012 økt til 196 000 kroner. I 2012 ble det bevilget 14,7 mill. kroner til diverse stipend. To æresstipend og én æreslønn à 200 000 kroner ble utbetalt i 2012.

Maksimumsbeløpet for garantiinntekter økte fra 214 000 kroner per 1. mai 2011 til 224 678 kroner per 1. mai 2012. Antallet hjemler i 2012 var 489, som er 10 færre enn i 2011.

Tabell 7.19 Fordeling av stipend- og garantiinntekter i 2011 og 2012 på de ulike kunstnergruppene:

	Antall		Antall		(i 1000 kr)	
	Garanti- inntekter 2011	Garanti- inntekter 2012	Arbeids- stipend ¹ 2011	Arbeids- stipend ¹ 2012	Diverse- stipend 2011	Diverse- stipend 2012
Billedkunstnere	265	264	114	117	3 517	3 552
Kunsthåndverkere	95	94	56	59	1 620	1 620
Skjønnlitterære forfattere	37	36	56	57	1 451	1 451
Barne- og ungdomsbokforfattere	10	10	10	10	528	528
Dramatikere	2	2	11	11	399	423
Oversettere	2	2	6	6	381	381
Faglitterære forfattere	3	2	2	3	158	178
Musikere/sangere/dirigenter	20	18	32	35	1 529	1 529
Komponister	12	11	14	15	383	383
Populærkomponister	1	1	17	17	611	611
Skuespillere og dukkespillere	9	7	22	25	994	970
Sceneinstruktører	2	2	6	6	235	235
Scenografer og kostymetegnere	2	2	5	5	166	166
Teatermedarbeidere					51	51
Dansekunstnere	21	20	28	31	731	731
Kritikerlagene			2	3	97	97
Journalister					58	58
Fotografer	9	9	18	18	518	518
Filmkunstnere	2	2	17	17	527	527
Arkitekter					65	65
Interiørarkitekter					60	60
Diverse andre	7	7	12	12	294	317
Folkekunstnere			6	6	204	204
Sum	499	489	434	453	14 577	14 655

¹ Gjelder både arbeidsstipend og arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnere.

Kilde: Statens kunstnerstipend

Mål 2:

Sikre opphavsmenn vederlag for offentlig bruk av åndsverk gjennom de kollektive kulturpolitisk baserte vederlagsordningene

Rapport

Vederlag

I 2012 ble det utbetalt 93,8 mill. kroner i bibliotek-vederlag.

I 2012 ble det fordelt 45,3 mill. kroner som visningsvederlag til Norske billedkunstners vederlagsfond (84,3 pst.), Norske kunsthåndverkers vederlagsfond (12,5 pst.), Norsk fotografisk fond

(2,2 pst.) og Samiske kunstneres og forfatteres vederlagsfond (1 pst.).

Det ble overført 1,9 mill. kroner i vederlag til TONO i 2012 for framføring av musikk ved gudstjenester og seremonier i Den norske kirke og øvrige trossamfunn.

I 2012 ble det også utbetalt i overkant av 5 mill. kroner over kap. 334, post 78 til Norsk filmvederlagsfond for bruk av norske audiovisuelle verk til bibliotekutlån mv.

Kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Saldert		
		Regnskap 2012	budsjett 2013	Forslag 2014
01	Driftsutgifter	17 747	15 253	17 053
50	Kunst i offentlige rom	19 260	27 382	27 223
55	Norsk kulturfond	29 220	33 852	41 037
72	Knutepunktinstitusjoner	5 525	6 125	6 839
73	Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	260 239	272 827	279 478
75	Offentlig rom, arkitektur og design	33 139	36 485	4 195
78	Ymse faste tiltak	40 108	43 491	46 243
	Sum kap. 0322	405 238	435 415	422 068

Kapitlet omfatter den statlige virksomheten Kunst i offentlige rom (KORO), stiftelsen Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design og knutepunktinstitusjonen Nordnorsk Kunstnersenter. Videre omfatter kapitlet avsetning til billedkunst og kunsthåndverk under Norsk kulturfond og en rekke mindre institusjoner og tiltak som formidler billedkunst, kunsthåndverk, arkitektur og design. I tillegg bevilges det midler til visuell kunst over kap. 320, post 74.

Bevilgningen til Norsk Form under post 75 foreslås overført til Nærings- og handelsdepartementets budsjett fra 2014.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål:

1. sikre at flest mulig får tilgang til, kunnskap om, forståelse for og opplevelse av billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur av god kvalitet
2. sikre at det samles inn, forskes på og bevares et kvalitativt godt utvalg av objekter innenfor billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur

3. styrke produksjon, kunstnerisk bredde og nyskaping av kunst i offentlige rom
4. bedre sikrings- og bevaringsforholdene av kunstsamlingene i henhold til nødvendige oppdaterte sikrings- og bevaringsplaner

Budsjettforslag 2014

Under kap. 328, post 70 foreslås en økning på 250 000 kroner til Henie Onstad Kunstsenter for å styrke bruken av digital teknologi i kunstformidlingen til barn og unge. Driftstilskuddet til Nordnorsk Kunstmuseum og Punkt Ø styrkes med hhv. 500 000 kroner og 200 000 kroner knyttet til grunnlovsjubileet 2014, jf. omtale under programkategori 08.20.

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter til Kunst i offentlige rom (KORO) samt visse fellestiltak.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som KORO får i merinntekt under kap. 3322, post 01, jf. forslag til vedtak II, nr. 1.

Post 50 Kunst i offentlige rom

Bevilgningen skal benyttes til produksjon av kunst i kommunale og fylkeskommunale bygg, herunder offentlige uterom, samt til innkjøpsordningen for leiebygg og eldre statsbygg. Midler til kunstproduksjon i statlige bygg tildeles hovedsakelig av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet gjennom Statsbygg, og kommer i tillegg til rammen under post 50. I tillegg kommer bl.a. byggeprosjekter som finansieres over Kulturdepartementets budsjett under kap. 320, post 73, der midler til kunstproduksjon blir avsatt som en del av kostnadsrammen.

Departementet fremmer forslag om at KORO får fullmakt til å gi tilsagn om tilskudd til kunstproduksjon for inntil 16,2 mill. kroner ut over bevilgningen i 2014.

To permanente nasjonale minnester og et midlertidig minneste skal reises etter 22. juli 2011, jf. omtale i Prop. 1 S (2012–2013). Kostnadsrammen for de tre kunstprosjektene anslås til 27 mill. kroner (ekskl. kostnader for tilrettelegging og tomteervervelser i Hole kommune). Etter planen skal ett av de to permanente minnstedene og det midlertidige minnstedet ferdigstilles innen 22. juli 2015. Siste permanente minneste skal ses i sammenheng med ombyggingen av Regjeringskvartalet.

KORO har det overordnede ansvaret for gjennomføringen av de tre kunstprosjektene i samarbeid med Statsbygg. Det foreslås 5,5 mill. kroner til dette arbeidet i 2014. Det foreslås en tilsagnsfullmakt på 16,3 mill. kroner, slik at KORO kan inngå nødvendige kontrakter i 2014.

Stortinget sluttet seg i revidert nasjonalbudsjett 2012 til regjeringens forslag om å reise et monument over kong Christian Frederik i forbindelse med grunnlovsjubileet i 2014. Etter prekvalifisering og konkurranse om oppdraget kåret juryen Kristian Blystad som vinner. Prosjektet har en samlet kostnad på 5 mill. kroner. Kunst i offentlige rom (KORO) har det overordnede ansvaret for prosjektgjennomføringen. Det foreslås 1,9 mill. kroner i restbevilgning til formålet i 2014.

Samlet foreslås det en tilsagnsfullmakt for 2014 på 32,5 mill. kroner, jf. forslag til vedtak III.

For å sikre en god gjennomføring av kunstprosjektene foreslås det å omdisponere 0,6 mill. kroner fra kap. 322, post 50 til kap. 322, post 01 for 2014.

Post 55 Norsk kulturfond

Posten omfatter midler til ulike tiltak innenfor feltet, bl.a. prosjektstøtte innenfor billedkunst og kunsthåndverk, midler til kunst og ny teknologi, midler til kunstneriske og kulturelle endringsprosesser og samtidskunst, utstyrsstøtte i fellesverksteder, kunstfestivaler og utstillingsstøtte til kunstnere i etableringsfasen.

I tråd med Meld. St. 23 (2011–2012) *Visuell kunst* og Innst. 126 S (2012–2013) foreslås en samlet økning på 6 mill. kroner til styrking av arrangører i det visuelle kunstfeltet, slik at det i 2014 vil være vel 10 mill. kroner til rådighet for formålet. Arrangørstøtten vil i første omgang ha to prioriterte målgrupper; kunstner- og kuratorstyrte visningssteder (både etablerte og de som er i etableringsfasen) og kunstfestivaler.

Post 72 Knutepunktinstitusjoner

Bevilgningen skal dekke tilskudd til knutepunktinstitusjonen Nordnorsk Kunstnersenter (NNKS) og Lofoten internasjonale kunstfestival (LIAF). LIAF er organisert med egen kunstfaglig virksomhet under NNKS. Finansieringen av knutepunktinstitusjonene er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 2.

Tilskuddet til Nordnorsk Kunstnersenter og Lofoten internasjonale kunstfestival foreslås økt med 0,7 mill. kroner til styrking av virksomheten.

Post 73 Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Bevilgningen skal dekke tilskudd til Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design.

Av økningen til Nasjonalmuseet foreslås 1 mill. kroner til bevaring og flytting av samlingene i forbindelse med flytting til Vestbanen og 1,1 mill. kroner i forbindelse med at Nasjonalmuseet overtar det faglige ansvaret for Villa Stenersen, jf. omtale under post 75. En ny bruksmodell er under vurdering.

Nasjonalmuseets nybygg på Vestbanen

Stortinget godkjente 6. juni 2013 en kostnadsramme for nybygget for Nasjonalmuseet på Vestbanen på 5 327 mill. kroner, jf. Prop. 108 S (2012–2013) og Innst. 337 S (2012–2013). I revidert nasjonalbudsjett for 2013 fikk prosjektet 60 mill. kroner i startbevilgning. Statsbygg legger opp til å

lyse ut de første kontraktene i løpet av høsten 2013 med igangsetting av det konkrete arbeidet tidlig i 2014.

I Prop. 1 S (2013–2014) for Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet er det innenfor bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter avsatt 270 mill. kroner til arbeidene i 2014.

Når det gjelder løst brukerutstyr, skal dette bevilges på et senere stadium i byggeprosjektet. Departementet har satt i gang en prosess for å få kartlagt behovene. For 2014 er det foreslått 6 mill. kroner over Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets kap. 1580 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold til forprosjektering av brukerutstyr. Statsbygg vil få oppdraget med å gjennomføre forprosjektet i nært samarbeid med Nasjonalmuseet. Så snart det foreligger et kvalitetssikret forprosjekt, vil man ha grunnlag for å fatte beslutninger i regjering og Storting om kostnadsramme for brukerutstyret.

Post 75 Offentlig rom, arkitektur og design

Under denne posten er det ført opp midler til ulike tiltak innenfor arkitektur og design. Midler som skal dekke oppfølging av den norske arkitekturpolitikken, jf. Regjeringens plandokument *arkitektur.nå*, ligger også under denne posten.

I revidert nasjonalbudsjett for 2013 ble det varslet at Kulturdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet tar sikte på å opprette en

ny design- og arkitekturorganisasjon, stiftelsen Norsk design- og arkitektursenter, som skal være operativ fra 1. januar 2014. Dette innebærer en sammenslåing av Norsk Designråd og Norsk Form, og det tas sikte på at stiftelsene Norsk Designråd og Norsk Form og aksjeselskapet DogA avvikles. Formålet til den nye stiftelsen vil i hovedsak innebære en videreføring av formålene til Norsk Designråd og Norsk Form, slik de er definert i dag. En ny stiftelse vil i større grad kunne se formålene i sammenheng, kunne operere mer helhetlig overfor målgruppene og arbeide mer effektivt.

Det statlige tilskuddet til stiftelsen Norsk design- og arkitektursenter DogA foreslås bevilget over Nærings- og handelsdepartementets budsjett f.o.m. 2014. Tilskuddet til Norsk Form er som følge av dette overført fra kap. 322, post 75 under Kulturdepartementets budsjett med 32,5 mill. kroner til kap. 930, post 70 Norsk design- og arkitektursenter under Nærings- og handelsdepartementets budsjett. I tillegg foreslås det overført et engangsbeløp på 1,7 mill. kroner fra Kulturdepartementets til Nærings- og handelsdepartementets budsjett, til dekning av ekstraordinære utgifter i 2014 til omstilling i forbindelse med etableringen av den nye stiftelsen.

I perioden 2000–2013 har Norsk Form ivarettatt den faglige virksomheten i Villa Stenersen rettet mot formidling av arkitektur og design til allmennheten. Fra 1. januar 2014 flyttes denne oppgaven til Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design, i første omgang for en periode på tre år.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2013	2014
Norsk Form	31 367	
Videreutvikling av DogA	1 065	
European Norge	746	772
Wildcard-ordning	746	772
Oslo Arkitekturtriennale	800	829
Designtreff BeyondRisør	238	246
ROM for kunst og arkitektur	1 523	1 576
Sum	36 485	4 195

Post 78 Ymse faste tiltak

Under denne posten er det ført opp midler til ulike faste tiltak innenfor feltet formidling av billed-

kunst og kunsthåndverk. Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2014 under denne posten følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Det foreslås følgende økninger i bevilgningsforslaget for 2014:

- Kunstnernes Hus: 1 mill. kroner til styrking av virksomhetens faglige aktivitet.
- Bomuldsfabriken Kunsthall: 0,6 mill. kroner til styrking av virksomhetens faglige aktivitet

Inngåelse av avtale om forsikringsansvar

I forbindelse med større utenlandske utstillinger i Norge kan Kongen i statsråd inngå avtaler om forsikringsansvar innenfor en totalramme for nye og gamle garantier som årlig fastsettes av Stortinget. Ordningen med statlig forsikringsansvar har stor kulturpolitisk betydning. Visningsinstitusjoner sparer utgifter til forsikringspremie, noe som gir norske museer og gallerier mulighet til å vise utenlandske utstillinger av høy kvalitet. Kulturdepartementet foreslår at rammen for det samlede statlige forsikringsansvaret i 2014 settes til 4 000 mill. kroner, jf. forslag til vedtak IV.

Norsk kulturråd har ansvar for administrasjon av ordningen. Det er utarbeidet et eget regelverk som angir forsikringsvilkårene.

Rapport 2012

Mål 1:

Sikre at flest mulig får tilgang til, kunnskap om, forståelse for og opplevelse av billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur av god kvalitet

Rapport

Kunst i offentlige rom (KORO)

KOROs kunstprosjekter gjennomføres normalt i rom og områder der mange ferdes. Denne lavterskeltilnærmingen til publikum bidrar til at kunst når ut til folk i by og bygd over hele landet. Valget av de offentlige rom som arena for kunsten, ivaretar og oppfyller statens og Regjeringens politikk og satsinger på området.

Formidling, kommunikasjon og publikumsdeltakelse har vært et særskilt satsingsområde for KORO i 2012. KOROs nye kunstverkdatabase ble lansert via DigitaltMuseum, og kommunikasjonsflater mot ulike publikumsgrupper ble utredet og utviklet.

KORO satte i 2012 i gang arbeidet med å utarbeide en ny strategiplan for virksomheten.

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Regjeringen besluttet i 2010 at regjeringens gave til Kongeparet i forbindelse med deres 75-årsdager i 2012 skulle være temporære utstillinger basert på de kongelige samlingene. Kulturdepartementet ga Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design i oppdrag å utarbeide utstillingene. Nasjonalmuseets prosjektorganisasjon har samarbeidet tett med Det kongelige hoff og involverte museer.

Tabell 7.20 Utstillinger basert på de kongelige samlingene:

Utstilling	Tema	Sted	Visningsperiode
Kongelige reiser 1905–2005	Gjenstander knyttet til de kongeliges reiser	Kunstindustrimuseet, Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design, Oslo	16. februar–26. august 2012
Gavebordet. Folkegaver til kong Haakon og dronning Maud 1905–06	Kunsthåndverk og billedkunst	Permanent, Kunstmuseene i Bergen	24. mai–2. september 2012
Den lengste reisen 1940–45	Kongefamiliens flukt og eksiltilværelse gjennom krigsårene	Vandretstilling, gallerinettverket	21. september 2012–19. august 2014
Konge uten krone	Fotografier	Vandretstilling, skolenettverket	17. september 2012–6. mai 2014
Sølvbryllupsgaven 1882	Kunstverk	Nordnorsk Kunstmuseum, Tromsø	4. februar–1. september 2013
Fra Berliner til Buick. Kongelige kjøretøy 1905–45	Kongelige kjøretøy	Museene i Sør-Trøndelag, Trondheim	3. juni–29. september 2013

Norsk kulturfond

På området for visuell kunst er de overordnede målene for Norsk kulturråd å bidra til høy kvalitet

og mangfold i samtidskunsten, og styrke formidlingen slik at den profesjonelle kunsten når et større publikum og får en tydeligere plass i samfunnet.

Tabell 7.21 Norsk kulturfond – fordeling av midler til visuell kunst i 2012 og 2013:

	(i 1 000 kr)	
	2012	2013
Ymse tiltak	22 211	26 680
Kunst og ny teknologi	2 680	2 680
Utstyrsstøtte fellesverksteder	1 340	1 340
Utstillingsstøtte – kunstnere i etableringsfasen	1 443	1 502
Kunsthøstfestivaler	1 546	1 650
Sum	29 220	33 852

Kilde: Norsk kulturråd

Tabell 7.22 Antall søknader og tildelinger i perioden 2010–2012 til visuell kunst:

	2010	2011	2012
Antall søknader	1 044	1 152	1 178
Antall tildelinger	304	332	327
Prosentvis tildeling av søknadssum	14	17	16

Kilde: Norsk kulturråd

I 2012 ble det gitt støtte til utstillinger innenfor et bredt mangfold av uttrykk ved ulike visningssteder over hele landet. Det ble gitt tilskudd til kunstfaglig litteratur, kunstnerstyrte visningssteder og fellesverksteder, kunsthøstfestivaler, biennaler og landsdelsutstillinger.

I løpet av de siste seks årene har antallet søknader økt fra 677 til 1 178. I samme periode er søknadssummen økt med i overkant av 100 mill. kroner.

Billedkunstinstitusjoner

Tabell 7.23 Samlet publikumstall for virksomheten ved billedkunstinstitusjoner 2010–2012:

	Antall besøkende		
	2010	2011	2012
Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	688 685	699 607	625 455
Nordnorsk Kunstnersenter	13 228	18 029	18 556

I tillegg til Nasjonalmuseets faste samlingsutstillinger ble det i 2012 vist til sammen 16 skiftende utstillinger i museets lokaler i Oslo. Utstillingene omfattet fagfeltene eldre og moderne kunst, sam-

tidskunst, design og kunsthåndverk og arkitektur. Nærmere 50 000 publikummere så utstillingen «Kongelige reiser 1905–2005» i Kunstindustrimuseet i 2012.

Tabell 7.24 Publikumstall for Nasjonalmuseets visningssteder i Oslo 2010–2012:

	Antall besøkende		
	2010	2011	2012
Museet for samtidskunst	52 598	43 764	41 466
Nasjonalgalleriet	429 370	418 136	370 612
Kunstindustrimuseet	36 734	29 651	59 741
Nasjonalmuseet – Arkitektur	54 799	52 819	41 271
Totalt	573 501	544 370	513 090

Nasjonalmuseets visningssteder i Oslo hadde en samlet nedgang i publikumsbesøket på 31 280, tilsvarende ca. 6 pst., fra 2011. I publikumsgruppen

barn og unge var det derimot en økning på nærmere 30 pst., fra 23 210 i 2011 til 30 028 i 2012.

Tabell 7.25 Publikumstall for Nasjonalmuseet – Landsdekkende formidlingsprogram 2010–2012:

	Antall besøkende		
	2010	2011	2012
Det nasjonale skolenettverket	52 857	56 027	64 392
Det nasjonale gallerinettverket ¹	62 313	99 210	47 973
Totalt	115 170	155 237	112 365

¹ Det nasjonale gallerinettverket består bl.a. av kunstforeninger, fylkesgallerier, kunstnersentre, kulturhus og høyskoler.

I Det nasjonale skolenettverket var 20 utstillinger på vandring til 497 skoler. I gallerinettverket var 15 utstillinger på vandring med 40 turnéstopper. Det ble gitt 2 814 omvisninger totalt i det landsdekkende programmet.

Til sammen ble Nasjonalmuseets utstillinger i utlandet sett av 203 377 personer i 2012. To utstillinger innen arkitekturfeltet, begge i samarbeid med og med økonomisk støtte fra Utenriksdepartementet, hadde et samlet besøkstall på 43 177. Den fellesnordiske utstillingen ved Arkitekturbiennalen i Venezia i 2012 ble sett av 160 200 besøkende.

Det ble lånt ut 154 verk fra samlingene, hvorav 72 verk til 15 utstillinger i Norge og 82 verk til 20 utstillinger i utlandet.

Nasjonalmuseet gjennomførte ved årsskiftet 2011/2012 en omfattende publikumsundersøkelse. Undersøkelsen danner grunnlag for en videreutvikling av museet når det gjelder utstillingsprogram, formidling og kommunikasjon.

Nordnorsk kunstnersenter (NNKS) har hatt en økning i besøkstallet hvert år siden 2009. Økningen skyldes i første rekke flyttingen til Svolvær sentrum og kveldsåpent i forbindelse med hurtigruteanløpene. 18 556 publikummere

besøkte NNKS' galleri i Svolvær i 2012, en økning på 4 pst. fra 2011. 6 917 barn (mot ca. 6 000 i 2011) har deltatt på ulike arrangementer i forbindelse med Den kulturelle skolesekken.

NNKS' totale publikums- og deltakerantall for 2012 var i overkant av 28 500, som tilsvarer en liten økning fra 2011.

NNKS viste 13 egenproduserte utstillinger i 2012. I tillegg ble det vist to utstillinger produsert av andre institusjoner for vandring. NNKS har hatt én egenprodusert utstilling på vandring til ni ulike steder i Nord-Norge. Fire større kunstprosjekter er initiert utenfor eget galleri.

Fra 1. desember 2012 overtok NNKS driftsansvaret for Kunstnerhuset i Lofoten. Stiftelsen Kunstnerhuset er avviklet, og selskapets eierdeler og forpliktelser er overdratt til NNKS.

Digitalisering

I 2012 var ca. 20 000 av Nasjonalmuseets kunstverk, gjenstander og tegninger gjort tilgjengelige gjennom nettportalen DigitaltMuseum.

Ny teknologi har vært tatt i bruk i formidlingsprosjekter rettet spesielt mot ungdomsskoler og

videregående skoler, og i forbindelse med utstillingene.

Museet har videreført satsningen på sosiale medier, som Facebook, Twitter og YouTube, i sin kommunikasjon med publikum. Strukturelle og designmessige endringer av museets nettsted er gjennomført i 2012.

Nasjonalmuseet har inngått samarbeid med Google for publisering av hovedverk fra museet i The Google Art Project. Forarbeidet ble utført i 2012. Nasjonalmuseets verk i prosjektet ble lansert i 2013.

Tabell 7.26 Økonomiske nøkkeltall for billedkunstinstitusjoner i 2012:

	(i 1 000 kr)							
	Stats- tilskudd (KUD)	Andre inn- tekter	Drifts- kost- nader	Drifts- resultat	Års- resultat	Egen- kapital	Antall årsverk	
Nasjonalmuseet	260 239	31 533	297 205	-5 433	-1 941	74 945	160	
NNKS	6 125	4 235	10 294	66	71	983	8,5	

Kilde: Institusjonens årsrapport/årsmelding og årsregnskap

Nordnorsk kunstnersenter (NNKS) har i 2012 overtatt eiendeler og gjeld fra stiftelsen Kunstnerhuset i Svolvær.

Norsk Form

Norsk Form hadde fire satsingsområder i 2012:

- Design for et bedre samfunn
- Arkitektur for et bedre samfunn
- Program, utstilling og undervisning
- Internasjonalt profileringsarbeid

Blant de viktigste satsingene under området Design og samfunn er programmet *Design uten grenser* i samarbeid med Norad og Fredskorpset. Programmet har i løpet av 12 år fullført 22 ulike designprosjekter med mål om å løse samfunnsutfordringer i utviklingsland.

Norsk Form utviklet i 2005–2006 programmet Barnetråkk, som er et digitalt verktøy for innsamling av data om barns bruk av og opplevelse av byrommet. I 2012 er det gjennomført en forstudie av en ny versjon av programmet som grunnlag for et utviklingssamarbeid mellom Norsk Form, Universitetet i Bergen og Naturfagsenteret. Norsk Form etablerte også et faglig samarbeid med

Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo om prosjektet *Designlab for samfunnsinnovasjon*.

Under området Arkitektur og samfunn sto oppfølging av regjeringens plandokument *arkitektur.nå* sentralt. I prosjektet Bylab (Bylaboratorium) ble det lagt vekt på temaområdene barn i sentrum, uterom for en billig penge og kjøpesenter som har særlig relevans for små og mellomstore norske byer. I 2012 bidro Norsk Form med prosjektledelse og sekretariat for Oslo Arkitekturtriennale 2013.

Under området Program, formidling og undervisning er det i 2012 lagt vekt på å gi økt kunnskap om arkitektur og design til fagfolk, skoleelever og øvrig publikum. Det ble bl.a. arrangert tre utstillinger, verksted for barn og unge og lærerkurs i arkitektur og design.

Under satsingsområdet Internasjonalt profileringsarbeid ble bl.a. utstillingen "Detour" vist i Seoul i Sør-Korea. Den internasjonale designkonferansen Design without Borders Creating Change ble arrangert med bistand fra Utenriksdepartementet. Stiftelsen administrerte Utenriksdepartementets tilskuddsordning for presentasjon av norsk design og arkitektur i utlandet.

Norsk Form arbeider for at kulturelt mangfold skal ivaretas i alle aktiviteter.

Tabell 7.27 Norsk Form – publikumstall for 2010–2012:

	Antall besøkende		
	2010	2011	2012
DogA/Norsk Form	40 200	60 182	49 073

Tabell 7.28 Økonomiske nøkkeltall for Norsk Form i 2012:

(i 1 000 kr)

	Stats- tilskudd (KUD)	Andre inn- tekter	Drifts- kost- nader	Drifts- resultat	Års- resultat	Egen- kapital	Antall årsverk
Norsk Form	32 432	9 489	40 273	465	679	1 413	27

Office for Contemporary Art Norway – OCA

Det foretas i 2013 en gjennomgang av OCAs virksomhet. Institusjonen står overfor store utfordringer, og siktemålet med gjennomgangen er å styrke det framtidige grunnlaget for virksomheten.

Mål 2:

Sikre at det samles inn, forskes på og bevares et kvalitativt godt utvalg av objekter innenfor billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur

*Rapport**Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design*

Tabell 7.29 Nasjonalmuseet – innkjøp av kunst 2010-2012:

(i 1 000 kr)

	2010	2011	2012
Innkjøpsmidler	9 167	10 067	9 008
Antall verk	107	385	163

Nasjonalmuseets FoU-virksomhet ble i 2012 formidlet gjennom utstillinger, publikasjoner og konferanseinnlegg innen museets fire samlingsområder. Flere langsiktige prosjekter, både kunsthistoriske og konserveringsfaglige, ble igangsatt i samarbeid med eksterne aktører. Bl.a. inngikk museet en avtale med Munchmuseet og Universitetet i Oslo om et langsiktig forskningssamarbeid om Edvard Munch og hans kunstnerskap. Nasjonalmuseet deltar videre i et konserveringsfaglig forskningsprosjekt sammen med Art Access Research i London.

Mål 3:

Styrke produksjon, kunstnerisk bredde og nyskapning av kunst i offentlige rom

*Rapport**Kunst i offentlige rom (KORO)*

Kjernen i KOROs virksomhet er å skape kunst ved å gjennomføre kunstprosjekter i statlige bygg og virksomheter. KORO gir også tilskudd til og kvalitetssikrer kunstprosjekter hvor kommuner eller fylkeskommuner er tilskuddsparter.

Tabell 7.30 Antall prosjekter i arbeid i perioden 2010–2012:

	2010	2011	2012
Statlige bygg	70	61	68
Leiebygg/eldre statsbygg	10	16	13
Kommunale og fylkeskommunale bygg	140	125	122
Offentlige uterom	44	44	48
Sum	264	246	251

Kilde: KORO

I løpet av 2012 fikk KORO 20 nye statlige oppdrag og avsluttet syv statlige prosjekter.

Samlet budsjett for statlige prosjekter utgjør 125 mill. kroner per 31. desember 2012.

KORO ga i 2012 tilsagn om 9,4 mill. kroner til kunstprosjekter i 25 nye bygg i kommuner og fylkeskommuner. Tilsagnsmottakernes egenandel til kunst var på 30 mill. kroner. 18 av byggene var barne- og ungdomsskoler.

KORO ga i 2012 tilsagn om 5,6 mill. kroner til kunst i offentlige uterom, fordelt på 24 kunstprosjekter i ni fylker.

Størrelse og omfang på de enkelte prosjektene er økende. De fleste kunstprosjektene omfatter mer enn ett kunstverk, og antallet varierer mellom 1 og 50 verk per prosjekt. Utbetalinger til kunstprosjektene kan variere fra år til år, avhengig av fasen det konkrete prosjekt befinner seg i.

Tabell 7.31 Antall avsluttede prosjekter i perioden 2010–2012:

	2010	2011	2012
Statlige bygg	20	13	7
Statlige leiebygg og eldre statsbygg	4	4	6
Kommunale og fylkeskommunale bygg	27	30	39
Offentlige uterom	22	19	20
Sum	73	66	72

Kilde: KORO

Nordnorsk Kunstnersenter (NNKS)

NNKS bidro med en utendørs installasjon til Barents Spektakel 2012 i Kirkenes. Under Festspillene i Harstad bidro NNKS med et kunstprosjekt på havnepromenaden i Harstad. I Vardø gjennomførte NNKS et gatekunstprosjekt med ledende streetart kunstnere.

Mål 4:

Bedre sikrings- og bevaringsforholdene av kunstsamlingene i henhold til nødvendige oppdaterte sikrings- og bevaringsplaner

Rapport

Kunst i offentlige rom (KORO)

I 2012 har KORO hatt et pågående registreringsprosjekt for å få oversikt over tilstand, plassering og eierskap for den kunsten KORO har produsert i statlig sammenheng gjennom årene. Prosjektet varer ut 2013 og vil munne ut i en rapport med forslag til tiltak for bedre ivaretagelse av kunsten fra KORO.

KORO bidro i arbeidet med uttaking og sikring av kunsten etter terrorhendelsen i Regjeringskvartalet. Arbeidet ble oppsummert i en rapport våren 2012.

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design

Det er foretatt sikkerhets- og klimatiseringstiltak i forbindelse med *Munch 150* i 2013. Videre arbeidet museet tett med Statsbygg for å planlegge sikkerhetstiltakene for det nye Nasjonalmuseet på Vestbanetomta.

Samlingsforvaltning omfatter alle aktiviteter og tiltak som sikrer at samlingene blir tatt vare på, dokumentert og tilgjengeliggjort for allmennheten, også digitalt. Nasjonalmuseet fortsatte arbeidet med revisjon av samlingene som ble startet opp i 2008, og som er en forutsetning for en vellykket flytting av samlingene til nybygget på Vestbanen.

Ferdig forprosjekt for Nasjonalmuseets nybygg ble levert til ekstern kvalitetssikring i mai 2012, og dette arbeidet pågikk hele 2012. Parallelt med dette hadde Oslo kommune forslag til reguleringsplan til behandling. Begge prosessene ble avsluttet tidlig i 2013.

Kap. 3322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Ymse inntekter	336	113	117
16	Refusjon av foreldrepenger	258		
18	Refusjon av sykepenges	189		
	Sum kap. 3322	783	113	117

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder i hovedsak inntekter knyttet til prosjekter i regi av Kunst i offentlige rom (KORO), jf. kap. 322, post 01.

Kap. 323 Musikkformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Driftsutgifter	166 525	159 965	165 898
55	Norsk kulturfond-ettårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 56</i>	144 490	155 367	171 367
56	Norsk kulturfond-flerårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 55</i>	20 261	31 429	32 529
70	Nasjonale institusjoner	242 304	253 675	265 154
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	257 203	216 684	227 668
72	Knutepunktinstitusjoner	72 344	76 917	80 909
74	Landsdelsmusikere i Nord-Norge	18 244	18 846	19 606
78	Ymse faste tiltak	105 656	103 799	111 302
	Sum kap. 0323	1 027 027	1 016 682	1 074 433

Kapitlet omfatter den statlige virksomheten Rikskonsertene, avsetning til musikk under Norsk kulturfond, tilskudd til to nasjonale symfoniorkestre, fire region-/landsdelsorkestre og tolv festspill/festivaler med status som knutepunktinstitusjoner. Kapitlet omfatter også tilskudd til andre faste tiltak på musikkområdet. I tillegg bevilges det midler til musikkformål over kap. 320, post 74.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål:

1. gjøre musikk av høy kunstnerisk kvalitet tilgjengelig for flest mulig
2. fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse

For tilskudd til norsk rytmisk musikk er det i tillegg et særskilt mål å legge til rette for og utvikle et mangfold som er anerkjent for høy kvalitet,

preget av musikalsk bredde, mangfold og nyskaping og som når et stort publikum i Norge og internasjonalt.

Mål og resultatmål for kap. 323 vil bli vurdert i forbindelse med en gjennomgang av mål og resultatmål for kulturfeltet som helhet, jf. omtale under programkategori 08.20.

Budsjettforslag 2014

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Rikskonsertene, samt visse fellestiltak.

Driftsbevilgningen til Rikskonsertene er foreslått økt med 5,4 mill. kroner til bl.a. styrking av skolekonsertordningen.

Skolekonserter og konsertformidling til barn og unge er Rikskonsertenes kjernevirksomhet. Rikskonsertene har ansvar for skolekonsertordningen i samarbeid med fylkeskommunene. Alle kommuner får tilbud om to skolekonserter årlig for sine grunnskoleelever. Rikskonsertene utfører også internasjonale representasjons-, rådgivnings- og operative oppgaver innen musikkfeltet i samarbeid med Utenriksdepartementet.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Rikskonsertene får i merinntekter under kap. 3323, post 01, jf. forslag til vedtak II, nr. 1.

Post 55 Norsk kulturfond – ettårig prosjekttilskudd, kan nyttes under post 56

Bevilgningen gjelder ulike tilskuddsordninger og avsetninger til musikk under Norsk kulturfond, herunder tilskuddsordning for arrangører, musikere, musikkfestivaler, musikkensembler, kirke-musikk, publiseringsstøtte for musikkinnspillinger, andre formål (omfatter prosjektstøtte til musikktiltak, herunder bl.a. musikkdramatikk og bestillingsverk) og enkelttiltak.

Det foreslås en samlet avsetning til musikkformål under Norsk kulturfond under postene 55

og 56 på 203,9 mill. kroner, en økning på 17,1 mill. kroner.

Regjeringen vil videreføre satsingen på vokalfeltet og foreslår å styrke avsetningen til formålet med 3 mill. kroner, hvorav minimum 2 mill. kroner til etablering av en særskilt tilskuddsordning for semiprofesjonelle kor. Ordningen skal omfatte kor på et høyt kunstnerisk nivå hvor deltakerne ikke må ha korvirksomhet som sitt hovedvirke og hvor tilknytningen til koret kan variere. Målet er å sikre et bedre finansielt grunnlag for flere kor. Nærmere kriterier for ordningen utarbeides av Norsk kulturråd.

13 mill. kroner foreslås fordelt på følgende tilskuddsordninger: tilskuddsordningen for publisering av musikkinnspillinger, tilskuddsordningen for arrangører, tilskuddsordningen for musikere og tilskuddsordningen for ensembler, men med særlig vekt på tilskuddsordningen for publisering av musikkinnspillinger og tilskuddsordningen for arrangører.

Avsetningen til likestillingstiltak på musikkområdet foreslås videreført med 1 mill. kroner.

Det vises til samlet omtale av Norsk kulturfond under kap. 320.

Post 56 Norsk kulturfond – flerårig prosjekttilskudd, kan nyttes under post 55

Jf. omtale under post 55. Under denne posten gis det tilsagn om flerårig prosjekttilskudd.

Tilskuddene til Det Norske Solistkor, Kor Vest, Nordic Voices, Trondheim Voices og Vokal Nord bevilges under denne posten.

Post 70 Nasjonale institusjoner

Bevilgningen under denne posten omfatter tilskudd til Oslo-Filharmonien og Stiftelsen Harmonien i Bergen. Staten dekker hele det offentlige driftstilskuddet til disse to orkestrene.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2013	2014
Oslo-Filharmonien	137 831	143 855
Stiftelsen Harmonien	115 844	121 299
Sum	253 675	265 154

Tilskuddet til Oslo-Filharmonien og Bergen Filharmoniske Orkester er økt med hhv. 6 mill. kroner og 5,5 mill. kroner til bl.a. styrking av den kunstneriske aktiviteten.

Post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner

Bevilgningen under denne posten gjelder tilskudd til de institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor. Finansieringen av region-/landdelsinstitusjonene er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 1.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2013	2014
Trondheim Symfoniorkester	73 479	77 951
Stavanger Symfoniorkester	74 081	76 674
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester	46 726	49 861
Det Norske Blåseensemble anno 1734	22 398	23 182
Sum	216 684	227 668

Tilskuddet til Trondheim Symfoniorkester foreslås økt med 4,5 mill. kroner, hvorav 1 mill. kroner til styrking av musikkteatervirksomheten.

Tilskuddet til Nordnorsk Opera og Symfoniorkester foreslås økt med 3,1 mill. kroner til styrking av virksomheten.

Post 72 Knutepunktinstitusjoner

Bevilgningen under denne posten omfatter tilskudd til de institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor. Finansieringen av knutepunktinstitusjonene er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 2 og 3.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2013	2014
Festspillene i Bergen	19 297	19 973
Festspillene i Nord-Norge	12 845	13 295
Olavsfestdagene i Trondheim	9 470	9 801
Molde International Jazz Festival	6 588	6 819
Førde Internasjonale Folkemusikkfestival	5 465	6 556
Ultima - Oslo Contemporary Music Festival	5 258	5 442
Festspillene i Elverum	2 266	2 645
Notodden Blues Festival	2 542	2 631
Øyafestivalen	1 926	2 093
Stiftelsen Horisont/Mela	7 475	7 737
Riddu Riddu Festivála	2 145	2 220
Norsk Country Treff	1 640	1 697
Sum	76 917	80 909

Tilskuddet til Førde Internasjonale Folkemusikkfestival foreslås økt med nær 1,1 mill. kroner, hvorav 150 000 kroner knyttet til grunnlovsjubileet i 2014, jf. omtale under programkategori 08.20.

Tilskuddet til Festspillene i Elverum foreslås økt med 379 000 kroner.

Tilskuddet til Øyafestivalen foreslås økt med 167 000 kroner til bl.a. videreføring av prosjektet Øya under 18.

Som ledd i oppfølging av St.meld. nr. 10 (2007–2008) *Knutepunkt* vil departementet gjennomføre en evaluering av Førde Internasjonale Folkemusikkfestival og Melafestivalen høsten 2013 og våren 2014. Gjennomførte evalueringer av Festspillene i Bergen og Festspillene i Elverum er omtalt nedenfor under Rapport 2012.

Post 74 Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge

Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge omfatter Musikk i Nordland, Musikk i Troms, Musikk i Finnmark og Nordnorsk Jazzsenter. Staten dekker 75 pst. og regionen 25 pst. av det offentlige tilskuddet til Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge.

Tilskuddet til Landsdelsmusikerordningen i Nord-Norge er foreslått økt med nær 0,8 mill. kroner, hvorav 100 000 kroner knyttet til grunnlovsjubileet i 2014, jf. omtale under programkategori 08.20.

Post 78 Ymse faste tiltak

Under denne posten er det ført opp midler til ulike faste tiltak på musikkområdet.

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2014 under denne posten følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Music Norway skal legge til rette for en mer helhetlig ramme for eksporttiltak og internasjonal profilering av norsk musikk. Music Norway har i 2013 etablert en ny reisestøtteordning som omfatter 4 mill. kroner bevilget over Kulturdepartementets budsjett, og 3,2 mill. kroner bevilget over Utenriksdepartementets budsjett.

Tilskuddet til Music Norway i 2013 vil bli redusert med nær 2 mill. kroner som legges inn i rammen til Nasjonalbiblioteket, kap. 326, post 01. Beløpet skal kompensere for kostnader relatert til arbeidsoppgaver overført til Nasjonalbiblioteket i 2013, jf. omtale i Prop. 1 S (2012–2013).

Tilskuddet til Music Norway foreslås økt med vel 1,7 mill. kroner i 2014 til videre utvikling av virkemiddelapparatet.

Det er foreslått avsatt 350 000 kroner til Arne Nordheims komponistpris og forvaltning av denne i regi av Ultima Oslo Contemporary Music Festival. Prisen er på 200 000 kroner og deles ut annenhvert år.

Det er foreslått 2,3 mill. kroner til Grieghallen IKS. Beløpet skal dekke økt husleie i 2014 for Bergen Filharmoniske Orkester, Festspillene i Bergen og Bergen Nasjonale Opera i forbindelse med utbedring av Grieghallen. Økt husleie i 2014 er basert på antatt finansieringskostnad i 2014 og uten avdrag dette året.

Det er foreslått en økning av tilskuddet til Oslo World Music Festival med 359 000 kroner, hvorav 200 000 kroner tilknyttet grunnlovsjubileet i 2014, jf. omtale under programkategori 08.20.

Tilskuddet til Riksscenen for nasjonal og internasjonal folkemusikk, joik og folkedans er foreslått økt med nær 1 mill. kroner, hvorav 150 000 kroner knyttet til grunnlovsjubileet i 2014, jf. omtale under programkategori 08.20.

Det er videre foreslått økt tilskudd til:

- Ole Bull Akademiet: 1,1 mill. kroner
- Det Norske Kammerorkester: 0,8 mill. kroner
- Nasjonal jazzscene: 0,6 mill. kroner
- TrondheimSolistene: 453 000 kroner.

Rapport 2012

Mål 1:

Gjøre musikk av høy kunstnerisk kvalitet tilgjengelig for flest mulig

Rapport

Rikskonsertene

I 2012 gjennomførte Rikskonsertene i alt 9 635 konserter, fordelt på skolekonserter, offentlige konserter, konserter for førskolebarn, arbeidsplasskonserter, flerbruksarrangementer og Barnas Verdensdager. Rikskonsertene hadde i 2012 et publikum på i alt 1 297 201, tilnærmet likt nivået for 2011.

Rikskonsertenes offentlige konsertvirksomhet ble avvirket fra 1. juli 2012. Etter dette er skolekonserterne Rikskonsertenes kjernevirksomhet. Dette er en landsomfattende ordning som involverer om lag 800 musikere på turné hvert år. På grunnlag av avtaler mellom Rikskonsertene og den enkelte fylkeskommune produseres rundt 60 pst. av konsertene regionalt.

Rikskonsertene ble i 2012 tildelt rollen som nasjonal aktør for musikkfeltet i Den kulturelle nistepakken, med oppgave å legge til rette for at flere får et profesjonelt kunst- og kulturtilbud

gjennom arbeidsplassen. Prosjektet ”Konsert på jobben” er i løpet av året definert som en egen ordning for IA-bedrifter over hele landet.

Tabell 7.32 Antall konserter per fylke fordelt etter type konserter:

Fylke	2010			2011			2012			
	Skole- kons.	Barne- hage- kons.	Off. kons.	Skole- kons.	Barne- hage- kons.	Off. kons.	Skole- kons.	Barne- hage- kons.	Off. kons.	Arb. plass kons.
Østfold	473	20	13	456	20	20	459	20	4	19
Akershus	895		26	888		23	902		12	8
Oslo	748		32	698		39	734		2	31
Hedmark	342	20	4	382	20	3	352	20	4	
Oppland	310	160	12	302	170	12	266	155	3	7
Buskerud	499	66	9	513	60	8	502	60	5	7
Vestfold	422		20	414		22	402		12	1
Telemark	327	100	10	103	42	15	328	150	7	6
Aust-Agder	181	70	12	213	97	13	214	68	8	
Vest-Agder	374	20	3	219		3	155	20	3	
Rogaland	902	72	21	780	97	20	756	87	4	
Hordaland	1 016		9	1 006		14	907		6	7
Sogn og Fjordane	301	60	4	295	60	13	223	60	8	
Møre og Romsdal	550		9	567		15	516		10	10
Sør-Trøndelag	450		26	492		20	440		7	
Nord-Trøndelag	306	60	9	264	60	2	267	60	3	11
Nordland	579		13	575		28	626		12	8
Troms	371		7	345		10	331		7	6
Finnmark	190		3	190		6	215		8	4
Svalbard	5			4		1	4		1	
Sum	9 241	648	242	8 706	626	287	8 599	700	126	125

Kilde: Rikskonsertene.

Av 143 skolekonsertturneer i 2012 var 38 definert som verdensmusikk (27 pst.). Om lag 18 pst. ble utført av musikere med innvandrerbakgrunn bosatt i Norge, mens om lag 9 pst. ble utført av musikere fra samarbeidsland i Afrika, Midt-Østen, Asia og Sør-Amerika. Det ble gjennomført 199 konsertdager om våren og 226 konsertdager om høsten, med 22 forskjellige program fra mange deler av verden for om lag 160 000 ungdommer.

Tilskuddsinstitusjonene

Alle institusjonene avgir en utvidet rapport om sin virksomhet til departementet. Denne inngår i en samlet vurdering av institusjonens måloppnåelse.

I 2012 spilte orkestrene 847 konserter for et publikum på totalt 418 720, jf. tabell 7.33.

Oslo-Filharmonien spilte 163 konserter for et samlet publikum på 113 484 og kan vise til vesent-

lig økning i publikumsoppslutningen i 2011 og 2012. Antallet konserter i 2012 var lavere enn i 2011.

Stiftelsen Harmonien spilte 109 konserter for et publikum på 83 770, som er en nedgang sammenlignet med publikumsoppslutningen i 2011.

Kristiansand Symfoniorkester flyttet høsten 2011 inn i Kilden Teater- og konserthus for Sør-

landet sammen med Agder Teater og Opera Sør. Flytteprosessen i 2011 vanskeliggjorde et ordinært symfonisk tilbud. Antall konserter og publikum for Kilden Teater og konserthus økte vesentlig i 2012, jf. omtale under kap. 324.

Antallet konserter og publikum har økt vesentlig for Nordnorsk Opera og Symfoniorkester i perioden 2010–2012.

Tabell 7.33 Antall konserter og publikum i orkesterselskapene 2010–2012¹:

	Totalt antall konserter			Totalt antall publikum		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Oslo-Filharmonien	197	194	163	82 000	102 206	113 484
Stiftelsen Harmonien	96	108	109	78 018	112 428	83 770
Trondheim Symfoniorkester	121	98	110	64 118	65 103	68 114
Stavanger Symfoniorkester	128	157	145	66 277	75 358	68 478
Kilden - Kristiansand Symfoniorkester	247	161	74	50 841	50 309	36 213
Det Norske Blåseensemble	95	113	100	13 074	27 360	15 185
Tromsø Symfoniorkester						
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester	108	137	146	20 433	26 927	33 476
Totalt	992	968	847	374 761	459 691	418 720

¹ Totalt antall publikum inkluderer også publikum på gratisarrangement m.v. Antall publikum på billetterte arrangement utgjorde 307 415 i 2012, hvorav 52 572 var fri- og sponsorbilletter. Publikum med fri- og sponsorbilletter utgjorde 12,5 pst. av antall publikum på billetterte arrangement i 2012.

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening.

Festivaler og festspill har i større grad enn orkestrene åpne arrangementer der det bare kan gis anslag over publikumsbesøk. For å gi et mest mulig korrekt bilde av publikumstallet har departementet i tabell 7.34 for knutepunktinstitusjonene valgt å oppgi samlet publikumstall for arrangementer der det utstedes billetter. Totalt antall publikum på 253 166 for 2012 inkluderer publi-

kum med fribilletter og sponsorbilletter, dvs. billetter som inngår i markedsføring eller er betalt på annet vis.

Festivalene og festspillene hadde til sammen 1 575 arrangementer i 2012. Arrangementene kan omfatte andre sjangre enn musikk, bl.a. teater og dans.

Tabell 7.34 Antall arrangementer og publikum i knutepunktinstitusjonene 2010–2012¹:

	Totalt antall arrangement ¹			Antall publikum på billetterte arrangementer		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Festspillene i Bergen	130	166	148	35 559	32 770	32 153
Festspillene i Nord-Norge	311	232	316	24 999	19 299	23 268
Olavsfestdagene i Trondheim	189	258	237	42 400	36 818	40 760
Molde Int. Jazz Festival	75	66	77	27 812	29 743	25 653
Førde Int. Folkemusikk-festival	86	81	101	14 000	13 980	14 600
Ultima – Oslo Contemp. Music Festival	78	62	65	5 268	3 999	6 407
Festspillene i Elverum	48	43	38	8 500	7 500	7 324
Notodden Blues Festival	95	93	89	15 300	17 500	22 592
Øyafestivalen	292	268	272	69 926	68 524	68 409
Melafestivalen/Stiftelsen Horisont ²	132	17	133			
Riddu Riddu Festivála	97	73	65	1 478	1 246	2 100
Norsk Country Treff			31			9 900
Totalt	1 533	1359	1 572	245 242	231 379	253 166

¹ For enkelte institusjoner kan tallene inkludere formidling i samarbeid med andre.

² Alle arrangementene under Melafestivalen er gratis for publikum. Totalt antall publikum i 2012 er stipulert til om lag 330 000. I 2011 var antallet om lag 80 000, grunnet særskilte omstendigheter. Totalt antall publikum i 2010 ble stipulert til om lag 300 000.

Kilde: Norsk teater - og orkesterforening.

Music Norway

MIC Norsk musikkinformasjon og Music Export Norway AS har fram t.o.m. 2012 hatt et særskilt ansvar for norsk musikkexport og annen utenlandsprofilering. I 2012 etablerte departementet stiftelsen Music Norway, der deler av begge virksomhetene inngår. Formålet er å legge bedre til rette for en mer helhetlig ramme for eksporttiltak og internasjonal profilering av norsk musikk.

Rock City

Namsos kommune overtok selskapet Rock City i Namsos i juni 2013 for å gjenoppbygge tapt egenkapital og sikre grunnlaget for videre drift.

Mål 2:

Fremme kunstnerisk utvikling og fornyelse

Rapport

Tilskuddsinstitusjonene

De ulike institusjonene på musikkfeltet arbeider kontinuerlig med å utvikle sin kunstneriske egenart og har ulike strategier for videreutvikling og fornyelse. Institusjonene rapporterer årlig om dette, og om hvordan de arbeider for å utvikle et allsidig repertoar.

Som ledd i oppfølging av St.meld. nr. 10 (2007–2008) *Knutepunkt* har departementet videreført arbeidet med periodiske evalueringer av knutepunktinstitusjoner. Festspillene i Bergen og Festspillene i Elverum ble evaluert høsten 2012 og våren 2013. For Festspillene i Elverum viser evalueringen at institusjonen samlet sett har god måloppnåelse siste fireårsperiode i forhold til kriteriene for knutepunkt. Evalueringen viser samtidig at Festspillene i Elverum har et potensial for videreutvikling, bl.a. når det gjelder samarbeidsrelasjoner. For Festspillene i Bergen viser evalueringen at festspillene i siste fireårsperiode har høy grad av måloppnåelse i forhold til knutepunktkriteriene.

Norsk kulturfond

ensembler, kirkemusikk, publiseringsstøtte for musikkinnspillinger og andre musikkformål.

Midlene skal nyttes til tilskuddsordningene for arrangører, musikere, musikkfestivaler, musikk-

Tabell 7.35 Norsk kulturråds fordeling av midler til musikkformål i 2012 og 2013:

	(i 1000 kr)	
	2012	2013
Tilskuddsordning for musikkfestivaler	42 340	45 340
Publiseringsstøtte for musikkinnspillinger	20 100	22 100
Tilskuddsordning for musikkensembler	31 160	40 284
Tilskuddsordning for kirkemusikk	6 970	6 970
Tilskuddsordning for arrangører	21 700	26 700
Tilskuddsordning for musikere ¹	15 670	16 420
Andre formål musikk ²	26 811	29 732
Sum	164 751	187 546

¹ Musikerordningen ble i revidert statsbudsjett 2013 styrket med 750 000 kroner øremerket vokalfeltet.² Det ble i 2013 iverksatt et likestillingsprosjekt med fokus på kjønnsbalansen i musikkfeltet med 1 mill. kroner.

Kilde: Norsk kulturråd

Tabell 7.36 Norsk kulturfond – søknader og tildelinger på musikkområdet 2010–2012:

	2010	2011	2012
Antall søknader	3 162	3 130	3 931
Antall tildelinger	1 010	1 143	1 393
Prosentvis tildeling av søknadssum	27	30	26

Kilde: Norsk kulturråd

Tabell 7.37 Innvilgede søknader fra tilskuddsordninger under Norsk kulturfond 2010–2012:

	2010	2011	2012
Tilskuddsordning for musikkfestivaler	103	99	98
Tilskuddsordning for musikkensembler	84	89	76
Innkjøpte fonogram/publiseringsstøtte	204	154	265
Tilskuddsordning for kirkemusikk	73	77	71
Tilskuddsordning for musikere	221	221	290
Tilskuddsordning for arrangører	184	216	320
Andre formål musikk	187	287	273
Forsøksordningen for arrangører – klassisk musikk og samtidsmusikk ¹	50		

¹ Forsøksordningen for arrangører innen klassisk musikk og samtidsmusikk er videreført ved at arrangørordningen for rytmisk musikk f.o.m. 2011 er åpnet for alle musikksgangre.

Kilde: Norsk kulturråd

Økonomiske nøkkeltall for tilskuddsinstitusjonene

13 institusjoner fikk positivt årsresultat i 2012. 18 institusjoner hadde ved utgangen av 2012 positiv egenkapital, jf. tabell 7.38. Den bokførte egenkapitalen kan være sammensatt av flere elementer; som aksjekapital, fri egenkapital, ikke-likvid kapital i form av bygningsmasse, pensjonsavsetning o.a. Den oppførte egenkapitalen er derfor ikke et uttrykk for institusjonenes likviditet. Som følge av pensjonsreformen har flere institusjoner inntektsført tidligere balanseførte AFP-forpliktelser, noe

som gir seg utslag i uvanlig høy egenkapital for bl.a. Oslo-Filharmonien og Harmonien. Det vises til programkategorien for nærmere omtale av pensjoner.

Notodden Blues Festival fikk i 2012 et overskudd på 0,3 mill. kroner. Festivalen hadde per 31.12. 2012 negativ egenkapital på 2,3 mill. kroner. Notodden Blues Festival har utarbeidet en strategi for gjenoppbygging av egenkapitalen etter at festivalen fram t.o.m. 2010 hadde flere år med store underskudd. Departementet følger situasjonen nøye.

Tabell 7.38 Økonomiske nøkkeltall for tilskuddsinstitusjonene i 2012:

Institusjon	Statlig-drifts-tilskudd	Reg.drifts-tilskudd	Andre inn-tekter	Drifts-kost-nader	Drifts-res.	Års-resultat	Egen-kap. per 31.12.12	Antall årsverk
Oslo-Filharmonien	132 460		19 196	155 091	-3 435	-2 837	21 439	129
Stiftelsen Harmonien	109 844		16 088	130 328	-4 396	-3 580	17 344	119
Trondheim Symfoniorkester ¹	70 358	30 153	9 854	110 973	-608	32	9 679	98
Stavanger Symfoniorkester	67 081	28 749	15 466	108 319	2 978	3 725	13 692	99
Kristiansand Symfoniorkester	54 356	23 346	16 203	91 827	359	519	3 537	102
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester	43 726	18 740	2 842	63 360	1 947	2 151	5 472	50
Det Norske Blåseensemble	21 682	9 292	1 604	33 543	-964	-741	4 199	30
Festspillene i Bergen	18 682	12 444	22 533	53 767	-108	102	4 260	13
Festspillene i Nord-Norge	12 435	5 329	5 013	21 573	1 205	1 780	6 754	7
Molde Int. Jazz Festival	6 048	4 032	18 054	31 431	-3 297	-3 275	224	6
Førde Int. Folkemusikkfestival	4 903	3 275	5 337	13 635	-120	10	2 009	6
Olavsfestdagene i Trondheim	9 167	6 112	18 716	33 629	365	548	3 379	8
Ultima – Oslo Contemporary Music Festival	5 090	3 393	3 587	12 034	36	91	586	6
Festspillene i Elverum	2 194	1 521	2 827	6 311	297	320	513	7
Norsk Country Treff	1 200	800	4 355	7 154	-799	-805	807	1
Notodden Blues Festival	2 461	1 690	20 004	23 504	651	565	-1 974	4
Øyafestivalen	1 864	1 243	52 838	52 462	3 483	2 587	5 884	29
Melafestivalen/- Stiftelsen Horisont	6 655	4 437	2 479	13 486	85	115	432	4
Riddu Riððu Festivála	1 645	705	4 718	6 934	134	121	1 481	3
Sum	571 851	155 260	241 714	969 361	-2 187	1 428	99 717	721

¹ Musikkteater i Trondheim inngår som en del av Trondheim Symfoniorkestrets virksomhet.

Kilde: Institusjonenes årsregnskap 2012 og budsjettsoknader for 2014.

Kap. 3323 Musikkformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Ymse inntekter	29 697	28 678	31 367
16	Refusjon av foreldrepenger	646		
18	Refusjon av sykepenger	885		
	Sum kap. 3323	31 228	28 678	31 367

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder Rikskonsertenes inntekter fra skolekonserter, barnehagekonserter og prosjektvirksomhet m.m., jf. kap. 323, post 01.

Rikskonsertene vil få økte inntekter som følge av at kommunenes egenandel for skolekonserter fra høsten 2013 ble økt, jf. Prop. 1 S (2012–2013).

Kap. 324 Scenekunstformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Driftsutgifter	74 756	73 687	75 127
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	58 322	60 446	58 687
55	Norsk kulturfond-ettårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 56</i>	90 417	96 417	112 292
56	Norsk kulturråd-flerårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 55</i>	16 013	16 176	16 742
70	Nasjonale institusjoner	927 653	997 270	1 031 912
71	Region-/landsdelsinstitusjoner	349 655	433 489	467 949
72	Knutepunktinstitusjoner	3 733	3 856	3 991
73	Region- og distriktsopera	50 858	48 862	52 022
78	Ymse faste tiltak	144 817	141 948	150 515
	Sum kap. 0324	1 716 224	1 872 151	1 969 237

Kapitlet omfatter den statlige virksomheten Riksteatret, avsetning til scenekunst under Norsk kulturfond, fire nasjonale institusjoner, fjorten region-/landsdelsinstitusjoner, én knutepunktinstitusjon, syv region- og distriktsoperatiltak og

en rekke andre faste tiltak. I tillegg bevilges det midler til scenekunstformål over kap. 320, post 74.

Tilskudd til operavirksomheten i Nord-Norge og Trondheim gis gjennom hhv. Nordnorsk Opera og Symfoniorkester og Trondheim Symfoniorkester, jf. kap. 323, post 71.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål:

1. et profesjonelt tilbud av teater-, opera-, danseforestillinger og andre scenekunstuttrykk over hele landet
2. høy kvalitet gjennom utvikling og fornyelse
3. nå hele befolkningen
4. større mangfold
5. effektiv ressursutnyttelse

Budsjettforslag 2014

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen skal dekke utgifter for Riksteatret utenom turnévirksomheten, samt visse fellestiltak.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Riksteatret får i merinntekter under kap. 3324, post 01, jf. forslag til vedtak II, nr. 1.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen skal dekke utgifter til Riksteatrets turnévirksomhet, jf. omtale under post 01.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Riksteatret får i merinntekter under kap. 3324, post 02. Videre kan ubrukte merinntekter regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten, jf. forslag til vedtak II, nr. 2.

Post 55 Norsk kulturfond – ettårig prosjekttilskudd, kan nyttes under post 56

Det foreslås en samlet avsetning til scenekunst under Norsk kulturfond under postene 55 og 56 på 129 mill. kroner. Avsetningen er økt med 16,4 mill. kroner.

Avsetningen skal nyttes til ordningen for fri scenekunst – teater og dans, basisfinansiering av frie scenekunstgrupper, forprosjekt, formidling av scenekunst, regionale dansemiljøer, arrangørstøtte og andre scenekunstiltak m.m.

Ordningene for utvikling av ny scenetekst og ny koreografi foreslås samlet i en felles forprosjektordning for scenekunst og styrket med 2 mill. kroner.

Arrangørstøtteordningen for dans foreslås utvidet til å gjelde hele scenekunstheltet og styrket med 2 mill. kroner.

Ordningen for basisfinansiering av frie scenekunstgrupper foreslås styrket med 3,5 mill. kroner.

Tilskuddsordningen for fri scenekunst – teater og dans foreslås styrket med 4 mill. kroner.

Ordningen for utvikling av regionale dansemiljøer foreslås styrket med 1 mill. kroner.

Post 56 Norsk kulturfond – flerårig prosjekttilskudd, kan nyttes under post 55

Under denne posten gis det tilsagn om tilskudd til prosjekter over flere år.

Post 70 Nasjonale institusjoner

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til de fire institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor. Staten dekker hele det offentlige driftstilskuddet til disse institusjonene.

Lokalene til Den Nationale Scene er lite hensiktsmessige og trenger betydelig oppgradering. Det er derfor behov for å iverksette en konseptvalgutredning (KVU) for oppgradering og eventuell utvidelse av eksisterende bygg. Tilskuddet til Den Nationale Scene foreslås økt med 6,7 mill. kroner, hvorav 2 mill. kroner til å dekke kostnadene ved en konseptvalgutredning og 1 mill. kroner til å bidra til å dekke vedlikeholdsbehov som må løses før utredningen er ferdigstilt.

Tilskuddet til Nationaltheatret foreslås økt med 8 mill. kroner, hvorav 1 mill. kroner til å dekke økte kostnader i arbeidet med konseptvalgutredningen for oppgradering av teatrets hovedbygning. Den kunstneriske virksomheten foreslås styrket med 0,9 mill. kroner.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2013	2014
Den Nationale Scene	106 095	112 808
Den Norske Opera & Ballett	557 458	576 969
Det Norske Teatret	154 796	160 214
Nationaltheatret	173 921	181 921
Til senere fordeling	5 000	
Sum	997 270	1 031 912

Post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til de institusjonene som er ført opp i tabellen nedenfor. Finansieringen av region-/landsdelsinstitusjonene er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 1.

Fra 2014 får Brageteatret, som til nå har fått støtte over post 78, status som region-/landsdelsinstitusjon. Tilskuddet foreslås styrket med 1 mill. kroner, under forutsetning av at tilskuddet fra Buskerud fylkeskommune blir videreført på minst samme nivå som for 2013.

Tilskuddet til Carte Blanche foreslås økt med 1 mill. kroner for å dekke kostnader knyttet til aspirantordningen.

Tilskuddet til Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet foreslås økt med 4,6 mill. kroner, bl.a. til styrking av den kunstneriske virksomheten.

Tilskuddet til Nord-Trøndelag Teater foreslås økt med 3,3 mill. kroner. Departementet legger med dette til grunn at staten fra 2014 dekker 70 pst. av det ordinære offentlige tilskuddet til teatret.

Rogaland Teater trenger ny scenerigg for å ivareta de kunstneriske, tekniske og sikkerhetsmessige behovene på hovedscenen. Tilskuddet foreslås økt med 2,9 mill. kroner, hvorav 1,1 mill. kroner utgjør statens andel av forventet delårsvirkning av finansieringskostnadene for ny scenerigg.

Tilskuddet til Teater Innlandet foreslås økt med 1,7 mill. kroner, bl.a. til økt turnévirksomhet i Hedmark og Oppland. Av økningen er 0,5 mill. kroner knyttet til grunnlovsjubileet i 2014, jf. omtale under programkategori 08.20.

Tilskuddet til Teatret Vårt foreslås økt med 1,3 mill. kroner, bl.a. til styrking av den kunstneriske virksomheten.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2013	2014
Brageteatret		12 722
Carte Blanche	23 000	24 000
Haugesund Teater	10 330	10 692
Hordaland Teater	10 862	11 242
Hålogaland Teater	45 828	47 432
Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet	104 121	108 721
Nordland Teater	24 604	25 465
Nord-Trøndelag Teater	10 663	13 936
Rogaland Teater	52 489	55 426
Sogn og Fjordane Teater	17 307	17 913
Teater Ibsen	23 910	24 747
Teater Innlandet	20 520	22 238
Teatret Vårt	25 294	26 594
Trøndelag Teater	64 561	66 821
Sum	433 489	467 949

Post 72 Knutepunktinstitusjoner

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til Peer Gynt-stemnet. Finansieringen av knutepunktinstitusjonene er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 3.

Post 73 Region- og distriktsopera

Bevilgningen under denne posten gjelder driftstilskudd til de operatiltakene som er ført opp i tabel-

len nedenfor. Finanseringen av operatiltakene er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 4.

Tilskuddet til følgende tiltak foreslås økt:

- Opera Nordfjord: 319 000 kroner
- Opera Trøndelag: 428 000 kroner, herunder 300 000 kroner knyttet til grunnlovsjubileet i 2014, jf. omtale under programkategori 08.20
- Opera Østfold: 507 000 kroner
- OscarsborgOperaen: 368 000 kroner
- Ringsakeroperaen: 375 000 kroner

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1 000 kr)	
	2013	2014
Bergen Nasjonale Opera	19 095	19 763
Opera Nordfjord	3 389	3 708
Opera Trøndelag ¹	3 668	4 096
Opera Østfold	3 060	3 567
Operaen i Kristiansund	14 152	14 647
OscarsborgOperaen	1 931	2 299
Ringsakeroperaen	3 567	3 942
Sum	48 862	52 022

¹ Steinvikholm Musikkteater har fra 2013 endret navn til Opera Trøndelag.

Post 78 Ymse faste tiltak

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2014 under denne posten følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Tilskuddet til BIT Teatergarasjen foreslås økt med 0,6 mill. kroner.

Tilskuddet til Dansens Hus foreslås økt med 3,4 mill. kroner, bl.a. til gjennomføring av den nordiske dansefestivalen ICE HOT 2014 og til utvikling av nettverkssamarbeid for dans i Norge. Av økningen er det lagt inn 226 000 kroner til PRODA profesjonell dansetrening, bl.a. til å dekke økte husleieutgifter.

Tilskuddet til Danseinformasjonen foreslås økt med 491 000 kroner.

Tilskuddet til Danse- og teatersentrum foreslås økt med 452 000 kroner.

Det er stort behov for vedlikehold og modernisering av lokalene til Dramatikkers hus. Tilskuddet foreslås økt med 1,5 mill. kroner, hvorav 1 mill. kroner til å dekke kostnadene ved finansieringen av bygningsmessige utbedringer.

Tilskuddet til Grenland Friteater/Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival foreslås overført fra kap. 320, post 74.

For bl.a. å styrke formidlingen av danseforestillinger til barn og unge foreslås tilskuddet til Norsk scenekunstbruk økt med 0,9 mill. kroner.

Tilskuddet til Skuespiller- og danseralliansen foreslås økt med 0,7 mill. kroner, tilsvarende helårsvirkning som forutsatt.

Teater Innlandet flytter inn i nye lokaler i Hamar kulturhus 1. november 2013. Det foreslås

4,5 mill. kroner til dekning av økte husleieutgifter for teatret.

Tilskuddet til Teater Manu foreslås økt med 0,9 mill. kroner, herunder 400 000 kroner knyttet til grunnlovsjubileet i 2014, jf. omtale under programkategori 08.20.

Rapport 2012

Rapporten omfatter aktivitets-, publikums- og økonomiretultater for Riksteatret, de nasjonale institusjonene, region-/landsdelsinstitusjonene og Peer Gynt-stemnet. I tillegg rapporteres resultatene for Beaivváš Sámi Našunálateáhter, som mottar offentlig tilskudd gjennom Sametinget fra bevilgningen under kap. 320, post 53.

For den enkelte institusjon kan aktiviteten, publikumsoppslutningen og det økonomiske resultatet variere betydelig fra et år til et annet. Institusjonene avgir en utvidet rapport om sin virksomhet til departementet. Rapporten inngår i en samlet vurdering av institusjonenes måloppnåelse.

Mål 1:

Et profesjonelt tilbud av teater-, opera-, danseforestillinger og andre scenekunstuttrykk over hele landet

*Rapport**Riksteatret*

I 2012 spilte Riksteatret 512 forestillinger på 69 faste spillesteder over hele landet for totalt

133 860 publikummere. Teatret spilte noen færre forestillinger, men hadde høyere publikumsbesøk i 2012 enn i 2011. Publikumsbesøket og antall forestillinger var imidlertid lavere i 2012 enn gjen-

nomsnittet for de fire foregående årene. I 2012 var Kilden Teater- og Konserthus hovedsamarbeidspartner.

Tabell 7.39 Antall forestillinger per fylke:

Fylke	2010	2011	2012
Østfold	10	15	11
Akershus	16	10	12
Hedmark	24	26	21
Oppland	28	23	24
Buskerud	28	26	30
Vestfold	36	31	33
Telemark	26	24	25
Aust-Agder	21	20	21
Vest-Agder	23	19	46
Rogaland	31	25	24
Hordaland	18	9	13
Sogn og Fjordane	17	26	30
Møre og Romsdal	31	31	37
Sør-Trøndelag	34	41	29
Nord-Trøndelag	34	29	25
Nordland	46	36	30
Troms	23	26	24
Finnmark	19	20	15
Sum	465	437	450

Kilde: Riksteatret.

Scenekunstinstitusjonene

Det totale publikumsbesøket for scenekunstinstitusjonene har økt fra 2011 til 2012. Antall produksjoner har økt, mens antall forestillinger har gått

noe ned. Sammenlignet med gjennomsnittet for de fire foregående årene, har både den samlede produksjonsaktiviteten og publikumsbesøket økt, jf. tabell 7.40.

Tabell 7.40 Hovedtall for virksomheten ved scenekunstinstitusjonene 2012 og gjennomsnitt for årene 2008–2011:

	Totalt antall produksjoner		Totalt antall forestillinger		Totalt antall publikum	
	Snitt 4 år	2012	Snitt 4 år	2012	Snitt 4 år	2012
Agder Teater	40	16	219	224	32 466	65 144
Beaivváš Sámi Našunálateáhter	8	10	82	111	8 903	7 383
Carte Blanche	13	8	87	75	19 329	25 693
Den Nationale Scene	35	42	732	824	137 536	138 286
Den Norske Opera & Ballett	39	117	360	528	256 070	314 206
Det Norske Teatret	38	36	988	1 111	175 775	220 791
Haugesund Teater	35	41	151	176	23 733	17 212
Hordaland Teater	13	6	232	156	30 187	12 955
Hålogaland Teater	18	30	477	410	60 747	64 245
Nationaltheatret	52	54	762	853	193 245	216 492
Nord-Trøndelag Teater	9	17	105	156	13 968	18 232
Nordland Teater	25	44	235	251	26 135	36 207
Peer Gynt-stemnet ¹						
Riksteatret ²	12	15	651	493	136 374	124 113
Rogaland Teater	18	26	699	661	123 720	125 550
Sogn og Fjordane Teater	10	9	193	172	17 775	12 113
Teater Ibsen	17	25	205	300	26 591	35 225
Teater Innlandet	19	12	261	348	21 336	25 040
Teatret Vårt	12	27	311	284	32 328	23 928
Trøndelag Teater	25	19	496	421	103 001	97 978
Sum ³	438	554	7 246	7 554	1 439 219	1 580 793
Sum justert for gjestespill ⁴	424	529	7 126	7 416	1 416 638	1 545 085

¹ Knutepunktinstitusjonen Peer Gynt-stemnet hadde 71 arrangementer i 2012 for et samlet publikum på 20 500. Tilsvarende tall for 2011 var 87 arrangementer for et samlet publikum på 22 000.

² Tallene for Riksteatret inkluderer prøvevisninger samt ordinære forestillinger i Oslo og produksjoner som ble formidlet fra andre teatre/frie grupper. Det er etablert et nytt rapporteringssystem i 2012 som gir en samordnet statistikk for hele scene-kunstheltet. For Riksteatret har dette i et overgangsår medført små avvik i de rapporterte tallene.

³ Alle institusjonene utsteder både fri- og sponsorbilletter. I 2012 var antall publikum på billetterte arrangement 1 507 820 og antall publikummere med fri- og sponsorbilletter var 173 715. I tillegg kommer publikum på åpne arrangementer hvor det bare gis anslag over publikumsbesøk. I 2011 var antall publikum på billetterte arrangement 1 373 497 og antall publikummere med fri- og sponsorbilletter var 168 299.

⁴ Når teatrene gjestespiller hos hverandre, rapporterer begge institusjoner om tilknyttede resultater. I 2012 dreide dette seg om til sammen 25 produksjoner med 138 forestillinger og et publikumstall på 35 708. I 2011 var tilsvarende tall til sammen 27 oppsetninger med 211 forestillinger og et publikumstall på 37 401.

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening.

Mål 2:

Høy kvalitet gjennom utvikling og fornyelse

Rapport

Scenekunstinstitusjonene

Scenekunstinstitusjonene arbeider kontinuerlig med å utvikle sin kunstneriske egenart og har ulike strategier for videre utvikling og fornyelse. Institusjonene rapporterer årlig om dette og om hvordan de arbeider for å utvikle et allsidig repertoar, som bl.a. omfatter uroppføringer, norsk og utenlandsk samtidsdramatikk/opera/musikkteater, samt norsk og utenlandsk koreografi.

Våren 2013 ble det på oppdrag fra Kulturdepartementet gjennomført en evaluering av Sogn og Fjordane Teater, Rogaland Teater og Nationaltheatret. Evalueringsperioden var årene 2008 – 2012. Evalueringen tok utgangspunkt i hvert teaters egenart og forutsetninger, og la særlig vekt på kunstnerisk kvalitet og effektiv ressursutnyttelse, jf. omtale under mål 5. Resultatene er presentert i rapporten *Kvalitet for alle penga? En evaluering av Nationaltheatret, Rogaland Teater og Sogn og Fjordane Teater* (2013).

Sogn og Fjordane Teater er et lite regionteater som i all hovedsak møter sitt publikum på turné i eget fylke. Teatret får i evalueringsrapporten honnør for å utvikle nye dramatiske tekster, men

det etterlyses noe større vilje til utforskning av andre scenekunstneriske elementer og en større vilje til å utfordre publikum.

Rogaland Teater er et mellomstort regionteater hvor hovedvekten av publikum kommer fra Stavanger og nabokommunene. Evalueringsrapporten gir teatret ros for deres bidrag til utvikling av scenekunsten som kunstuttrykk, og trekker særlig fram satsingen på unge talenter og arbeidet med Barne- og ungdomsteatret.

Nationaltheatret er landets største teater, med størst tilgang på ressurser og med ambisjon om å være kunstnerisk ledende både når det gjelder ny dramatikk og klassikerne. Evalueringen konkluderer med at teatret stort sett oppfyller de forventningene dette innebærer, men etterlyser nyskaping når det gjelder scenekunst for barn og unge.

Departementet vil følge opp evalueringen i dialog med teatrene.

Norsk kulturfond

Avsetningen under Norsk kulturfond skal nyttes til produksjon og formidling av scenekunst utenfor de faste institusjonene.

Målene for 2012 var økt produksjon og formidling, styrket scenekunst for og blant barn og unge og kulturelt mangfold. I tildelingene ble det også lagt vekt på flerårige prosjekter, sjangerspredning, nyrekruttering og geografisk spredning.

Tabell 7.41 Antall søknader og tildelinger til scenekunst 2010–2012:

	2010	2011	2012
Totalt antall søknader	1 060	1 133	1 135
Totalt antall innvilgede søknader	305	317	324
Prosentvis tildeling av søknadssum	18	23	22

Kilde: Norsk kulturråd

Avsetningen til scenekunst under Norsk kulturfond omfatter flere tilskuddsordninger:

Tilskuddsordningen for fri scenekunst – teater og dans har som formål å stimulere og styrke utviklingen av scenekunst utenfor de offentlige institusjonene gjennom støtte til enkeltproduksjoner.

Basisfinansiering av frie scenekunstgrupper er en ordning der etablerte scenekunstgrupper kan

få flerårig tilsagn om støtte. I 2012 hadde åtte grupper slikt tilsagn, hvorav fem innen dans.

Støtteordningene for koreografiutvikling og scenetekst skal bidra til å stimulere til eksperimentering og utforskning i scenekunstheltet gjennom støtte til forprosjekter.

Det gis også tilskudd til formidling/gjestespill og andre scenekunstiltak. Et pilotprosjekt for profesjonelle dansemiljøer ble etablert i 2010.

Tabell 7.42 Innvilgede søknader fra tilskuddsordninger under Norsk kulturfond 2010–2012:

	2010	2011	2012
Tilskuddsordning for koreografi – forprosjekter	45	48	45
Tilskuddsordning for scenetekst – forprosjekter	34	34	32
Tilskuddsordning for fri scenekunst – dans ¹	37	46	45
Tilskuddsordning for fri scenekunst – teater ¹	56	61	44
Basisfinansiering av frie scenekunstgrupper	1	3	8
Tilskuddsordning for formidling av scenekunst/gjestespill	85	73	91
Pilotprosjekt for profesjonelle dansemiljøer	4	6	8
Arrangørstøtte dans			3
Andre scenekunstiltak	25	21	51

¹ Gjelder også tildelinger fra avsetningen til scenekunst og ny teknologi.
Kilde: Norsk kulturråd

Tabell 7.43 Norsk kulturråds fordeling av midler i 2012 og 2013 til ulike formål:

	(i 1000 kr)	
	2012	2013
Tilskuddsordning for koreografi – forprosjekter	1 700	1 700
Tilskuddsordning for scenetekst – forprosjekter	1 700	1 700
Tilskuddsordning for fri scenekunst – dans	21 917	21 917
Tilskuddsordning for fri scenekunst – teater	24 000	25 163
Basisfinansiering av frie scenekunstgrupper	25 000	28 000
Tilskuddsordning for formidling av scenekunst/gjestespill ¹	7 100	7 100
Pilotprosjekt for profesjonelle dansemiljøer	3 100	4 100
Arrangørstøtte dans	2 000	3 000
Andre scenekunstiltak	3 900	3 900
Delegerte tiltak post 56	16 013	16 013
Sum	106 430	112 593

¹ For 2012 inkluderer beløpet 1 mill. kroner øremerket formidling av dans.
Kilde: Norsk kulturråd

Tabell 7.44 Antall forestillinger innen scenekunst med tilskudd fra Norsk kulturfond 2011–2012:

	2011 ¹	2012 ²
Totalt antall forestillinger	2 745	2 035
Hvorav danseforestillinger	1 210	996
Totalt antall forestillinger for barn og unge	1 898	1 258

¹ Forestillingene fikk produksjonstilskudd fra Norsk kulturfond i 2011 og tidligere år.

² Forestillingene fikk produksjonstilskudd fra Norsk kulturfond i 2012 og tidligere år. Med forbehold om at det kan være scenekunstgrupper som ikke har rapportert innen fristen.

Kilde: Norsk kulturråd

Mål 3:
Nå hele befolkningen

Rapport

Institusjonene arbeider kontinuerlig for å formidle scenekunst til et bredt publikum, jf. tabell 7.40. Institusjonene rapporterer årlig om produksjon og formidling av scenekunsttilbudet til særskilte grupper, herunder barn og unge.

Videre rapporterer institusjonene om sin turnévirksomhet, jf. tabell 7.45. Riksteatrets andel av turnévirksomheten i Norge har økt fra 2011 til 2012. Totalt viser publikumsbesøket og turnéaktiviteten i Norge en nedgang sammenlignet med 2011.

I 2012 ble det gitt tilskudd fra Norsk kulturfond til 65 prosjekter med barn og unge som målgruppe. Tilsvarende tall for 2011 var 66 prosjekter. Flere tiltak som mottar støtte fra Norsk kulturfond over post 56 har også aktiviteter rettet mot barn og unge.

Tabell 7.45 Scenekunstinstitusjonenes turnévirksomhet i Norge i 2012 og gjennomsnitt for årene 2008–2011:

	Antall forestillinger		Publikumsbesøk	
	Snitt 4 år	2012	Snitt 4 år	2012
Agder Teater	56	4	5 229	411
Beaivváš Sámi Našunálateáhter	49	55	4 071	4 358
Carte Blanche	31	21	8 669	5 893
Den Nationale Scene	27	21	2 175	3 565
Den Norske Opera & Ballett	20	24	9 324	6 915
Det Norske Teatret	57	77	9 342	27 801
Haugesund Teater	7	71	5 424	5 302
Hordaland Teater	89	65	14 952	5 744
Hålogaland Teater	124	69	16 467	5 881
Nationaltheatret	45	73	8 963	12 265
Nord-Trøndelag Teater	77	101	11 103	11 914
Nordland Teater	131	120	13 930	21 399
Riksteatret ¹	513	410	107 950	107 224
Rogaland Teater	152	41	11 710	6 395
Sogn og Fjordane Teater	172	119	15 750	5 969
Teater Ibsen	127	179	15 384	18 805
Teater Innlandet	196	211	15 448	11 632
Teatret Vårt	145	87	19 597	5 120
Trøndelag Teater	22		1 747	
Sum	2 040	1 748	297 235	266 593

¹ Det er etablert et nytt rapporteringssystem i 2012 som gir en samordnet statistikk for hele scenekunstheltet. For Riksteatret har dette i et overgangså medført små avvik i de rapporterte tallene.

Kilde: Norsk teater- og orkesterforening.

Mål 4:

Større mangfold

*Rapport**Kulturelt mangfold*

Institusjonene skal utarbeide langsiktige strategier for å ivareta det kulturelle mangfoldet gjennom sin ordinære virksomhet. Denne dimensjonen skal være forankret i personalprofil, programprofil og publikumsarbeid. Departementet vil fortsatt følge opp dette arbeidet i den videre kontakten med institusjonene.

Det vises i denne sammenheng også til arbeidet med å følge opp Meld. St. 10 (2011–2012) *Kultur, inkludering og deltaking*. Det sentrale tiltaket i meldingen knytter seg til en styrket styringsdialog med offentlig finansierte kulturinstitusjoner og aktører, jf. omtale i proposisjonens hovedinnledning.

Tilskuddet til Det Norske Teatret ble økt i 2012, bl.a. til videreføring av prosjektet Det Multi Norske. Prosjektet omfatter en midlertidig skuespillerutdanning på bachelornivå for studenter med minoritetsbakgrunn i samarbeid med Høgskolen i Nord-Trøndelag og videreføring av prosjektet Den mangfaldige scenen. Fire studenter ble tatt opp med studiestart høsten 2012.

I 2012 ble det gitt tilskudd fra Norsk kulturfond til 26 mangfoldsprosjekter. I 2011 ble det gitt tilskudd til 23 mangfoldsprosjekter, mens det ble gitt tilskudd til 26 mangfoldsprosjekter i 2010. Også tiltak som mottar støtte fra Norsk kulturfond over post 56 har aktiviteter som ivaretar kulturelt mangfold.

Likestilling

Institusjonene rapporterer om strategier og planer for å sikre at kvinner og menn får like muligheter til kunstfaglige, tekniske og administrative posisjoner. Det vises for øvrig til omtale av likestilling i scenekunstinstitusjonene under proposisjonens Del III.

Mål 5:

Effektiv ressursutnyttelse

Rapport

Samlet sett er scenekunstinstitusjonenes økonomistyring god. For noen er utfordringene knyttet til pensjonsforpliktelsene krevende. Den bokførte egenkapitalen kan være sammensatt av flere elementer; som aksjekapital, fri egenkapital, ikke-likvid kapital i form av bygningsmasse, pensjonsavsetning o.a. Den oppførte egenkapitalen er derfor ikke et uttrykk for institusjonenes likviditet

Evalueringen av Sogn og Fjordane Teater, Rogaland Teater og Nationalteatret, som ble gjennomført våren 2013, så bl.a. på teatrenes ressursutnyttelse, jf. omtale under mål 2.

For Sogn og Fjordane Teater konstaterer evalueringen at teatret har hatt fokus på effektiv ressursbruk, men at økonomisk styring må knyttes opp mot en overordnet strategiplan, noe som mangler i dag. Rogaland Teaters strategi- og tiltaksplaner framheves som viktige for en helhetlig og god ressursforvaltning. Nationalteatret får anerkjennelse for god og kompetent styring og planmessig arbeid for effektiv ressursutnyttelse.

Tabell 7.46 Økonomiske nøkkeltall for scenekunstinstitusjonene i 2012:

(i 1 000 kr)

Institusjon	Statlig driftstilskudd	Reg. driftstilskudd	Andre inntekter	Driftskostnader	Driftsres.	Årsresultat	Egenkap. per 31.12.11	Antall årsverk
Kilden – Agder Teater	35 642	15 398	17 972	67 108	1 904	2 002	3 130	53
Beaivváš Sámi Našunálateáhter ¹		18 383	1 928	19 394	917	1 097	3 712	21
Carte Blanche	21 600	9 258	3 609	34 958	-491	-163	4 938	35
Den Nationale Scene ²	101 706		26 617	126 722	1 601	2 424	11 630	151
Den Norske Opera & Ballett	508 959		156 862	696 642	-30 821	-31 664	2 028	640
Det Norske Teatret	149 076		52 596	198 544	3 128	2 550	38 598	203
Haugesund Teater	10 000	4 283	1 985	15 904	364	480	1 655	17
Hordaland Teater	10 515	4 531	1 141	16 340	-153	-149	1 110	9
Hålogaland Teater	43 686	18 723	15 554	76 059	1 904	2 445	25 371	77
Nationaltheatret	166 913		59 445	227 266	-908	-969	27 068	251
Nord-Trøndelag Teater	10 322	5 630	1 745	17 465	232	409	2 853	18
Nordland Teater	23 818	10 208	6 994	38 986	2 034	1 590	10 285	31
Peer Gynt-stemnet ³	3 733	2 206	9 022	15 654	-693	-965	929	9
Rogaland Teater	49 845	22 633	28 257	99 780	955	1 356	37 175	116
Sogn og Fjordane Teater	16 754	7 178	1 502	27 733	-2 299	-2 204	1 420	26
Teater Ibsen	23 146	9 920	2 330	35 249	147	344	3 290	29
Teater Innlandet	19 864	8 513	2 032	30 475	-66	375	7 475	27
Teatret Vårt	23 082	9 893	9 099	40 909	1 165	1 305	5 385	42
Trøndelag Teater	61 561	26 384	21 920	110 114	-249	-38	19 779	156
Sum	1 280 222	173 141	420 610	1 895 302	-21 329	-19 775	207 831	1 911

¹ Beaivváš Sámi Našunálateáhter får fast årlig driftstilskudd fra Sametinget og Kautokeino kommune som i 2012 utgjorde hhv. 17,6 mill. kroner og 0,8 mill. kroner.

² Den Nationale Scene fikk i 2012 et ordinært driftstilskudd på 102,7 mill. kroner. Av dette er 1 mill. kroner ikke inntektsført i regnskapet for 2012, men avsatt som kortsiktig gjeld til dekning av framtidige kostnader til lånefinansiering av utbedringer.

³ For Peer Gynt-stemnet er oppførte tall hentet fra prosjektrengskapet for stemnet, bortsett fra egenkapital, som gjelder Peer Gynt AS.

Kilde: Institusjonenes årsregnskap for 2012 og budsjettøknader for 2014.

Kap. 3324 Scenekunstformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Ymse inntekter	273	113	500
02	Billett- og salgsinntekter m.m.	24 703	24 100	22 100
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	41		
16	Refusjon av foreldrepenger	862		
17	Refusjon lærlinger	32		
18	Refusjon av sykepenger	1 315		
	Sum kap. 3324	27 226	24 213	22 600

Post 01 Ymse inntekter

Posten omfatter ymse inntekter, jf. kap. 324, post 01.

Post 02 Billett- og salgsinntekter

Inntektene gjelder salg av billetter og program m.m., jf. kap. 324, post 21.

Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 77</i>	515 894	513 614	532 785
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 873	24 710	25 303
55	Norsk kulturfond	160 672	164 316	170 067
72	Knutepunktinstitusjoner	2 628	2 715	2 810
73	Noregs Mållag	3 738	3 861	3 996
74	Det Norske Samlaget	14 360	12 914	14 116
75	Norsk Ordbok 2014 og Det Norske Akademis Store Ordbok	19 819	20 473	22 390
76	Ibsenpris m.m.	5 230	5 403	5 592
77	Prosjekt- og utviklingstiltak, <i>kan nyttes under post 01</i>	18 154	16 902	25 632
78	Ymse faste tiltak	100 137	58 555	63 435
80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket		49 838	52 617
	Sum kap. 0326	862 505	873 301	918 743

Kapitlet omfatter de statlige virksomhetene Nasjonalbiblioteket, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek

og Språkrådet. Kapitlet omfatter også avsetning til litteraturformål under Norsk kulturfond og til-

skudd til Det Norske Samlaget, Noregs Mållag, Norsk Ordbok 2014, Det Norske Akademis Store Ordbok og ymse andre tiltak.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål:

1. å styrke norsk som fullverdig hovedspråk og sikre det norskspråklige og flerspråklige mangfoldet
2. å sikre og bevare pliktavlevert materiale og andre samlinger, og gjøre samlingene og informasjonen om disse tilgjengelige
3. å styrke bibliotekene som møtesteder og arenaer for kulturformidling
4. å produsere og låne ut folkebiblioteklitteratur og studielitteratur i lyd- og blindeskrift

Fordeling av bevilgningen:

	2013	2014	Endring
Nasjonalbiblioteket	430 106	444 941	14 835
Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek	52 076	54 467	2 391
Språkrådet	31 432	33 377	1 945

Det foreslås å øke bevilgningen til Nasjonalbiblioteket i 2014 med 14,8 mill. kroner. Digital formidling er avgjørende for biblioteksektorens utvikling. I forslaget ligger derfor 2 mill. kroner til å styrke Nasjonalbibliotekets digitaliseringsarbeid og bidra til utvikling og drift av felles digitale løsninger for sektoren. Videre foreslås det at virksomhetene Norsk visearkiv og Norsk Jazzarkiv samordnes med Nasjonalbibliotekets virksomhet fra 2014 og at virksomhetenes tilskudd overføres fra kap. 320, post 74 til kap. 326, post 01. Virksomhetsoverdragelsen skal styrke arkivenes virksomhet og deres rolle overfor sjangermiljøene.

Kulturdepartementet foreslår å styrke bevilgningen til Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) med 0,8 mill. kroner i 2014. NLB forvalter tilskuddet til Offentlig utvalg for punktskrift. Kulturdepartementet foreslår å flytte tilskuddet til utvalget fra kap. 326, post 78 til kap. 326, post 01. Bevilgningen på post 01 øker således med 0,8 mill. kroner.

Språkrådet har en nøkkelrolle i arbeidet med å gjennomføre en sektorovergripende språkpolitikk og har over flere år blitt tilført nye og mer utfordrende oppgaver. Det foreslås å øke bevilg-

5. å fremme utvikling av digitalt innhold og tjenester
6. å sikre nyskaping, bredde og spredning av norsk fag- og skjønnlitteratur

Budsjettforslag 2014

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 77

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsutgifter for Nasjonalbiblioteket, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Språkrådet.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomhetene får i merinntekter under kap. 3326, post 01, jf. forslag til vedtak II, nr. 1.

ningen med omlag 1,9 mill. kroner for å styrke organisasjonen og ledelsesfunksjonene, slik at Språkrådet blir bedre i stand til å drive en målrettet og resultatorientert virksomhet.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen gjelder Nasjonalbibliotekets investeringer. Bevilgningen skal i hovedsak dekke oppgraderinger og utskiftninger av den tekniske infrastrukturen, inkludert digitalt sikringsmagasin.

Post 55 Norsk kulturfond

Tilskuddet går til Norsk kulturråds støtteordninger til litteraturformål, for å stimulere til nyskaping, bredde og spredning av norsk skjønnlitteratur og sakprosa. Midlene går til innkjøpsordningene for litteratur, til festivaler, produksjonsstøtte og til andre litteraturtiltak. Kulturrådet viderefører prøveprosjekt under innkjøpsordningene, for distribusjon av e-bøker til folkebibliotekene, jf. rapport 2012. Det er ønskelig å inkludere barne- og ungdomsbøker i prosjektet.

Post 72 Knutepunktinstitusjoner

Bevilgningen skal dekke tilskudd til knutepunktinstitusjonen Norsk litteraturfestival – Sigrid Undset-dagene. Finansieringen av knutepunktinstitusjonen er delt mellom staten og regionen. Det er en forutsetning for statstilskuddet at regionen bevilger sin andel, jf. forslag til vedtak V, nr. 3.

Post 73 Noregs Mållag

Bevilgningen under denne posten gjelder tilskudd til Noregs Mållag. Tilskuddet går til arbeidet med å styrke nynorsk skriftkultur på alle samfunnsfelt.

Post 74 Det Norske Samlaget

Bevilgningen under denne posten gjelder tilskudd til Det Norske Samlaget. Tilskuddet går til arbeidet med å styrke nynorsk språk, litteratur og kultur og skal bidra til et bredere tilbud av bøker utgitt på nynorsk.

Kulturdepartementet foreslår å styrke tilskuddet til Det Norske Samlaget med 750 000 kroner. Styrkingen vil gi rom for utgivelse av flere lettlestebøker på nynorsk for barn og unge. Tiltaket ses i sammenheng med regjeringens leselyststrategi.

Post 75 Norsk Ordbok 2014 og Det Norske Akademis Store Ordbok

Størstedelen av bevilgningsforslaget under denne posten gjelder ordboksprosjektet Norsk Ordbok 2014. Arbeidet er organisert i en egen prosjektorganisasjon under Institutt for lingvistiske og nordiske studier ved Universitetet i Oslo. Også Universitetet bidrar i finansieringen. Det foreslås et tilskudd fra departementet på vel 16,7 mill. kroner i 2014.

Posten dekker også tilskudd til arbeidet med dokumentasjonsprosjektet Det Norske Akademis Store Ordbok, som er en revisjon og oppdatering av Norsk Riksmålsordbok. I tråd med forutsetningene i en revidert kostnads- og finansieringsplan foreslås det å styrke tilskuddet for 2014 med 1,2 mill. kroner til i alt 5,7 mill. kroner.

Post 76 Ibsenpris m.m.

Den internasjonale Ibsenprisen er på 2,5 mill. kroner og vil bli delt ut for femte gang i 2014. Prisen skal gå til en person, institusjon eller organisasjon som har tilført verdensdramatikken eller teatret nye kunstneriske dimensjoner. Bevilgningen på posten omfatter også midler til stipender til Ibsen-

prosjekter verden over, tilskudd til Skien internasjonale Ibsenkonferanse og utgifter til administrasjon av prisen mv.

Post 77 Prosjekt- og utviklingstiltak, kan nyttes under post 01

Denne posten skal dekke et variert spekter av samarbeids- og prosjekttiltak innenfor bibliotekområdet. Midlene disponeres av Nasjonalbiblioteket, som kan bruke dem til egeninitierte prosjekter eller til å støtte tiltak i regi av andre aktører. Midlene blir i hovedsak tildelt på bakgrunn av utlysning. Det foreslås å styrke bevilgningen til utviklingstiltak i biblioteksektoren med 6 mill. kroner.

Post 78 Ymse faste tiltak

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2014 under denne posten, framgår av trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Avsetningen til oppfølging av språkmeldingen foreslås styrket med 0,8 mill. kroner for å etablere en tilskuddsordning til innsamling og registrering av gamle stedsnavn. Stedsnavn er en muntlig overlevert kulturarv som står i fare for å gå tapt etter hvert som de siste tradisjonsbærerne faller fra. Det er behov for sentrale midler til et forsert innsamlingsarbeid i kommuner og fylkeskommuner. Tilskuddsordningen foreslås forvaltet av Språkrådet.

Tilskuddet til Offentlig utvalg for punktskrift er foreslått flyttet fra kap. 326, post 78 til kap. 326, post 01 f.o.m. 2014.

Kulturdepartementet foreslår en økning på 1,7 mill. kroner til Norsk barnebokinstitut i 2014. Økningen vil blant annet skape rom for å etablere et videreutdanningstilbud innen barnelitteratur og formidling for lærere, bibliotekarer, kritikere og andre. Tiltaket ses i sammenheng med regjeringens leselyststrategi og arbeid med folkebibliotekutvikling.

Det foreslås at tilskuddet til Norsk Forfatter-sentrum økes med 1,9 mill. kroner. Dette skal styrke virksomheten og Norsk Forfattersentrum/Litteraturbrukets kapasitet som nasjonal aktør for litteratur i Den kulturelle skolesekken.

Videre foreslår departementet å styrke leselysttiltak med 1,2 mill. kroner.

Departementet foreslår en økning på 1,2 mill. kroner til NORLA – Senter for norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet. Dette skal styrke den langsiktige satsingen på litteratureksport i tråd med

signalene i Meld. St. 19 (2012–2013) *Regjeringens internasjonale kulturinnsats*.

Post 80 Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket

Under denne posten gis det tilskudd til ymse bibliotek- og litteraturrelaterte tiltak. Tilskudd til tiltak under denne posten forvaltes av Nasjonalbiblioteket. Tilskuddene skal ikke være tidsavgrensede, og de skal ha en viss beløpsmessig stabilitet fra år til år.

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2014 under denne posten, framgår av trykt vedlegg, jf. vedlegg 3.

Rapport 2012

Mål 1:

Å sikre det norske språkets posisjon som et fullverdig, samfunnsbærende språk i Norge

Rapport

Dette er det viktigste og overordnede målet for den helhetlige språkpolitikken som er skissert i språkmeldingen og som departementet har gitt Språkrådet i oppdrag å følge opp, jf. St.meld. nr. 35 (2007–2008) og Innst. S. nr. 184 (2008–2009). Overfor Språkrådet er det spesifisert fire hovedmål og flere delmål. Målene er langsiktige og forutsetter i stor grad at det tas språkpolitiske hensyn på en rekke samfunnsområder. Dette krever bl.a. at Språkrådet lykkes med å påvirke andre samfunnsaktører til større språklig og språkpolitisk bevissthet.

I 2012 har Språkrådet hatt tre prioriterte oppdrag.

Språkrådet har ledet arbeidet med å forberede og gjennomføre iverksettelsen av den nye rettskrivningsnormalen for nynorsk som formelt trådte i kraft 1. august 2012. Bl.a. ble nettversjonen av den offisielle rettskrivningsordboka oppdatert. Samtidig ble det gjort tekniske oppgraderinger med nye funksjoner som gjør innholdet

bedre tilgjengelig. Det er sendt ut en informasjonsbrosjyre om den nye rettskrivningen, og det er utarbeidet to nettkurs i nynorsk tilpasset hhv. skoleelever og offentlig ansatte.

Et prioritert oppdrag for Språkrådet har vært å følge opp en rekke tiltak for et bedre offentlig språk. I samarbeid med Direktoratet for forvaltning og IKT har Språkrådet dessuten drevet prosjektet Klart språk i staten. Det kvantitative målet har vært å øke nynorskandelen i statlige dokumenter, mens det kvalitative målet har vært et klarere og mer brukertilpasset språk i statlige dokumenter uavhengig av målform. Det rapporteres at arbeidet synes å ha ført til større språklig bevissthet både på avsender- og mottakersiden, og at klarspråksarbeid både fremmer samfunnsdeltakelsen og publikumsarbeidet i staten.

Språkrådet har også hatt i oppdrag å prioritere oppbyggingen av en egen informasjons- og rådgivningstjeneste som skal spre kunnskap om norsk tegnspråk og yte hjelp og støtte til tegnspråkbrukere. Dette følger opp språkmeldingens anerkjennelse av norsk tegnspråk som et fullverdig språk, og er viktig for å heve tegnspråkets status og bruk i samfunnet. En første versjon av grunnleggende informasjonstekster om norsk tegnspråk er lagt ut på Språkrådets hjemmesider, og det rapporteres at publikum begynner å bli oppmerksom på at de kan henvende seg til Språkrådet for å få mer informasjon.

Mål 2:

Å sikre og bevare pliktavlevert materiale og andre samlinger, og gjøre samlingene og informasjonen om disse tilgjengelige

Rapport

Avlevering av de fleste materialtypene viser små variasjoner sett i forhold til tidligere år. De viktigste endringene er innenfor materialtypene e-bøker og kringkasting avlevert på fysiske bærere. I tillegg har Nasjonalbiblioteket økt nedlastingen av Internettfiler.

Tabell 7.47 Pliktavlevert materiale:

Enheter	2011	2012	Endring i pst.
Antall e-bøker	48	313	552
Kringkasting (fysiske enheter)	2 080	99	-95
Norske nettdokumenter	49 millioner	3 272 millioner	6 578
Digitale avissider	136 220	350 000	157

Alt fysisk pliktavlevert materiale blir registrert, bevart og gjort tilgjengelig for brukerne innen seks uker etter avlevering. Økningen for e-bøker gjenspeiler at det gis ut flere e-bøker. Innsamlingen av utvalgte norske Internettfiler ble intensivert i 2012.

Nasjonalbiblioteket arrangerte i 2012 utstillinger, konferanser og deltok med digitaliseringsbidrag i flere forskningsprosjekter.

Nasjonalbiblioteket har i 2012 tildelt 21,7 mill. kroner i prosjekt- og utviklingstilskudd til i alt 90 søknader. Innsatsområder er bl.a. mangfold og inkludering, Den kulturelle nistepakken og Leseløftet 2010–2014.

Utlånet fra Depotbiblioteket i 2012 økte med 11 pst. til 164 000 enheter sammenlignet med 2011.

Mål 3:

Å produsere og låne ut folkebiblioteklitteratur og studielitteratur i lyd- og blindeskrift

Rapport

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) produserer og låner ut allmenn litteratur og studielitteratur i lydbokformat og punktskrift. Målgruppen er syns- og lesehemmede.

Tabell 7.48 Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek – bestand, tilvekst og antall lånere:

	2011	2012	Endring i pst.
Bestand, folkebibliotek ¹	19 402	20 811	7
Produksjon og innkjøp, folkebibliotek ²	1 734	1 954	13
Utlån, folkebibliotek	472 933	521 626	10
Bestand, studielitteratur ³	3 070	3 519	15
Produksjon, studielitteratur ⁴	460	539	17
Utlån, studielitteratur	17 370	24 507	41
Samlet antall lånere	15 419	17 052	11

¹ Bøker og tidsskrift i digitalt lydbokformat (66 pst. i 2012) og punktskrift (34 pst.)

² Bøker og tidsskrift i digitalt lydbokformat og punktskrift. I tillegg produseres to dagsaviser og ukentlig tv- og radioguide

³ Bøker i digitalt lydbokformat (95 pst. i 2012) og e-bøker/punktskrift (5 pst.)

⁴ Digitale lydbøker og e-bøker/punktskrift

NLB har de siste årene brukt betydelige ressurser på utviklingsprosjekter, herunder ny produksjonsteknologi og nye distribusjonsmåter. Utviklingstiltakene har resultert i et bedre tilbud til brukerne, både i omfang og kvalitet. De viktigste tiltakene i 2012 har vært:

- utvikling av en lydbokapplikasjon som lar brukerne søke i NLBs bokbase og laste ned/strømme lydbøker til egen smarttelefon eller nettbrett
- utvikling av nettbasert avspillingsutstyr som i framtida kan erstatte cd-plater
- utvikling av nytt produksjonsverktøy for innleste lydbøker

I 2012 etablerte NLB aksjonen *Rett til å lese*. Aksjonen skal informere om NLBs tilbud og skape bevissthet om hvor viktig det er å sikre tilgang til litteratur og bidra til leseglede for alle.

Aksjonen blir en sentral del av NLBs informasjonsarbeid i årene som kommer.

I samarbeid med Opinion Perduco AS har NLB i 2012 gjennomført en brukerundersøkelse. Resultatene viser at brukerne er godt fornøyd med tilbudet og kvaliteten på lydbøkene i NLB, at det er enkelt å komme i kontakt med NLB og at de ansatte yter god service.

Mål 4:

Å fremme utvikling av digitalt innhold og tjenester

Rapport

Videreutvikling av det digitale nasjonalbiblioteket har vært et viktig satsningsområde også i 2012. Tilbudet av digitale tjenester har økt og Bokhylla.no har blitt en permanent tjeneste. I 2012 ble det nye digitaliseringsbygget i Rana tatt i bruk. I 2012 ble bl.a. følgende materiale digitalisert:

Tabell 7.49 Digitalisert materiale:

Materiale	Antall
Bøker	7,9 millioner sider
Aviser	4,6 millioner sider
Foto	52 000
Håndskrifter og notemanus	93 000 sider
Historisk radiomateriale	190 000 timer
Stortingsforhandlinger	2,4 millioner sider

Publikums bruk av de digitale tjenestene viser betydelig økning fra 2011:

Tabell 7.50 Publikums bruk av digitalt materiale:

	2011	2012	Endring i pst.
Sidevisninger fra Nasjonalbibliotekets nettsider	86 millioner	217 millioner	150
Sidevisninger på Bokhylla.no	34 millioner	51 millioner	50
Nedlastede pdf-versjoner av bøker	18 400	31 000	70

Det er lansert et nytt grensesnitt for digitalt bibliotek som gir både flere innganger til tjenesten og åpner for større grad av interaksjon med brukeren. En digital avistjeneste som er tatt i bruk i mer enn 330 norske bibliotek er også etablert.

NLB skal være aktiv i utviklingen av tjenester og bruk av ny teknologi. All produksjon og utlån er digitalt basert. Se rapport på hovedmål 3 for omtale av utviklingsprosjekter.

Mål 5:

Å sikre nyskaping, bredde og spredning av norsk fag- og skjønnlitteratur

Norsk kulturfond

Norsk kulturråd forvalter en mangfoldig portefølje av skjønnlitteratur, sakprosa, tegneserier og periodiske publikasjoner, et vesentlig bidrag til norskspråklig identitet. I statsbudsjettet 2012 ble avsetningen til litteraturområdet foreslått økt med 5,8 mill. kroner.

Tabell 7.51 Innkjøpsordningene for litteratur – antall innkjøpte titler i 2010-2012:

	2010	2011	2012	Endring i pst. 2011–2012
Skjønnlitteratur – voksne (automatisk)	219	231	233	1
Skjønnlitteratur – barn/unge (automatisk)	138	136	141	4
Oversatt skjønnlitteratur (selektiv)	118	123	133	8
Faglitteratur barn/unge (selektiv)	25	27	24	-11
Sakprosa (selektiv)	69	78	84	8
Tegneserier (selektiv)			14	
Samlet antall innkjøpte titler	569	595	629	6

Innkjøpsordningene for litteratur utgjør vel 75 pst. av samlet avsetning på litteraturområdet. Ordningen for innkjøp av tegneserier startet i 2012, har et budsjett på 2 mill. kroner årlig og omfatter utgivelser for alle aldersgrupper.

Antall bøker forlag melder på og antall bøker Kulturrådet kjøper inn til de automatiske ordningene har økt de siste årene. Avsetningene på Kulturfondet har ikke dekket pris per innkjøp som avtalt med Den norske Forleggerforeningen. Innkjøp i 2012 ble således foretatt med avkortinger; 15 pst. på voksenordningen og 25 pst. på barn og ungeordningen. Mulige nye betalingsmodeller vurderes. Avsetningene til hver av de selektive innkjøpsordningene bestemmer hvor mange titler som kan kjøpes inn.

Et prøveprosjekt med parallelt innkjøp av papir- og e-bøker er i gang under ordningen skjønnlitteratur for voksne. De 1 000 eksempla-

rene Norsk kulturråd kjøper inn til bibliotekene, ble i 2012 fordelt på 970 papirbøker og 30 e-bøker. E-boklisensene ble fordelt til utvalgte folkebibliotek. Betalingen til forlag og forfatter er lik for papir- og e-bøker.

Støtteordningen for litteraturfestivaler styrker litteraturformidlingen. Litteraturfestivalene sikrer møte med god litteratur over hele landet, og er blitt en viktig inntektskilde for forfattere.

Kulturrådet fullførte i 2012 den landsomfattende sakprosa- og tidsskriftturneen «Ikke bare skjønt», i samarbeid fra 2009 med Nasjonalbiblioteket, Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening.

Produksjonsstøtteordningene er ment å dekke sjangre som trenger særlig støtte eller som ikke hører naturlig hjemme under innkjøpsordningene.

Tabell 7.52 Norsk kulturråds fordeling av midler i 2010–2012 til litteraturformål:

	(i 1 000 kr)		
	2010	2011	2012
Innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur, voksne	44 860	46 800	46 800
Innkjøpsordningen for ny norsk skjønnlitteratur, barn og unge	28 554	30 000	30 000
Innkjøpsordningen for oversatt skjønnlitteratur, inkl. oversetterbonus	13 157	13 200	13 200
Innkjøpsordningen for ny norsk faglitteratur, barn og unge	7 921	7 500	7 500
Produksjonsstøtte til bildebøker for barn	1 461	1 500	1 500
Produksjonsstøtte til klassikere	899	1 000	1 000
Produksjonsstøtte til nynorsk litteratur	3 030	3 100	3 100
Produksjonsstøtte til tegneserier	2 365	2 400	2 400
Innkjøpsordningen for ny norsk sakprosa	16 430	18 000	20 000
Støtte til litteraturfestivaler	1 884	2 284	3 585
Innkjøpsordning for nye norske tegneserier			2 000
E-bøker, prosjekter	1 000	500	
Andre formål litteratur (bl.a. for barn)	4 609	4 987	5 487
Støtte til periodiske publikasjoner	23 656	23 600	24 100
I alt	149 826	154 871	160 672

Kap. 3326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Ymse inntekter	11 600	8 630	8 932
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	82		
16	Refusjon av foreldrepenger	2 230		
17	Refusjon lærlinger	12		
18	Refusjon av sykepenger	5 280		
	Sum kap. 3326	19 204	8 630	8 932

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter ved Nasjonalbiblioteket, Språkrådet og Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek, jf. kap. 326, post 01.

Kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
55	Norsk kulturfond	10 121	10 224	10 582
70	Det nasjonale museumsnettverket	908 021	959 294	1 035 469
78	Ymse faste tiltak	30 873	34 382	43 124
	Sum kap. 0328	949 015	1 003 900	1 089 175

Kapitlet omfatter tilskudd til museer i Det nasjonale museumsnettverket, ymse faste tiltak på museums- og kulturvernområdet, samt midler til prosjektbasert arbeid innen kulturvern.

Departementet foreslår også midler til museumstiltak og andre kulturvernformål under kap. 320, postene 74 og 77.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål:

1. Fornying

- museene skal være profesjonelle og aktuelle institusjoner og ha en aktiv samfunnsrolle, med planer og strategier for faglig utvikling og nytenking innen forvaltning, forskning og formidling

2. Forvaltning

- museenes samlinger skal sikres og bevares best mulig for ettertiden og gjøres tilgjengelige gjennom god sikring og bevaring, dokumentasjon, prioritering og koordinering

3. Forskning

- forskning og kunnskapsutvikling er et nødvendig faglig grunnlag for innsamling, dokumentasjon og formidling, og skal utvikles ved økt forskningssamarbeid mellom museene og mellom museer og forskningsmiljøer

4. Formidling

- museene skal nå alle med kunnskap og opplevelse, gjennom målrettet tilrettelegging

og aktuell, kritisk og nyskapende formidling som fremmer innsikt og refleksjon

Budsjettforslag 2014

Post 55 Norsk kulturfond

Under denne posten er det avsatt midler til prosjektbasert arbeid innen kulturvern. Midlene forvaltes av Norsk kulturråd.

Post 70 Det nasjonale museumsnettverket

Bevilgningen under denne posten gjelder ordinært driftstilskudd til museer i Det nasjonale museumsnettverket. Fra 2014 vil det være 65 enheter i Det nasjonale museumsnettverket, da konsolideringsprosessene i Aust-Agder og Buskerud er kommet så langt at to nykonsoliderte museumsenheter vil være etablert i løpet av 2014.

Fylkeskommunene, vertskommuner og kommuner som nyter godt av museenes kompetanse, formidling og andre tjenester, har et delansvar for finansieringen av museene. Forutsetningen vil normalt være at regionen skal dekke minst 40 pst. av det samlede offentlige driftstilskuddet.

Budsjettøkning 2014

Budsjettforslaget for 2014 innebærer en samlet økning på 76,2 mill. kroner. Det foreslås å styrke tilskuddet til 20 av museene i Det nasjonale museumsnettverket. Tilskuddsøkningene går fram av tabellen under.

Flere av påplussingene i budsjettforslaget er knyttet til konsolideringsprosesser. Det gjelder tilskuddet til en ny museumsenhet med foreløpig navn *Aust-Agder museum og arkiv* der Aust-Agder kulturhistoriske senter, Grimstad bys museer og Setesdalsmuseet vil inngå. Det foreslås også styrket tilskudd til den nye museumsenheten med foreløpig navn *BuskerudMuseene*, som vil omfatte Eiker og Lågendalen museum, Hallingdal museum, Hringariki, Kunstnerdalen Kulturmuseum og Stiftelsen Portåsen. Også Museum Nord styrkes for å fullføre konsolideringsprosesser. Telemark museum, Vest-Agder-museet og Haugalandmuseene gis økte driftsmidler for å skape

nødvendig handlingsrom i disse institusjonene, bl.a. til styrking av samlingsforvaltningen.

Musea i Sogn og Fjordane, Nordmøre museum og den nye museumsenheten i Aust-Agder får styrket driftsbudsjettene for å gi rom for økte driftskostnader når nye bygg skal tas i bruk. Forvaltning av samlinger og bygninger er begrunnelse for å øke tilskuddene til hhv. Preus Museum og Østfoldmuseene. Hardanger og Voss museum har stor satsing på immateriell kulturarv, bl.a. maritime fag og folkemusikk, og tilskuddet økes for å styrke forskning og kunnskapsutvikling på dette feltet. Driftstilskuddene til Bymuseet i Bergen og Nordlandsmuseet gis også en generell økning til forvaltning og videreutvikling. Tilskuddet til Henie Onstad Kunstsenter økes for å videreutvikle bruken av digital teknologi i kunstformidlingen til barn og unge. Det foreslås videre at tilskuddet til flere av museene styrkes med til sammen 2,6 mill. kroner knyttet til grunnlovsjubileet i 2014. Midlene fordeles til Haugalandmuseene, Nordnorsk Kunstmuseum, Punkt Ø, Randsfjordmuseene, Norsk Teknisk Museum og Vestfoldmuseene.

Staten ved Kulturdepartementet har ansvaret for Eidsvollbygningen. Hovedbygningen og de to paviljongene skal bevares og restaureres slik at publikum får inntrykk av hvordan bygningene framsto i 1814. Statsbygg har nært samarbeid med Riksantikvaren om prosjektet. I budsjettproposisjonen til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, kap. 2445 Statsbygg er det foreslått 80,2 mill. kroner til slutføring av prosjektet i 2014. Prosjektet har en kostnadsramme på 384,2 mill. kroner i prisnivå per 1. juli 2014. Prosjektet gjennomføres innenfor husleieordningen i staten, og når prosjektet er ferdigstilt skal Norsk Folkemuseum betale årlig husleie til Statsbygg. Det foreslås en økning på 20,0 mill. kroner i tilskuddet til Norsk Folkemuseum fra 2014 for å dekke de økte kostnadene knyttet til rehabiliteringen, driften og formidlingen av anlegget. Museets ansvar for formidlingen av bygningen innebærer også å bringe inventaret i Eidsvollbygningen opp til samme standard som den bygningsmessige tilbakeføringen. Dette er en sentral del av forberedelsene til grunnlovsjubileet i 2014, og tilskuddet til inventarprosjektet slutføres i 2014 under kap. 328, post 78.

Fordeling av bevilgningen, årsverk og besøkstall:¹

Museum	(1000 kr)			
	Årsverk 2012	Besøk 2012	Bevilget 2013	Forslag 2014
Punkt Ø	11,3	29 600	10 198	10 755
Østfoldmuseene	66,4	91 510	24 688	26 052
Akershusmuseet	119,2	197 972	24 069	24 911
Henie Onstad Kunstsenter	18,5	64 594	11 123	11 762
Norsk Folkemuseum	173,6	293 213	104 647	128 310
Norsk Maritimt Museum	41,2	73 706	3 454	3 575
Norsk Teknisk Museum	53,5	257 209	28 411	30 405
Oslo Museum	37,4	82 143	11 693	12 102
Hedmark fylkesmuseum	140,5	216 773	56 029	57 990
Gudbrandsdalsmusea	13,3	48 205	4 156	4 301
Lillehammer Kunstmuseum	10,7	27 554	8 027	8 308
Lillehammer Museum	74,7	161 508	45 527	47 120
Mjøsmuseet	23,3	60 002	8 071	8 353
Randsfjordmuseene	21,9	22 407	6 753	7 089
Valdresmusea	21,9	37 889	9 300	9 626
Blaafarveværket	40,4	152 028	8 075	8 358
Drammens museum for kunst og kulturhistorie	15,5	31 930	7 049	7 296
Norsk Bergverksmuseum	23,9	60 117	15 023	15 135
BuskerudMuseene	53,2	120 177	14 223	19 536
Preus museum	11,0	9 492	10 378	11 241
Vestfoldmuseene	70,7	132 249	26 418	27 843
Norsk Industriarbeidermuseum	17,9	33 321	13 317	13 783
Telemark Museum	37,9	88 609	11 374	13 022
Vest-Telemark Museum	19,4	50 318	5 750	5 951
Aust-Agder museum og arkiv	48,2	29 508	15 378	19 417
Næs Jernverksmuseum	5,4	13 950	2 393	2 477
Agder naturmuseum og botaniske hage	14,6	84 066	3 595	3 721
Sørlandets Kunstmuseum	12,0	17 494	8 828	9 137
Vest-Agder-museet	47,9	76 806	14 523	16 031
Dalane Folkemuseum	12,7	22 238	3 291	3 406
Haugalandmuseene	15,6	36 684	4 106	5 050

	(1000 kr)			
Museum	Årsverk 2012	Besøk 2012	Bevilget 2013	Forslag 2014
Jærmuseet	67,6	222 878	16 801	17 389
Museum Stavanger	60,2	174 108	17 365	17 973
Ryfylkemuseet	14,4	20 867	5 392	5 581
Baroniet Rosendal	17,5	56 425	1 280	1 325
Bergens Sjøfartsmuseum	12,5	28 123	2 367	2 450
Bymuseet i Bergen	63,8	154 543	15 143	16 673
Hardanger og Voss museum	68,7	37 794	9 076	9 894
KODE Kunstmuseene i Bergen	49,8	186 579	18 936	19 599
Museum Vest	31,7	108 671	6 810	7 048
Museumssenteret i Hordaland	41,5	33 930	10 623	10 995
Norsk Vasskraft- og Industristadmuseum	17,1	15 206	3 338	3 455
Sunnhordland Museum	11,3	23 801	2 831	2 930
Musea i Sogn og Fjordane	45,9	63 325	26 286	30 506
Kulturkvartalet	8,0	22 741	6 612	6 843
Nordmøre museum	35,1	73 314	7 062	8 109
Nynorsk kultursentrum	16,3	21 854	16 865	17 455
Romsdalsmuseet	18,5	67 418	6 181	6 397
Sunnmøre Museum	42,5	80 980	13 939	14 427
Museene i Sør-Trøndelag	189,2	560 414	107 247	111 002
Museet Midt	36,7	70 220	9 666	10 004
Stiklestad Nasjonale Kultursenter	53,5	160 094	22 368	23 151
Helgeland museum	54,7	74 432	15 342	15 879
Museum Nord	42,5	120 749	16 038	18 099
Norsk Luftfartsmuseum	27,6	40 762	11 985	12 404
Nordlandsmuseet	46,3	79 622	13 541	15 015
Midt-Troms Museum	14,2	18 964	4 031	4 172
Nordnorsk Kunstmuseum	8,1	21 907	17 725	18 845
Nord-Troms Museum	9,0	3 522	3 669	3 797
Perspektivet Museum	7,6	30 464	3 206	3 318
Sør-Troms Museum	22,1	43 077	8 486	8 783

(1000 kr)

Museum	Årsverk 2012	Besøk 2012	Bevilget 2013	Forslag 2014
Museene for kystkultur og gjenreisning i Finnmark	18,2	30 833	5 155	5 335
Varanger museum	23,2	31 228	9 122	9 441
Verdensarvsenter for bergkunst - Alta Museum	17,0	39 487	3 279	3 394
Svalbard museum	7,0	32 643	1 660	1 718
Sum	2 473	5 374 247	959 294	1 035 469

¹ Tall for enheter som i løpet av budsjettåret vil gå inn i en konsolidert enhet, er i tabellen oppført samlet for den konsoliderte enheten.

Post 78 Ymse faste tiltak

Bevilgningen under denne posten omfatter ymse tiltak på museums- og kulturvernområdet. Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2014 under denne posten, følger som trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Det foreslås en økning på til sammen 3,0 mill. kroner til vedlikehold av skværriggerne i 2014. Tilskuddet til vedlikehold av skværriggerne er fordelt likt på de tre skipene Statsraad Lehmkuhl, Christian Radich og Sørlandet. F.o.m. 2014 er vedlikeholdsmidlene lagt inn i de ordinære driftstilskuddene.

Det foreslås en avsetning på 2,0 mill. kroner til et samarbeidsprosjekt mellom Kunnskapsdepartementet, Miljøverndepartementet og Kulturdepartementet om et nytt tilbud innen håndverksutdanning i bygningsvern og restaurering ved Høgskolen i Sør-Trøndelag.

Departementet har gitt Norsk Folkemuseum i oppdrag å forvalte Eidsvollsbygningen og formidle den til publikum. Dette inkluderer ansvaret for inventaret i bygningen, og museet skal legge til rette for mest mulig tidsriktig møblering slik at inventaret framstår i like god stand som den nyrehabiliterte bygningen til grunnlovsjubileet. For å sikre at museet har tilstrekkelige ressurser til å ivareta disse oppgavene på en tilfredsstillende måte, foreslås det et tilskudd på 7,4 mill. kroner til dette tiltaket i 2014, jf. tilsagnsfullmakt i statsbudsjettet for 2013. Det forventes også at Norsk Folkemuseum arbeider med prosjektet innenfor ordi-

nær ramme, og at museet vil være en sentral aktør ved feiringen av grunnlovsjubileet i 2014.

Det foreslås et tilskudd på 5,0 mill. kroner til prosjektet Prøysen 2014, jf. tilsagnsfullmakt i Prop. 149 S (2012–2013) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet for 2013*. Midlene skal bidra til finansieringen av innhold i det nye Prøysenhuset og til forberedelse av aktiviteter og arrangementer ved 100-årsjubileet for Alf Prøysens fødsel i 2014.

Det foreslås et tilskudd på 0,5 mill. kroner til Kistefos-museet i 2014. Midlene skal bidra til å utvikle formidlingskonseptet ved anlegget.

Rapport 2012

Norsk kulturfond

I 2012 har Norsk kulturråd hatt som mål å stimulere prosjektbasert arbeid med bevaring, dokumentasjon og formidling av materiale som utgjør grunnlaget for økt kunnskap om historie, kunst, kultur og samfunnsliv i Norge. Aktuelle målgrupper har vært kommuner, fylkeskommuner, arkiv, bibliotek, lag, organisasjoner og forlag som arbeider med kulturhistorie og kulturvern, samt museum og samlinger som står utenfor det nasjonale museumsnettverket. Kulturrådet har også i 2012 lagt vekt på å støtte dokumentasjon og formidling knyttet til emner som framstår som forsømte, blant andre kultur og levesett langs kysten, vekselspillet mellom mennesker og natur og handlingsbåren kunnskap.

Tabell 7.53 Søknader og tildelinger under Norsk kulturfond – kulturvern i 2010–2012:

	2010	2011	2012
Antall søknader	203	220	229
Antall tildelinger	83	73	82
Prosentvis tildeling av søknadssum	18	21	18

Kilde: Norsk kulturråd

Det nasjonale museumsnettverket

I mars 2010 ble St.meld. nr. 49 (2008–2009) *Framtidens museum* behandlet i Stortinget. Meldingens overordnede mål er å styrke museenes faglige profil og samfunnsrolle. På denne bakgrunnen er museene bedt om å rapportere på fire overordnede målsettinger.

Rapporten baserer seg på innsendt statistikk og rapporter fra 80 institusjoner på Kulturdepartementets budsjett som har levert museumsstatistikk for 2012. Tall for hele museumssektoren i Norge blir publisert av Statistisk sentralbyrå og Norsk kulturråd.

Mål 1:

Forvaltning

Museenes samlinger skal sikres og bevares best mulig for ettertiden og gjøres tilgjengelig for publikum og for forskning, bl.a. gjennom gode sikrings- og bevaringsforhold samt prioritering og koordinering av samlingene

Rapport

Museene ble bedt om å rapportere på status og strategier for samlingsforvaltning (innsamling, registrering/dokumentasjon, bevaring og sikring), prioritering av samlingene, håndtering av restanser og fellesløsninger med andre museer.

Rapporteringen gir inntrykk av økende grad av bevissthet om en gjennomtenkt og prioritert forvaltning. Dette reflekteres bl.a. i rapporter om kontrollert innsamlingsvirksomhet, prioritering av restanser innen bevaring og dokumentasjon og stadig mer positive tall for planer. Mange museer arbeider med fellesløsninger i samlingsforvaltningen. Det rapporteres om både magasinprosjekter og andre former for samarbeid.

Kulturrådet har i 2012 styrket arbeidet med å utvikle museenes samlingsforvaltning. Med målsettingene om å utvikle en koordinert og effektiv forvaltning av samlingene har det foregått arbeid

dels med Kulturrådets egne ressurser, dels i samarbeid med Det nasjonale museumsnettverket og dels i form av prosjekter i museene. Det er igangsatt større samarbeidsprosjekter innen samlingsforvaltning med utvalgte museer.

Museenes årsrapporter for 2012 er svært varierende når det gjelder bygningsmessig vedlikehold. Enkelte museer rapporterer fyldig, og det går fram at museet har god oversikt over teknisk tilstand og at bygningsvern er et prioritert felt. Andre museer har svært knappe omtaler på dette feltet. Et generelt inntrykk er at vedlikehold av bygninger og anlegg, herunder også fartøy, er en betydelig utfordring for museene og at det er store etterslep.

Av museene oppgir 87 pst. at de har vedtatte planer for sikring. Det var i 2012 en sterk oppgang av antall søknader til den statlige ordningen for sikringsmidler til museene. Ordningen forvaltes av Norsk kulturråd.

Det var 73 pst. av museene som rapporterte om tiltaksplaner for å komme à jour med registrering og fotografering av samlingene. En stor del av samlingene er ikke tilfredsstillende registrert og fotografert, noe som viser at det gjenstår mye arbeid med å bedre oversikten over samlingene.

Digitalt Museum (DM) er museenes felles publiseringskanal og et naturlig orienteringspunkt for en koordinert innsamlingspraksis. DM er samtidig viktig som grunnleggende formidlingskanal. Nytteverdien av å digitalisere og publisere samlingene oppleves som stor. Ved utgangen av 2012 inneholdt DM nærmere 1,2 millioner objekter og hadde hatt over 800 000 besøk på nettstedet.

Mål 2:

Forskning

Forskning og kunnskapsutvikling ved museene er et nødvendig faglig grunnlag for innsamling, dokumentasjon og formidling og skal sikres gjennom økt forskningssamarbeid, både i museum-

snettverket og mellom museenes forskningsmiljøer i kunnskapssektoren

Rapport

Museene rapporterer om økende satsing på forskning og publisering. Mange samarbeider med institusjoner i UH-sektoren og deltar i forskningsprosjekter sammen med andre forskningsmiljøer, de faglige museumsnettverkene eller museer i inn- og utland. Flere ansatte er tilknyttet doktorgradsprogrammer eller har oppnådd doktorgrad, og mange av disse benyttes aktivt i utvikling av forskerkompetansen i institusjonene.

Ifølge rapportene for 2012 har 49 museer forskningsplan. En rekke museer har vært med i prosjektet Forskning om museer og arkiv.

Mål 3:

Formidling

Museene skal nå publikum med kunnskap og opplevelse og være tilgjengelig for alle, bl.a. gjennom målrettet tilrettelegging for ulike grupper og aktuell formidling som fremmer kritisk refleksjon og skapende innsikt

Rapport

Besøk og formidling

De 80 museene som får tilskudd over Kulturdepartementets budsjett og som inngår i museumsstatistikken, hadde et samlet besøk på 6,3 millioner. Dette er en liten tilbakegang i forhold til 2011, mens utviklingen totalt sett den siste femårsperioden viser en framgang på 5,6 pst. Enkeltbesøk av barn økte med 7 pst., ellers er det ikke store endringer sammenlignet med 2012.

Det er 76 pst. av museene som oppgir å ha vedtatt en generell formidlingsplan.

Formidling til barn og unge samt samarbeid med skolen er en sentral utfordring. Det var 67 pst. av museene som rapporterte om vedtatte planer for formidlingstiltak for barn og unge. Det nasjonale tiltaket Den kulturelle skolesekken (DKS) har gitt en rekke museer muligheten til å utvikle undervisningstilbud i samarbeid med grunnskolen. I rapporteringen om hvor mange som har deltatt i organisert undervisning ved museene, er antall besøk i kategorien "barn og unge" gått ned med 6 pst. sammenliknet med 2011. Tilsvarende tall for tiltak knyttet til DKS viser en nedgang på 1 pst. fra året før.

Tilgjengelighet

På museumsfeltet er bevaringshensyn og fredningsbestemmelser en utfordring for fysisk tilrettelegging. Mange av museene benytter og forvalter kulturhistoriske bygninger som i liten grad kan endres. Når det gjelder nye bygg og utbedring av eksisterende, tar alle institusjoner kriterier for god universell utforming med i prosjekteringen.

Mål 4:

Fornyning

Museene skal være oppdaterte og aktuelle i alle deler av sin virksomhet, være solide institusjoner og ha en aktiv samfunnsrolle gjennom faglig utvikling, nytenking og profesjonalisering og gjennom utvikling av digital forvaltning og formidling

Rapport

Målet med museumsreformen var å styrke de museumsfaglige miljøene. Prosesser for regional sammenslåing av museer over hele landet har grepet inn i eierstrukturer, eiendomsforhold, organisasjonsform og organisering. Kulturrådet har i 2012 iverksatt en evaluering som særlig fokuserer på museumsreformens organisatoriske aspekter. Hensikten er bl.a. å bidra med kunnskap til museenes eget utviklingsarbeid. Evalueringen ferdigstilles i 2013.

Arbeidet med strukturendringer i museumssektoren er videreført også gjennom tilskudd til flere av konsolideringsprosessene som har pågått i 2012, og arbeidet vil fortsette i inneværende og kommende år.

Museene er bedt om å rapportere på strategier for en aktiv samfunnsrolle. Rapporteringen viser at museene i sine målformuleringer jevnt over er seg bevisst forventningene om fornying av samfunnsrollen, men hvordan strategiene nedfelles i praksis kommer mindre tydelig fram.

Faglige museumsnettverk

De faglige museumsnettverkene er plattformer for faglig utvikling i museene, gjennom samarbeid og gjensidig inspirasjon. Nettverkene tar utgangspunkt i sentrale temaer og funksjoner. Norsk kulturråd utarbeidet i 2011 en rapport der de faglige museumsnettverkene ble vurdert. Den viste at det i 2011 var i alt 24 museumsnettverk i virksomhet. Rapporten var et ledd i oppfølgingen av muse-

umsmeldingen og videreutvikling av de faglige museumsnettverkene. Arbeidet og dialogen med nettverkene ble fulgt opp i 2012. Ifølge rapporteringen for 2012 deltar så godt som alle museene under budsjettkapitlet i ett eller flere av museumsnettverkene.

Immateriell kultur 2012

I 2007 ratifiserte Norge *UNESCOs konvensjon av 17. oktober 2003 om vern av den immaterielle kulturarven*. Norge har dermed forpliktet seg til å verne, synliggjøre og sikre respekt og anerkjennelse for samfunns, grupper og enkeltpersoners immaterielle kultur.

Rapporteringene fra museene viser at museene arbeider med immateriell kulturarv på de områdene UNESCO definerer i konvensjonen:

- a. muntlige tradisjoner og uttrykk
- b. utøvende kunst
- c. sosiale skikker, ritualer og høytidsfester
- d. kunnskap og praksis som gjelder naturen og universet
- e. tradisjonelt håndverk

Av disse er det tradisjonelt håndverk som dominerer aktiviteten i museene når det gjelder immateriell kulturarv.

Minoriteter og kulturelt mangfold

Rapporteringene for 2012 viser at aktiviteten er relativt stabil sammenliknet med året før. Det er naturlig nok en markant forskjell på museer som kontinuerlig arbeider med minoriteter og kulturelt mangfold, og de som i mindre grad eller ikke arbeider med dette feltet.

Imidlertid viser museene jevnt over stor bevissthet om forventninger til programprofil, personalprofil og publikumsarbeid.

Samisk museumsnettverk og nettverket for minoriteter og kulturelt mangfold gir viktige bidrag på feltet. I samisk museumsnettverk deltar museene under Sametinget og andre museer som har samisk kultur og historie som sentralt arbeidsfelt. RidduDuottarMuseat er ansvarlig for nettverket, som rapporterer til Sametinget.

I museumsnettverket for minoriteter og kulturelt mangfold deltar godt over 20 museer som arbeider med samisk kultur, nasjonale minoriteter og nyere minoriteter.

Inkludering

Regjeringen la i 2011 fram en melding om kultur, inkludering og deltaking (Meld. St. 10 (2011–2012)). Det legges til grunn at institusjonene selv utvikler nye måter å arbeide på for å ivareta hensynet til inkludering gjennom den vanlige virksomheten. Rapporteringen viser at de fleste museer i arbeidet med å nå ulike målgrupper henvender seg til barn og unge gjennom utdanningssektoren. Flere når nye målgrupper gjennom samarbeid med voksenopplæring og asylmottak, og flere museer har opplegg for demente.

Styrking av digitalt innhold og digital formidling

Museene har styrket aktiviteten på Digitalt Museum, som er museenes felles publiseringskanal på Internett. Digitalt Museum har i samme periode vært gjenstand for kontinuerlige forbedringer.

Utvikling av informasjonsteknologien gir utfordringer både med hensyn til formidling til publikum som besøker museet, og til publikum som bruker museenes tilbud på Internett. 44 pst. av museene rapporterte at de hadde Internett-baserte pedagogiske opplegg for barn og unge.

Digitalt fortalt er en interaktiv formidlingstjeneste for fortellinger knyttet til kulturarv fra hele landet. Det er et mål å knytte sammen historier fra abm-institusjonene med private personers fortellinger og relatert informasjon om et objekt, et sted eller en hendelse i andre offentlige portaler og databaser. Ved utgangen av 2012 inneholdt Digitalt fortalt ca. 2 900 fortellinger, og det var registrert 125 000 besøk på nettstedet.

Økonomi

Tabell 7.54 Fordeling av museenes totale driftsinntekter i 2012 på 2,7 mrd. kroner:

Inntektstype	Pst. av totale driftsinntekter 2011	Pst. av totale driftsinntekter 2012
Egeninntekter	25,5	25,2
Samlet statlig tilskudd	50,5	50,8
Samlet regionalt tilskudd	24,0	24,0

Tilskudd fra Kulturdepartementet utgjør 45 pst. av totale driftsinntekter, dvs. samme andel som i 2011.

Tabell 7.55 Fordeling av museenes totale drifts-
kostnader i 2012 på 2,7 mrd. kroner:

Kostnadstype	Pst. av totale driftskostnader 2011	Pst. av totale driftskostnader 2012
Lønns- og pensjonskostnader	51,9	53,5
Drift av lokaler, husleie og vedlikehold	17,0	17,8
Varer og tjenester, andre driftskostnader	28,5	26,5
Avskrivninger	2,6	2,2

Andelen lønns- og pensjonskostnader økte fra 51,9 pst. til 53,5 pst., mens utgifter knyttet til drift

av lokaler var temmelig stabil. Museene mottok også i 2012 om lag 25 mill. kroner i form av offentlige refusjoner, bl.a. sykepenger.

Organisering, personale, likestilling

Av de 80 institusjonene som inngår i museumsstatistikken, var 58 stiftelser, 12 aksjeselskap, 9 interkommunale selskap (IKS) og 1 BA-selskap. Dette gir et bilde av en sektor som oppfyller målsettingen om selvstendige institusjoner med lovregulert organisasjonsform.

Totalt var det 2 007 årsverk i faste stillinger ved museene, med en fordeling på 54 pst. kvinner og 46 pst. menn. Totalt antall lønnede årsverk var 2 554. I tillegg var det 172 frivillige årsverk.

På ledernivå utgjør andelen kvinner 45 pst. Av de 1 033 som sitter i museenes styrever, inklusive varamedlemmer, var andelen kvinner 46 pst. For styrelederne er derimot andelen kvinner kun 25 pst.

Kap. 329 Arkivformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Driftsutgifter	311 952	322 025	329 845
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	17 028	17 593	21 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 164	10 102	10 344
78	Ymse faste tiltak	8 501	9 582	9 917
	Sum kap. 0329	349 645	359 302	371 106

Kapitlet omfatter bevilgninger til de statlige virksomhetene Arkivverket og Norsk lokalhistorisk institutt, og tilskudd til Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek, stiftelsen Asta og Misjonsarkivet.

Departementet foreslår også midler til arkivformål under kap. 320, postene 74 og 77.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål:

1. sikre helhetlig dokumentasjonsbehov
2. øke bruken av arkivene
3. utvikle fellesløsninger for arkivsektoren

4. fremme lokal- og regionalhistorisk arbeid i hele landet

Budsjettforslag 2014

Post 01 Driftsutgifter

Posten skal dekke lønns- og driftsutgifter for Arkivverket og Norsk lokalhistorisk institutt.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Arkivverket og Norsk lokalhistorisk institutt får i merinntekter under kap. 3329, post 01, jf. forslag til vedtak II, nr. 1.

Fordeling av bevilgningen:

	(i 1000 kr)		
	2013	2014	Endring
Arkivverket	315 693	323 255	7 562
Norsk lokalhistorisk institutt	6 332	6 590	258

Økningen til Arkivverket vil sette etaten bedre i stand til oppfølging av oppgaver som ble varslet i Meld. St. 7 (2012–2013).

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen under denne posten skal dekke utgiftene til Arkivverkets oppdragsvirksomhet. Bevilgningen kan bare benyttes i samme omfang som det kan skaffes inntekter fra oppdragsvirksomheten.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Arkivverket får i merinntekter under kap. 3329, post 02. Videre kan ubrukte merinntekter regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten, jf. forslag til vedtak II, nr. 3.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen under denne posten går til inventar og utstyrsinvesteringer i Arkivverket.

Post 78 Ymse faste tiltak

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2014 under denne posten, framgår av trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Rapport 2012

Mål 1:

Sørge for at arkiver som har vesentlig kulturell eller forskningsmessig verdi, eller som ivaretar administrative, rettslige eller velferdsmessige dokumentasjonsbehov, blir bevart og gjort tilgjengelig

Rapport

Tabell 7.56 Arkivverkets magasiner for papirbasert materiale:

	(i hyllemeter)		
	2011	Tilvekst 2012	Sum 2012
Magasinkapasitet	316 000	2 700	318 700
Arkivbestand	235 000	10 000	245 000

Av den samlede arkivbestanden i Arkivverket var 88 pst. statlige arkiv og 12 pst. privatarkiv. Tilveksten er mindre enn i 2011. Det har sammenheng med ekstraordinære avleveringer i 2011 fra

regjeringskvartalet etter skadene den 22. juli 2011. Avleveringen i 2012 var likevel høyere enn i 2010. Årsaken til dette var omfattende avlevering til det nye magasinet for Statsarkivet i Bergen.

Tabell 7.57 Elektronisk arkivmateriale i Arkivverket:

	Tilvekst i 2012	Totalt
Antall uttrekk fra elektroniske journaler og fagsystemer	110	922
Antall avleverte statlige elektroniske arkiver	0	180
Antall deponerte statlige elektroniske arkiver	30	190
Antall bevarte elektroniske private arkiver	3	113

Digitalt materiale bevares i form av avleverte eller deponerte uttrekk fra elektroniske arkiver.

Tabell 7.58 Besøk i Arkivverkets lesesaler og i Arkivportalen:

	2011	2012	Endring i pst.
Antall besøk i Arkivverkets lesesaler	18 100	15 100	-17
Antall benyttede arkivstykker i lesesaler	44 000	49 000	11
Besøk i Arkivportalen	65 000	142 000	118

Arkivportalen inneholder informasjon om arkivmateriale fra statlige, kommunale og private arkivinstisusjoner. Arkivportalen har overtatt funksjonen som den nasjonale Samkatalogen for privatarkiver tidligere hadde. Arkivverkets papirbaserte

materiale kan bestilles enten gjennom Arkivportalen eller besøk i etatens lesesaler.

Doblingen i bruken av Arkivportalen skyldes trolig at Arkivportalen er blitt mer kjent som framfinningssystem.

Tabell 7.59 Arkivverkets utstillinger, undervisning og andre arrangementer:

Utstillinger/arrangementer/undervisning	Antall
Utstillinger i etatens lokaler	20
Utstillinger og tematiske presentasjoner på etatens nettsteder	75
Arrangementer	46
Omvisninger	132
Undervisningsopplegg	39

De største arrangementene var Slektsforskerdagen og Arkivdagen. Arrangementene og omvisningene hadde til sammen over 4 000 deltakere. Til sammen 2 500 skoleelever og studenter deltok i undervisningsoppleggene.

Mål 2:

Bedre tilgangen til arkivmateriale gjennom digitalisering

Rapport

Digitaliseringen skjer enten ved skanning eller transkribering. Arkivverket digitaliserte tre millioner dokumentsider i 2012. Etaten har i alt digitalisert 43 millioner sider. Dette utgjør ca. to pst. av arkivbestanden. Det meste er tilgjengelig på kilde-nettstedet digitalarkivet.no. Noen digitaliserte sider er ikke tilgjengelige pga. taushetsplikt.

Tabell 7.60 Rapporterte tall om bruk av Arkivverkets nettsteder i 2010, 2011 og 2012:

	I millioner			Endring i pst.	
	2010	2011	2012	2011–2012	2010–2012
Besøk	2,3	5,7	5,1	-11	122
Åpnede sider	171	227	192	-15	12

Det forholdsvis høye besøket i 2011 har trolig sammenheng med økt slektshistorisk interesse under og etter TV-serien "Hvem tror du at du er?". Denne ble ikke sendt i 2012.

Mål 3:

Bevare og gjøre tilgjengelig elektronisk arkivmateriale

Rapport

Riksarkivet har i 2012 intensivert arbeidet med å inngå avtaler med departementer, direktorater og andre statlige organer om deponering eller avlevering av elektroniske arkiver, journaler og fagsystemer. Det er inngått 52 slike avtaler i 2012.

Arkivverket har videreført arbeidet med oversikt over prosessene hos skapere av elektroniske arkiver. Oversikten omfatter systemer som brukes, bevarings- og kassasjonsvedtak, avtaler om avlevering, innhenting, mottak og testing av slikt materiale.

Riksarkivaren har samarbeidet med kommunale aktører om felles rammeverk for digitale depoter i staten og kommunene. Prosjektet, som ble avsluttet i 2012, har definert en struktur for å bevare digitale dokumenter slik at integriteten

opprett holdes og innholdet blir lesbart og forståelig. Gjennom dette prosjektet er det også utarbeidet kravspesifikasjoner til systemer for å vedlikeholde arkivdokumentene.

Mål 4:

Fremme lokal- og regionalhistorisk arbeid i hele landet

Rapport

Virksomheten til Norsk lokalhistorisk institutt (NLI) omfattet veiledning, kurs og seminarer, forskning og publisering. Rådgivingen har bl.a. omfattet bruk av kilder til innsamling og formidling av kulturminner om migrasjon til Norge.

Tabell 7.61 Norsk lokalhistorisk institutts nettsted:

	2011	2012	Økning i pst.
Antall artikler	11 000	13 900	26
Antall bilder og lydfiler	15 000	22 700	51
Antall besøk	530 000	603 000	14
Antall unike gjester	326 000	360 000	10

NLI har i 2012 forbedret nettstedet lokalhistoriewiki.no og veiledet i bruk av dette.

Kap. 3329 Arkivformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Ymse inntekter	10 651	5 545	5 889
02	Inntekter ved oppdrag	37 545	17 593	21 000
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	1 837		
16	Refusjon av foreldrepenger	560		
18	Refusjon av sykepenger	2 512		
	Sum kap. 3329	53 105	23 138	26 889

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder salgs- og husleieinntekter i Arkivverket og inntekter fra ulike samarbeidsprosjekter

og konsulenttjenester i Arkivverket og Norsk lokalhistorisk institutt, jf. kap. 329, post 01.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder oppdragsinntekter i Arkivverket, jf. kap. 329, post 21. Størsteparten av oppdragsinntektene gjelder overføringer for å finansiere drif-

ten av interimorganisasjonen for Norsk helsearkiv. Se nærmere omtale av Norsk helsearkiv i Helse- og omsorgsdepartementets budsjettproposisjon.

Programkategori 08.30 Medieformål (kap. 334–339)

Utgifter under programkategori 08.30 fordelt på kapitler

(i 1 000 kr)

Kap.	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Pst. endr. 13/14
334	Film- og medieformål	705 124	744 619	771 361	3,6
335	Mediestøtte	326 184	348 195	382 669	9,9
337	Kompensasjon for kopiering til privat bruk	42 423	43 823	45 357	3,5
339	Lotteri- og stiftelsestilsynet	74 660	70 304	74 084	5,4
	Sum kategori 08.30	1 148 391	1 206 941	1 273 471	5,5

Utgifter under programkategori 08.30 fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014	Pst. endr. 13/14
01-01	Driftsutgifter	211 948	216 219	220 157	1,8
21-23	Spesielle driftsutgifter	18 125	15 671	16 220	3,5
50-59	Overføringer til andre statsregnskap	423 061	446 834	452 010	1,2
70-89	Overføringer til private	495 257	528 217	585 084	10,8
	Sum kategori 08.30	1 148 391	1 206 941	1 273 471	5,5

Programkategorien omfatter statlige virksomheter og tilskuddsordninger mv. innenfor områdene redaksjonelle massemedier, film og dataspill, opphavsrett, pengespill og stiftelser.

Redaksjonelle massemedier

Regjeringens overordnede målsetting på medieområdet er å sikre ytringsfrihet, rettssikkerhet og et levende demokrati. Dette uttrykkes i følgende mål:

- mangfold og kvalitet i norske redaksjonelle massemedier
- redaksjonell uavhengighet

- en sterk allmennkringkasting
- mangfold i medieeierskap

Film og dataspill

For filmområdet er hovedmålet et mangfold av film- og tv-produksjoner basert på norsk språk, kultur og samfunnsforhold, som er anerkjent for høy kvalitet, kunstnerisk dristighet og nyskaping, og som utfordrer og når et stort publikum i Norge og internasjonalt.

Statens satsing på dataspill skal sikre gode norske dataspill i ulike sjangre basert på norsk språk og innhold.

Opphavsrett

Sikring av inntekter til kunstnere er en del av grunnmuren i kulturpolitikken. Det er viktig å sørge for vern av rettigheter til de som investerer i og utvikler åndsverk. Åndsverkloven sikrer rettighetshaver økonomisk utbytte av sine åndsverk og er vår viktigste kulturlov.

Pengespill

Det overordnede målet for norsk lotteri- og pengespillpolitikk er å sikre at lotterier og pengespill avholdes i betryggende former under offentlig kontroll med sikte på å forebygge negative sosiale konsekvenser av lotterier og pengespill. Samtidig skal det legges til rette for at lotterier og pengespill kan være en inntektskilde for samfunnsnyttig og humanitært arbeid, idrett og kultur.

Stiftelser

Stiftelsene er samlet sett en betydelig bidragsyter til formål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk og annen art. Det overordnede målet for politikken på stiftelsesområdet er å skape trygghet og tillit til stiftelser som organisasjonsform.

Målene er nærmere utdypet i omtalen under kap. 334–339.

Redaksjonelle massemedier

Tilstandsvurdering

Mediebransjen er preget av raske og omfattende endringer, mange med bakgrunn i teknologisk utvikling. I dag er store deler av medieproduksjonen digitalisert. Tv-sektoren er fullt ut digitalisert, og radiosektoren er på god vei med utbygging av DAB-nettet og digitale mottakere. Også avissektoren er delvis digitalisert, ved at stadig flere lesere tar i bruk digitale plattformer for å lese avisinnhold. Disse endringene preger også utviklingen i bransjens struktur, konkurranseforhold, mediebruk og økonomi.

Digitalisering og nye medietjenester fører til endringer i mediebruk. Mens bruken av radio økte noe det siste året, har både papiravislesning og tradisjonell tv-seing gått ned. For avislesningen er nedgangen markant. Til en viss grad veies dette opp ved at både avislesning og tv-seing på digitale plattformer går opp. Internettbruken ser ut til å ha stabilisert seg på et høyt nivå. Bruken av mobilt medieinnhold vokser markant. Dette har sammenheng med at salget av smarttelefoner,

nettbrett og mobilt bredbåndsabonnement har vokst kraftig de siste årene.

Digitalisering og nye medietjenester gir publikum mer informasjon, større muligheter til å ytre seg, delta i samfunnsdebatten og produsere og formidle eget innhold. I den forstand har mediemangfoldet aldri vært større. I mediepolitisk sammenheng er det likevel naturlig å ta utgangspunkt i de nasjonale, redaksjonelle og journalistiske mediene. Det er disse som produserer og utgir profesjonell journalistikk om norsk politikk og norske samfunnsproblemer. Det er også denne delen av mediene som har særlig demokratisk betydning, og som begrunner mediepolitiske virkemidler.

Mediebransjen har vært preget av økonomiske svingninger de siste årene. Dette skyldes både konjunktursvingninger og strukturelle endringer knyttet til overgangen til digitale medieplattformer. I tillegg har de tradisjonelle mediene fått økt konkurranse fra nye medier. Det er imidlertid store forskjeller mellom ulike mediesektorer. Mens den kommersielle tv- og radiobransjen har relativt god lønnsomhet, er den økonomiske utviklingen for mange papiraviser mer alvorlig.

Som nyhetsprodusenter og -kilder har de tradisjonelle avishusene fortsatt en sterk posisjon, selv om det redaksjonelle materialet i stadig større grad blir distribuert gjennom ulike elektroniske kanaler. Avisstrukturen har også vært stabil i mange år. De viktigste strukturelle forandringene har skjedd på eiersiden, der sammenslåingen av A-pressen og Edda Media har styrket eierkonsentrasjonen i avismarkedet. Teknologiskiftet gir bransjen nye utfordringer, bl.a. knyttet til utvikling av forretningsmodeller for elektroniske plattformer. Det er derfor sannsynlig at ulike former for kostnadsbesparende samarbeid blir mer utbredt. Selv om redaksjonelt samarbeid kan ha positive sider, kan det også føre til en reduksjon av mangfoldet ved at antallet uavhengige journalistiske miljøer reduseres.

Den tradisjonelle tv-sektoren er relativt stabil. Digitalisering av kringkasting og integrering av tradisjonelt kringkastingsinnhold i nye medieplattformer innebærer imidlertid at flere aktører tilbyr audiovisuelt innhold til publikum direkte og på forespørsel. Økt medietilbud og tilgjengelighet innebærer ingen garanti for mediemangfold. Kommersielle aktører tilbyr primært programmer som baserer seg på lønnsomhet.

Tilbudet av tradisjonell radio er også relativt stabilt. Forlengelsen av de analoge FM-konsesjonene til P4 og Radio Norge sikrer riksdekkende

kommersiell allmennkringkastingsradio også fram til det analoge FM-nettet avvikles.

Utfordringer og strategier

Det er etablert en rekke ulike virkemidler som sammen skal ivareta de overordnede målene på medieområdet. De ulike mediestøtteordningene, sammen med lisensfinansieringen av NRK, bidrar til å gi økonomisk grunnlag for et mangfold av medier i Norge. Medieeierskapsloven, kringkastingsloven og lov om redaksjonell fridom i media legger til rette for at dette mangfoldet av medier også kan fungere som reelt uavhengige informasjonskilder og stemmer i offentligheten.

Mediestøtte

Det er viktig at nyhetsmediene kan opprettholde sin demokratiske rolle som produsenter og formidlere av kvalitetsjournalistikk og som arena for samfunnsdebatt. Regjeringen ønsker derfor å videreføre et betydelig bidrag til mediemangfoldet.

Vilkårene for nyhetsproduksjon forandres imidlertid som følge av de pågående teknologiskiftene i bransjen. Særlig har dette store konsekvenser for papiravisene. Lesere og annonsører beveger seg over på elektroniske plattformer, der betalingsviljen til både publikum og annonsører er gjennomgående lavere enn på papir. En hovedutfordring for avisbransjen er å etablere bærekraftige forretningsmodeller for digitale plattformer.

Pressestøtten har i mange år vært et effektivt og målrettet virkemiddel for å fremme mediemangfold. Samtidig har all offentlig støtte til bransjen hittil vært avgrenset til publisering på papir. I praksis betyr dette at aviser som lykkes med å bringe sine papirlesere over til digitale plattformer, mister offentlig støtte i tillegg til at leserinntekter og annonseinntekter reduseres.

Regjeringen mener derfor at produksjonstilskuddsordningen må gjøres mer uavhengig av hvilken medieplattform innholdet distribueres til og konsumeres på. Dette er i tråd med rådet fra Mediestøtteutvalget (NOU 2010: 14 *Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt – en moderne mediestøtte*).

En skisse til en plattformnøytral produksjonstilskuddsordning ble presentert i statsbudsjettet for 2013. Hovedformålet med omleggingen har vært å fjerne barrierene mot digital publisering og innovasjon i avisbransjen som ligger i dagens ordning. Dette innebærer bl.a. en omlegging av kvalifikasjons- og fordelingskriteriene. I tillegg innfø-

res et fast tak for hvor mye støtte en enkelt tilskuddsmottaker kan motta. Innføringen av et støttetak vil sikre at enkeltaktører i ordningen ikke overkompenseres eller mottar en uforholdmessig stor andel av tilskuddet.

Det er behov for å gjennomføre enkelte endringer i tillegg til det som ble skissert i 2013-budsjettet. For det første vil det bli åpnet for at tilskuddsmottakere skal kunne utbetale moderat utbytte. Det er vanskelig for små aktører å hente inn risikokapital, og utbytteforbudet er dermed til hinder for nødvendig utvikling og innovasjon. En åpning for utbytte er ment å bidra til å øke investeringsviljen i lokale medier. For det andre bør regelverket suppleres med nye bestemmelser om vilkår for bruk av støtte. Dette skal sikre at tilskuddsmidlene faktisk brukes på støtteberettigede aktiviteter og ikke kanaliseres ut av selskapet. Regjeringen har i tillegg vurdert om også løssalgsaviser burde være inkludert i den nye ordningen og sendte dette spørsmålet på høring høsten 2012. Selv om et stort flertall av høringsinstansene støttet forslaget på prinsipielt grunnlag, pekte mange på praktiske utfordringer og uavklarte konsekvenser. Foreløpige analyser viser dessuten at forslaget trolig ikke vil ha noen praktisk betydning før tidligst i 2016. Siden konsekvensene er uavklarte og endringen trolig ikke berører noen aktører på nåværende tidspunkt, legges det ikke opp til å inkludere løssalgsaviser i ordningen i denne omgang.

Nye regler for produksjonstilskudd fastsettes i forskrift av Kulturdepartementet og må notifiseres til ESA. En samlet beskrivelse av den nye ordningen ble sendt ESA for notifisering i 2013. Deresom ESA godkjenner den nye ordningen vil den tre i kraft f.o.m. 2014.

Det har vært realnedgang i produksjonstilskuddet i flere år. Samtidig er bransjen inne i en svært krevende omstilling til digital formidling og endrede forretningsvilkår. Både bransjen som helhet og avisene som mottar produksjonstilskudd viste vesentlig svakere økonomiske resultater i 2012 enn året før. Regjeringen økte derfor produksjonstilskuddet i 2013, og foreslår en ytterligere økning i produksjonstilskuddet i 2014, jf. omtale under kap. 335, post 71.

Departementet har også vurdert Mediestøtteutvalgets forslag om en ny støtteordning basert på redaksjonelle kostnader inspirert av SkatteFUNN-ordningen, men finner det ikke hensiktsmessig å gjennomføre dette. En slik ordning ville innebære store omlegginger i dagens mediestøtteordninger, i en tid der selv små forandringer kan få store konsekvenser. En støtteordning basert på redaksjo-

nelle kostnader kan dessuten gi insentiver til å øke kostnadene, noe som ikke vil være gunstig i dagens mediemarked.

Departementet foreslår å innføre en ny støtteordning for kvalitetsjournalistikk, i tråd med Mediestøtteutvalgets anbefaling om å etablere nye støtteordninger og stipendordninger. Formålet er å sikre kritisk journalistikk og nyhets- og aktualitetsstoff av høy kvalitet i en tid der tradisjonelle forretningsmodeller er under press. Et forslag til en slik ny ordning er sendt på høring.

Departementet har også satt i gang en vurdering av dagens tilskuddsordning for lokalkringkasting. Dette er i tråd med Mediestøtteutvalgets anbefaling om å gjøre ordningen bedre tilpasset en digital tid. Ordningen skal fortsatt være innrettet mot lokal lyd- og billedproduksjon, men være plattformnøytral i sin innretning. Departementet vil samtidig vurdere å slå sammen tilskuddet til minoritetsspråklig lokalkringkasting og tilskuddsordningen for minoritetsspråklige publikasjoner til en ny plattformnøytral tilskuddsordning. Forslag til nye tilskuddsordninger er sendt på høring.

Medieansvar

Klare ansvarsforhold for medieinnhold er en forutsetning for en åpen og opplyst offentlig samtale. I dag er det en utfordring at reglene er kompliserte og fragmenterte. Til dels er det også uavklart i hvilken grad bestemmelsene gjelder for nye medieformer. Medieansvarsutvalget foretok i NOU 2011: 12 *Ytringsfrihet og ansvar i en ny mediehverdag* en samlet gjennomgang av reglene om plassering av ansvar for ytringer. På bakgrunn av høringen av utvalgets utredning har Regjeringen konkludert med at det fremdeles er behov for særregler om plassering av ansvar i redaksjonelle massemedier, jf. omtale i Prop. 1 S (2012–2013). På bakgrunn av dette vil Kulturdepartementet utrede innholdet i slike særregler nærmere.

Medieeierskap

Eiermangfold er en viktig del av målet om mediemangfold. Hovedutfordringen på dette området er at reguleringen ikke har vært tilpasset de teknologiske og markedsmessige endringene i sektoren. Særlig har det vært problematisk at loven i praksis ikke har omfattet elektroniske medier og elektronisk mediebruk, til tross for at nyhetskonsumenter og demokratisk debatt i dag i stor grad skjer i slike medier.

Stortinget fattet i 2013 vedtak om endringer i medieeierskapsloven. Vedtaket utvider loven med

regler om eierskap i elektroniske medier. I tillegg innebærer endringene omlegging til en mer fleksibel reguleringsmodell ved at mer av regelutforming gis i forskrift. Utkast til forskriftsregler må høres før lovendringene kan settes i kraft. Forskriftene vil bli fastsatt av Medietilsynet, og departementet legger til grunn at lov- og forskriftsendringene trer i kraft fra 1. juli 2014.

Digitalisering av radio

En overgang fra analog til digital radio vil bidra til et bedre og bredere radiotilbud. I Meld. St. 8 (2010–2011) *Digitalisering av radiomediet* ble premissene for digitalisering av radiomediet lagt. Meldingen fastsatte bl.a. vilkår for at FM-sendingene kan avvikles i 2017. Stortinget sluttet seg med bredt flertall til konklusjonene i meldingen og fastsatte fem forutsetninger som må være på plass for at myndighetene skal kunne akseptere at FM-radio avvikles. Følgende tre forutsetninger er absolutte og må uansett være oppfylt:

1. NRKs digitale sendinger må ha en befolkningsdekning som tilsvarer dagens FM-dekning for P1 (99,5 pst.).
2. De kommersielle kanalene i DAB-nettet må ha minst 90 pst. befolkningsdekning.
3. Det digitale radiotilbudet må representere en merverdi for lytterne.

Dersom følgende to forutsetninger ikke er oppfylt i 2015, utsettes FM-avvikling til 2019:

1. Minst halvparten av radiolytterne må daglig lytte til en digital radioplattform.
2. Det må foreligge teknisk tilfredsstillende og rimelige adapterløsninger for radio i bil.

Utbyggingen av DAB-nettet er godt i gang. I løpet av 2014 vil NRKs del av nettet dekke minst 99,5 pst. av husstandene. Den kommersielle delen av nettet vil i løpet av 2013 dekke minst 90 pst. av husstandene. Lokalradioenes interesser er ivare tatt ved at små lokalradioer vil få anledning til å fortsette på FM som i dag etter 2017. Forholdene er også lagt til rette for at de som ønsker å starte digitaliseringen kan gjøre det, og flere lokalradioer har satt i gang sendinger i DAB.

Vesentlige begivenheter

I løpet av de siste årene har det vært tilfeller der deler av befolkningen ikke har kunnet følge større sportsarrangementer på tv fordi de ikke abonnerer på betalingskanaler. Regjeringen ønsker å legge til rette for at sendinger fra store

idrettsarrangement og andre viktige begivenheter også i framtiden kan bli vist på vederlagsfrie tv-kanaler som når en betydelig andel av befolkningen. Regjeringen har vedtatt en liste over begivenheter av vesentlig samfunnsmessig betydning. Listen omfatter begivenheter som er særlig viktige for norsk identitet og kultur, og som spiller en sentral rolle for opplevelsen av fellesskap i samfunnet. Listen er godkjent av ESA og trer i kraft 1. juli 2014.

Forskning og utvikling på medieområdet

For å styrke forskning og utvikling på medieområdet ble det i statsbudsjettet for 2013 satt av midler til et medieforskningscenter. Midlene vil bli lyst ut, og senteret skal opprettes i tilknytning til ett eller flere etablerte forskningsmiljø. Senteret skal drive empirisk og teoretisk forskning av høy vitenskapelig kvalitet innenfor mediepolitikk. Videre skal senteret bidra med forskning som styrker den allmenne forståelsen av mediens betydning for samfunnsutviklingen, og bidra med forskning som kan skape et godt beslutningsgrunnlag for politikktutforming. Regjeringen foreslår å styrke bevilgningen til senteret i 2014, jf. kap. 335, post 73.

Film og dataspill

Tilstandsvurdering

Filmfeltet preges av den digitale utviklingen, utbredelsen av Internett og nye dele- og publiseringsverktøy. Dette påvirker hele verdikjeden fra produksjon og distribusjon til visning av innhold. Flere store internasjonale aktører har etablert norske eller nordiske tjenester for strømming av film og tv-serier mv. Nye plattformer for audiovisuelt innhold byr på nye former for historiefortelling og måter å engasjere publikum direkte på, uten å gå gjennom de tradisjonelle "portvaktene" i næringskjeden. Nettdistribusjon bidrar til nyskaping også på innholdssiden. Utviklingen har åpnet for større valgfrihet for publikum, som selv kan velge hva, når og hvor de ønsker å konsumere audiovisuelle produksjoner.

For å nå ut til publikum er kinoen fortsatt viktig for den store filmen. Slik vil det være i overskuelig framtid, samtidig som stadig mer film blir sett på andre plattformer. I framtida er det ikke en selvfølge at film skal vises først på kino.

I St.meld. nr. 22 (2006–2007) *Veiviseren* ble det lagt opp til en offensiv satsing på norsk film i tråd med Kulturløftet. De fleste av tiltakene i meldingen er gjennomført og målene er i stor grad nådd.

En langsiktig filmpolitikk og stor økning i bevilgningene har gitt gode resultater. Kino er et av de mest brukte kulturtilbudene, og de siste årene har stadig større del av kinopublikummet valgt norske filmer. Det lages flere norske filmer enn før, og bredden er større. De siste årene har norske filmer markert seg internasjonalt gjennom mange festivaldeltakelser, nominasjoner og priser.

Parallelt med økte statlige bevilgninger, viser private aktører større vilje til å satse på norsk film enn tidligere. Andelen egenkapital har økt fra en tredjedel av samlet produksjonsbudsjett i 2002 til om lag halvparten de senere årene. Det lages flere filmer uten forhåndstilskudd fra Norsk filminstitutt. Disse filmene baserer seg på markedsinntekter og etterhåndstilskudd.

Regjeringen har satsset på tv-drama de siste årene. Tv-kanaler, Norsk filminstitutt og faglige organisasjoner samarbeider godt om felles utvikling av dramaproduksjon. Dette bidrar til et sterkere audiovisuelt miljø som er viktig både for kinofilm og tv-drama.

Markedet for dataspill har endret seg betydelig de siste årene. Offentlig støtte har vært viktig for veksten i den norske dataspillbransjen. De fleste spill utvikles og selges digitalt. Det utvikles færre av de store, kostbare dataspillene, og få spill for fysisk distribusjon. Den norske dataspillbransjen består i stor grad av små selskap med få ansatte. Det norske markedet domineres av internasjonale titler, hovedsakelig fra USA, Japan og enkelte europeiske land. Trendene går imidlertid i retning av flere mindre spill fra uavhengige spillprodusenter. De siste årene har flere mindre selskaper hatt store suksesser. Nye distribusjonskanaler og -former har gjort det enklere for selskaper å distribuere sine spill. Samtidig er konkurransen på markedet tilsvarende høyere.

Utfordringer og strategier

Filmmelding

Mye har endret seg på filmfeltet, både med hensyn til bransje, distribusjon og publikumsvaner. For å sikre at virkemidlene er tilpasset dagens virkelighet og kan møte framtidens utfordringer, er det nødvendig med en ny gjennomgang av filmpolitikken. Regjeringen vil derfor fremme en ny filmmelding i tråd med det nye Kulturløftet. Meldingen vil bl.a. vektlegge kvalitetsutvikling, formidling, talentutvikling og styrking av regional filmsatsing og film for barn og unge.

Endring i distribusjon og publikumsvaner gjør det nødvendig med økt satsing på formidling av

film. Regjeringen foreslår å styrke viktige oppgaver innenfor filmformidling, som filmfestivaler og cinematek – jf. omtale nedenfor og under kap. 334, post 71.

Filmparken

Staten ved Kulturdepartementet eier 77,6 pst. av aksjene i Filmparken AS.¹ Selskapet tilbyr fasiliteter for innspilling av film og etterarbeid (studioer, lyd-/klipperom, kontorbygg mv.) på sin eiendom på Jar i Bærum. Grunnlaget for dagens statlige eierskap i Filmparken AS ble lagt i St.meld. nr. 22 (2006–2007) *Veiviseren*:

”Departementet ønsker å opprettholde det statlige eierskapet i selskapet for å sikre de delene av virksomheten som ikke markedet alene vil kunne ta seg av. Dette gjelder særlig studiodriften. (...) Departementet legger til grunn at selskapene skal drives på forretningsmessige vilkår, og at det ikke skal gis statlig tilskudd til selskapet”.

Studioutleien ved Filmparken AS har tidligere gått med overskudd, men de senere årene har studioinntektene sviktet og bidratt til at Filmparken AS har gått med underskudd. Dersom formålet om å tilby studiotjenester skal innfris, må det i praksis gjøres ved at andre deler av virksomheten subsidiere drift av studio, ettersom studiovirksomheten ikke er lønnsom. Siden de øvrige delene av virksomheten ikke lenger går med tilstrekkelig overskudd til å dekke underskuddet fra studiodriften, kan forutsetningen som ble lagt i *Veiviseren* ikke lenger oppfylles.

Markedet ser dessuten ut til å kunne tilby tilfredsstillende fasiliteter til spillefilmproduksjon utenfor Filmparken. Inntektssvikten ved Filmparken AS skyldes i hovedsak at spillefilmprodusenter ikke lenger benytter anlegget. 95 pst. av studiotiden benyttes til innspilling av reklamefilm. Det er tre år siden en spillefilm benyttet betydelig studiokapasitet. Utviklingen skyldes teknologendringer (bedre tilgang til rimelig utstyr for opptak og etterarbeid), flere lavbudsjettfilmer samt at norske spillefilmer oftere spilles inn utenlands. Det er ikke tegn til at disse tendensene er i ferd med å avta.

Det er neppe grunnlag for drift av anlegget etter dagens modell, siden inntektene på sikt verken kan ivareta eiendommen eller dekke Filmpar-

ken AS sine låneforpliktelser. En revitalisering av selskapet med sikte på å tiltrekke seg flere spillefilmproduksjoner forutsetter trolig at selskapet tilføres kapital til nødvendige investeringer og tilskudd til drift. Departementet har i *Veiviseren* forutsatt at det ikke skal gis statlige tilskudd til selskapet. Selv om denne forutsetningen skulle bli opphevet, er det lite sannsynlig at ESA vil gi unntak fra EØS-avtalens forbud mot statsstøtte i dette tilfellet. Departementet anser derfor dette alternativet som lite realistisk.

Kulturdepartementet legger til grunn at staten ikke lenger skal være bundet av forpliktelsen til å sikre studiodrift for spillefilmproduksjon, ettersom anleggene på Jar ikke benyttes til produksjon av spillefilm, og dermed ikke lenger ivaretar kulturpolitiske hensyn. Staten bør derfor på sikt kunne avvikle sitt eierskap til Filmparken.

Norsk kino- og filmfond

Norsk kino- og filmfond (NKFF) består av inntekter fra en avgift på dvd-salg og kinobilletter. Midlene forvaltes av organisasjonen Film & Kino. Forskrift om film og videogram slår fast at avgiftsmidlene skal brukes til ulike tiltak i film- og videosektoren. Inntektene til fondet økte sterkt i en periode som følge av økt dvd-salg. Disse inntektene bidro bl.a. til at Norge var det første landet som gjennomførte digitalisering av alle kinoer, delvis finansiert fra fondet. Videre har fondets økte inntekter finansiert cinematek utenfor Oslo, filmfestivaler, filmtiltak for barn og unge m.m.

Tilgangen på film via nye plattformer fører til at elektronisk omsetning av film øker på bekostning av omsetningen av fysisk film (dvd m.m.). Inntektene til fondet har derfor sunket betraktelig de siste årene. Nedgangen ventes å fortsette. Flere av filmtiltakene står dermed overfor en usikker finansiering. Film & Kino har satt i gang et arbeid med å vurdere organisasjonens framtidige oppgaver og organisering i lys av dette.

Kulturdepartementet har vurdert ulike løsninger for å sikre de filmkulturelle tiltakene som fondet har finansiert. Bl.a. har departementet vurdert muligheten for å øke fondets inntekter ved å tilpasse regelverket slik at avgiften omfatter elektronisk omsetning av film. Dette er imidlertid komplisert, bl.a. fordi en slik avgift eventuelt må gjøres gjeldende for utenlandske tilbydere så vel som for norske tilbydere. Departementet går ikke videre med dette på nåværende tidspunkt. Det er derfor nødvendig å gjøre endringer i ansvarsdelingen mellom staten og Film & Kino. I dag har Film & Kino ansvar for regionale filmtiltak for barn og

¹ Ved siden av staten er Oslo kommune største eier med 11,6 pst. De øvrige 10,8 pst. av aksjene er fordelt på ca. 80 kommuner og én bank.

unge i regionene, og dette finansieres fra NKFF. Departementet foreslår at dette f.o.m. 2014 finansieres over statsbudsjettet, og at Norsk filminstitutt overtar ansvaret for regionale filmtiltak for barn og unge. Videre foreslås at hele statens del av finansieringen til Kortfilmfestivalen i Grimstad f.o.m. 2014 dekkes over statsbudsjettet. I 2013 var finansieringen av festivalen delt mellom departementet og Film & Kino. Disse forslagene omtales nærmere under kap. 334, post 78.

I påvente av ovennevnte gjennomgang er det, i tillegg til endringene foreslått ovenfor, nødvendig med enkelte midlertidige tiltak. NKFF ble i forbindelse med behandlingen av Prop. 149 S (2012–2013) gitt et øremerket tilskudd til regionale filmtiltak for barn og unge. Fondet fikk også et tilskudd til filmfestivaler i 2013. Departementet foreslår at det i 2014 gis et engangstilskudd til NKFF øremerket filmfestivaler og cinematek utenfor Oslo. Dette omtales nærmere under kap. 334, post 71.

Insentivordninger og filmkommisjon

Kulturdepartementet har tidligere vurdert å innføre en insentivordning for utenlandske filmproduksjoner som spilles inn i Norge. Departementet igangsetter i 2013 en kartlegging av resultater av liknende ordninger i andre land. Samfunnsøkonomiske effekter av en insentivordning vil bli vurdert i sammenheng med øvrige filmpolitiske virkemidler.

De nasjonale filmkommisjonsoppgavene lå tidligere hos stiftelsen Norsk filmkommisjon. Dette ligger i dag i Norsk filminstitutt. Departementet anser ikke denne løsningen som optimal, og vil se nærmere på hvordan oppgavene med å markedsføre Norge som opptaksland skal håndteres framover.

Spørsmålene om insentivordning og filmkommisjon vil bli drøftet i den kommende filmmeldingen.

Dataspill

Det norske hjemmemarkedet for dataspill er lite. Dette fører til at det tar tid for produsenter av dataspill å skape lønnsom virksomhet. Det er dyrt å utvikle tradisjonelle spill med internasjonalt potensial, og risikoen er høy. I det nye Kulturløftet vil Regjeringen legge til rette for utvikling av dataspillteknologi til underholdning, læring og kulturformidling. For å sikre produksjon av gode norske dataspill for barn og unge styrkes denne satsin-

gen ytterligere i 2014, jf. omtale under kap. 334, post 50.

Beskyttelse av barn mot skadelig medieinnhold

Den teknologiske utviklingen har gjort det nødvendig med en gjennomgang og tilpasning av regelverket for beskyttelse av barn mot skadelig medieinnhold. Departementet har derfor satt i gang en revisjon av film- og videogramloven, som i dag bl.a. regulerer filmsensuren og kontrollsystemet for omsetning av videogram. Utviklingen gjør det i større grad enn før nødvendig å se de ulike reglene på det audiovisuelle området i sammenheng. I den forbindelse er det foreslått at deler av kringkastingslovens regelverk om beskyttelse av barn innarbeides i en ny lov om beskyttelse av barn og unge mot skadelige bildeprogram. Lovforslaget har vært på høring, og det legges fram en proposisjon for Stortinget høsten 2013.

Opphavsrett

Tilstandsvurdering

Som følge av den teknologiske utviklingen kan opphavsrettslig beskyttet innhold formidles i et helt annet omfang enn tidligere. Digitalisering og distribusjon på Internett har gitt nye muligheter for produksjon og konsum av åndsverk, f.eks. nye strømmetjenester. Utviklingen innebærer at det har blitt vanskelig for rettighetshaverne å kontrollere bruken av opphavsrettsbeskyttet innhold og håndheve sine rettigheter.

Åndsverkloven skal balansere ulike sett av hensyn. På den ene siden skal den verne rettighetshavernes grunnleggende behov for å kunne leve av sitt arbeid. På den andre siden skal loven fremme samfunnets interesse for tilgang til kultur bl.a. ved privat bruk, i undervisning og på bibliotek. Det er samtidig i samfunnets interesse at skapende innsats vernes. Det er viktig å finne en god balanse mellom de ulike interessene loven skal ivareta.

Åndsverkloven er teknologinøytral og gjelder også på Internett. I 2013 vedtok Stortinget endringer i åndsverkloven som skal bidra til å styrke håndheving av opphavsrett på Internett. De nye reglene klargjør at rettighetshaverne skal kunne registrere IP-adresser som er benyttet til opphavsrettskrenkninger. Datatilsynet kan føre tilsyn med de som benytter seg av adgangen. Det er også innført forenklede regler i åndsverkloven om hvordan rettighetshaverne, gjennom domstolene, kan få utlevert informasjon om hvilket internett-

abonnement som kan knyttes til den ulovlige virksomheten. Videre er det vedtatt nye regler om at domstolene skal kunne pålegge internettilbydere å hindre eller vanskeliggjøre tilgangen til nettsted der det i stort omfang finnes materiale som åpenbart krenker opphavsretten. Lovendringene styrker muligheten for håndheving overfor dem som krenker opphavsretten i stor utstrekning og de som legger til rette for dette. Samtidig tas det hensyn til personvern, rettssikkerhet, informasjons- og ytringsfrihet.

Utfordringer og strategier

Den teknologiske utviklingen har gitt opphavsretten nye utfordringer. Kultur- og mediekonsumet flyttes til nye digitale plattformer. Dette innebærer nye former for distribusjon av innhold. Endrede bruksmønstre medfører etablerte forretningsmodeller og verdikjeder i kulturnæringene opplever sviktende inntekter. Samtidig er ulovlig distribusjon av opphavsrettsbeskyttet material stadig et problem.

Regjeringen gjennomgår hvordan opphavsretten og kunstnernes inntekter og rettigheter best kan sikres i møte med økende digital spredning av kunst og kultur.

Pengespill

Tilstandsvurdering

De senere år har det vært store endringer på pengespillområdet. Den teknologiske utviklingen har medført at spill tilbys på en rekke plattformer og har en helt annen utforming enn tradisjonelle lotterier. Ett utviklingstrekk er det økende omfanget av markedsføring av uregulerte pengespill på tv-kanaler som sender fra andre land, men som henvender seg til et norsk publikum. Slik reklame reguleres av avsenderlandets regler og kan derfor ikke stanses av norske myndigheter. Det er også eksempler på nettpillselskaper etablert i andre land som skreddersyr sine spilltilbud for norske kunder, bl.a. ved å tilby spill i norsk valuta og med norskspråklige støttefunksjoner.

Omsetningen i det regulerte markedet har de senere årene hatt en moderat vekst. I hovedsak er det de statlige spillene som er i vekst. Etter at bingoautomater ble forbudt i 2010 og databingo strammet inn i 2011 og 2012, har omsetningen for bingo og databingo gått noe ned. Omsetningen for lotterier og spill ombord på skip viser også en synkende trend.

Det regulerte markedet består av både statlige og private aktører. De statlige aktørene Rikstoto

og Norsk Tipping står for over 75 pst. av omsetningen. Den private spillsektoren bestående av bingo- og lotterivirksomhet samt spill på skip, utgjør resten. Det uregulerte markedet består i hovedsak av private aktører på Internett som tilbyr spilltjenester fra utlandet rettet mot norske spillere.

I det uregulerte markedet har både omsetning og antall spillere flatet ut og gått noe ned de siste årene.² Dette har skjedd på tross av utbredelsen av nye plattformer for spill og stadig mer pengepillreklame på tv. Dette kan indikere at forbudet mot markedsføring av forbudte spill, betalingsformidlingsforbudet og revitaliseringen av Norsk Tippings spill har stanset økningen i spill på utenlandske nettsteder.

Antall spillavhengige er redusert kraftig i årene etter at de private gevinstautomatene ble regulert og senere forbudt.³ Økningen totalt sett har vært moderat. I perioden 2007 til 2012 har denne økningen i all hovedsak bestått av poker og kasinospill på Internett. Dette er spill uten norsk tillatelse.

Det er ulike fordelingsmekanismer for overskuddet fra det regulerte pengespillmarkedet. Norsk Tippings overskudd fordeles i hovedsak til idrettsformål, kulturformål og samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. I tillegg fordeles en andel av selskapets overskudd gjennom grasrotordningen. Overskuddet fra Norsk Rikstoto går til å styrke hestesporten og norsk hesteavl. Overskuddet fra bingo- og lotterivirksomhet samt spill på skip går til lotteriverdige organisasjoner godkjent av Lotteritilsynet.

Utfordringer og strategier

Spillansvar

Den primære utfordringen på pengespillområdet er å begrense problematisk spillatferd. En av de viktigste strategiene er å kanalisere spilleaktiviteten i Norge inn mot sikre og forsvarlige spilltilbud underlagt offentlig kontroll.

Spill og lotterimarkeder blir stadig mer globalisert, og det norske markedet utfordres av utenlandske tilbydere av nettpill. En av de store utfordringene framover er balansegangen mellom å sikre spilleansvarlighet og samtidig sikre at det norske markedet tilbyr attraktive spill. Moderniseringen av spillporteføljen til Norsk Tipping er et viktig virkemiddel i dette arbeidet. Norsk Tipping

² Kilde: Lotteritilsynet

³ Kilde: Lotteritilsynet

fikk i 2012 tillatelse til å tilby nye nettbaserte interaktive spill. Disse vil komme på markedet i løpet av 2013.

For å oppnå en god balanse mellom spilleansvar og attraktive spill er det behov for å øke kunnskapsgrunnlaget. Kulturdepartementet har nedsatt en arbeidsgruppe som skal utrede den teknologiske utviklingen på pengespillmarkedet samt vurdere om det er hensiktsmessig å utvide rammene i pengespillovgivningen. Gruppen skal legge fram sin rapport innen utgangen av 2014.

Departementet har bedt Lotteri- og stiftelsestilsynet utarbeide en årlig rapport om spillansvar hos Norsk Tipping. Rapporten skal utgjøre en integrert del av departementets eierstyring av selskapet og behandles av Norsk Tippings generalforsamling. Rapporten omtales i de årlige budsjettproposisjonene, første gang i 2014.

Den norske enerettsmodellen sikrer statlig kontroll og styring av pengespillmarkedet. Den gir mulighet til å forebygge negative konsekvenser av pengespillvirksomhet. Et sentralt element i enerettsmodellen er at det kun unntaksvis gis tillatelse til store landsomfattende lotterier utenfor Norsk Tipping. I den senere tid har Lotteritilsynet mottatt flere søknader om lotterivirksomhet utenfor Norsk Tipping. Både private aktører med kommersielle mål og frivillige organisasjoner med ønske om nye inntektskilder står bak søknadene. Hvis det åpnes for å gi tillatelse til flere slike lotterier, kan det svekke den umiddelbare og direkte kontrollen staten har med slike spill i dag, og undergrave enerettsmodellen på sikt. Kulturdepartementet mener derfor det er nødvendig å styrke enerettsmodellen ytterligere ved å legge opp til at alle store pengespill og lotterier skal avholdes av Norsk Tipping etter pengespillovens regler.

Evaluering av automatreformen

Automatreformen trådte i kraft 1. juli 2007. Reformen innebar at private gevinstautomater ble forbudt i Norge og kom som en reaksjon på stadig økende omfang av problematisk spillatferd knyttet til disse automatene. Flertallet i Stortingets familie-, kultur- og administrasjonskomité ba i Innst. O. nr. 124 (2002–2003) om "en evaluering innen fem år etter at loven er vedtatt, for å se om Stortingets forutsetninger med Norsk Tipping AS' automatmonopol virker etter hensikten". Spesielt gjaldt dette kontroll, oppsetting og forskningsresultater i forbindelse med spillavhengighet. Flertallet mente også at det var "viktig å få svar på virkningene av den prosentvise fordeling til de ti

humanitære organisasjonene og om lokale lag og foreninger mottar sin andel som forutsatt." Flertallet la opp til at en slik evaluering kunne resultere i endringer i fordelingen til organisasjoner både innenfor og utenfor den nye ordningen.

Kulturdepartementet har gjennomført en todelt evaluering i tråd med dette. Lotteri- og stiftelsestilsynet har evaluert automatreformen med henblikk på kontroll, oppsettingsvilkår og spillavhengighet. I tillegg har departementet fått gjennomført en ekstern utredning om fordeling av midler som er øremerket samfunnsnyttige og humanitære formål fra Norsk Tippings overskudd.

Evalueringen fra tilsynet viser at automatreformen umiddelbart førte til en kraftig reduksjon i det norske regulerte spillmarkedets totale omsetning. Bruttoomsetningen ligger fremdeles godt under nivået fra før automatforbudet begynte å virke. Norsk Tippings omsetning økte imidlertid som en konsekvens av at Norsk Tipping fikk enerett til å utplassere gevinstautomater.

Det har ikke vært registrert problemer knyttet til oppstillingsvilkår eller mindreårige spillere på automater etter at reformen trådte i kraft. Videre viser statistikken en klar sammenheng mellom reguleringene i automatmarkedet og reduksjon i anmeldte tyveri fra automater. Omfanget av problematisk spillatferd har gått ned etter at automatreformen trådte i kraft. På bakgrunn av Lotteri- og stiftelsestilsynets evaluering av kontroll, oppsettingsvilkår og spillavhengighet, legger Kulturdepartementet til grunn at automatreformen har virket i tråd med intensjonen.

Den eksterne evalueringen har omhandlet fordelingen av den delen av spilleoverskuddet fra Norsk Tipping AS (18 pst.) som er øremerket samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner. Denne andelen har hittil blitt fordelt på grunnlag av størrelsen på inntekter organisasjonene hadde fra spilleautomater i 2001. Det er ikke rimelig at tidligere automatinntekter skal fungere som et permanent kriterium for fordeling av disse midlene. Departementet har derfor vurdert og sendt på høring ulike alternative modeller for hvilke organisasjoner som skal ha tilgang til overskuddsmidler. På grunnlag av høringen har departementet fastsatt nye kriterier for hvilke organisasjoner som kan søke om disse midlene. Organisasjonene må være godkjent som lotteriverdige og registrert i Frivillighetsregisteret under visse angitte kategorier. Videre må organisasjonene være landsdekkende, ikke-fortjenestebaserte og ha frivillig innsats som en viktig del av virksomheten. Bare organisasjoner som produserer goder eller tjenester

for utenforstående kan motta midler. Barne- og ungdomsorganisasjoner, politiske partier og lukkede organisasjoner vil falle utenfor ordningen.

Kriterier for hvordan overskuddsmidlene skal fordeles innbyrdes mellom de ulike samfunnsnyttige og humanitære organisasjonene var ikke en del av høringen. Forslag til slike fordelingskriterier sendes på høring høsten 2013. Regjeringen legger imidlertid opp til at tre organisasjoner som har særskilte beredkapsoppgaver sikres en fast andel etter overgangsperioden for å unngå at beredskap- og redningstjenester svekkes i framtiden. Dette gjelder Røde Kors, Redningsselskapet og Norsk Folkehjelp.

For at de organisasjonene som har mottatt midler fra Norsk Tippings overskudd skal få tid til å tilpasse seg ny fordelingsmodell er det vedtatt en overgangsordning som vil gjelde for utbetalinger i perioden 2014–2017.

Styrking av arbeidet mot kriminalitet og mislighold i pengespillmarkedet

Departementet ønsker å styrke Lotteri- og stiftelsestilsynets arbeid mot kriminalitet og mislighold i pengespillmarkedet. Oppgavene vil bl.a. innebære analyse av lotteri- og pengespillmarkedet med tanke på ulike former for økonomisk kriminalitet, tilrettelegging for rask reaksjon ved lovbrudd gjennom anmeldelser og bistand til politiet, samarbeid med andre offentlige myndigheter samt informasjon.

Stiftelser

Tilstandsvurdering

Ved utgangen av 2012 var det 7640 stiftelser registrert i Stiftelsesregisteret. 88,5 pst. av stiftelsene var alminnelige stiftelser og 11,5 pst. var næringsdrivende stiftelser. Generelt sett er det en sunn økonomisk utvikling i norske stiftelser. Bokført egenkapital og omløpsmidler øker, mens gjelden minker. Undersøkelse av utdelinger i årene 2009–2011 viste at det ble delt ut om lag 3 mrd. kroner per år fra stiftelsene. Forskningssektoren har fått mest penger, mens utdanning, kultur og sosiale formål også mottar betydelige beløp fra stiftelsene.

Utfordringer og strategier

Stiftelser har, til forskjell fra andre selskaps- og organisasjonsformer, verken eiere eller medlemmer som kan kontrollere stiftelsen og bruken av dens midler. Det er derfor nødvendig å føre tilsyn med stiftelser, særlig med at formålet etterlevs og at kapitalen fordeles i samsvar med lovgivning, formål og vedtekter. Fra Stiftelsestilsynet startet opp sin virksomhet i 2005 har tilsynsansvaret økt betydelig, og den kapital stiftelsene forvalter er blitt vesentlig større. Fra 2005 til 2011 har den bokførte egenkapitalen i stiftelsene økt fra 43 mrd. kroner til 90 mrd. kroner.

Stiftelsestilsynet har utarbeidet en strategi for styrking av tilsynsarbeidet for 2013–2015. Strategien omfatter avklaring og utvikling av regelverk, risikovurdering av områder med tanke på mislighet, styrking av områdekunnskap, etablering av treffpunkt med nasjonale og internasjonale aktører og formidling av resultater.

Siden etableringen av Stiftelsestilsynet i 2005 har omfanget av stiftelser i Norge økt betydelig, og den samlede egenkapitalen i stiftelsene har blitt nær fordoblet. Dette innebærer at tilsynsansvaret har blitt større og hver tilsynssak mer kompleks. Stiftelsestilsynets tilsyn og kontroll omfatter til dels komplekse problemstillinger som kan angå store økonomiske verdier. Effektivt tilsyn med stiftelser bidrar til å styrke legitimiteten til stiftelsesformen, noe som på sikt kan påvirke kapitaltilførselen til norske stiftelser og deres formål. Forsvarlig saksbehandling kan i enkelte tilfeller være svært ressurskrevende. Tilsynet må derfor henlegge mange tilsynssaker pga. manglende ressurser. Departementet ser behov for å styrke arbeidet med tilsyn og kontroll, og foreslår derfor å øke årsavgiften til stiftelser, jf. omtale under kap. 5568, post 71.

Klagesakene etter stiftelsesloven har blitt flere og mer omfattende. Et forslag om å opprette en stiftelsesklagenemnd har vært på høring. Stiftelsesklagenemnda skal avløse Justis- og beredskapsdepartementet som klageinstans for vedtak gjort av Stiftelsestilsynet.

Kap. 334 Film- og medieformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Driftsutgifter	147 363	153 304	153 721
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 050	8 282	8 572
50	Filmfondet, <i>kan nyttes under post 71</i>	412 931	436 501	441 501
51	Audiovisuelle produksjoner	10 130	10 333	10 509
71	Filmtiltak m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	26 416	27 900	39 277
73	Regional filmsatsing	51 743	53 451	56 948
75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor, <i>kan overføres</i>	22 371	25 427	24 917
78	Ymse faste tiltak	25 916	28 421	35 916
79	Til disposisjon	204	1 000	
	Sum kap. 0334	705 124	744 619	771 361

Kapitlet omfatter driftstilskudd til de statlige virksomhetene Medietilsynet og Norsk filminstitutt. Kapitlet omfatter også tilskudd til filmproduksjon, regional filmsatsing, kontingent for å delta i internasjonale programmer og andre tiltak på film- og medieområdet.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål på filmområdet:

1. styrket produksjon
 - gjennomsnittlig minst 25 langfilmer i året, av dette 5 dokumentarer og 5 barne- og ungdomsfilmer
 - et sterkt produksjonsmiljø, med økt talentutvikling, profesjonalitet og kontinuitet i alle deler av produksjonen
 - en økonomisk solid bransje gjennom effektive og målrettede tilskuddsordninger, økte private investeringer og økte markedsinntekter
2. solid publikumsopplutning
 - minst 3 millioner besøkende på norske filmer, tilsvarende 25 pst. av kinomarkedet
 - 15 pst. norsk andel av dvd-markedet og klikkefilmmarkedet
 - økt eksport av norske audiovisuelle produksjoner

3. kvalitet og mangfold

- et mangfold i uttrykksform, produksjonskostnad og målgrupper, basert på sterke filmmiljøer i alle landsdeler
- minst 40 pst. kvinner/menn i nøkkelposisjonene i norsk film
- norske kort- og langfilmer, dokumentarer og tv-drama skal konkurrere om viktige internasjonale priser

4. filmkultur for alle

- sikre den norske filmarven og gjøre den tilgjengelig på alle plattformer
- et bredt filmtilbud i hele landet og på alle relevante plattformer
- en sterk posisjon blant barn og unge som filmpublikum og filmskapere, både i skole og fritid

Det legges til grunn følgende mål for statens satsing på dataspill:

- gode norske dataspill i ulike sjangre basert på norsk språk og innhold
- en livskraftig norsk spillprodusentbransje
- kompetanse, innovasjon og teknologiutvikling
- trygg bruk av dataspill

Målene er ikke tidsavgrensede og må således ses på som langsiktige mål. For flere av målene vurderes resultatene som gjennomsnitt over flere år.

Budsjettforslag 2014**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen skal dekke lønns- og driftsmidler til Medietilsynet og Norsk filminstitutt. Videre finansierer bevilgningen nasjonale eksperter til EU-programmene, jf. post 75. Enkelte utredningsoppgaver mv. innenfor programkategori 08.30 kan også dekkes over denne posten.

Posten er pris- og lønnsjustert.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomhetene får i merinntekter under kap. 3334, post 01, jf. forslag til vedtak II, nr. 1.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen under denne posten omfatter oppdragsvirksomhet ved Norsk filminstitutt. Bevilgningen kan bare nyttes i samme omfang som det kan skaffes oppdragsinntekter.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som virksomhetene får i merinntekter under kap. 3334, post 02. Videre kan ubrukte merinntekter regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten, jf. forslag til vedtak II, nr. 3.

Post 50 Filmfondet, kan nyttes under post 71

Norsk filminstitutt forvalter de statlige tilskuddsordningene til audiovisuelle produksjoner i henhold til gjeldende forskrifter.

Det foreslås en bevilgning på 441,5 mill. kroner, en økning på 5 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2013. Økningen på posten skal nyttes til en ytterligere satsing på data-spill.

I tråd med forslagene i St.meld. nr. 22 (2006–2007) *Veiviseren* skal departementet fastsette hovedfordelingen av midler mellom de ulike ordningene etter forslag fra styret i Norsk filminstitutt.

Post 51 Audiovisuelle produksjoner

I avtale mellom Kulturdepartementet og TV 2 AS er det fastsatt at TV 2 AS skal betale et årlig vederlag til de tilskuddsordningene for audiovisuelle produksjoner som forvaltes av Norsk filminstitutt, jf. nærmere omtale under kap. 5568, post 72. Midlene forvaltes av Norsk filminstitutt og skal nyttes på samme måte som midlene under post 50, jf. omtalen ovenfor.

Post 71 Filmtiltak m.m., kan overføres, kan nyttes under post 50

Bevilgningsforslaget under posten omfatter bl.a. tilskudd til:

- manuskriptutvikling – midlene forvaltes av Norsk filminstitutt
- lokalkringkastingsformål – midlene forvaltes av Medietilsynet
- innkjøpsordning for dataspill til bibliotek – midlene forvaltes av Norsk filminstitutt
- innkjøpsordning for norsk film til bibliotek – midlene forvaltes av Norsk filminstitutt

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen på posten med om lag 11,4 mill. kroner. Av dette er det satt av 7,5 mill. kroner til filmfestivaler og 3,7 mill. kroner til cinematek utenfor Oslo. Midlene gis som et engangstilskudd til Norsk kino- og filmfond.

Post 73 Regional filmsatsing

Bevilgningen omfatter tilskudd til ulike regionale filmtiltak. Den regionale filmsatsingen er en del av den samlede nasjonale filmpolitikken.

De regionale filmsentrene skal benytte de statlige tilskuddene til utvikling og produksjon av kortfilm og dokumentarfilm, utvikling av dataspill, kompetansetiltak lokalt og tiltak for barn og unge. Et regionalt filmsenter må ha et etablert filmmiljø i regionen og lokal og regional politisk oppslutning.

Tilskuddet på posten til regionale filmsentre foreslås økt med 3 mill. kroner. Midlene til filmsentrene er tildelt etter kriterier som ble fastsatt av Kulturdepartementet i 2012. I en overgangsfase er det tatt hensyn til at ingen filmsentre skulle motta mindre i tilskudd enn før kriteriene ble innført. Denne innfasingen avsluttes etter 2014, og fordelingen vil i det videre foretas etter den nye kriteriemodellen.

Internasjonalt samisk filmsenter (ISF) har nasjonal status. Tildelingen til senteret blir derfor foretatt på særskilt grunnlag, og ikke ut fra de kriteriene som midler til de andre filmsentrene fordeles etter. Tilskuddet til ISF opprettholdes på samme nivå som i 2013. I det nye Kulturløftet legges det opp til å styrke samisk kultur og språk gjennom et samisk filmsenter. ISFs rolle vil bli drøftet i den kommende filmmeldingen.

De regionale filmfondene skal benytte de statlige tilskuddene til utvikling og produksjon av kinofilm, kortfilm, dokumentarfilm og tv-serier og til utvikling av dataspill. Det er en forutsetning for de statlige tilskuddene til regionale filmfond at

regionene bidrar med minst like mye lokale/regionale fondsmidler. Tilskudd til regionale filmfond er en prøveordning og ordningen har vært evaluert. Departementet foreslår å utvide prøveperioden for tilskudd til regionale filmfond med ytterligere to år t.o.m. 2015, i påvente av den kommende stortingsmeldingen om film.

Tilskuddet på posten til regionale filmfond opprettholdes på samme nivå som i 2013.

Det åpnes for at regionale filmfond f.o.m. 2014 kan tildele tilskudd til prosjekter som har mottatt støtte fra Norsk filminstitutt.

Tilskuddet til regionale filmsentre og filmfond kan ikke nyttes til drift.

F.o.m. 2014 vil utbetaling, kontroll og oppfølging m.m. av tilskudd til regionale filmsentre og regionale filmfond delegeres til Norsk filminstitutt. Departementet arbeider med å etablere felles regelverk for statlig tilskudd til regionale filmtiltak.

Regjeringen foreslår at bevilgningen på posten fordeles slik det framgår av tabellen.

Tabell 7.62 Fordeling av midlene til regional filmsatsing i 2014:

	(i 1000 kr)	
	2013	2014
Filmsentre		
Nordnorsk filmsenter	8 200	8 200
Vestnorsk filmsenter	8 200	8 596
Midtnorsk filmsenter	5 000	5 000
Østnorsk filmsenter	4 000	4 000
Filmkraft Rogaland filmsenter	4 700	4 700
Sørnorsk filmsenter	4 500	4 500
Viken filmsenter	5 300	7 927
Internasjonalt samisk filmsenter (ISF)	3 051	3 158
Sum	42 951	46 081
Filmfond		
Film3	2 500	2 588
FUZZ	2 500	2 588
Midtnorsk Invest	1 000	1 035
Filmkraft Invest	2 000	2 068
FilmCamp	2 500	2 588
Sum	10 500	10 867
Totalt	53 451	56 948

Post 75 EUs program for kultur og audiovisuell sektor, kan overføres

Bevilgningen dekker mediedelen av utgiftene til norsk deltakelse i EUs program for kultur og audiovisuell sektor, Creative Europe 2014–2020.

Bevilgningen dekker også Norges deltakelse i programmet Safer Internet 2009–2013, som skal

legge til rette for tryggere bruk av Internett, spesielt for barn. Programmet skal også bidra til å motvirke ulovlig og skadelig innhold. Innværende periode avvikles fra årsskiftet. Det er ennå ikke avklart om, og ev. på hvilke premisser, Norge deltar i det påfølgende programmet. Regjeringen kommer tilbake til Stortinget når det gjelder dette.

Det tas forbehold om EUs endelige budsjettvedtak og endringer i utgiftene som følge av valutasingninger.

Post 78 Ymse faste tiltak

Denne posten dekker ulike faste tiltak innenfor film- og medieområdet, bl.a. medlemskap i internasjonale programmer. I tillegg dekker posten diverse utviklings- og forsøks tiltak innenfor området.

Posten foreslås økt med om lag 7,5 mill. kroner, hvorav 5 mill. kroner til regionale filmtiltak for barn og unge. Forslaget innebærer at ansvaret for regionale filmtiltak for barn og unge flyttes fra Film & Kino til Norsk filminstitutt.

Videre foreslås at tilskuddet til knutepunktinstitusjonen Kortfilmfestivalen styrkes med 1,5 mill. kroner, slik at statens del av finansieringen av festivalen f.o.m. 2014 i sin helhet finansieres over statsbudsjettet. I 2013 var finansieringen av festivalen delt mellom departementet og Film & Kino. Siden knutepunktstatus er en avtale mellom Kulturdepartementet og de regionale eierne, er det mer hensiktsmessig at dette dekkes over statsbudsjettet.

Gjennom Europarådet er Norge medlem av Det Audiovisuelle Observatoriet og filmstøtteordningen EURIMAGES, som gir tilskudd til europeiske samproduksjoner. Norge har også tiltrådt Europarådets konvensjon om samproduksjon av film. Norske samproduksjoner under konvensjonen godkjennes av Norsk filminstitutt.

Nordisk Film- og TV-fond ligger under Nordisk Ministerråd og gir tilskudd til film og tv-produksjoner. Norge gir tilskudd til fondet via Kulturdepartementet, NRK og TV 2.

Oversikt over hvilke tiltak det foreslås midler til i 2014 under denne posten framgår av trykt vedlegg, jf. vedlegg 2.

Post 79 Til disposisjon

De økonomiske virkemidlene på film- og medieområdet er forskriftsregulert og forvaltes av

departementets underliggende virksomheter. Det er derfor ikke lenger behov for disponible midler i løpet av budsjettåret.

Rapport 2012

I det følgende rapporteres det på måloppnåelse på filmområdet.

Mål 1:

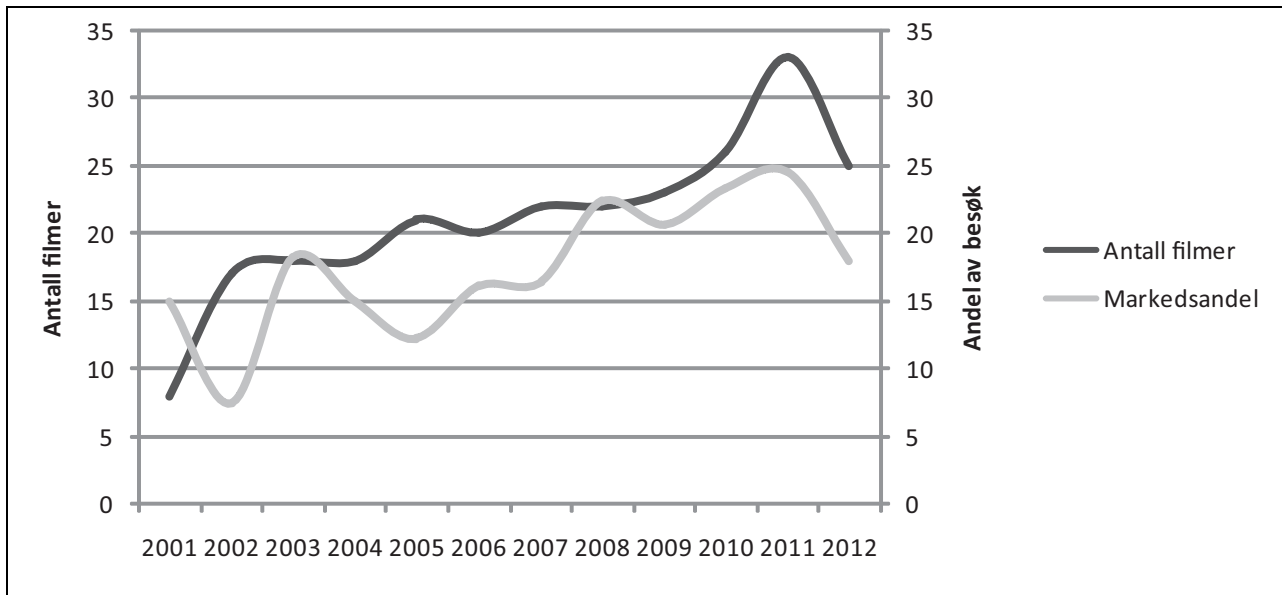
Styrket produksjon

Rapport

Som det framgår av figur 7.1, har norsk film hatt en positiv utvikling det siste tiår. I 2012 hadde 25 norske langfilmer premiere med ordinær kinodistribusjon. Av disse var 7 dokumentarfilmer, men kun 2 barne- og ungdomsfilmer. I tillegg hadde 5 norske langfilmer premiere med begrenset distribusjon. Målet om 25 langfilmer i året ble dermed nådd. Målet om 5 kinodokumentarer ble også nådd. Målet om 5 barne- og ungdomsfilmer ble ikke nådd i 2012. Forklaringen er bl.a. at enkelte filmer som skulle ha premiere i 2012 ble utsatt, samt lang produksjonstid og problemer med finansiering. Målene er gjennomsnittsmål over flere år, og måloppnåelsen følges over tid. For de siste fem årene har i gjennomsnitt 6 barne- og ungdomsfilmer hatt premiere på kino per år.

Det er gjennom tv-drama at størstedelen av det norske publikummet får kontakt med ny norsk dramatikk. Tilskuddene til tv-drama ble fordoblet i perioden 2009–2012. NFI har lagt særlig vekt på å tilrettelegge for produksjon av flere gode, norske drama og utvikling av gode, norske data-spill til barn og unge.

De 18 spillefilmene som fikk forhåndstilskudd i 2012 produseres av 12 selskap. 4 selskap produserer to eller flere filmer. Dette kan sees som et uttrykk for sterkere produksjonsmiljøer og økt kontinuitet i produksjonen. Den private kapitalen i norske kinofilmer har økt de siste årene, til 61,5 pst. i 2012.

Figur 7.1 Antall norske filmer og markedsandel i pst. 2001–2012

Kilde: Film & Kino

Mål 2:

Solid publikumsoppslutning

Rapport

Om lag sju av ti går på kino i løpet av et år (SSB). Antall kinobesøk per kinogjenger har gått ned de siste årene. Dette gjelder særlig for ungdom – som tradisjonelt har utgjort en stor del av kinopublikummet. Dette må ses i sammenheng med at film tilbys på stadig flere plattformer, og at ungdom generelt er tidlig ute med å ta i bruk ny teknologi.

Norske filmer ble i 2012 sett av om lag 2,2 millioner tilskuere på kino. Dette er nesten 700 000 færre enn året før. Etter seks år med oppgang i norske filmers andel av kinopublikummet var det en nedgang fra 24,5 pst. i 2011 til 17,9 pst. i 2012. Dette må også ses i sammenheng med at det var færre norske premierefilmer i 2012 enn året før. Publikumsoppslutningen er dermed ikke like nær målet om 3 millioner tilskuere og 25 pst. markedsandel som de siste årene. Utviklingen de neste årene vil vise om dette er en trend.

I 2012 ble det solgt om lag 860 000 eksemplarer av norske kinofilmer på dvd. Norskandelen på dvd-markedet anslås til 7,7 pst. Dette er en reduksjon fra 2011, og fortsatt langt fra målet om 15 pst. Det knytter seg imidlertid stor usikkerhet til tallene for dvd-omsetning. Seertall for norske filmer som ses som klikkefilm kommer i tillegg.

Når det gjelder målet om at eksport av norsk film skulle dobles innen 2010, tok St.meld. nr. 22 (2006–2007) *Veiviseren* utgangspunkt i samlet eksportverdi av kinofilm i 2005. Eksportverdien for 2005 utgjorde om lag 16 mill. kroner. Verdien av utenlandssalg av norske filmer var hele 53,3 mill. kroner i 2010, og målet er dermed nådd.

Mål 3:

Kvalitet og mangfold

Rapport

Målet om variasjon i uttrykksform og målgrupper defineres dels som variasjon i sjanger, og dels som variasjon i produksjonsbudsjett og tilskudd.

Blant filmene som hadde premiere i 2012 var flest kategorisert som drama og dokumentar. Øvrige filmer var fordelt mellom kategoriene skrekk, thriller, grøsser, krim, action og komedie.

Den gjennomsnittlige produksjonskostnaden per film har økt og er nå tilbake på linje med utviklingstrenden de siste årene. For premierefilmer i 2012 (som mottok støtte fra NFI) har det gjennomsnittlige produksjonsbudsjettet økt med 4 mill. kroner til om lag 19 mill. kroner. Noe av forklaringen er at produksjonsbudsjettet til spillefilmen "Kon-Tiki" tilsvarte budsjettene til fire gjennomsnittlige spillefilmer.

Det er et mål å ha sterke filmmiljøer i hele landet. Tilskuddene til regionale filmtiltak har stimulert til økt aktivitet i mange regioner, både når det

gjelder kinofilm, dokumentarfilm, kortfilm og dataspill. De fleste kinofilmer er fortsatt produsert av produksjonsselskap i Oslo og Akershus, men flere spilles inn utenfor Oslo og Akershus, jf.

tabellen nedenfor. Av de 24 innspillingsstedene som ble brukt i filmer som fikk støtte fra NFI var 18 utenfor Oslo.

Tabell 7.63 Antall kinofilmer etter innspillingssted med støtte fra Norsk filminstitutt i 2011 og 2012:

Innspillingssteder	2011	2012
Oslo og Akershus	11	6
Vestlandet	4	6
Østlandet	8	3
Sørlandet	0	1
Midt-Norge	0	0
Nord-Norge	1	2
Utlandet	7	2
Annet ¹	1	4

¹ Filmer med mange ulike innspillingssteder.

Det er videre et mål å ha minimum 40 pst. kvinner i nøkkelposisjonene manus, regi og produsent i filmer som får tilskudd fra Norsk filminstitutt.

Målet er i gjennomsnitt nådd for dokumentarfilm og kortfilm i perioden 2009–2012. Variasjoner fra år til år forekommer, jf. tabellen nedenfor.

Tabell 7.64 Kvinneandel i filmprosjekt etter tilskuddstype med støtte fra Norsk filminstitutt 2009–2012 (i pst.):

Tilskuddstype	2009	2010	2011	2012
Kinofilm	32	27	31	33
Kortfilm	48	42	42	36
Dokumentarfilm	43	45	32	41

For tilskudd til kinofilm er kvinneandelen fremdeles for lav. Dette gjelder særlig filmer som får tilskudd etter markedsvurdering. I denne ordningen er kvinneandelen bare 25 pst. Blant tildelingene etter kunstnerisk vurdering har kvinneandelen falt med 13 prosentpoeng til 29 pst.

En arbeidsgruppe nedsatt av departementet leverte sitt innspillsnotat *Av Om For* i 2012. Notatet foreslo elleve tiltak for mer mangfold innenfor kinofilm og tv-drama. Forslagene gjelder mangfold i bred forstand (alder, kjønn, geografi og minoritetstilhørighet) knyttet til "skapermangfold", "innholdsmangfold" og "brukermangfold".

Internasjonale priser og festivaldeltakelse er en indikasjon på kvalitet. I 2012 fikk norske filmer 32 priser, og deltok på 157 store og små festivaler verden over. Norske filmer ble nominert til presti-

sjefylte priser som Golden Globe, Oscar, BAFTA og César.

Mål 4:

Filmkultur for alle

Rapport

Som følge av at alle kinoer i Norge har digitalisert kinoutstyret, har små og mellomstore kinoer fått tilgang til et langt større utvalg av filmer og på et tidligere tidspunkt. Målsettingen om å bevare den norske kinostrukturen og utbredelsen av distriktskinoer er innfridd. Nedgangen i antall kinoer ser ut til å være snudd, og flere kinoer planlegger nybygg.

Norsk filminstitutt (NFI) har et ansvar for formidling av den norske filmarven. I 2012 solgte NFI i overkant av 10 000 dvd-eksemplarer, en oppgang fra 2011. I tillegg var om lag 1 000 filmer, i hovedsak norske, tilgjengelige som klikkefilm via filmarkivet.no og filmrommet.no. Disse tjenestene har omtrent doblet sitt besøk fra 2011 til 2012, men er fortsatt relativt små.

Cinematket ved Norsk filminstitutt arrangerer åpne publikumsvisninger av klassisk film og samarbeider med eksterne partnere. NFI koordinerte i 2012 nettverkssamarbeidet Det digitale cinemateket med cinematekene i Oslo, Bergen, Trondheim, Kristiansand, Stavanger, Lillehammer og Tromsø.

Ansvar for filmtiltak rettet mot barn og unge er delt mellom NFI og Film & Kino, som sammen reviderte handlingsplanen for filmsatsing for barn og unge i 2012. Handlingsplanen følges opp i samarbeid med involverte parter, herunder de regionale filmsentrene.

Dataspill

I det følgende rapporteres det på måloppnåelse på dataspillområdet.

Rapport

Gode norske dataspill i ulike sjangre basert på norsk språk og innhold, og en livskraftig norsk produsentbransje, er blant målene for statens sat-

sing på dataspill. Totalt fikk 25 interaktive produksjoner tilskudd fra Norsk filminstitutt i 2012. Av disse fikk 23 utviklingsstøtte og 5 lanseringsstøtte. Spillbransjen er fremdeles en relativt ny bransje. I tillegg til enkelte store aktører, er det mange små selskap. I 2012 besto bransjen av anslagsvis 75 selskaper med nærmere 300 ansatte.

Lanseringstilskuddet, som ble innført fra 2010, har vært positivt for produsentenes lanseringsarbeid. Dette har trolig bidratt til å styrke salget av norske dataspill. Økte salgstall for norskutviklede spill viser at det er etterspørsel etter disse.

Kompetanse, innovasjon og teknologiutvikling er også mål for den statlige satsingen på dataspill. NFI gir reisestøtte til spillbransjen i forbindelse med ulike konferanser og salgsmesser. Dette bidrar til å heve bransjens kompetanse og bygge nettverk, både i Norge og i utlandet. Flere læresteder satser på utdanning innen spillutvikling, bl.a. Norges Informasjonsteknologiske Høgskole (NITH), Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Universitetet i Oslo, Noroff, Høgskolen i Hedmark og Høgskolene i Gjøvik og Narvik.

Trygg bruk av dataspill er et viktig mål med dataspillsatsingen. Medietilsynet skal bevisstgjøre barn, unge og foreldre om bruk av dataspill. Tilsynet gir råd og gjennomfører informasjonskampanjer for å gjøre foreldre oppmerksomme på alders- og innholdsmerking av dataspill.

Kap. 3334 Film- og medieformål

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Ymse inntekter	10 699	10 116	10 470
02	Inntekter ved oppdrag	9 557	8 282	8 572
16	Refusjon av foreldrepenger	1 218		
18	Refusjon av sykepenger	1 727		
70	Gebyr	9 347	10 000	10 000
	Sum kap. 3334	32 548	28 398	29 042

Post 01 Ymse inntekter

Posten gjelder inntekter fra salg og distribusjon av film, video og dvd, inntekter fra Cinemateket i

Oslo og Filmmuseet, samt inntekter knyttet til mediedesken i EUs program for kultur og audiovisuell sektor, Creative Europe. I tillegg omfatter posten inntekter fra egenandeler for kurs og

diverse andre inntekter ved Norsk filminstitutt samt Medietilsynets inntekter knyttet til Trygg bruk-prosjektet.

Post 02 Inntekter ved oppdrag

Posten gjelder inntekter fra oppdragsvirksomheten ved Norsk filminstitutt, jf. kap. 334, post 21.

Post 70 Gebyr

Inntektene under denne posten omfatter gebyr for registrering og merking av videogram, som fastsettes årlig av Stortinget, jf. § 10 i lov om film og videogram.

Det foreslås at gebyret for merking og registrering av videogram settes til 60 øre per videogram i 2014, jf. forslag til vedtak VI, nr. 1.

Avgift til Norsk kino- og filmfond

Norsk kino- og filmfond mottar avgifter fra kino- og videobransjen, jf. lov om film og videogram § 3. Stortinget fastsetter satsene for registrering av video som skal omsettes i næring.

I 2012 utgjorde inntektene fra avgiften 71,9 mill. kroner, hvorav 24,1 mill. kroner kom fra kinoene og 47,7 mill. kroner fra video- og dvd-omsetning.

Avgiften foreslås videreført på samme nivå som i 2013, med 3 kroner og 50 øre per videogram, jf. forslag til vedtak VI, nr. 2.

Kap. 335 Mediestøtte

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
71	Produksjonstilskudd	288 008	307 946	331 759
72	Tilskudd til kvalitetsjournalistikk			6 000
73	Medieforskning og etterutdanning	12 136	13 350	17 069
75	Tilskudd til samiske aviser	23 367	24 138	24 983
76	Tilskudd til minoritetsspråklige publikasjoner	818	845	875
77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 855	1 916	1 983
	Sum kap. 0335	326 184	348 195	382 669

Kapitlet omfatter midler til produksjonstilskudd til dagsaviser, medieforskning og etterutdanning, støtte til samiske aviser, støtte til minoritetsspråklige publikasjoner og distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål:

1. Produksjonstilskuddet skal bidra til å opprettholde et mangfold av nyhets- og aktualitetsmedier karakterisert av høy kvalitet og uavhengig journalistikk, inkludert medier i markeder som er for små til å være bærekraftige og alternativer til de ledende mediene i større markeder
2. Tilskuddet til samiske aviser og samiskspråklige avissider skal legge til rette for avisutgi-

velser på samisk og dermed for demokratisk debatt, meningsdanning og språkutvikling i det samiske samfunnet

3. Tilskuddet til minoritetsspråklige publikasjoner skal bidra til framvekst av publikasjoner for språklige minoriteter, og til utvikling av redaksjonell kvalitet i disse publikasjonene
4. Tilskuddet til forskning og utvikling på medieområdet skal legge til rette for økt kunnskap om mediens betydning for samfunnsutviklingen, og til et godt beslutningsgrunnlag for politikkutformingen
5. Distribusjonstilskuddet skal bidra til formidling av aviser i hele landet ved å dekke ekstrakostnader knyttet til avisdistribusjon i Finnmark

Av hensyn til pressens redaksjonelle frihet bør staten i minst mulig grad gripe aktivt inn i pressemønsteret. Det er derfor ikke fastsatt resultatmål på disse områdene.

Budsjettforslag 2014

Post 71 Produksjonstilskudd

Produksjonstilskudd til avisene er, i tillegg til fritaket for merverdiavgift, det viktigste virkemiddelet for å opprettholde mangfoldet i avisutgivelser, både geografisk og når det gjelder innhold og verdiforankring.

Produksjonstilskuddet forvaltes av Medietilsynet. Tildeling skjer etter forskrift om produksjonstilskudd til dagsaviser, som er fastsatt av Kulturdepartementet.

Kulturdepartementet foreslår en samlet økning i produksjonstilskuddet på 23,8 mill. kroner sammenliknet med 2013.

Post 72 Tilskudd til kvalitetsjournalistikk

Det foreslås å opprette en ny prosjektstøtteordning for kvalitetsjournalistikk. Alternative modeller til en slik ordning er sendt på høring høsten 2013, jf. omtale under programkategori 08.30.

Det foreslås en bevilgning på 6 mill. kroner.

Post 73 Medieforskning og etterutdanning

Bevilgningen på posten går til nytt medieforskningssenter, Rådet for anvendt medieforskning og tilskudd til etterutdanning i mediebransjen via Institutt for journalistikk (IJ) og Landslaget for lokalaviser. Bevilgningen foreslås økt med 3,7 mill. kroner.

Det ble satt av 3,4 mill. kroner til et nytt medieforskningssenter i 2013. Midlene til senteret vil bli lyst ut og tildelt i løpet av høsten 2013. For å få god og relevant forskning mener departementet at tilskuddet bør økes, og foreslår derfor en økning til 8 mill. kroner i 2014.

Av bevilgningen på posten går 3,5 mill. kroner til Rådet for anvendt medieforskning. Departementet vil i løpet av høsten 2013 gjennomgå rådets formål for å vurdere om det er behov for tilpasning til dagens kompetansebehov. Også rutinene for rapportering av forskningsfunn vil bli gjennomgått, for å sikre best mulig formidling og bruk av forskningen.

Tilskuddet til Institutt for journalistikk ble redusert til 6 mill. kroner i 2013. For 2014 foreslås en videre nedtrapping til 5 mill. kroner. Departementet mener at IJs etterutdanningstilbud ikke

bør finansieres over statsbudsjettet. Tilskuddet bør derfor trappes ytterligere ned framover, jf. omtale i Prop. 1 S (2012–2013).

Bevilgningen dekker også 550 000 kroner til Landslaget for lokalaviser til etterutdanning og kompetansetiltak.

Post 75 Tilskudd til samiske aviser

Bevilgningen omfatter tilskudd til samiske aviser, regulert i forskrift fastsatt av Kulturdepartementet. Midlene fordeles av Medietilsynet.

Posten videreføres på samme nivå som i 2013.

Post 76 Tilskudd til minoritetspråklige publikasjoner

Bevilgningen omfatter tilskudd til minoritetspråklige publikasjoner, regulert i forskrift fastsatt av Kulturdepartementet. Midlene fordeles av Medietilsynet. Forslag til nye tilskuddsordninger er sendt på høring, jf. omtale under programkategori 08.30.

Posten videreføres på samme nivå som i 2013.

Post 77 Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark

Bevilgningen omfatter det særskilte distribusjonstilskuddet til avisene i Finnmark. Posten videreføres på samme nivå som i 2013.

Rapport 2012

Mål 1:

Produksjonstilskuddet skal bidra til å opprettholde et mangfold av avisutgivelser i hele landet og stimulere til lokal avis konkurranse

Rapport

Ved utgangen av 2012 ble det utgitt 227 aviser i Norge, én mindre enn i 2010. Avisene ble utgitt på 185 forskjellige steder. I internasjonal sammenheng ligger antall aviser stabilt på et svært høyt nivå. Over tid er mangfoldet av avisutgivelser styrket. Mens det i 1990 ble gitt ut 202 aviser på 154 utgiversteder, ble det i 2012 utgitt 227 aviser på 185 forskjellige steder. I tillegg kommer nye distribusjonskanaler for redaksjonelt innhold og enkelte nyhetstilbud som bare publiseres på Internett. Tilskuddsordningen har særlig bidratt til vekst i antallet små lokalaviser. Videre er tilskuddordningen helt nødvendig for å sikre videre drift i nr. 2-avisene.

Målet om lokal avis konkurranse er i mindre grad oppfylt. Antall aviser med dagsavis konkurranse er redusert fra 15 i 1990 til 5 i 2012. Antallet steder med andre former for avis konkurranse (f.eks. én dagsavis og én fådagersavis) har imidlertid økt fra 10 til 15 i samme periode.⁴

2012 er det trettende året på rad med opplagsfall, og samlet nedgang siden 1998 er 23 pst. Lesertallene viser også langsiktig nedgang. I 2012 leste 55 pst. av befolkningen papiravis en gjennomsnittsdag, mot 84 pst. i 1997.

Medietilsynet gjennomfører årlige undersøkelser av den økonomiske situasjonen i dagspressen. Den økonomiske situasjonen i avisene viser både hvor store ressurser som er tilgjengelig for redaksjonell virksomhet (og dermed redaksjonell kvalitet), og ev. fare for nedleggelse og dermed redusert mediemangfold. Bransjen hadde et samlet driftsoverskudd på om lag 607 mill. kroner i 2012, en nedgang på hele 44 pst. fra 2011. I alt 138 aviser mottok produksjonstilskudd i 2012. Disse avisene hadde et samlet underskudd før støtte på 242 mill. kroner i 2012, en svekkelse på om lag 24 mill. kroner fra 2011. Etter støtte utgjorde overskuddet 46 mill. kroner, en svekkelse på 15 mill. kroner fra året før. Nedgangen skyldes økte driftskostnader.

Mål 2:

Tilskuddet til samiske aviser og samiskspråklige avissider skal legge til rette for demokratisk debatt, meningsdanning og språkutvikling i det samiske samfunnet

Rapport

Tilskuddet bidrar til utgivelse av to samiske dagsaviser, *Ávvir* og *Sáгат*. Målet om språkutvikling ivaretas ved at det i tillegg ble gitt tilskudd til *Lokalavisa Nord-Salten* og *Snásningen* til produksjon av avissider på hhv. lulesamisk og sørsamisk.

Mål 3:

Tilskuddet til minoritetsspråklige publikasjoner skal bidra til framvekst av publikasjoner for språklige minoriteter, og til utvikling av redaksjonell kvalitet i disse publikasjonene

Rapport

To publikasjoner på bosnisk og én publikasjon på kinesisk mottok tilskudd i 2012.

Mål 4:

Tilskuddet til anvendt medieforskning og etterutdanning skal legge til rette for økt kunnskap om og kvalitet i norske medier

Rapport

I 2012 ble 2,9 mill. kroner fordelt til 19 forskningsprosjekt og 4 masterstipend. Forskning om barn og unges mediebruk ble prioritert. Det samme gjaldt søknader om i hvilken grad personer med minoritetsbakgrunn bruker det tilgjengelige medietilbudet i Norge. Rådet for anvendt medieforskning ønsket å styrke formidlingen av forskningsprosjekt som har mottatt støtte og har lagt til rette for at tilskuddsmottakere kan redegjøre for sine prosjekt på etablerte arenaer, f.eks. konferanser, årsmøter og fagmøter ved ulike medieinstitusjoner. Institutt for journalistikk, Landslaget for lokalaviser og Mediebedriftenes landsforening mottok til sammen 9,3 mill. kroner i tilskudd til etterutdanningsformål.

Kringkasting

Mål for 2014

Målet på kringkastingsområdet er å opprettholde et sterkt allmennkringkastertilbud. NRK må derfor sikres stabile og forutsigbare rammevilkår.

Forslag til kringkastingsavgift for 2014

Kringkastingsavgiften foreslås økt med 60 kroner til 2 542 kroner ekskl. merverdiavgift, jf. forslag til vedtak VI, nr. 3. Forslaget innebærer en økning på 2,4 pst. fra 2013. Kringkastingsavgiften inkludert 8 pst. merverdiavgift vil etter forslaget utgjøre 2 745 kroner i 2014.

Siden 1998 er det lagt til grunn at kringkastingsavgiften bør økes tilsvarende forventet pris- og lønnsvekst. Eventuelle økninger utover dette må vurderes og begrunnes særskilt. NRKs forslag til kringkastingsavgift legger til grunn at det er behov for å øke avgiften med 90 kroner i 2014. Anslått pris- og lønnsvekst i 2014 vil innebære at NRKs utgifter øker med om lag 144 mill. kroner. Utover dette innebærer NRKs forslag et behov for å dekke økte kostnader til samtidig analog og digital distribusjon av radio og investeringer som skal

⁴ "Avisåret 2012", Sigurd Høst, Høgskulen i Volda, Møreforskning Volda.

øke sikkerhet og beredskap. I tillegg vil det påløpe ekstra kostnader i forbindelse med særlige økninger av prisene for kjøp av rettigheter. Dette vil til sammen føre til et merbehov på om lag 130 mill. kroner. Behovet for økte inntekter dekkes delvis inn gjennom anslagsvis 15 000 flere lisensbetalere.

Departementets forslag innebærer at NRK må finne inndekning for deler av lønns- og prisveksten, særskilte kostnadsøkninger til samtidig analog og digital distribusjon av radio samt sikkerhets- og beredskapstiltak gjennom effektivisering og innsparing. De senere års sterke vekst i NRKs inntekter og utviklingen i markedet peker i retning av at NRKs rammer bør kunne reduseres

noe. Forslaget innebærer følgelig ikke at departementet forlater hovedregelen om at lønns- og prisvekst skal kompenseres.

Det er et grunnleggende prinsipp at kringkastingsavgiften ikke skal finansiere aktiviteter som faller utenfor NRKs samfunnsoppdrag. Den første linjen i tabellen nedenfor viser NRKs bruttokostnader ved å produsere allmennkringkastingstilbudet. Nettokostnadene framkommer ved at eventuelle andre inntekter enn kringkastingsavgiften trekkes fra bruttokostnadene. Inntekter fra kringkastingsavgiften skal tilsvare NRKs nettokostnader. Eventuelle avvik vil forekomme dersom NRKs kostnader over- eller undervurderes, eller hvis antall avgiftsbetalere varierer fra år til år.

Tabell 7.65 Tall for NRK AS. 2007–2014:¹

År	(i mill. kr)							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Brutto kostnader allmennkringkasting	4 092	4 341	4 497	4 713	4 840	4 800	4 962	5 173
Andre inntekter fra allmennkringkastingsoppdrag	-66	-60	-53	-42	-81	-42	-29	-29
Kommersielle inntekter	-127	-122	-103	-138	-89	-110	-57	-58
Utbytte fra datterselskaper								
Netto kostnader allmennkringkasting	3 899	4 158	4 340	4 533	4 670	4 648	4 876	5 086
Kringkastingsavgift ²	3 739	4 078	4 325	4 573	4 714	4 690	4 897	5 107
Overskudd / underskudd	-160	-80	-15	40	44	41	21	21
Resultat i pst. av brutto kostnader	(3,9)	(1,8)	0,1	0,8	0,9	0,8	0,4	0,4

¹ Tallene for 2013 og 2014 er budsjetterte tall

² Inntekter fra kringkastingsavgiften og tilleggsavgifter, inkasso mv.

Rapport 2012

For 2012 var Regjeringens mål, jf. Prop. 1 S (2011–2012), å opprettholde et sterkt allmennkring-

kastingstilbud og sikre stabile og forutsigbare rammevilkår for NRK.

NRK AS hadde i 2012 totalt om lag 5,2 mrd. kroner i inntekter fra kringkastingsavgiften. For- delingen framgår av tabellen.

Tabell 7.66 NRKs inntekter i 2012:

	(i mill. kr)	
	NRK AS	Konsern
Inntekter fra kringkastingsavgiften	4 950	4 950
Annen driftsinntekt	173	217
Totalt	5 123	5 167

Antall betalere av kringkastingsavgiften økte med 16 000 i løpet av 2012, til 1 964 000.

Regnskapet for NRK AS (morselskapet) viser et overskudd i 2012 på 41,5 mill. kroner. Konsernet fikk et overskudd på 48,7 mill. kroner.

Medietilsynet konkluderte i allmennkringkastingsrapporten for 2012 med at NRK ivaretar samfunnsoppdraget sitt på en god måte. Medietilsynet framhever at NRK forener stabilitet og nyskaping i innholdstilbudet på en god måte, og er til stede i hele landet med sine distrikts- og lokalkontor. Videre oppfylder NRK gjennom bred og fordypende dekning kravet til nyhets- og aktualitetstilbudet på radio, tv og Internett. NRK ivaretar et bredt spekter av kulturuttrykk, både fra norsk og internasjonalt kulturliv. Medietilsynet bemerker imidlertid at norskspråklig og norskkomponert musikk ikke blir vektlagt i tilfredsstillende grad, selv om NRK spiller mye norsk musikk. Tilsynet merker seg også at NRK øker nynorskdelen vesentlig, men at vilkåret i vedtektene om at minst 25 pst. av innholdet skal være på nynorsk på alle plattformer ikke ble oppfylt i 2012.

Allmennkringkastingsrapporten for 2012 ble behandlet på NRKs generalforsamling for 2013. Som NRKs generalforsamling ga kulturministeren uttrykk for generell tilfredshet med NRKs etterlevelse av allmennkringkastingsforpliktelsene. Statsråden noterte seg imidlertid merknaden som gjelder bruk av nynorsk og forutsatte at dette blir fulgt opp av NRK på en tilfredsstillende måte.

Allmennkringkastingsrapporten for 2012 viser at NRK bidrar til å oppfylle Regjeringenes mål om å opprettholde et sterkt allmennkringkastingstilbud.

NRK har videreført og styrket sin posisjon som allmennkringkaster. I 2012 oppga 69 pst. av befolkningen at de får god valuta for kringkastingsavgiften, og nesten 9 av 10 gir uttrykk for at NRK oppfyller rollen som allmennkringkaster. 88 pst. av befolkningen brukte minst ett av NRKs tilbud daglig. NRKs radiokanaler økte sin totale markedsandel i 2012 sammenlignet med foregående år. NRKs tre tv-kanaler hadde en andel på totalt 41 pst. av tv-seingen, mens radiokanalenes samlede andel av total lytting i 2012 var 66 pst.

Kap. 337 Kompensasjon for kopiering til privat bruk

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap	Saldert	Forslag
		2012	budsjett 2013	2014
70	Kompensasjon	42 423	43 823	45 357
	Sum kap. 0337	42 423	43 823	45 357

Mål for 2014

Målet med tilskuddet er å sikre kompensasjon til rettighetshavere for privat kopiering av lydopptak og film. Åndsverkloven gir adgang til å kopiere åndsverk til privat bruk. Etter loven § 12 skal rettighetshaverne gis en rimelig kompensasjon gjennom årlige bevilgninger over statsbudsjettet.

Budsjettforslag 2014

Post 70 Kompensasjon

Posten gjelder kompensasjonsordning for kopiering av åndsverk til privat bruk. Ordningen skal gi individuell kompensasjon til rettighetshaverne for lovlig kopiering til privat bruk. Ordningen må ses i sammenheng med kompensasjonsordningen til kollektive formål gjennom Fond for lyd og bilde, kap. 320, post 51. Disse to bevilgningene samlet

utgjør kompensasjon til rettighetshaverne for den privatbrukskopieringen som er tillatt etter åndsverkloven.

Posten videreføres på samme nivå som i 2013.

Rapport 2012

Fordelingen av kompensasjonen skjer som et tilskudd til rettighetshaverorganisasjonen Norwaco, som representerer 34 norske organisasjoner for rettighetshavere. Beløpet fordeles også til rettighetshavere innen EØS-området i henhold til utvekslingsavtaler.

Norwaco innhenter statistikk og opplysninger som er relevante for fordelingen mellom rettighetshavergrupper. Det gjøres en årlig undersøkelse over omfanget av kopiering av åndsverk til privat bruk. Denne undersøkelsen legges til grunn for fordelingen av privatkopieringsvederlaget.

Kap. 339 Lotteri- og stiftelsestilsynet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Driftsutgifter	64 585	62 915	66 436
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	10 075	7 389	7 648
	Sum kap. 0339	74 660	70 304	74 084

Kapitlet omfatter den statlige virksomheten Lotteri- og stiftelsestilsynet, jf. omtalen under programkategorinnledningen.

Mål for 2014

Det legges til grunn følgende mål for Lotteri- og stiftelsestilsynets virksomhet:

1. Forsvarlig lotteri- og pengespilltilbud i Norge
2. Forsvarlig fordeling av inntekter fra lotterier og pengespill
3. Lovlig forvaltning av stiftelser
4. Forsvarlig forvaltning av ordningene for merverdiavgiftskompensasjon som gjelder for frivillige organisasjoner og bygging av idrettsanlegg

Budsjettforslag 2014**Post 01 Driftsutgifter**

Bevilgningen under denne posten skal dekke lønns- og driftsutgifter for Lotteri- og stiftelsestilsynet. Bevilgningen skal også dekke tilsynets utgifter til kjøp av tjenester hos Brønnøysundregistrene, drift av Hjelpelinjen, Lotterinemnda og utredningstjenester i regi av departementet m.m.

Utgiftene til lotterirelaterte oppgaver skal i sin helhet dekkes ved refusjon og gebyrer som pålegges driftsleddet i spill- og lotterimarkedet, jf. kap. 3339, post 02 og kap. 5568, post 73. Arbeidsoppgaver etter stiftelsesloven, herunder en forholdsmessig andel av Lotteri- og stiftelsestilsynets felleskostnader, skal dekkes fullt ut av avgifter og gebyrer etter stiftelsesloven, jf. kap. 3339, post 04 og kap. 5568, post 71.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Lotteri- og stiftelsestilsynet får i merinntekter under kap. 5568, post 73, jf. forslag til vedtak II, nr. 1.

Posten er økt med 3,5 mill. kroner, hvorav om lag 2,6 mill. kroner skal dekke drift av ny klagenemnd for stiftelser og en styrking av Stiftelsestil-

synets kontroll- og tilsynsvirksomhet. Økningen dekkes av økte inntekter som følge av endringer i årsavgiften for stiftelser, jf. omtale under kap. 5568 post 71. Posten er videre pris- og lønnsjustert.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen under denne posten dekker utgiftene ved Lotteri- og stiftelsestilsynets oppdragsvirksomhet, herunder tilsynets administrasjon av merverdiavgiftskompensasjonen til frivillige organisasjoner, jf. omtale under kap. 315, post 70, og merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg, jf. omtale under kap. 315, post 82. Bevilgningen kan bare nyttes i samme omfang som det kan skaffes inntekter.

Posten kan overskrides med inntil samme beløp som Lotteri- og stiftelsestilsynet får i merinntekter under kap. 3339, post 07. Videre kan ubrukte merinntekter regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten, jf. forslag til vedtak II, nr. 3.

Rapport 2012

Mål 1:

Forsvarlig lotteri- og pengespilltilbud i Norge

Rapport

Lotteritilsynet fører løpende tilsyn med både private og statlige pengespill og lotterier. I 2012 ble det gjennomført fire tilsyn og kontroller av Norsk Tipping og ni av Norsk Rikstoto. Tilsvarende tall for 2011 var hhv. 3 969 og 16 098. Årsaken til at tallene er svært forskjellige er at Lotteritilsynet har tatt i bruk en revisjonsbasert kontroll- og tilsynsmetodikk.

Lotteritilsynet utførte 35 kontroller i bingo-lokaler, mot 37 i 2011. Tilsynet har også fulgt opp

saker knyttet til norske og utenlandske aktører som tilbyr pengespill ulovlig i Norge.

Færre ringer til Hjelpelinjen for å få hjelp med spillproblemer. I 2012 var det 1 174 seriøse samtaler, mot 1 771⁵ året før. Fra 2011 til 2012 gikk antall pasienter til poliklinisk behandling for spilleavhengighet ned fra 460 til 450.⁶

Total omsetning i det regulerte lotteri- og pengespillmarkedet i Norge var om lag 28,6 mrd. kroner i 2012, en økning fra 26,8 mrd. kroner i 2011. Omsetningen for det regulerte markedet hadde en historisk topp i 2005 med 42,4 mrd. kroner. Omsetningen gikk kraftig ned fra 2005 til 2008 pga. utfasing av private gevinstautomater. Omsetningen har økt gradvis fra 2008 til 2012. Dette skyldes en revitalisering av Norsk Tippings spill og en kraftig vekst i bingoomsetningen i perioden.

Nordmenn spiller også via Internett hos utenlandske tilbydere som ikke har tillatelse i Norge. Slik spilling utgjorde anslagsvis 5 mrd. kroner i 2012. Nivået har vært stabilt de siste årene. Om lag 150 000 nordmenn spiller på utenlandske nettsteder.⁷ Dette er en nedgang fra 160 000 i 2011.

Lotteritilsynet følger aktivt opp forbudet mot markedsføring av ulovlige spill. Omfanget av reklame for andre spillselskaper enn Norsk Tipping og Norsk Rikstoto i norske medier er beskjedent, med unntak av sendinger fra tv-kanaler som ikke ligger under norsk jurisdiksjon.

Norsk fotball fikk sin første kampfiksingssak i 2012. Kulturdepartementet tok initiativ til en nasjonal handlingsplan mot kampfiksing. Arbeidet med handlingsplanen var et samarbeid mellom sentrale aktører i idretten, Lotteritilsynet, Norsk Tipping og Kulturdepartementet.

Mål 2:

Forsvarlig fordeling av inntekter fra lotteri og pengespill

Rapport

Lotteritilsynet har ført tilsyn med at lag og foreninger får sin rettmessige andel av lotteriinntektene. Videre har tilsynet fordelt deler av overskuddet fra Norsk Tippings spillvirksomhet etter gjeldende regler. I 2012 ble det behandlet 350 tilskuddsaker, mot 373 i 2011. I tillegg ble det gitt

⁵ Kilde: Hjelpelinjen for spilleavhengige

⁶ Kilde: KUHR-databasen. Tallene inkluderer dataspillavhengige.

⁷ Kilde: Lotteritilsynet

6 480 tillatelser til lotterivirksomhet.⁸ Tilsvarende tall for 2011 var 6 351.

Bingo er det største private lotteriet i Norge. Foreløpige anslag viser at om lag 307 mill. kroner av overskuddet går til overskuddsformålene i bingo i 2012. Dette er en nedgang fra 397 mill. kroner i 2011. Målsettingen har vært at formålsandelen bør ligge på 2006-nivå, dvs. 127 mill. kroner.

Mål 3:

Lovlig forvaltning av stiftelser

Rapport

Regjeringen har med virkning f.o.m. 2013 overført ansvaret for stiftelsesområdet fra Justis- og beredskapsdepartementet til Kulturdepartementet. Ansvaret for lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser ligger fortsatt hos Justis- og beredskapsdepartementet.

For å optimalisere tilsynsarbeidet på grunnlag av vesentlighets- og risikovurderinger ble det i 2011 innført ny tilsynsmetodikk i Stiftelsestilsynet. De siste fire årene har om lag 450 mill. kroner blitt tilbakebetalt til stiftelsene fra ulike kilder, fordi tilsyn og kontroll avdekket at midlene ble disponert i strid med vedtekter eller lov. Tilsynet vedtok i 2012 en ny strategi for utvikling av tilsynsarbeidet for 2013–2015, med vekt på risikovurdering og effektiv kontroll.

Tilsynet ferdigbehandlet i 2012 alle forvaltningssaker eldre enn 2011. Stiftelsesregisteret samler vedtekter og annen informasjon, og er åpent for publikum. Kvaliteten på registeret er forbedret, både med hensyn til informasjon som er tilgjengelig for publikum og samhandlingen internt i tilsynet. I 2012 ble stiftelsenes vedtekter tilgjengelige i søkbar form.

Mål 4:

Forvaltning av ordningene for merverdiavgifts-kompensasjon som gjelder for frivillige organisasjoner og bygging av idrettsanlegg

Rapport

Jf. omtale under rapporten for mål 1 under kap. 315.

⁸ Bingo med og uten entreprenør, lotterier over 150 000 kroner i omsetning og meldingslotterier.

Kap. 3339 Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
01	Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	815 704	604 500	371 850
02	Gebyr-lotterier	8 231	6 821	6 918
04	Gebyr-stiftelser	300	264	267
07	Inntekter ved oppdrag	10 862	7 389	7 648
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	1		
16	Refusjon av foreldrepenger	1 063		
17	Refusjon lærlinger	63		
18	Refusjon av sykepenger	554		
	Sum kap. 3339	836 778	618 974	386 683

Post 01 Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS

Posten gjelder den delen av Norsk Tippings spilleoverskudd som inntektsføres til kulturformål i statsbudsjettet. Forslaget er i samsvar med Regjeringens forslag til ny tippenøkkel, jf. omtale under kapittel 5.

Midler til de ulike formålene fastsettes i henhold til tippenøkkel etter at det enkelte års spilleoverskudd er fastsatt av Norsk Tippings generalforsamling. Midler til kulturformål utenfor statsbudsjettet og til idrettsformål fordeles ved kongelig resolusjon. Midler til samfunnsnyttig og humanitære organisasjoner fordeles av Lotteritilsynet, etter forskrift om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner, fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping. Den resterende delen av spilleoverskuddet til kulturformål blir inntektsført i statsbudsjettet etter at Norsk Tipping AS' regnskap for foregående spilleår er godkjent av generalforsamlingen. Utgifter til kulturformål blir på samme måte som andre statsutgifter, bevilget over statsbudsjettet. Det er ikke direkte sammenheng mellom utgiftene til kulturformål over statsbudsjettet og størrelsen på de årlige spilleoverskuddene fra Norsk Tipping AS.

Basert på prognosen fra Norsk Tipping AS per juni 2013, vil samlet overskudd til fordeling i 2014 bli om lag 3 350 mill. kroner. Forslaget til ny tippenøkkel for 2014 vil gi en fordeling på 1 876 mill. kroner til idrettsformål og 871 mill. kroner til kulturformål. Av midlene til kulturformål fordeles om

lag 499 mill. kroner av Kongen i statsråd. Lotteri- og stiftelsestilsynet fordeler 603 mill. kroner til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner.

Departementet anslår at lokale lag og foreninger vil motta om lag 350 mill. kroner i støtte gjennom grasrotordningen i 2014.

Det vil bli satt av inntil 0,5 pst. av spilleoverskuddet fra 2013 til fordeling i 2014 til forskning, informasjon, forebygging og behandling av spilleavhengighet. Fordeling av de avsatte midlene mellom ulike tiltak vil bli fastsatt av Kongen, jf. pengepilloven § 10 annet ledd.

Post 02 Gebyr – lotterier

Posten gjelder inntekter fra gebyrer for bl.a. behandling av søknader om godkjenning og autorisasjon av aktører i lotterimarkedet, jf. kap. 339, post 01. Posten foreslås videreført på samme nivå som for 2013.

Post 04 Gebyr – stiftelser

Posten gjelder registreringsgebyret som stiftelser må innbetale ved første gangs registrering i stiftelsesregisteret, jf. § 3 i forskrift 21. desember 2004 nr. 1793 til stiftelsesloven. Årsavgiften for stiftelser blir inntektsført under kap. 5568, post 71. Gebyrinntektene skal, sammen med årsavgiften for stiftelser, dekke kostnader ved drift av Stiftelsestilsynets virksomhet etter stiftelsesloven, herunder driften av stiftelsesregisteret. Posten foreslås videreført på samme nivå som for 2013.

Post 07 Inntekter ved oppdrag

Bevilgningen gjelder inntekter knyttet til oppdragsvirksomheten til Lotteri- og stiftelsestilsynet.

Posten foreslås videreført på samme nivå som for 2013, jf. omtale under kap. 339, post 21.

Kap. 5568 Sektoravgifter under Kulturdepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2012	Saldert budsjett 2013	Forslag 2014
71	Årsavgift-stiftelser	19 593	19 784	22 364
72	Vederlag TV2	10 150	10 333	10 509
73	Refusjon-Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS	36 701	36 046	36 887
74	Avgift-forhåndskontroll av kinofilm		5 500	5 500
	Sum kap. 5568	66 444	71 663	75 260

Kapitlet omfatter årsavgift fra stiftelser, vederlag fra TV 2, refusjoner etter kontroll av pengespill og avgift fra forhåndskontroll av film.

enn tidligere. Dette vil bedre gjenspeile det faktiske ressursbehovet knyttet til kontroll og tilsyn.

Budsjettforslag 2014**Post 71 Årsavgift – stiftelser**

Posten gjelder den årlige avgiften som alle stiftelser registrert i stiftelsesregisteret må betale i henhold til § 4 i forskrift 21. desember 2004 nr. 1793 om stiftelsesloven.

Departementet vil endre forskriften slik at avgiftsgrunnlaget for 2014 vil gi en antatt økning av inntektene på om lag 2,6 mill. kroner, til totalt 22,3 mill. kroner. Økningen gir rom for etablering av ny stiftelsesklagenemd og en nødvendig styrking av ressursene til kontroll av stiftelser.

Siden Stiftelsestilsynet ble etablert i 2005 har omfanget av stiftelser i Norge økt betydelig, og den samlede egenkapitalen i stiftelsene har blitt nær fordoblet. Dette innebærer at tilsynsansvaret har blitt større og hver tilsynssak mer kompleks. Det foreslås derfor en omlegging av årsavgiften. Forslaget innebærer at antallet avgiftsklasser øker, og at de nye klassene blir mer progressive slik at de store stiftelsene betaler en større avgift

Post 72 Vederlag TV 2

Det er inngått en avtale mellom Kulturdepartementet og TV 2 AS som fastsetter at TV 2 AS skal betale et årlig vederlag til de tilskuddsordninger for audiovisuelle produksjoner som forvaltes av Norsk filminstitutt. For 2014 anslås vederlaget fra TV 2 til om lag 10,5 mill. kroner.

Post 73 Refusjoner – pengespill

Posten gjelder refusjoner for utgiftene ved kontroll av spillene til Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS. Bevilgningen er videreført på samme nivå som i 2013.

Post 74 Avgift – forhåndskontroll av film for visning

Gebyret for forhåndskontroll av film er erstattet med en ny avgift med samme formål. Avgiften finansierer Medietilsynets utgifter knyttet til forhåndskontroll av film.

Del III
Andre saker

8 Fornyelse, organisasjons- og strukturendringer i statsforvaltningen

Regjeringen har som mål å forenkle samhandlingen mellom det offentlige og frivillig sektor. I Soria Moria II heter det: "Regjeringen vil forenkle og avbyråkratisere samhandlingen mellom det offentlige og frivillig sektor og vri støtten over fra prosjektstøtte til frie midler." St.meld. nr. 39 (2006–2007) *Frivillighet for alle* skisserer strukturer og rammevilkår som vil inngå i forenklingsarbeidet overfor frivillig sektor.

Kulturdepartementet har gjennomført et prosjekt som skal forenkle barne- og ungdomsorganisasjonenes samhandling med det offentlige. På bakgrunn av prosjektets anbefalinger er det opprettet en nettside med oversikt over statlige tilskuddsordninger som er aktuelle for barne- og ungdomsorganisasjoner. Det er opprettet et årlig kontaktpunkt der forvaltere av statlige tilskudd til barne- og ungdomsorganisasjoner møter representanter fra organisasjonene. Et utkast til en veileder for forvaltere av tilskuddsordninger som barne- og ungdomsorganisasjoner søker på har vært ute på høring. Veilederen vil bli lansert i løpet av 2013. Departementet vil fortsette arbeidet med forenkling. Med utgangspunkt i en kartlegging av statlige tilskuddsordninger som frivillig sektor søker på, vil departementet vurdere flere tiltak som kan forenkle samhandlingen mellom staten og frivillige organisasjoner.

Formålet med Frivillighetsregisteret er å forbedre og forenkle samhandling mellom frivillig

virksomhet og offentlige myndigheter. Frivillighetsregisteret skal også bidra til å øke kunnskapen om frivillig sektor. I dag er nærmere 30 000 organisasjoner registrert. Gjennom Frivillighetsregisteret kan organisasjonene søke grasrotandel og momskompensasjon. På sikt vil flere støtteordninger bli knyttet til registeret. Kulturdepartementet har startet et arbeid for å forenkle innrapportering av data til Frivillighetsregisteret. Registeret sees nå i sammenheng med øvrige registre på frivillighetsfeltet for å unngå dobbeltarbeid for organisasjonene og for å sikre et mest mulig relevant register.

Reglene for momskompensasjonsordningen for frivillige organisasjoner er forenklet i 2013. Bl.a. er beløpsgrensen for krav om autorisert revisjon økt, og kravet til hvor lenge dokumentasjon må oppbevares er redusert.

Ansvar for stiftelsesområdet ble 1. januar 2013 overført fra Justis- og beredskapsdepartementet til Kulturdepartementet. Overføringen omfatter ikke lovansvaret for stiftelsesloven, men adgangen til å gi forskrifter etter loven. Det ble også delegert til Kulturdepartementet å foreta de endringer i forskrifter, avtaler, instruksjoner og bestemmelser som er nødvendig for overføringen. Inntil det er opprettet en egen stiftelsesklagenemnd, forblir ansvaret for behandling av klager mot Stiftelsestilsynets vedtak etter stiftelsesloven hos Justis- og beredskapsdepartementet.

9 Likestilling

Likestillingsloven pålegger offentlige myndigheter en målrettet og planmessig pådriverrolle for likestilling på alle samfunnsområder. Alle departementer har et selvstendig ansvar for å fremme likestilling som en integrert del av politikken på sine fagområder.

Nedenfor følger likestillingsvurdering for de enkelte områdene under Kulturdepartementets ansvarsområde.

Kjønns- og likestillingsperspektivet i budsjettet

Kulturområdet

Omtalen under dette punktet gir en oversikt over likestilling i kulturinstitusjoner og ved fordeling av stipend og andre støtteordninger. Nedenfor følger oversikt over hovedtallene.

Underliggende virksomheter på kulturområdet

De underliggende virksomhetene på kulturområdet rapporterte følgende tall for 2012 (tall i parentes gjelder 2011):

Virksomhet	Kvinner	Totalt		Lederstillinger		Øvrige stillinger	
		Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Menn
Norsk kulturråd	63 (62)	37 (38)	55 (64)	45 (36)	64 (62)	36 (38)	
Rikskonsertene	47 (51)	53 (49)	45 (36)	55 (64)	47 (54)	53 (46)	
Riksteatret	48 (49)	52 (51)	45 (50)	55 (50)	49 (48)	51 (52)	
Kunst i offentlige rom – KORO	73 (76)	27 (24)	100 (67)	0 (33)	69 (78)	31 (22)	
Nasjonalbiblioteket	54 (56)	46 (44)	57 (63)	43 (37)	54 (55)	46 (45)	
Norsk lokalhistorisk institutt	43 (50)	57 (50)		100 (100)	46 (44)	54 (56)	
Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek	56 (61)	44 (39)	40 (40)	60 (60)	58 (64)	42 (36)	
Språkrådet	61 (56)	39 (44)	25 (25)	75 (75)	66 (60)	34 (40)	
Arkivverket	49 (50)	51 (50)	36 (32)	64 (68)	51 (52)	49 (48)	

Kilde: Virksomhetenes årsrapporter for 2012

Garantiinntekter og kunstnerstipend

Det ble i juli 2007 gjort endringer i forskriften om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere. De tidligere stipendene *reise-/studiestipend*, *vikarstipend*, *etableringsstipend* og *materialstipend* ble slått sammen til et *diversestipend* med et videre formål. Diversestipend kan bl.a. omfatte støtte til etablering, reiser, studier, fordypning, materialer, utstyr, markedsføring, konsulentbistand osv.

Iht. forskrift om statens stipend- og garantiinntekter skal det ved tildeling bare legges vekt på kunstnerisk aktivitet og kvalitet. Det skal ikke tas hensyn til kjønn, medlemskap i kunstnerorganisasjoner eller religiøs eller politisk oppfatning. For alle typer stipend og tildelt garantiinntekt utenom utdanningsstipend og stipend for eldre fortjente kunstnere, er det en relativt lik fordeling mellom menn og kvinner.

Fordelingen av stipend og garantiinntekter som er tildelt for 2012 under kap. 321, viser følgende kjønnsprofil (tall i parentes gjelder 2011):

Stipend	Antall tildelte	Kvinner (i pst.)	Menn (i pst.)
Arbeidsstipend	143	48 (55)	52 (45)
Arbeidsstipend yngre kunstnere	92	51 (61)	49 (39)
Diversestipend	466	53 (54)	47 (46)
Utdanningsstipend	192	71 (65)	29 (35)
Stipend eldre fortjente kunstnere	7	43 (38)	57 (62)
Garantiinntekt	43	60 (58)	40 (42)
Totalt	943	56 (57)	44 (43)

Kilde: Statens kunstnerstipend

Fordelingen av nye stipend og garantiinntekter i 2012 viser følgende kjønnsprofil (tall i parentes gjelder 2011):

Stipend	Beløp (i kroner)	Kvinner (i pst.)	Menn (i pst.)
Arbeidsstipend	28 028 000	48 (54)	52 (46)
Arbeidsstipend yngre kunstnere	18 032 000	51 (61)	49 (39)
Diversestipend	14 655 000	53 (58)	47 (42)
Utdanningsstipend	12 048 515	71 (65)	29 (35)
Stipend eldre fortjente kunstnere	140 000	43 (35)	57 (65)
Garantiinntekt	5 449 788	63 (52)	37 (48)
Totalt	78 353 303	54 (58)	46 (42)

Kilde: Statens kunstnerstipend

Innkjøpsordningene i Norsk kulturråd

Kulturrådets innkjøpsordninger for litteratur omtales i et likestillingsperspektiv. Opplysningene under viser prosentandel kvinnelige og mannlige forfattere representert i innkjøpte titler i Kulturrådets innkjøpsordninger for skjønnlitteratur og sakprosa i perioden 2010–2012:

År	Skjønnlitteratur for voksne		Skjønnlitteratur for barn/unge		Fagbøker for barn/unge		Sakprosa for voksne	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
2010	31	69	52	48	40	60	31	69
2011	36	64	56	44	56	44	37	63
2012	39	61	61	39	42	58	35	65

Kilde: Norsk kulturråd

Fond for lyd og bilde

Fond for lyd og bilde er en kollektiv kompensasjon til rettighetshavere for lovlig kopiering av deres verker som skjer til privat bruk. Styremedlemmene utenom styreleder oppnevnes etter innstilling fra opphavsrettsorganisasjonene. Utvalgsmedlemmer oppnevnes av fondets styre etter forslag fra organisasjonene.

Kjønnsfordeling i fagutvalgene for 2012 (tall i parentes gjelder 2011):

	I alt	Kvinner	Antall		(i pst.)
			Menn	Kvinner	Menn
Fonogramproduksjon	8	4	4	50 (50)	50 (50)
Musikk	8	5	3	63 (50)	37 (50)
Scene	8	5	3	63 (75)	37 (25)
Tekst	6	4	2	67 (67)	33 (33)
Video/film	6	4	2	67 (67)	33 (33)
Billedkunst	6	3	3	50 (67)	50 (33)
Sum	42	25	17	60 (62)	40 (38)

Kilde: Fond for lyd og bilde

Kunst i offentlige rom – KORO

Kjernen i KOROs virksomhet er å skape kunst ved å gjennomføre kunstprosjekter i statlige bygg og virksomheter. KORO gir også tilskudd til og kvalitetssikrer kunstprosjekter hvor kommune eller fylkeskommune er tilskuddspart.

I KOROs virksomhet kan likestillingsperspektivet belyses ved å se på kjønnsfordelingen blant kunstneriske konsulenter og kunstnere. KORO hadde i 2012 i alt 251 aktive prosjekter. Kjønnsfordelingen blant kunstneriske konsulenter i perioden 2010–2012 var:

År	Antall	Kvinner (i pst.)	Menn (i pst.)
2010	147	69	31
2011	134	68	32
2012	129	74	26

Kilde: KOROs årsrapport for 2012

Tabellen viser at det er en klar overvekt av kvinnelige kunstneriske konsulenter som brukes i KOROs kunstprosjekter. KORO opplever imidlertid en generell økende interesse for fagfeltet både blant kvinner og menn. KORO arbeider aktivt med faglig skoloring av sine kunstkonsulenter.

Blant de kunstnerne som i 2010–2012 mottok utbetaling i statlige prosjekter, var fordelingen på antall kunstnere og utbetalt beløp slik:

År	Antall	Kvinner (i pst.)	Menn (i pst.)	Beløp (i 1000 kr)	Kvinner (i pst.)	Menn (i pst.)
2010	113	56	44	13 900	54	46
2011	112	58	42	21 100	62	38
2012	75	59	41	16 340	52	48

Kilde: KOROs årsrapport for 2012

Når det gjelder utbetaling av beløp, viser tabellen at fordelingen mellom kvinner og menn varierer. De kunstneriske utsmykkingsprosjektene KORO gjennomfører, varierer i omfang og størrelse, og dette kan gi utslag på fordelingen av utbetalte beløp.

Scenekunstinstitusjonene

Likestilling mellom kvinner og menn og like muligheter til å oppnå ulike posisjoner og arbeidsoppgaver er et viktig mål innenfor scenekunsten. Som oppfølging av St.meld. nr. 32 (2007–2008) *Bak kulissene* skal scenekunstinstitusjonene fra 2010 bl.a. utvikle og rapportere om strategier og gjennomførte tiltak for å sikre at kvinner og menn får like muligheter til kunstfaglige, tekniske og administrative posisjoner.

Departementet mottar rapport fra scenekunstinstitusjonene på kap. 324, post 01, 70 og 71 om hvordan årsverk fordeler seg på kjønn i ulike stillingskategorier. For 2012 viser 2 141 rapporterte årsverk følgende mønster (tall i parentes gjelder 2011):

	Antall	Kvinner (i pst.)	Menn (i pst.)
Samlede årsverk	2 141	50 (50)	50 (50)
Teatersjef/operasjef/ballettsjef	20	50 (33)	50 (67)
Adm. leder	17	59 (65)	41 (35)
Kunstnerisk personale	819	46 (46)	54 (54)
Administrativt og teknisk personale	1 285	53 (52)	47 (48)

Kilde: Institusjonenes rapportering til KUD for 2012

Andelen kvinner i de kunstneriske lederstillingene teatersjefer/operasjef/ballettsjef er fra 2011 til 2012 økt fra 33 pst. til 50 pst. Fordi det her er snakk om bare 20 stillinger, som i tillegg er åremålsstillinger, vil kjønnsfordelingen lett kunne variere fra ett år til et annet. Innenfor de øvrige rapporteringskategoriene er forholdet mellom kvinner og menn relativt stabilt med en overvekt av kvinner som administrative ledere.

Styresammensetningen for de samme scenekunstinstitusjonene samt Peer Gynt-stemnet, som har status som knutepunktinstitusjon på scenekunstkapitlet, viser følgende kjønnsfordeling i 2012 (tall i parentes gjelder 2011):

	Kvinner	Menn
Styreleder	47 (63)	53 (37)
Styremedlemmer	50 (42)	50 (58)
Varamedlemmer	49 (56)	51 (44)

Kilde: Institusjonenes rapportering til KUD for 2012

Orkestrene m.m.

Når det gjelder orkestrene og Det Norske Blåseensemble under kap. 323, post 70 og 71, er det for 2012 rapportert inn i alt 527 årsverk som viser følgende kjønnsprofil (tall i parentes gjelder 2011):

	Antall	Kvinner (i pst.)	Menn (i pst.)
Samlede årsverk	527	41 (41)	59 (59)
Daglig leder	6	17 (14)	83 (86)
Sjefsdirigent	7		100 (100)
Musikere	433	42 (42)	58 (58)
Kunstnerisk administrativt personale	11	55 (50)	45 (50)
Administrativt personale	70	40 (43)	60 (57)

Kilde: Institusjonenes rapportering til KUD for 2011

Menn er i flertall i de fleste posisjoner innenfor musikkfeltet. Dette er mest uttalt for sjefsdirigenter og daglig ledere. Departementet har bidratt finansielt til et forsøksprogram for rekruttering av kvinner til ledende stillinger innen scenekunst, musikk, film og TV. Programmet er nå gjennomført i to omganger, først i 2008–2009 og så i 2012–2013. Det siste programmet ble avsluttet i februar 2013. Videre oppfølging vil bli vurdert når evalueringsrapporten og styringsgruppens vurdering foreligger.

Styresammensetningen i 2012 for de samme institusjonene samt knutepunktinstitusjonene som fikk støtte over kap. 323, post 72, viser følgende tall i pst. (tall i parentes gjelder 2011):

	Kvinner (i pst.)	Menn (i pst.)
Styreleder	44 (60)	56 (40)
Styremedlemmer	46 (49)	54 (51)
Varamedlemmer	51 (45)	49 (55)

Kilde: Institusjonenes rapportering til KUD for 2011

Museene

De museer som får tilskudd over kap. 328, post 70 samt Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design rapporterer om kjønnsfordelingen blant årsverk fordelt på ulike stillingskategorier. For 2012 viser 2 421 fordelte årsverk følgende mønster (tall i parentes gjelder 2011):

Stillingskategori	Antall	Kvinner (i pst.)	Menn (i pst.)
Samlede årsverk 2012	2 421	55 (55)	45 (45)
Daglig leder ¹	94	45 (46)	55 (54)
Vitenskaplig/faglig personale	1 282	63 (62)	37 (38)
Administrativt personale	467	75 (77)	25 (23)
Teknisk personale	578	23 (23)	77 (77)

¹ Noen museer fører opp flere daglige ledere. Derfor er antallet større enn antallet institusjoner i det nasjonale nettverket.

Kilde: Institusjonenes rapportering til KUD for 2012

Tabellen viser at kjønnsfordelingen er ganske god samlet sett, med en liten overvekt av kvinner. Stillingene som daglig leder er også relativt jevnt fordelt mellom kjønnene. Kategoriene "vitenskaplig/faglig personale" og "administrativt personale" domineres imidlertid av kvinner, mens kategorien "teknisk personale" domineres av menn. Den samlede kjønnsfordelingen har vært stabil siden departementet innførte rapporteringen i 2006. Prosentandelen årsverk utført av kvinner i kategorien daglig leder har økt fra 37 til 47 pst. i perioden 2006–2010, og nivået har holdt seg ganske stabilt siden.

De samme museenes styreverger viser for 2012 følgende kjønnsprofil (tall i parentes gjelder 2011):

	(i pst.)	
	Kvinner	Menn
Styreleder	25 (20)	75 (80)
Styremedlemmer	48 (48)	52 (52)
Varamedlemmer	47 (50)	53 (50)

Kilde: Institusjonenes rapportering til KUD for 2012

Tabellen viser stor overvekt av menn i styreledervervene på museumsfeltet, men andelen kvinnelige styreledere har gått opp fra 2011. Styremedlemmer og varamedlemmer har en relativt jevn fordeling, selv om menn er i flertall som styremedlemmer. Antallet styreverger og styremedlemmer i sektoren som helhet har gått ned de siste årene pga. museumsreformen.

Blant de museene som stiller ut og erverver kunst, får departementet oversikt over hvordan kvinnelige og mannlige kunstnere er representert i utstillinger og nyervervelse. Tall i parentes gjelder 2011:

Kunstnere representert i:	(i pst.)	
	Kvinner	Menn
Faste utstillinger	21 (23)	79 (77)
Temporære utstillinger	36 (33)	64 (67)
Innkjøp/gaver	28 (30)	72 (70)

Kilde: Institusjonenes rapportering til KUD for 2012

Tabellen viser at mannlige kunstnere er vesentlig mer representert i faste utstillinger enn kvinnelige kunstnere, og overvekten har økt noe fra 2011. Andel kvinnelige kunstnere representert i temporære utstillinger er gått litt opp i 2012 i forhold til 2011. Innkjøp og gaver domineres fortsatt av mannlige kunstnere.

Medieformål m.m.

I de underliggende virksomhetene under programkategori 08.30 Medieformål m.m. var kjønnsfordelingen slik blant ansatte i 2012:

Virksomhet	(i pst.)					
	Totalt		Lederstillinger		Øvrige stillinger	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Norsk filminstitutt	51	49	77	23	48	52
Medietilsynet	53	47	40	60	54	46
Lotteri- og stiftelsestilsynet	54	46	67	33	53	47

Totaltallene for virksomhetene viser at minst halvparten av de ansatte er kvinner. I Norsk filminstitutt og Lotteri- og stiftelsestilsynet dominerer kvinnene på ledernivå.

På filmområdet er det et politisk mål at kvinneandelen i nøkkelposisjoner (manuskript, regi og produksjon) skal være minst 40 pst., jf. omtale under kap. 334 Film- og medieformål.

Idrettsområdet

Kulturdepartementet støtter opp om likestillingsarbeidet innenfor idretten. Sentrale verdier for norsk idrett er frivillighet, demokrati, lojalitet og likeverd. Likestilling mellom kjønnene er spesielt ivaretatt i lov for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). I § 2-4 Kjønnsfordeling heter det bl.a.:

”Ved valg/oppnevning av representanter til årsmøte/ting, samt medlemmer til styre, råd og utvalg mv. i NIF og NIFs organisasjonsledd skal det velges personer fra begge kjønn.”

Likestilling i idretten omfattes også av punkt 2.4 Inkludering i ”Idrettsglede for alle, Idrettspolitisk dokument 2011–2015”.

NIF har i flere sammenhenger vektlagt arbeidet med likestilling innenfor idrettsorganisasjonen. Dette har gitt seg uttrykk både i form av prioritering av aktiviteter for jenter og kvinner og gjennom arbeid for en jevnere kjønnsfordeling blant trenere og tillitsvalgte. En rekke særforbund arbeider aktivt for å aktivisere jenter og kvinner innenfor sine idretter.

Undersøkelser viser at barn og ungdom med innvandrerbakgrunn, spesielt jenter, i mindre grad er medlemmer av idrettslag enn gjennomsnittet i befolkningen for øvrig. Inkludering av innvandrerjenter i idretten prioriteres gjennom departementets ordning med tilskudd til inkludering i idrettslag.

Begge kjønn benytter alle typer idrettsanlegg. Det er anleggseier, i første rekke kommunene, som fordeler trenings- og brukstid.

Frivillighetsområdet

Kjønnsforskjellene i norsk frivillig organisasjonsliv synes å ha blitt mindre. Den siste forskningen på dette området er fra 2009. Hovedmønsteret er at yngre kvinner deltar mer enn yngre menn, mens eldre menn deltar mer enn eldre kvinner. Det har særlig vært en nedgang i andelen menn som gjør mye frivillig arbeid, dvs. mer enn en time i uka. Dermed har forskjellen i menns og kvinners totale bidrag blitt redusert. Data om kjønnsfordeling på ulike nivåer i lokalforeninger viser at kjønnsfordelingen i styrene har utjevnet seg noe i perioden 1999–2009. Antallet rene manns- og kvinnestyre er betydelig redusert. Datamaterialet viser allikevel i sum at kvinnene er svakere representert på ledersiden enn blant styremedlemmene. Dette gjelder for samtlige organisasjonstyper.

Arbeidet med likestilling i departementet

Målsetting

Det er et mål for Kulturdepartementet å opprettholde en god kjønnsbalanse i de ulike stillingskategoriene. Kulturdepartementet legger også vekt på å utjevne lønnsforskjeller mellom kjønnene.

Kjønnsfordeling lønn

Tabellen nedenfor viser stillinger og brutto månedslønn fordelt på kjønn per 1. august 2012:

	Fast tilsatte	Kjønnsfordeling (i pst.)		Lønn (i kroner)	
		Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Totalt i virksomheten	137	39	61	52 464	45 905
Toppleddelse (dep.råd, assisterende dep.råd, eksp.sjef og kommunikasjonssjef)	8	37	63	90 791	85 894
Mellomleder (avd.direktør)	18	61	39	60 137	57 367
Underdirektør	10	30	70	49 678	50 508
Seniorrådgiver	56	45	55	45 870	43 204
Rådgiver	23	39	61	40 688	37 503
Seniorkonsulent	5		100		37 425
Førstekonsulent	10		100		36 170
Konsulent	1		100		33 608
Andre (byråsjef, spesialrådgiver, direktør, utredn.leder m.m)	6	50	50	79 069	47 100

Det var per 1. august 2012 137 fast tilsatte i departementet, og kvinneandelen var på 61 pst.

Fordelingen av mannlige og kvinnelige ansatte varierer imidlertid mellom de ulike avdelingene og stillingskategoriene.

Flere kvinner er de siste årene rekruttert inn i topplederstillinger, og kjønnfordelingen på dette nivå er nå relativt jevn. Departementet har åtte toppledere, hvorav fire kvinner - en departementsråd, to ekspedisjonssjefer og en kommunikasjons-sjef. Det er to mannlige ekspedisjonssjefer og en mannlig assisterende departementsråd. Kvinneandelen blant mellomlederne var på 39 pst.

De to største gruppene av medarbeidere er seniorrådgivere og rådgivere. Blant seniorrådgivere var andelen kvinner i 2012 55 pst. Mange kvinnelige rådgivere har den senere tiden fått opprykk til seniorrådgivere. Blant rådgiverne var kvinneandelen på 61 pst.

Stillingsgruppene seniorkonsulent, førstekonsulent og konsulent er kvinne-dominerte.

Det er i hovedsak i stillingsgruppene toppleddelse, mellomleder, seniorrådgiver og rådgiver det finnes forskjeller i den gjennomsnittlige månedsførtjenesten mellom kvinner og menn.

Deltid

Det var i 2012 tilsatt to kvinner i deltidsstillinger. En hadde 90 pst. stilling og én hadde 50 pst. stil-

ling. Syv kvinner, opprinnelig tilsatt i 100 pst. stilling, arbeidet i redusert stilling (35-80 pst.) for en periode. En mann arbeidet i redusert stilling (80 pst.) for en periode.

Midlertidig tilsetting

Det var tilsatt ti kvinner i midlertidige stillinger (fem vikariater og fem engasjementer). Dette utgjorde en andel på 12 pst. av de kvinnelige tilsatte.

Det var tilsatt fire menn i midlertidige stillinger (ett vikariat og tre engasjementer). Dette utgjorde en andel på 7,5 pst. av de mannlige tilsatte.

Legemeldt sykefravær

I 2012 fordelte det legemeldte sykefraværet seg med i overkant av 7 pst. for kvinner og 3 pst. for menn.

Tiltak for å fremme likestilling

Departementet har satt i gang tre sentrale tiltak for å oppnå bedre kjønnsbalanse i ulike stillingskategorier og dermed bidra til å utjevne lønnsforskjeller mellom kjønnene.

Det har tidligere år vært påvist lønnsforskjeller mellom mannlige og kvinnelige tilsatte i to stil-

lingsgrupper. Det lokale forhandlingsystemet blir brukt bevisst for å utjevne lønnsforskjeller mellom kvinner og menn.

Et annet tiltak for bedre likestilling i departementet vil være målrettet rekruttering. I ledergruppene er kvinneandelen relativt høy. Dette vil utgjøre et godt rekrutteringsgrunnlag for framtidige toppledere i departementet.

Et tredje tiltak vil være å skape bedre interne avansementsmuligheter for å jevne ut lønnsforskjellene mellom kjønnene. Viktige virkemidler vil være å gi kvinnelige tilsatte kvalifiserende arbeidsoppgaver og tilbud om etterutdanning.

Departementet arbeider med følgende tiltak:

Tiltak	Status	Bakgrunn	Målsetning	Målgruppe	Forankring	Ansvarlig for gjennomføring	Resultater
Kartlegge likelønns-situasjonen	Under arbeid	Første kartlegging viste lønnsforskjell på 11 pst. i menns favør totalt i departementet	Finne årsaker til lønnsforskjeller	Kvinner	Adm.- og økonomi-avdelingen	Personal- og org.seksjonen	Gjennomsnittlig lønnsforskjell mellom kvinner og menn er de senere årene redusert i enkelte grupper og økt i andre.
Kartlegge kjønnsbalansen ved rekruttering	Under arbeid	Enkelte stillingsgrupper og avdelinger har skjev fordeling i antallet kvinner og menn.	Tilsette personer fra underrepresentert kjønn i den enkelte stillingsgruppe og/eller avdeling	Kvinner og menn	Topp- ledelsen	Avdelings- ledelsen	Langsiktig målsetting. Har ført til jevnere kjønnsbalanse i toppledelse og blant mellomledere
Avansementsmuligheter	Under arbeid	Det er overrepresentasjon av kvinner i de laveste stillingskategoriene	Øke kvinners muligheter for å avansere i stillingskategori via etterutdanning og nye oppgaver	Kvinner	Topp- ledelsen	Personal- og org.seksjonen	Langsiktig målsetting Har ført til flere avansement i stillingskategori og oppgaver for kvinner.
Rekruttere personer med nedsatt funksjonsevne	Under arbeid	Det er mulig å rekruttere flere personer med nedsatt funksjonsevne	Tilsette flere personer med nedsatt funksjonsevne	Personer med nedsatt funksjonsevne			Langsiktig målsetting
Rekruttere personer med ikke-vestlig bakgrunn	Under arbeid	Det er mulig å rekruttere flere personer med ikke-vestlig bakgrunn	Tilsette flere personer med ikke-vestlig bakgrunn	Personer med ikke-vestlig bakgrunn			Langsiktig målsetting. Andelen tilsatte med ikke-vestlig bakgrunn har økt noe

10 Miljøomtale

Beskrivelse og mål

Kulturdepartementets miljøarbeid og virkemidler omfatter følgende felter:

- museene
- tilskudd til idrettsanlegg og bygninger for kultur og idrett
- estetisk kvalitet i omgivelsene

Mange museer forvalter kulturminner i form av bygninger og anlegg, og flere kulturminner er organisert som museer. Museenes gjenstandsbaserte bevarings- og formidlingsarbeid bidrar til å spre kunnskap om og opplevelse av sammenhenger og endringer i de natur- og kulturbaserte miljøer som omgir oss. Over Kulturdepartementets budsjett gis det nå driftstilskudd direkte til vel 70 museer i det nasjonale museumsnettverket. Under Norsk kulturfond gir Kulturrådets fagutvalg for kulturvern tilskudd til prosjektbasert arbeid innen kulturvern.

Fra Kulturdepartementets del av statsbudsjettet blir det bevilget investeringstilskudd til kulturbygg for institusjoner og tiltak som har en nasjonal oppgave, en landsomfattende funksjon eller en viktig landsdelsfunksjon. Midlene gis til nybygg, ombygging og modernisering. Byggeprosjektene skal dekke behovet for forsvarlig areal, økt funksjonalitet, og/eller økt sikkerhet. Bygningene skal ha høy arkitektonisk kvalitet. For å oppnå høy arkitektonisk kvalitet må prosjektene ha visuelle kvaliteter, være funksjonelle og universelt utformet og ta hensyn til omgivelsene. De av byggeprosjektene som gjennomføres av Statsbygg må tilfredsstillende Statsbyggs krav til miljødokumentasjon.

Fra overskuddet fra statlige spill blir det gitt tilskudd til kulturhus og andre bygg for kulturvirksomhet. Midlene forvaltes av fylkeskommunene. I retningslinjene for forvaltningen av midlene stiller departementet krav om at prosjektene som mottar tilskudd må gis en god estetisk utforming i samsvar med bygningenes funksjon og etter regler gitt i plan- og bygningsloven.

I forbindelse med søknad om tilskudd fra spillemidlene til anlegg for idrett og fysisk aktivitet

skal det gjennomføres en idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av planer for idrettsanlegget. Departementet utfører slik forhåndsgodkjenning av større idrettsanlegg. I tillegg til det idrettsfunksjonelle skal estetiske og miljømessige forhold vektlegges. De temaer som søkeren skal redegjøre for er miljøstyring, materialvalg, energi, avfall, transport og naturinngrep.

Rapport 2012

Statsbygg hadde i 2012 ansvar for følgende byggeprosjekter som ble finansiert med tilskudd fra Kulturdepartementet: Østsamisk museum og Norsk Bergverksmuseum. I tillegg gjennomfører Statsbygg flere prosjekter på vegne av Kulturdepartementet innenfor husleieordningen i staten. I 2012 var følgende prosjekter i husleieordningen i en gjennomføringsfase: Rehabiliteringen av Eidsvollsbbygningen, nytt automatlager for Nasjonalbiblioteket og nytt bygg for Norsk Reiselivsmuseum.

Departementet har i 2012 behandlet 192 søknader om idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av større idrettsanlegg hvor miljømessige forhold har blitt vurdert.

- Innenfor miljøområdet brukes følgende veiledere i planarbeidet for etablering av idrettsanlegg:
- ”Miljøhensyn ved bygging og rehabilitering av idrettsbygg”
 - ”Miljøriktige idrettsbygg”

Disse veilederne retter seg mot byggherrer, bl.a. kommuner og idrettslag, deres rådgivere og entreprenører som skal planlegge, prosjektere og gjennomføre bygging eller rehabilitering av idrettsbygg.

Kulturdepartementet arrangerte i 2012 en anleggskonferanse om planlegging, bygging og drift av idrettsanlegg. Her ble det satt fokus på miljøperspektivet ved rehabilitering av kunstgressbaner.

Departementet har holdt foredrag på kunstgressseminar hvor temaet Miljø og kunstgressbaner har vært vektlagt.

Kunst i offentlige rom (KORO) har mål og tiltak for miljøledelse. KORO har innarbeidet miljøhensyn og miljøkrav i kunstprosjekter som institusjonen har ansvar for, bl.a. krav om begrensnings av miljøbelastninger, reduksjon i bruk av helse- og miljøskadelige stoffer, miljøbevisst materialbruk og krav om å motvirke tap eller skade på verneverdige kulturminner. KORO har også lagt vekt på miljøvennlig drift av egne lokaler. KORO's ansvar for oppfølging av "Grønn stat", miljøledelse i staten er fulgt opp i 2012, i henhold til intern innkjøpsstrategi hvor det er fastslått at det skal tas hensyn til miljøkrav og universell utforming. Miljøkrav og totale livssyklus-kostnader er tatt inn i mal for konkurransegrunnlag til leverandør og tildelingskriterier. KORO forholder seg også til statens etiske retningslinjer, noe som framgår av innkjøpsstrategien.

De siste årene har interessen for og innsatsen på feltene arkitektur og design økt betraktelig. Høsten 2009 ble Regjeringens arkitekturplan *arkitektur.nå* lansert – som det første politiske dokument fra Regjeringen på arkitekturfeltet i Norge. Dokumentet understreker behovet for en ny, helhetlig arkitekturpolitikk. Det favner bredt med utgangspunkt i en bred definisjon av arkitekturbegrepet – de menneskeskapte omgivelser i vid forstand. 13 departementer har samarbeidet om dokumentet og deltar i oppfølgingen av en rekke tiltak på følgende seks innsatsområder:

- miljø- og energivennlige løsninger skal prege arkitekturen
- byer og tettsteder skal utvikles med arkitektur av god kvalitet
- staten skal ivareta kulturmiljø og bygningsarv
- kunnskap, kompetanse og formidling skal løfte arkitekturen
- staten skal være et forbilde
- norsk arkitektur skal være synlig internasjonalt.

Visjonen for den statlige arkitekturpolitikken er at god arkitektur skal bidra til høy livskvalitet, og gi

attraktive, funksjonelle og universelt utformede byggverk og omgivelser. Arkitekturen skal bidra til velferd, bærekraft og verdiskaping. Et siktemål med dokumentet er å bidra til god koordinering og samarbeid på tvers av forvaltningsgrenser og effektivisere og styrke den samlede innsatsen på arkitekturfeltet.

Kulturdepartementet leder og koordinerer arbeidet med arkitekturpolitikken, der de enkelte departementer og deres underliggende etater er ansvarlige for oppfølgingen av tiltak. Norsk Form har en sentral rolle i oppfølgingen av relevante tiltak innenfor arkitekturfeltet og skal bl.a. styrke arbeidet med by- og stedsutvikling og utforming og bruk av det offentlige rom. Det er et mål å bidra til at kommunenes kompetanse heves på disse områder – spesielt med tanke på barn, unge og eldre.

Byutviklingsprogrammet Bylab inngår i Regjeringens arkitekturplan *arkitektur.nå* og ble videreført i 2012 med vekt på temaområder med relevans for små og mellomstore norske byer. Bl.a. ble to prosjekter under fanen "Barn i sentrum" gjennomført i Sarpsborg og Kongsberg. Prosjektet "Kjøpesenter" i samarbeid med Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo resulterte i studentprosjekter i flere norske byer. Eksempelsamlingen "Uterom for en billig penge" ble utgitt.

Handlingsplan for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser

Kulturdepartementet har som mål å gjennomføre sine oppgaver med så liten negativ miljøpåvirkning som mulig. Miljøhensyn skal ivaretas i planlegging og gjennomføring av alle innkjøps-, drifts- og produksjonsaktiviteter.

Departementet har fokus på bevisstgjøring og forståelse for god miljøledelse. Kulturdepartementet bruker de etablerte returordningene som er etablert i regjeringskvartalet og foretar avrop på rammeavtaler fra leverandører som er miljøbevisste.

Kulturdepartementet

t i l r å r :

I Prop. 1 S (2013–2014) om statsbudsjettet for år 2014 føres opp de forslag til vedtak som er nevnt i et framlagt forslag.

Forslag

Under Kulturdepartementet føres det i Prop. 1 S (2013–2014) statsbudsjettet for budsjettåret 2014 opp følgende forslag til vedtak:

Kapitlene 300–339, 3300–3339, 5568

I

Utgifter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Administrasjon			
300	Kulturdepartementet		
	01 Driftsutgifter	119 691 000	
	21 Spesielle driftsutgifter	2 589 000	122 280 000
	Sum Administrasjon		122 280 000
Samfunns- og frivillighetsformål			
310	Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	60 Tilskudd til livssynsnøytrale seremonirom	10 330 000	
	70 Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	252 443 000	
	75 Tilskudd til private kirkebygg, <i>kan overføres</i>	9 622 000	
	78 Ymse faste tiltak	5 923 000	278 318 000
314	Kultur og samfunn		
	21 Spesielle driftsutgifter	2 200 000	
	71 Kultur og næringsprosjekter	6 906 000	
	72 Kultursamarbeid i nordområdene	3 553 000	
	78 Ymse faste tiltak	14 938 000	
	79 Til disposisjon	2 143 000	29 740 000
315	Frivillighetsformål		
	21 Forskning og utredning	9 780 000	
	70 Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 200 000 000	
	71 Tilskudd til frivilligsentraler	118 474 000	
	72 Tilskudd til frivillig virksomhet for barn og unge	53 751 000	
	74 Frivillighetsregister, <i>kan overføres</i>	3 213 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	78	Ymse faste tiltak	32 832 000	
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	55 777 000	
	84	Ungdoms-OL	40 003 000	
	85	Sjakk-OL	65 000 000	1 578 830 000
		Sum Samfunns- og frivillighetsformål		1 886 888 000
		Kulturformål		
320		Allmenne kulturformål		
	01	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 77</i>	135 195 000	
	21	Forskning og utredning, <i>kan overføres</i>	8 682 000	
	51	Fond for lyd og bilde	32 641 000	
	52	Norges forskningsråd	5 250 000	
	53	Sametinget	77 202 000	
	55	Norsk kulturfond-ettårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 56</i>	52 998 000	
	56	Norsk kulturfond-flerårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 55</i>	23 895 000	
	60	Kulturkort for ungdom	3 900 000	
	73	Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	215 000 000	
	74	Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd, <i>kan overføres</i>	240 616 000	
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor m.m., <i>kan overføres</i>	11 136 000	
	77	Prosjekt- og utviklingstiltak på museums- og arkivfeltet, <i>kan nyttes under post 01</i>	37 288 000	
	78	Ymse faste tiltak	32 505 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan nyttes under post 01</i>	4 217 000	
	82	Nobels Fredssenter	29 537 000	910 062 000
321		Kunstnerformål		
	01	Driftsutgifter	15 551 000	
	72	Stipend basert på gjennomført kunstutdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	1 000 000	
	73	Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	164 223 000	
	74	Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	107 263 000	
	75	Vederlagsordninger	163 708 000	451 745 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
322	Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom		
	01 Driftsutgifter	17 053 000	
	50 Kunst i offentlige rom	27 223 000	
	55 Norsk kulturfond	41 037 000	
	72 Knutepunktinstitusjoner	6 839 000	
	73 Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design	279 478 000	
	75 Offentlig rom, arkitektur og design	4 195 000	
	78 Ymse faste tiltak	46 243 000	422 068 000
323	Musikkformål		
	01 Driftsutgifter	165 898 000	
	55 Norsk kulturfond-ettårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 56</i>	171 367 000	
	56 Norsk kulturfond-flerårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 55</i>	32 529 000	
	70 Nasjonale institusjoner	265 154 000	
	71 Region-/landsdelsinstitusjoner	227 668 000	
	72 Knutepunktinstitusjoner	80 909 000	
	74 Landsdelsmusikere i Nord-Norge	19 606 000	
	78 Ymse faste tiltak	111 302 000	1 074 433 000
324	Scenekunstformål		
	01 Driftsutgifter	75 127 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	58 687 000	
	55 Norsk kulturfond-ettårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 56</i>	112 292 000	
	56 Norsk kulturråd-flerårig prosjekttilskudd, <i>kan nyttes under post 55</i>	16 742 000	
	70 Nasjonale institusjoner	1 031 912 000	
	71 Region-/landsdelsinstitusjoner	467 949 000	
	72 Knutepunktinstitusjoner	3 991 000	
	73 Region- og distriktsopera	52 022 000	
	78 Ymse faste tiltak	150 515 000	1 969 237 000
326	Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	01 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 77</i>	532 785 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	25 303 000	
	55 Norsk kulturfond	170 067 000	
	72 Knutepunktinstitusjoner	2 810 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	73	Noregs Mållag	3 996 000	
	74	Det Norske Samlaget	14 116 000	
	75	Norsk Ordbok 2014 og Det Norske Akademis Store Ordbok	22 390 000	
	76	Ibsenpris m.m.	5 592 000	
	77	Prosjekt- og utviklingstiltak, <i>kan nyttes under post 01</i>	25 632 000	
	78	Ymse faste tiltak	63 435 000	
	80	Tilskudd til tiltak under Nasjonalbiblioteket	52 617 000	918 743 000
328		Museums- og andre kulturvernformål		
	55	Norsk kulturfond	10 582 000	
	70	Det nasjonale museumsnettverket	1 035 469 000	
	78	Ymse faste tiltak	43 124 000	1 089 175 000
329		Arkivformål		
	01	Driftsutgifter	329 845 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 344 000	
	78	Ymse faste tiltak	9 917 000	371 106 000
		Sum Kulturformål		7 206 569 000
		Medieformål		
334		Film- og medieformål		
	01	Driftsutgifter	153 721 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	8 572 000	
	50	Filmfondet, <i>kan nyttes under post 71</i>	441 501 000	
	51	Audiovisuelle produksjoner	10 509 000	
	71	Filmtiltak m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	39 277 000	
	73	Regional filmsatsing	56 948 000	
	75	EUs program for kultur og audiovisuell sektor, <i>kan overføres</i>	24 917 000	
	78	Ymse faste tiltak	35 916 000	771 361 000
335		Mediestøtte		
	71	Produksjonstilskudd	331 759 000	
	72	Tilskudd til kvalitetsjournalistikk	6 000 000	
	73	Medieforskning og etterutdanning	17 069 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	75	Tilskudd til samiske aviser	24 983 000	
	76	Tilskudd til minoritetsspråklige publikasjoner	875 000	
	77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 983 000	382 669 000
337		Kompensasjon for kopiering til privat bruk		
	70	Kompensasjon	45 357 000	45 357 000
339		Lotteri- og stiftelsestilsynet		
	01	Driftsutgifter	66 436 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	7 648 000	74 084 000
		Sum Medieformål		1 273 471 000
		Sum departementets utgifter		10 489 208 000

Inntekter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
Administrasjon				
3300		Kulturdepartementet		
	01	Ymse inntekter	75 000	75 000
		Sum Administrasjon		75 000
Kulturformål				
3320		Allmenne kulturformål		
	01	Ymse inntekter	1 466 000	1 466 000
3322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom		
	01	Ymse inntekter	117 000	117 000
3323		Musikkformål		
	01	Ymse inntekter	31 367 000	31 367 000
3324		Scenekunstformål		
	01	Ymse inntekter	500 000	
	02	Billett- og salgsinntekter m.m.	22 100 000	22 600 000
3326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål		
	01	Ymse inntekter	8 932 000	8 932 000
3329		Arkivformål		
	01	Ymse inntekter	5 889 000	
	02	Inntekter ved oppdrag	21 000 000	26 889 000
		Sum Kulturformål		91 371 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Medieformål			
3334	Film- og medieformål		
	01 Ymse inntekter	10 470 000	
	02 Inntekter ved oppdrag	8 572 000	
	70 Gebyr	10 000 000	29 042 000
3339	Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser		
	01 Spilleoverskudd fra Norsk Tipping AS	371 850 000	
	02 Gebyr-lotterier	6 918 000	
	04 Gebyr-stiftelser	267 000	
	07 Inntekter ved oppdrag	7 648 000	386 683 000
	Sum Medieformål		415 725 000
Skatter og avgifter			
5568	Sektoravgifter under Kulturdepartementet		
	71 Årsavgift-stiftelser	22 364 000	
	72 Vederlag TV2	10 509 000	
	73 Refusjon-Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS	36 887 000	
	74 Avgift-forhåndskontroll av kinofilm	5 500 000	75 260 000
	Sum Skatter og avgifter		75 260 000
Sum departementets inntekter			582 431 000

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2014 kan:

1. overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 300 post 01	kap. 3300 post 01
kap. 320 post 01	kap. 3320 postene 01 og 03
kap. 322 post 01	kap. 3322 post 01
kap. 323 post 01	kap. 3323 post 01
kap. 324 post 01	kap. 3324 post 01
kap. 326 post 01	kap. 3326 post 01
kap. 329 post 01	kap. 3329 post 01
kap. 334 post 01	kap. 3334 post 01
kap. 339 post 01	kap. 5568 post 73
2. overskride bevilgningen under kap. 324 Scenekunstformål, post 21 Spesielle driftsutgifter med et beløp som tilsvarer alle merinntektene på kap. 3324, post 02 Billett- og salgsinntekter. Ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på post 21.	
3. overskride bevilgningene under post 21 Spesielle driftsutgifter under kap. 329, kap. 334, og kap. 339 med et beløp som tilsvarer alle merinntektene på hhv. kap. 3329, post 02 Inntekter ved oppdrag, kap. 3334, post 02 Inntekter ved oppdrag og kap. 3339, post 07 Inntekter ved oppdrag. Ubrukte merinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på post 21.	

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 2014 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
320		Allmenne kulturformål	
	73	Nasjonale kulturbygg	419,5 mill. kroner
322		Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom	
	50	Kunst i offentlige rom	32,5 mill. kroner

IV

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2014 kan inngå avtaler om forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger innenfor en samlet ramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 000 mill. kroner.

Andre fullmakter

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler for 2014:

1. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner og kap. 324 Scenekunstformål, post 71 Region-/landsdelsinstitusjoner.
2. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner.

3. Det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst. på staten og 40 pst. på regionen, jf. kap. 323 Musikkformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner, kap. 324 Scenekunstformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner og kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål, post 72 Knutepunktinstitusjoner.
4. Det offentlige driftstilskuddet til region- og distriktsoperatiltak fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, jf. kap. 324 Scenekunstformål, post 73 Region- og distriktsopera.

VI

Fastsetting av gebyrer og avgifter m.m.

Stortinget samtykker i at for 2014 skal:

1. gebyret for merking og registrering av hver kopi av et videogram for utleie eller salg være 0,60 kroner. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. avgiften per videogram for omsetning i næring til Norsk kino- og filmfond være 3,50 kroner.
3. kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere være 2 542 kroner ekskl. merverdiavgift. Tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 pst. av kringkastingsavgiften.

Vedlegg 1**Oversikt over tiltak som i 2013 fikk midler under kap. 320,
post 74 Tilskudd til tiltak under Norsk kulturråd**

(i 1 000 kr)	
Tiltak	Tilskudd 2013
Allmenne kulturformål:	
Aspirantordningen	2 000
Center for Afrikansk Kulturformidling (CAK)	2 379
Folkeakademienes Landsforbund	7 811
The Thor Heyerdahl Institute	1 234
Kulturtiltak på Svalbard (Longyearbyen lokalstyre)	172
Nordland Akademi for Kunst og Kultur	1 308
Norges Døveforbund, kulturarbeid	884
Norsk kulturforum (NOKU)	897
Norske Festivaler BA	566
Norske Kirkeakademiers Fellesråd	1 917
Seanse – senter for kunstproduksjon	533
Stiftelsen Arkivet	1 333
Voksenåsen – kulturvirksomhet	798
Billedkunst og kunsthåndverk:	
Barnas Historie, Kunst og Kultur	3 921
Bergen Assembly	3 000
Birka	1 921
Fotogalleriet	1 829
Kunst på Arbeidsplassen	865
Landsforeningen Norske Malere	1 636
Nordic Light – International Festival of Photography	533
Norsk Billedhoggerforenings Skulpturkontor	1 610
Norsk kritikerlag (kunstkritikk.no)	1 862
Norske Grafikere (NG)	1 764
Norske Kunstforeninger (NKLF)	5 287
Norske Kunsthåndverkere	9 857

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2013
Norske Tekstilkunstnere	1 353
Se kunst i Nord-Norge - SKINN	2 065
Tegnerforbundet	2 236
Unge Kunstneres Samfund (UKS)	3 693
Musikkformål:	
Aktivitetsmidler til kor	2 234
Bok- og blueshus, Notodden	1 586
Brak - Bergen Rock Aktører	1 133
Cosmopolite Scene	2 132
Dokkhuset scene	826
Kompetansesentre for rytmisk musikk	5 490
Midtnorsk jazzsenter	2 077
Musikk og ungdom	709
Norsk Jazzarkiv	1 285
Norsk Komponistforening - tilskudd trykking av noter	453
Norsk visearkiv	1 834
NOTAM - norsk senter for teknologi i musikk og kunst	4 595
Ny Musikk	3 400
Regionalt senter for kirkemusikk i Bodø	325
Samspill - International Music Network	1 021
Strunkeveko	54
Sørnorsk jazzsenter	1 806
Tilskudd til kjøp av musikkinstrumenter for skolekorps	11 417
Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner	29 429
Tilskuddsordning for utstyr	32 941
Trondheim Jazzorkester	2 025
Vestnorsk jazzsenter	3 043
Østnorsk jazzsenter	2 666
Scenekunstformål:	
ASSITEJ Norge	471
Buskerud Teater	898
Dansearena Nord	517
Døvetolking av teaterforestillinger	513
Grenland Friteater / Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival	5 099

Tiltak	Tilskudd 2013
Landsforbundet Teatrets Venner	371
Markedet for Scenekunst, Sandefjord	217
Rom for Dans	1 699
Stiftelsen Fargespill	500
Studium Actoris	993
Tilskuddsordningen for historiske spill/friluftspill	3 623
Unima Norge	479
Litteratur og språk:	
Agenda X Skriveverksted	1 359
Bjørnsonakademiet	439
Bjørnsonfestivalen	1 910
Bokbyen i Fjærland	354
Bokbyen ved Skagerak	354
Foreningen !Les	3 047
Leser søker bok, Foreningen	6 040
Norsk Barnebokforum (IBBY Norge)	80
Museums- og kulturvernformål:	
VilVite - Bergen Vitensenter	1 061
Emanuel Vigelands Museum	205
Falstadsenteret	533
Landslaget for lokalhistorie	462
Midtnorsk Vitensenter	1 590
Nordnorsk Vitensenter	1 061
Norges Husflidslag	13 198
Norges kulturvernforbund inkl. den norske kulturminnedagen	783
Norges museumsforbund, inkl. Museum of the Year Award	1 448
Norsk Folkeminnelag	85
Norsk ICOM	291
Tidsskriftet Museumsnytt	785
Arkivformål:	
Landslaget for lokal- og privatarkiv	506
Sum:	228 716

Vedlegg 2**Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2014
under 78-postene**

Tiltak	(i 1 000 kr)	
	Tilskudd 2013	Forslag 2014
Kap. 310 Tilskudd til trossamfunn m.m.:		
Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn	2 300	2 381
Islamsk Råd Norge	763	790
Norges Kristne Råd	2 660	2 753
Sum:	5 723	5 923
Kap. 314 Kultur og samfunn:		
Arts & Business Norway	2 500	1 250
Kunnskapssenter for kulturnæringene		1 512
Barentskult	3 000	3 105
Pikene på broen	2 000	2 070
Samovarteatret	1 450	2 001
Dissimilis kultur- og kompetansesenter	4 000	4 000
Pensjonistforbundet	1 000	1 000
Utviklingsprosjekt kulturaktivitet i kriminalomsorgen	1 000	
Noregs Ungdomslag	987	
Norsk musikkråd	4 392	
Norsk teaterråd	15 603	
Sum:	35 932	14 938
Kap. 315 Frivillighetsformål:		
Frivillighet Norge	4 539	4 715
Innsamlingsregisteret	500	800
Økt deltakelse blant barn og unge i lavinntektsfamilier		5 000
Noregs Ungdomslag		1 022
Norsk musikkråd		4 546

(i 1 000 kr)		
Tiltak	Tilskudd 2013	Forslag 2014
Norsk teaterråd		16 149
Skeive dager		300
MOT		300
Sum:	5 039	32 832
Kap. 320 Allmenne kulturformål:		
Ars Baltica - årlig kontingent	26	27
Digital formidling		2 000
Elevbesøk i utvalgte institusjoner	2 068	2 140
Finsk-norsk kulturinstitutt	123	127
Foreningen Norden	4 688	4 852
Fransk-norsk kultursamarbeid	550	569
Nordisk informasjonskontor i Nord-Norge	765	792
Nordisk Informasjonskontor i Sør-Norge	275	285
Norsk Publikumsutvikling	1 501	2 554
Norsk Revyfaglig Senter / Norsk Revyfestival	2 266	2 345
Norsk teater- og orkesterforening (NTO)	453	469
Norske Dansekunstneres internasjonale arbeid	59	61
Norsk-finsk kulturfond	123	127
Norsk-islandsk kultursamarbeid	1 447	1 498
Fondet for dansk-norsk samarbeid: grunnlovsjubileet		500
Scene Finnmark	2 050	2 422
Ungdommens Kulturmønstring	8 653	9 256
USF Verftet	2 397	2 481
Sum:	27 444	32 405
Kap. 322 Billedkunst, kunsthåndverk og offentlig rom:		
Bergen Kunsthall	8 477	8 774
Bomuldsfabriken Kunsthall	3 260	3 874
Kunstnernes Hus	7 709	8 709
Nordisk kunstnarsenter Dale (NKD)	3 384	3 502
RAM Galleri	1 431	1 481
Statens Kunstutstilling, Norske Billedkunstnere	4 839	5 008
Office for Contemporary Art, Norway (OCA)	11 944	12 362
Vestfossen Kunslaboratorium	2 447	2 533
Sum:	43 491	46 243

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2013	Forslag 2014
Kap. 323 Musikkformål:		
Arne Bendiksens talentpris	100	100
Arne Nordheims Komponistpris	125	350
Det Norske Kammerorkester	7 619	8 386
Dronning Sonjas Internasjonale Musikkonkurranse og Prinsesse Astrids Musikkpris	2 793	2 891
Grieghallen – rehabilitering		2 340
Molde Internasjonale Jazzfestival – husleietilskudd	897	928
Music Norway	21 464	21 235
Nasjonal jazzscene	8 702	9 307
Norges musikkhøgskole, praktikantplasser	1 077	1 115
Norsk jazzforum	8 713	9 018
Ole Bull Akademiet	3 512	4 635
Riksscenen – scene for nasjonal og internasjonal folkemusikk, joik og folkedans	23 518	24 491
Rock City	5 839	6 043
Rådet for folkemusikk og folkedans	11 751	12 162
TrondheimSolistene	2 944	3 397
Oslo World Music Festival	4 545	4 904
Sum:	103 599	111 302
Kap. 324 Scenekunstformål:		
Akershus Teater	6 715	6 950
BIT Teatergarasjen	5 096	5 674
Black Box Teater	3 534	3 658
Danseinformasjonen	4 029	4 520
Dansens Hus, inkl. tilskudd til PRODA	38 279	41 712
Danse- og teatersentrum	2 908	3 360
Dramatikkens hus	12 929	14 382
Grenland Friteater / Porsgrunn Internasjonale Teaterfestival		5 277
Nordic Black Theatre	6 689	6 923
Nordland Teater – husleietilskudd	2 157	2 232
Norsk scenekunstbruk	13 859	14 794
Norsk Skuespillersenter	1 748	1 809
Skuespiller- og danseralliansen	5 500	6 193

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2013	Forslag 2014
Teater Manu	13 138	13 998
Teaterhuset Avant Garden	3 414	3 533
Teater Innlandet – husleietilskudd	900	5 432
Teatret Vårt – husleietilskudd	2 330	2 412
Østfold Teater	7 397	7 656
Sum:	130 622	150 515
Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål:		
Den Norske Forfatterforening – ytringsfrihetspris	200	207
Kainun institutti – Kvensk institutt	5 137	5 317
Kristelig Pressekontor	527	545
Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte	1 985	2 054
Landssamanslutninga av nynorskkommunar	1 051	1 088
Leselyststrategi		1 200
Nordisk råds litteraturpris	129	134
NORLA – Senter for norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet	12 260	13 489
Norsk barnebokinstitutt	7 395	9 104
Norsk Forfattersentrum, inkl. Litteraturbruket	12 604	14 545
Oppfølging av språkmeldingen, inkl. innsamling av stedsnavn	3 849	4 784
Riksmålsforbundet	408	422
Ruijan Kaiku – kvensk avis	1 065	1 102
Stedsnavnstjenesten, Statens kartverk	4 188	4 335
Stiftinga Nynorsk Pressekontor	4 936	5 109
Sum:	55 734	63 435
Kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål:		
Fullriggeren Sørlandet	5 754	6 917
Grunnlovsjubileet – inventarprosjektet Eidsvollbygningen	9 900	7 400
Håndverksutdanning – samarbeidsprosjekt		2 000
Jødisk museum i Oslo	2 888	2 989
Kistefos-museet		500
Norsk Skogfinsk Museum	2 627	2 719
Prøysen 2014		5 000
Seilskipet Statsraad Lehmkuhl	6 463	7 651
Skibladner	879	910
Skoleskipet Christian Radich	5 805	6 969

(i 1 000 kr)

Tiltak	Tilskudd 2013	Forslag 2014
Årets norske museum	66	68
Sum:	34 382	43 124
Kap. 329 Arkivformål:		
Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek	7 278	7 532
Misjonsarkivet	1 281	1 326
Stiftelsen Asta	1 023	1 059
Sum:	9 582	9 917
Kap. 334 Film- og medieformål:		
Tilskudd til regionale filmtiltak for barn og unge, forvaltes av Norsk filminstitutt		5 000
Tilskudd til diverse filmkulturelle tiltak, forvaltes av Norsk filminstitutt	2 733	2 829
Støtte til deltakelse på kurs m.m., forvaltes av Norsk filminstitutt	1 600	1 656
Nordisk Film- og TV-fond	8 100	8 384
Eurimages – Europarådets samproduksjonsfond	3 800	3 933
Det Europeiske Audiovisuelle Observatoriet	310	321
Kortfilmfestivalen i Grimstad	1 272	2 817
New Nordic Films	400	414
Statistisk sentralbyrå: Norsk mediebarometer	1 606	1 662
Medienorge, statistikk-database	1 868	1 933
Kulturdepartementet sin nynorskpris for journalistar	275	275
Telefonavis Norges Blindeforbund	565	585
Nordiske Mediedager	410	410
Radiodagene	50	50
Ulike film- og medietiltak, inkl. filmvederlagsavtalen	5 504	5 647
Sum:	28 421	35 916

Vedlegg 3

**Oversikt over tiltak det foreslås midler til i 2014 under
kap. 326, post 80 Tilskudd til tiltak under
Nasjonalbiblioteket, og hvilke tilskudd som ble gitt til disse
tiltakene i 2013**

Tiltak	(i 1 000 kr) Tilskudd 2013
Bibliotek tjenester for innvandrere og flyktninger	9 260
Bibliotek tjeneste i fengsel	20 950
Bibliotek tjeneste på Svalbard	310
Døves Tidsskrift	408
Finsk bibliotek tjeneste	410
Landsforbundet for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde	290
Lyd- og videoboktiltak	860
Nord-Sør-biblioteket	500
Norges Blindeforbund – Punktskriftrykkeri	5 200
Norsk Bibliotekforening	400
Tiltak for døvblinde (Foreningen Norges døvblinde)	4 750
Døves media	6 500
Sum:	49 838

Vedlegg 4**Omtale av ledernes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak**

Nedenfor redegjøres det for daglig leders gjeldende ansettelsesvilkår i de heleide statlige foretakene som ligger under Kulturdepartementet. Med heleid statlig foretak forstås her aksjeselskap eid av staten ved Kulturdepartementet. Med den for-

utsetning som er nevnt ovenfor, gis det opplysninger om daglig leders ansettelsesvilkår i Den Norske Opera & Ballett AS, Nationaltheatret AS, Norsk Tipping AS og NRK AS.

Den Norske Opera & Ballett AS – administrerende direktør Tom Remlov

Årslønn	kr 1 442 000
Lønn i oppsigelsestiden	Etter ny arbeidsavtale datert 01.10.11: Ved åremålsperiodens utløp rett til etterlønn i 2 – to – år. Rett til etterlønn etter denne avtalen inntreer også om tjenesteforholdet opphører fra et tidligere tidspunkt enn nevnt i avtalens pkt. 2, såfremt dette ikke skyldes egen oppsigelse eller klanderverdige forhold. Etterlønnen utgjør 100 pst. av lønnen etter denne arbeidsavtalen, og gjøres ikke til gjenstand for noen form for avkorting mot annen inntekt Tom Remlov måtte motta etter sin fratredelse som administrerende direktør.
Spesielle vilkår	Arbeidsgiver dekker bredbåndsabonnement og mobiltelefon. For begge regnes 20 pst. som privatandel. Full lønn under sykdom i inntil tolv måneder.
Pensjon	Ordinær pensjonsopptjening iht. kollektiv pensjonsordning i DnB Livsforsikring.

Nationaltheatret AS – teatersjef Hanne Tømte

Årslønn	kr 1 156 000 Inkluderer arbeid som instruktør for oppsetninger ved eget teater.
Lønn i oppsigelsestiden	Teatersjef har pr. 31.12.12 opparbeidet rett til 12 måneders ventelønn. Fra og med 2013 opparbeides ytterligere 2 måneders ventelønn pr. år, hvilket til sammen utgjør maksimalt 24 måneders ventelønn ved fratredelse i 2018. Ventelønn avkortes ved overgang til annet lønnet arbeid. Ventelønn utbetales ikke hvis avgangen skyldes forhold som teatersjefen selv er ansvarlig for.
Spesielle vilkår	Arbeidsgiver dekker bredbåndsabonnement, mobiltelefon og avis.
Pensjon	Pensjonsordning i DNB Livsforsikring ASA med full opptjening av pensjonsytelser som for øvrige ansatte etter 30 år.

Norsk Tipping AS – administrerende direktør Torbjørn Almlid

Årslønn	kr 2 166 000
Lønn i oppsigelsestiden	Ved ordinær oppsigelse/fratredelse før fylte 65 år ytes et sluttvederlag tilsvarende 3 månedslønner. Ved ufrivillig fratredelse skal det gis et sluttvederlag på inntil 12 månedslønner dersom ikke annet avtales særskilt i forbindelse med fratredelse.
Pensjon	Administrerende direktør har inngått avtale om pensjon av sluttlønn for inntil 20G fra fylte 60 år. Ytelsen varierer fra 56–70 pst. avhengig av alder ved uttak av pensjonen.

NRK AS – kringkastingssjef Thor Gjermund Eriksen

Årslønn	kr 2 610 588
Lønn i oppsigelsestiden	1 år ved fratredelse etter minimum 3 års ansettelse.
Pensjon	Avtalt pensjonsalder 62 år med alderspensjon tilsvarende 68 pst. av pensjonsgrunlaget. Ordinære opptjeningsvilkår.

Offentlige institusjoner kan bestille flere eksemplarer fra:
Departementenes servicesenter
Internett: www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefon: 22 24 20 00

Opplysninger om abonnement, løssalg og pris får man hos:
Fagbokforlaget
Postboks 6050, Postterminalen
5892 Bergen
E-post: offpub@fagbokforlaget.no
Telefon: 55 38 66 00
Faks: 55 38 66 01
www.fagbokforlaget.no/offpub

Publikasjonen er også tilgjengelig på
www.regjeringen.no

Trykk: OFA – 10/2013

